

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
KOMUNIKĀCIJAS STUDIJU NODAĻA

**Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes
pārstāvju identitātes komunikācija:
Valodas koda maiņas analīze**

MAĢISTRA DARBS

Autore: Nikola Matjušenko

Stud. apl. nm18019

Darba vadītāja: profesore *Dr. hist.* Vita Zelče

RĪGA 2020

ANOTĀCIJA

Maģistra darba mērķis ir iegūt izpratni par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikāciju plašākas sabiedrības kontekstā. Centrālais teorētiskais ietvars – koda maiņa ikdienas valodnieciskajā praksē noteiktās identitātes projicēšanai.

Darba empīriskajā daļā veikta autora refleksijas, strukturētās intervijas ar mērķa grupas pārstāvjiem un to sociālo tīklu komunikācijas kontentanalīze.

Iegūto datu analīze liecina ka krievvalodīgie latvieši lingvistiski ir asimilējušies Latvijas sabiedrībā un konstruē jaunu sociālo identitātes grupu “krievvalodīgie latvieši”. Viņi plaši izmanto koda maiņu savā ikdienā, atkarībā no respondenta, situācijas vai cita sociālkulturālā konteksta.

Atslēgvārdi: koda maiņa, krievvalodīgie latvieši, etniskā identitāte, nacionālā identitāte, identitātes komunikācija.

ANNOTATION

The aim of master's thesis is to gain an understanding of Russian speaking Latvians, members of millennial generation identity communication. The central theoretical framework - code switching for projecting the identity defined in everyday linguistic practice.

In the empirical part of the work, author's reflection, structured interviews with the representatives of the target group and content analysis of their social network communication were performed.

The research shows that Russian-speaking Latvians have linguistically assimilated into Latvian society and construct a new social identity group "Russian-speaking Latvians". They make extensive use of code switching in their daily lives, depending on the respondent, situation or other socio-cultural context.

Keywords: code switching, Russian-speaking Latvians, ethnic identity, national identity, identity communication.

SATURA RĀDĪTĀJS

ANOTĀCIJA	1
ANNOTATION	2
1. IEVADS	5
1.2. Pētnieciskie jautājumi	6
2. IDENTITĀTE	9
2.1. Sociālā identitāte	12
2.2. Sociālā identitāte un valoda	15
3. KODA MAIŅA	18
3.1. Koda maiņa bilingvālās sabiedrībās	21
3.2. Koda maiņa mūsdienu Latvijas sabiedrības kontekstā	24
4. VĒSTURISKAIS KONTEKSTS	27
4.1. Latvijas etniskais sastāvs	28
4.2. Etniskā sastāva ietekme uz valodas telpu	32
5. PAAUDŽU KONTEKSTS	36
5.1. Latvijas paaudzes postsociālistiskā mantojuma kontekstā	40
6. METODOLOĢIJA	45
6.1. Kvalitatīvas pētniecības metodes	45
6.1.1. Padziļinātās intervijas	46
6.1.2. Kontentanalīze	49
6.1.3. Tiešā novērošana	51
6.2. Pētījuma dizains	52
6.3. Pētījuma shēma	57
7. KODA MAIŅA LATVIJAS KRIEVVALODĪGO JAUNIEŠU STARPĀ	58
7.1. Mērķgrupas paaudzes raksturojums	58
7.2. Valodu lietošana un koda maiņas loma identitātē	62
7.2.1. Saziņa savas dzimtās valodas lietotāju grupas ietvaros	63
7.2.2. Latviešu valoda kā piederības marķieris Latvijas nacionālai identitātei un sociālai videi	64
7.2.3. Saziņa ikdienas situācijās: koda maiņa kā piederības izrādīšanas instruments noteiktajai grupai	66
7.2.4. “Krievvalodīgā latvieša” sociālās identitātes konstruēšana	69
7.3. Koda maiņa paaudžu griezumā: etniski neitrāls tūkstošgades paaudzes pilsonis	71

7.3.1.	Angļu valoda kā universāls etniski depersonalizēts rīks.....	72
7.3.2.	Piederība globālajai informācijas telpai.....	74
7.4.	Krievvalodīgo latviešu identitātes konstruēšanas ietekmes faktori	75
7.4.1.	Padomju Savienības ietekme vai tās neesamība	75
7.4.2.	Lingvistiskā prakse ģimenē.....	77
7.4.3.	Piederība/nepiederība Latvijas un Krievijas kultūras telpai	78
7.5.	Integrācija izglītības ieguves veidā.....	79
8.	SECINĀJUMI.....	82
10.1.	Ieteikumi turpmākajiem pētījumiem.....	83
9.	LITERATŪRAS SARAKSTS.....	84
10.	PIELIKUMI	92
	<i>1.pielikums</i>	93
	<i>2.pielikums</i>	95
	<i>3.pielikums</i>	96
	<i>4.pielikums</i>	100
	<i>5.pielikums</i>	104

1. IEVADS

Latvija faktiski ir multietniskā valsts, kurā ir plaši pārstāvētas daudzas nacionālo minoritāšu grupas. Lielākā nacionālo minoritāšu grupa, kas vēsturiski dzīvo Latvijas teritorijā un mūsdienās veido ap 25% no Latvijas sabiedrības, ir etniskie krievi. Saskaņā ar Iedzīvotāju reģistra datiem 2020. gada 1. janvārī krievu skaits Latvijā ir 529 941, no kuriem 343 482 (64,8%) – Latvijas pilsoņi, 141 939 (26,7%) – nepilsoņi un 44 370 (8,4%) – citu valstu (galvenokārt Krievijas Federācijas) pilsoņi.¹ Latvija nav bilingvālā valsts un valstij oficiāli ir viena valsts valoda – latviešu valoda. Tomēr Latvijā ir plaši pārstāvēta krievu etniskā grupa, kas daļēji ir dažādu vēsturisku notikumu sekas, kā, piemēram, nesenās Latvijas valsts sociālistiskās pagātnes, kad, neskatoties uz *de jure* latviešu valodas oficiālo valsts valodas statusu, krievu valoda faktiski dominēja sabiedriskajā dzīvē:

faktiski nacionālās valodas visbiežāk tika pakāpeniski izstumtas no valsts pārvaldes un publiskās jomas kopumā, kur arvien vairāk dominēja krievu valoda. Pilnvērtīga izglītība un karjera bija iespējama, vienīgi izmantojot krievu valodu; tai tika dota priekšroka arī masu saziņā. [...] Latvijas valodisko situāciju okupācijas laikā ietekmēja ne tikai PSRS impēriskā valodas politika, bet arī imigrācija un varas attieksme pret to. [...] iebrucējus neviens nemotivēja iekļauties latviskajā valodas telpā.²

Pētījuma aktualitāte ir saistīta ar to, ka šo faktoru ilgtermiņa ietekme atstājusi iespaidu uz mūsdienu Latviju, kurā līdzās latviešu valodai publiskajā telpā un sociālajā vidē joprojām ļoti plaši ir pārstāvēta krievu valoda. Ir gan jāatzīmē, ka, atgūstot neatkarību, arī latviešu valoda ir piedzīvojusi atmodu. 2016. gadā publicētā pētījuma “Valodas situācija Latvijā 2010–2015” rezultāti liecina par to, ka “Latvijā katru gadu palielinās latviešu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā, pieaug arī latviešu valodas kā dzimtās valodas runātāju procentuālais īpatsvars”.³ Palielinoties latviešu valodas nozīmīgumam un lietojamībai sabiedrībā, konsekventi jāaug krievvalodīgo skaitam, kas pārvalda latviešu valodu, jo tas ir svarīgs priekšnosacījums, lai iekļautos Latvijas sociālajā dzīvē, tā ir svarīga profesionālā kompetence un neatņemams Latvijas Republikas valstspiederīgo kulturālais un nacionālais atribūts. Augstākminētā pētījuma “sociolingvistisko aptauju dati rāda, ka pašlaik, īpaši mazākumtautību jaunākajā paaudzē, valodas prasmes augstāks līmenis un pozitīva lingvistiskā attieksme arvien vairāk

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (1.01.2020.) *Latvijas iedzīvotāju sadalījums pēc nacionālā sastāva un valstiskās piederības*. Retrieved from: https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/ISVN_Latvija_pec_TTB_VPD_2020.pdf

² Ījabs, I. Latvijas okupācijas muzejs. Padomju okupācija un valodas politika pēc neatkarības atjaunošanas. [Accessed: 22.04.2020]. Retrieved from: <http://okupacijasmuzejs.lv/lv/latvijas-okupācijas-vesture/neatkariga-latvija/padomju-okupacija-un-valodas-politika-pec-neatkaribas-atjaunosanas>

³ Druviete, I. u.c.(2016). *Valodas situācija Latvijā: 2010–2015. Sociolingvistisks pētījums*. Rīga: Latviešu valodas aģentūra. Izgūts no: https://valoda.lv/wp-content/uploads/docs/Petijumi/Sociolingvistika/VSL_2015_web.pdf (lpp. 47).

balstās vēlmē piederēt Latvijas sabiedrībai un valstij, pieaug arī vēlēšanās izmantot latviešu valodu dažādās komunikācijas situācijās”.⁴

Maģistra darbam izvēlēta tēma daļēji balstīta uz autores personīgo pieredzi par sociālo situāciju Latvijā, kā arī ir izvēlēta, balstoties viņas akadēmiskajā interesē par Latvijas krievvalodīgo iedzīvotāju, tūkstošgades paaudzes pārstāvju, identitātes komunikāciju un sociālo integrāciju.

Šī pētījuma **mērķis** ir iegūt izpratni par mērķa grupas, Latvijas pilsoņu, pastāvīgo Latvijas iedzīvotāju, kuru dzimtā valoda ir krievu, koda maiņas lietošanu identitātes komunikācijas nolūkos plašākas sabiedrības kontekstā – akadēmisko, profesionālo kolēģu, draugu un paziņu lokā. Centrālais teorētiskais ietvars – koda maiņa (latviešu – krievu un krievu – latviešu) ikdienas valodnieciskajā praksē noteiktās identitātes projicēšanai. Koda maiņa ir valodas lietošanas prakse, kas ir raksturīga bilingvālajām un daudzvalodīgām kopienām un var indeksēt uz piederību, vai vēlmi piederēt vai iederēties, noteiktā sociālajā grupā.⁵ Koda maiņa var norādīt arī uz citām sociālajām pozīcijām: klasi, nacionālo piederību, etniskumu.

1.2. Pētnieciskie jautājumi

Maģistra darba pamatjautājumi attiecībā uz mērķa grupas identitātes komunikācijas aspektiem un konfliktiem ir:

1. Kā koda maiņa izpaužas Latvijas sabiedrībā, jaunu krievvalodīgo latviešu starpā, un kāds ir tās sociāli kulturālais konteksts – darbā, mājās, sabiedriskajās vietās vai komunicējot ar draugiem?
2. Kādās situācijās krieviski runājošie latvieši, tūkstošgades paaudzes pārstāvji, maina kodus (krievu valodu uz latviešu valodu un otrādi)?
3. Vai dažādu kodu izmantošanai ir noteikti priekšnosacījumi un vai tie ietekmē, kādu identitāti indivīds vēlas projicēt?
4. Kā tiek ikdienā komunicēta krieviski runājošu latviešu etniskā piederība un vai tā ietekmē kodu izvēli komunikācijā?

⁴ Druviete, I. u.c.(2016). *Valodas situācija Latvijā: 2010–2015. Sociolingvistisks pētījums*. Rīga: Latviešu valodas aģentūra. Izgūts no: https://valoda.lv/wp-content/uploads/docs/Petijumi/Sociolingvistika/VSL_2015_web.pdf (lpp. 114).

⁵ Rampton, Ben (1995). *Crossing: Language and Ethnicity among Adolescents*. London: Longman.

Šī pētījuma ietvaros tiks analizēti tūkstošgades paaudzei piederīgie indivīdi, kas dzimuši no 1981. līdz 1996. gadam.⁶ Tie ir jauni pieaugušie, kuri 2020. gadā ir vecumā no 24 līdz 39 gadiem, kas viņus padara arī par aktīviem valsts ekonomikas un sociālās dzīves dalībniekiem. Viņi ir izglītoti un aktīvi iesaistās gan Latvijas sabiedriskajā dzīvē un darba tirgū, gan arī migrācijā visā Eiropā.⁷ Svarīgi, ka šīs paaudzes pārstāvji visu vai lielāko dzīves daļu ir pavadījuši jau neatkarīgā Latvijas Republikā un tiem ir raksturīgi no agrā vecuma pārvaldīt abas valodas augstā līmenī un “manevrēt” etnisko grupu un kulturālo kontekstu vidū.

Pētījuma **objekts**: Latvijas pilsoņu un pastāvīgo Latvijas iedzīvotāju, tūkstošgades paaudzes pārstāvju, kuru dzimtā valoda ir krievu, identitātes komunikācija.

Pētījuma **priekšmets**: Koda maiņa Latvijas krievvalodīgo tūkstošgades paaudzes pārstāvju lingvistiskajā uzvedībā (krievu–latviešu vai latviešu–krievu), kā identitātes komunikācijas rīks. Pētījums tika veikts ar padziļināto interviju kvalitatīvo pētījumu metodi, mērķa grupas pārstāvju sociālo tīklu satura analīzi un tiešās novērošanas (autoreis pašrefleksijas) metodi. Iegūtie dati tika analizēti ar kontentanalīzes metodi.

Pētījuma mērķa īstenošanai tiks izvirzīti šādi **uzdevumi**:

- Padziļināta klasiskās un mūsdienu akadēmiskās literatūras analīze par pētnieciskā darba tematu. Starpdisciplināro pētījumu datu aplūkošana. Informācijas analīze Latvijas sociālā un vēsturiskā konteksta ietvaros.
- Mērķa grupas atlase pētījuma realizēšanas nolūkos un datu ievākšana.
- Iegūto datu apstrāde un analīze no piedāvātajiem teorētiskajiem ietvariem.
- Rezultātu apkopošana un pētījuma rezultātu prezentēšana.
- Secinājumi un ieteikumi, turpmāko pētījumu virzienu noteikšana.

Maģistra darba izstrādes nolūkam tiks izmantota identitātes komunikācijas teorija, kas uzsver, ka identitāte tiek komunicēta apkārtējai pasaulei sociālās uzvedības ceļā.⁸ Identitāte ne tikai ir pašidentificēšanas rīks, bet arī komunikācijas veids, kas atspoguļo sociālās lomas un

⁶ Dimock, M., (1 March 2018), Defining generations: Where Millennials end and post-Millennials begin, Per Research Center. Retrieved from: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/03/01/defining-generations-where-millennials-end-and-post-millennials-begin/>

⁷ Bigi, A. & Corvi, E. & Ng, G. (2007). The European Millennials Versus the US Millennials: Similarities and Differences. *Business Management Department*, Brescia University, n. 68. (pp. 7)

⁸ Hecht, M. & Lu, Y. (2014). Communication theory of identity. In T. L. Thompson (Ed.), *Encyclopedia of health communication* (Vol. 1, pp. 226-227). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc. doi: 10.4135/9781483346427.n85

attiecības noteiktās grupas ietvaros. Viens no svarīgākiem identitātes komunikācijas aspektiem ir valoda un valodas lietošanas paradumi.

Bilingvālās un daudzvalodu kopienas izmanto dažādus rīkus, lai saziņa būtu efektīvāka un jēgpilnāka. Lingvistikā koda maiņa attiecas uz divu dažādu valodu vai dialektu izmantošanu vai sajaukšanu vienā teikumā vai diskursā. Sociolingvistikā, savukārt koda maiņa attiecas uz noteiktā dialekta, reģistra, akcenta vai valodas izmantošanu atkarībā no sociālā vai kultūras konteksta ar mērķi projicēt noteiktu identitāti, vai arī savas uzvedības, izskata utt. modificēšana, lai pielāgotos dažādām sociokulturālajām normām.⁹ Koda maiņa ir dabisks valodu un dialektu sajaukums, kas bieži notiek starp runātājiem, kas pārvalda vairākas valodas augstā līmenī.

Lingvistiskā koda maiņa ir starpdisciplinārais pētniecības lauks. Šī parādība ir ieguvusi atzinumu 20. gadsimta otrajā pusē arvien pieaugošās migrācijas un globalizācijas dēļ, ietekmējot cilvēku sociālo dzīvi, identitāti un lingvistiskos ieradumus. Diemžēl bilingvālo psiholingvistiskie un sociolingvistiskie pētījumi mēdz darboties izolēti viens no otra, bieži pārāk mazu uzmanību veltot starpnozaru izpētei, situācijas plašāka konteksta novērošanai un saistītiem datiem. Daudzvalodības un minoritāšu pētījumu eksperts Eds Bakus (*Ad Backus*) savā 2009. gada grāmatā “Daudzdisciplināras pieejas koda maiņai” (“*Multidisciplinary Approaches to Code Switching*”) uzsver vajadzību pēc integrētas sociolingvistiskās, psiholingvistiskās un vēsturiskās pieejas bilingvālo kopienu studijās un koda maiņas fenomena izpētē, jo “lai arī žurnālos, kas veltīti šai tēmai, parasti tiek iekļautas abu pušu atziņas, un nozares praktiķi tiekas konferencēs, faktiski ir ļoti maz starpnozaru pētījumu, kas apvienotu abus teorētiskus aspektus”.¹⁰ Šī darba ietvaros īpaša uzmanība tiks pievērsta sociāliem aspektiem, kas ir saistīti ar Latvijā dzīvojošo krievvalodīgo latviešu, krievvalodīgo mazākumtautības pārstāvju un specifiski etnisko krievu identitātes veidošanas konceptiem, kas ietekmē viņu lingvistisko uzvedību 21. gadsimtā. Daži no teorētiskajiem ietvariem, caur kuriem tiks pētīta krievvalodīgo latviešu identitātes komunikācija un koda maiņa ir vēsturiskais konteksts un Latvijas etniskais sastāvs, paaudze un bērnības, kas pavadīta sociālistiskajā režīmā, ietekme uz identitāti.

Maģistra darbā biežāk lietotās terminoloģijas glosārijs ir atrodams 1. pielikumā.

⁹ Dictionary.com Retrieved from: <https://www.dictionary.com/browse/code-switching>

¹⁰ Backus, A. (2009). *Multidisciplinary Approaches to Code Switching*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company

2. IDENTITĀTE

Identitāte un pašapziņas sistēma, kas palīdz cilvēkam konceptualizēt sevi pašu apkārtējās pasaules kontekstā un identificēt savu vietu noteiktajā sociālajā vidē un noteiktajā laikā, kurā persona atrodas. Viens no ietekmīgākajiem psiholoģijas un socioloģijas teorētiķiem Ēriks Ēriksons (*Erik Erikson*) skaidroja terminu “identitāte” kā viengabalainības un vēsturiskās nepārtrauktības izjūtu. Viņš identitātes apzināšanos definē kā “ego” sintēzes procesu vai iekšējās solidaritātes sajūtu savienojumā ar nozīmīgas sociālās grupas ideāliem un vērtībām. Tā ir personas subjektīvā sevis apzināšanās sajūta un psiholoģiskās aizsardzības instruments, kas reaģē uz nezināmo un personiskām vai situācijas faktoru izmaiņām.¹¹

Spēcīga identitātes izjūta tiek raksturota kā spēja apvienot dažādas sociālās lomas, kuras katru dienu ieņem persona, vienā saskanīgā identitātē. Savā darbā Ēriksons uzsvēra dažādas identitātes funkcijas:

- Apzināta individuālās unikalitātes izjūta;
- Neapzināta tiekšanās pēc personīgās pieredzes nepārtrauktības (“*continuity of experience*”);
- Piederības sajūta un solidaritāte ar noteikto sociālo grupu.¹²

Identitāte ir personas sevis apzināšanas sajūta, kas gan viņam/viņai pašam/-ai dod priekšstatu par to, kas viņš/viņa ir, gan arī apkārtējiem paziņo par to, kā ar noteikto personu komunicēt un sazināties, kādu, piemēram, izmantot valodu vai lingvistisko kodu, kādai etniskai vai sociālai grupai oponents ir piederīgs. Identitāte, pēc Ēriksona viedokļa, ir gan apzināts, gan arī neapzināts process – apzinātā individuālās identitātes izjūta, kā arī neapzināta tiekšanās pēc piederības.

Ēriksons uzsver, ka cilvēka identitātes izjūtu veido trīs savstarpēji mijiedarbīgi elementi:

- Bioloģiskās īpašības;
- Unikālās psiholoģiskās vajadzības, intereses un vērtības;
- Kultūra, vide un sociālie apstākļi, kuros persona dzīvo un uzturas.¹³

¹¹ Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: WW Norton. (pp. 156).

¹² Turpat. (pp. 206).

¹³ Turpat. (pp. 73)

Ar bioloģiskām īpašībām tiek raksturotas personas fiziskās īpašības, tādas kā indivīda dzimums, fiziskais izskats, fiziskās spējas un “fiziskā es” apziņa. Valoda un etniskums, šajā kontekstā, var tikt piešķirta pie fizisko īpašību kopas – kaut kas, kas indivīdam ir unikāls no dzimšanas, nemaināms. Unikālās psiholoģiskās vajadzības, intereses un vērtības ir personas “iekšējā pasaule”, psihe un unikālās raksturīpašības. Sociālā un kultūras vide sniedz personai iespēju izpausties, kā arī atrast pielietojumu savām bioloģiskām un psiholoģiskām spējām, tiekoties pēc atzinības. Šī grupa sevī var ietvert arī to kultūras piederību, ko persona izvēlas pati. Saskaņā ar Ēriksona piedāvāto teoriju, personas identitātes pārformulēšana turpinās visas dzīves laikā, mainoties bioloģiskajiem, psiholoģiskajiem un sabiedriskajiem apstākļiem.

Personas identitāte tiek definēta kā tādu sevis apzināšanas ideju kopums, kā, piemēram, uzskati, personība, izskats, valoda, piederība grupai u.c. Tās ir sevis konceptualizēšanas idejas, kas veido cilvēka būtību tagadnē, veidojot saikni ar personas pagātņi un to, kā cilvēks sevi redz nākotnē.¹⁴ Citiem vārdiem, personas identitāte formējās ne tikai šī brīža ietekmē un realitātē. “Identitāte” var pastāvēt tikai pieredzes nepārtrauktībā, jebasaistē ar pagātņi (atmiņām, aizgūtiem viedokļiem un zināšanām) un nākotņi (ekspektācijām, plāniem un vēlamā sevis redzējumu noteiktajā sociālajā grupā noteiktajā laikā).

Identitāte - mainīgs koncepts, kas adaptējas ārējo apstākļu ietekmē. Turklāt identitāte var nebūt viengabalaina un, kā uzsver daudzi identitātes teorijas autori, cilvēks var vienlaikus paust dažādas identitātes. Amerikāņu sociologs Šeldons Straikers (*Sheldon Stryker*), viens no identitātes teorijas aizsācējiem, 1980. gadā jau puda viedokli, ka cilvēks ir spējīgs paust vienlaikus dažādas identitātes vai pozicionālos apzīmējumus (*positional designations*), kuras atbilst visām personas ieņemamām sociālām pozīcijām.¹⁵ Par “pozīcijām” tiek devētas dažādas lomas, ko cilvēks spēlē sabiedrībā, piemēram, – vīrs, jurists, pilsonis un citas. Attiecīgi, cilvēks var adaptēties dažādām situācijām, ieņemot noteiktu pozīciju un paužot noteiktu identitāti, atrodoties dažādās situācijās. Šīs identitātes ir reakcijas uz sociāliem fenomeniem un konceptiem, kas veido sabiedrības saliedēto darbību un veicina savstarpējo informācijas apmaiņu un ļauj cilvēkiem saprast un paredzēt citu rīcību.¹⁶

¹⁴ Weinreich, P. (1986). The operationalisation of identity theory in racial and ethnic relations. In J. Rex & D. Mason (Eds.), *Theories of Race and Ethnic Relations* (Comparative Ethnic and Race Relations, pp. 299-320). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511557828.016

¹⁵ Stryker, S. (1980). *Symbolic interactionism: A social structural version*. Caldwell, NJ: Blackburn Press. (pp. 60).

¹⁶ Burke, P. J., Stets, J. (2009). *Identity Theory*. New York: Oxford University Press (pp. 26).

Vēl viens identitātes veidojošs elements ir ieradums. Viljams Džeimss (*William James*), Amerikas filozofs, jau 1890. gadā savos rakstos uzsvēra ieradumu svarīgumu identitātes veidošanā un atzīst, ka cilvēkiem var būt tik daudz dažādu “es”, cik situācijās viņš iesaistās.¹⁷ Identitāte ir plašs pētniecības lauks, kurā valda teoriju dažādība un interpretācijas brīvība.

21. gadsimtā identitātes pētījumos, īpaši Rietumu pasaules kontekstā, ir jāuzsver un jāņem vērā tādas mūsdienu pasaulei raksturīgas iezīmes, kā globalizācija, informācijas aprīte, tehnoloģiju attīstība, sociālo mediju fenomens un sabiedriskās vides nestabilitāte un mainīgums. Mūsdienu literatūrā, papildus klasiskajiem identitātes teorētiku konceptiem un identitātes formējošiem elementiem, tiek piedāvātas arī jaunas sociālo zinātņu koncepcijas, kas un ietekmē identitātes formēšanas procesu un papildina katra indivīda identitāti:

1. Juridiskais ietvars: oficiālais apliecinājums, kā noteikta persona ir identificēta, kā tieši tā persona, izmantojot personu apliecinošus dokumentus, pirkstu nospiedumus un citus personu apliecinošus veidus;
2. Personīgais ietvars: personas “kodols”, kurā ir apvienotas tā galvenās raksturīpašības un būtiskās iezīmes. “Kodols” atšķir personu no visiem pārējiem un padara par unikālu citu starpā;
3. un sociālais ietvars: personas piederības sajūta noteiktai sociālai grupai, kas atšķiras no citām. Tipiski tās var būt ar rasi, etnisko piederību, dzimumu, kultūru, seksuālo orientāciju un reliģiju saistītās atšķirības, kā arī citas.¹⁸

Mūsdienu Latvijā personas identitāte un tās mijiedarbība ar sociālo vidi spēlē īpaši svarīgu lomu gan personas psiholoģiskās veselības veicināšanai, gan arī veselīgas sabiedriskās vides attīstībai. Jo īpaši tas ir svarīgi rēķinoties ar sociālās vides multikulturālismu un multilingvismu. Mūsdienās personas identitātes jautājumi kļuvuši aktuāli ne tikai personīgajā līmenī, bet arī kļuvuši par politiskās, kulturālās, sociālās un mediju ikdienas darba kārtības neatņemamu sastāvdaļu. Dublinas vienlīdzību studiju (*Equality studies*) profesore Marija Morana (*Marie Moran*) savā 2015. gada grāmatā “Identitāte un kapitālisms” (*Identity and Capitalism*) savukārt uzsver, ka 21. gadsimtā “identitātes idejas prioritizēšana un popularizēšana noteikšana un popularizēšana ļāva dažiem cilvēkiem runāt ar pārliecību un lepnumu par savas pieredzes nozīmīgumu”.¹⁹

¹⁷ William, J. (1890). *Principles of psychology*. New York: Holt Rinehart and Winston. (pp. 294).

¹⁸ Moran, M. (2015). *Identity and capitalism*. SAGE Publications Ltd doi: 10.4135/9781473910560 (pp. 35)

¹⁹ Turpat. (pp. 177)

Latvijā dzīvojošo krievvalodīgo personu identitāti ietekmē liela faktoru kopā, kā arī tādi kā ikdienas ieradumi, kas ir saistīti ar latviešu valodas lietošanu un mūsdienu Latviju, tās sabiedrību un sociālo dzīvi, personu dalību Latvijas ekonomikā, kultūrā un darba tirgū. Šo visu faktoru savstarpējā līdzdarbošanās veido cilvēku sociālo identitāti.

2.1. Sociālā identitāte

Sociālās identitātes pieeja ir sociālās psiholoģijas teorētiskais koncepts, kas attiecas uz divām savstarpēji saistītām, bet atšķirīgām tēmām: sociālās identitātes teoriju un sevis kategorizēšanas teoriju.²⁰ Sociālās identitātes pieeja tiek izmantota daudzās pētnieciskajās jomās, un tā joprojām ir ļoti nozīmīga sociālo zinātņu nozarē.

Sociālā identitāte balstās uz personas identificēšanos ar kādu sociālo grupu.²¹ Sociālā grupa, savukārt ir indivīdu kopums, kuri uzskata, ka viņi ir vienas un tās pašas sociālās kategorijas locekļi.²² Sociālās identitātes veidošanās trīs raksturīgas iezīmes ir:

- Sociālā kategorizēšana, kas nozīmē, ka sociālā vide tiek organizēta, klasificējot cilvēkus grupās. Sociālā kategorizēšana apraksta apstākļus, kādos persona uztvers cilvēkus (ieskaitot sevi), klasificējot tos grupās, kā arī tā potenciālās radītās sekas grupas līmenī.²³ Kā piemēru var minēt cilvēku tieksmi iedalīt sevi un pārējos dažādās kategorijās, balstoties uz nacionālo, reliģisko, etnisko piederību, profesionālo vai sociālo piederību, piemēram “musulmaņi”, “zviedri”, “futbolisti” un citas kategorijās. Šāda cilvēku kategorizēšana ir sociālais instruments, kas palīdz gan pašiem cilvēkiem sevi konceptualizēt sabiedrības ietvaros, gan arī citiem dod priekšstatu par viņu personiskajām iezīmēm.
- Sociālā salīdzināšana, ko sākotnēji ieviesa sociologs Leons Festingers (*Leon Festinger*) 1954. gadā. Tās pamatā ir pārlicība, ka indivīdi tiecas pēc pašapliecinājuma salīdzināšanas veidā, tas ir, salīdzinot sevi ar citiem. Teorijas pamatā ir viedoklis, ka cilvēki novērtē savas spējas, balstoties uz sevis salīdzinājumu ar citiem grupas locekļiem un to sniegumu noteiktajās sfērās. Tas mazina nenoteiktību un strādā kā “vērtēšanas skala”, kuras attiecībā cilvēks sevi

²⁰ Turner, J. C., Oakes, P. J. (1997). The socially structured mind. In C. McGarty & S. A. Haslam (Eds.), *The message of social psychology: Perspectives on mind in society* (pp. 355-373). Oxford: Blackwell.

²¹ Hogg, M. A., Abrams, D. (1988). *Social identifications: A social psychology of intergroup relations and group processes*. London: Routledge. (pp. 19)

²² Burke, P. J., Stets, J. (2009). *Identity Theory*. New York: Oxford University Press (pp. 118).

²³ Haslam, S. A. (1997). Stereotyping and social influence: Foundations of stereotype consensus. In R. Spears, P. J. Oakes, N. Ellemers, & S. A. Haslam (Eds.), *The social psychology of stereotyping and group life* (p. 119-143). Blackwell Publishing.

definē.²⁴ Pie tam sociālās grupas tiek salīdzinātas arī savā starpā, piešķirot katrai grupai noteiktas īpašības un darbības, lai izprastu grupas uzdevumu konkrētājā situācijā.

- un sociālā identifikācija – process, kurā cilvēki saista sevi ar kādu no sociālām kategorijām vai grupām: piederība grupai ir svarīgs instruments pašvērtējuma veidošanai un stiprināšanai.

Šajā darbā par pamatu sociālās identitātes definēšanai tiek pieņemts Henrija Tedžfela (*Henri Tajfel*) un Džona Tērnera (*John Turner*) sociālās identitātes koncepts, kas balstās uz personas vēlmi un vajadzību piederēt noteiktajai sociālai grupai.²⁵ Tedžfela sociālās identitātes teorija izskaidro grupas kopīgās sociālās uzvedības priekšnoteikumus, kur grupas sociālās struktūras un ideoloģisko uzskatu sistēmas nosaka personas pašidentitātes būtību.²⁶

Sociālā identitāte ir tēls jeb veidols, ko persona demonstrē apkārtējiem. Tas ir pašapziņas instruments, kas tiek izmantots, lai konceptualizētu sevi sociālās vides ietvaros, gan arī lai citiem rādītu noteiktu priekšstatu par sevi. Indivīda sociālā identitāte ir tas, kas palīdz citiem cilvēkiem saprast, kas šis cilvēks ir, ko var no viņa sagaidīt un ko sagaida viņš no pārējiem. Sociālā identitāte atšķiras no personīgās identitātes (*ego*) ar to, ka satur pārsvarā sociāli novērojamus elementus, ir publiska un vērsta uz sevis izpausmi. Arī tādi elementi kā dzimums, etniskā piederība un valoda ir sociālo identitāti veidojošie elementi.

Personas sociālā identitāte ir personīgās (*self*) un sociālās (*others*) identitātes apvienojums, kur personīgā identitāte attiecas uz individuālajām raksturīpašībām, bet sociālā identitāte ir kolektīvā grupas identificēšana, kurai pieder indivīds.²⁷ Personīgās un sociālās identitātes savstarpējā mijiedarbība tiek aprakstīta kā kontinuum (*the interpersonal-intergroup continuum*), kur personīgā identitāte ir viena galējība, bet grupas, jeb sociālā identitāte, otra.²⁸ Sociālās identitātes teorija apgalvo, ka, tiecoties pēc pozitīva sociālā

²⁴ Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human Relations*, 7 (2): 117–140. doi:10.1177/001872675400700202.

²⁵ Tajfel, H. & Turner, J. (2004). *The Social Identity Theory of Intergroup Behavior: Key Readings*. 10.4324/9780203505984-16.

²⁶ Turner, J. & Oakes, P. (2011). *The significance of the social identity concept for social psychology with reference to individualism, interactionism and social influence*. *British Journal of Social Psychology*, 25. (pp. 237 – 252). 10.1111/j.2044-8309.1986.tb00732.x

²⁷ Onorato, R., & Turner, J. (2004). Fluidity in the self-concept: The shift from personal to social identity. *European Journal of Social Psychology*, 34(3), 257–278. doi:10.1002/ejsp.195

²⁸ Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (eds.). *The social psychology of intergroup relations*. Monterey, CA: Brooks/Cole. (pp. 33–47).

novērtējuma grupas ietvaros, cilvēkam ir raksturīgi mainīt savu uzvedību atbilstoši grupas prasībām (demonstrējot sociālo piederību).

Sociālās identitātes teorijas autori apgalvo, ka reālajā sociālajā vidē neviena no kontinuuma galējībām, visticamāk, nevar tikt sasniegta, jo cilvēka identitāte nav statiska un pastāvīgi adaptējas situācijas kontekstam.²⁹ Sociālās identitātes teorijā uzmanība tiek pievērsta sociālajiem strukturālajiem faktoriem, kas prognozēs, kura spektra gals visvairāk ietekmēs indivīda uzvedību noteiktajā situācijā, kā arī formas, kādās šī uzvedība varētu izpausties dažādos sociālajos kontekstos.³⁰

Tērners, Oakes (*Oakes*), Haslems (*Haslam*) un Makārtijs (*McGarty*) savukārt sociālās identitātes teoriju raksturo kā “paškategorijas, kas indivīdu definē balstoties uz kopīgām iezīmēm ar noteiktās sociālās kategorijas locekļiem, pretstatā ar citu sociālo kategoriju dalībniekiem”³¹. Sociālās kategorijas vai sociālās grupas, kurām indivīds sevi pieskaita, ir sociālās klasifikācijas vai identifikācijas instruments. Persona pašidentificējas ar līdzīgu un/vai vēlāmu sociālo kategoriju grupām, kas rada sociālās vienprātības un līdzdalības sajūtu. Sociālā identitāte ir veids, kā persona konceptualizē apkārtējo pasauli un definē savu piederību tai.

Turklāt sociālā identitāte nav statiska. Indivīdi var izvēlēties mainīt grupu, kurai tie pieder, ja grupas identitāte tos neapmierina vai grupai trūkst iezīmju, kurus indivīds vērtētu pozitīvi.³² Neskatoties uz šo faktu, dažādu sociālo vai citu aspektu dēļ nomainīt grupu, kurai indivīds ir piederīgs, un līdz ar to zināmā mērā arī sociālo identitāti, var nebūt iespējams. Šādās situācijās indivīds var vai nu mainīt savas grupas iezīmju interpretāciju, piešķirot tai sev tīkamākas raksturīpašības, vai arī sākt aktīvi iesaistīties grupas pārvaldībā un sociālajā darbā, ar mērķi ietekmēt grupas uzvedību.

Teorija uzsver, ka indivīdi sociālās attiecības un lomas konceptualizē, kā savu personīgo identitāti komunikācijas ceļā – identitāte tiek komunicēta apkārtējai pasaulei sociālās uzvedības, simbolu, piederības izrādīšanas ceļā. Identitāte ne tikai definē indivīdu, bet arī komunikācijas veidā atspoguļo sociālās lomas un attiecības. Turklāt sociālā uzvedība ir

²⁹ Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (eds.). *The social psychology of intergroup relations*. Monterey, CA: Brooks/Cole. (pp. 33–47).

³⁰ Turner, J. C.; Reynolds, K. H. (2001). Brown, S. L.; Gaertner (eds.). "The Social Identity Perspective in Intergroup Relations: Theories, Themes, and Controversies". Blackwell Handbook of Social Psychology: Intergroup Processes. 3 (1): (pp. 133–152). doi:10.1002/9780470693421.ch7

³¹ Turner, J., Oakes, P., Haslam, S., & McGarty, C. (1994). Self and Collective: Cognition and Social Context. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 20(5), 454–463. doi:10.1177/0146167294205002 (pp. 454)

³² Hansen E., Jette & Liu, J. (1997). Social Identity and Language: Theoretical and Methodological Issues. *TESOL Quarterly*. 31. 10.2307/3587839. (pp. 568).

identitātes funkcija, kura tiek pausta saziņas ceļā ar apkārtējiem grupas dalībniekiem.³³ Tiek pieņemts, ka indivīdi, kā noteiktās grupas dalībnieki, domā un rīkojas līdzīgi. Turklāt indivīdiem nav nepieciešams saskarties ar citiem grupas dalībniekiem, lai domātu un rīkotos tāpat ka grupa, kurai viņi pieder vai par kuras dalībniekiem sevi uzskata.³⁴ Pietiek vien ar identificēšanos ar grupu, lai sāktu uztvert informāciju un rīkoties, kā (apzināti vai neapzināti) izvēlēta grupa – paustu noteiktu viedokli, pielāgotu uzvedību, izmantotu noteiktu valodu utt.. Noteiktu grupu dalībnieki komunicē savu piederību citu grupu dalībniekiem ar valodu, uzskatiem, normām un kultūru. Identitātes komunikācijas teorija (*Communication Theory of Identity*), savukārt, balstās uz viedokli, ka komunikācija ir nevis identitātes “produkts”, bet gan tās neatņemamā sastāvdaļa un svarīgs identitāti veidojošais elements.³⁵ Šo faktoru līdzdarbība konstruē indivīda sociālo identitāti.

2.2. Sociālā identitāte un valoda

Indivīda sociālā identitāte tiek konstruēta no grupas raksturīpašībām, kurai tas ir piederīgs, kā arī paša personīgajām iezīmēm. Personīgie elementi, tostarp unikālās bioloģiskās, fizioloģiskās vai psiholoģiskās īpašības, bieži arī nosaka to grupu, kurai persona būs piederīga. Par tādiem identitātes elementiem var būt dzimums, vecuma grupa, nacionalitāte, etniskums, valoda un citi. Sociolingvists Džons Gumpercs (*John J. Gumperz*) savos darbos sociālās identitātes jomā bieži pievēršas lingvistikas un valodas jautājumiem. Viņš uzsver, ka “sociālā identitāte un etniskā piederība lielākoties tiek nodibināta un uzturēta caur valodu” (autora tulkojums).³⁶ Autors arī ievieš “mūsu kods” (te oriģinālrakstību *we-code*) un “viņu kods” (“*we-code*” un “*they-code*”) apzīmējumus. Tas pārsvarā attiecas uz etniski specifisko mazākumtautību pārstāvjiem noteiktā reģionā, kuri ir tendēti mazākumtautību valodu uzskatīt par “mūsu kodu”, kas ir saistīts ar grupas neformālām darbībām, bet vairākuma valodu – kā “viņu kodu”, kas tiek saistīts vairāk ar formālāku, oficiālāku komunikāciju un mazāk ar personiskām ārpusgrupas attiecībām.³⁷

Šī pētnieciskā darba ietvaros valodai un etniskumam ir liela nozīme – mērķa grupas dalībniekiem viena no svarīgākajām kopīgajām iezīmēm ir krievu valoda kā dzimtā (ģimenes)

³³ Eura, J. & Hecht, M. (2004). Elaborating the communication theory of identity: Identity gaps and communication outcomes. *Communication Quarterly*. 52. 265-283. (pp. 266) 10.1080/01463370409370197.

³⁴ Burke, P. J., Stets, J. (2009). *Identity Theory*. New York: Oxford University Press (pp. 134).

³⁵ Hecht, M. & Lu, Y. (2014). Communication theory of identity. In T. L. Thompson (Ed.), *Encyclopedia of health communication* (Vol. 1, pp. 226-227). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc. doi: 10.4135/9781483346427.n85 (pp. 139).

³⁶ Gumperz, J. J. (1982). *Language and social identity*. Cambridge University Press, Cambridge. Cambridgeshire : New York (pp. 7).

³⁷ Turpat. (pp. – 66).

valoda un piederība krievu etniskai identitātei vai kultūrai, kā arī spēja brīvi pārvaldīt latviešu valodu un piederība Latvijas valsts nācijai. Etniskā identitāte attiecas uz personas sociālo identitāti plašākā kontekstā, pamatojoties uz kultūras vai sociālo piederību noteiktajai rasu vai etniskajai grupai.³⁸ Etniskās identitātes teorija ierosina, ka etniskās identitātes veidošana rada ciešāku piederības sajūtu noteiktajai sociālajai grupai. Etniskās identitātes veidošana ir apzināts process, kas sākas pusaudžu vecumā un attīstās pakāpeniski laika gaitā.³⁹ Pie tam etniskā identitāte var nebūt saistīta ar nacionālo identitāti, un pēc būtības tie ir atšķirīgi koncepti. Nacionālā identitāte attiecas uz personas identitāti vai piederības sajūta noteiktajai valstij vai tautai.⁴⁰ Tā ir subjektīvā sevis apzināšanas izjūta noteiktās nacionālās valsts kontekstā, ko var paust tās valsts piederīgie vai iedzīvotāji, neatkarīgi no etniskuma vai likumīgā pilsonības statusa: “nacionālā identitāte ir viena no indivīda identitātēm, tā ir indivīda piederības sajūta nacionālajai, valstiskajai kopienai. Nacionālajai identitātei ir īpaša loma valstī, jo tā veido valsts iedzīvotāju kopības izjūtu, piederību nācijai.”⁴¹

Monika Hellere (*Monica S. Heller*), Kanādas lingvistiskā antropoloģe un Toronto universitātes profesore, savos darbos vairākkārt uzsver valodas un cilvēka etniskās piederības mijiedarbību identitātes formēšanas nolūkos. Konkrēti, etniskā piederība var ierobežot indivīda iespējas piedalīties dažās sociālās situācijās un integrēties noteiktajos sociālajos tīklos. Tā arī var norādīt uz noteiktu indivīdu grupas kopīgām īpašībām, izcelsmi, etniskumu caur uzvedību, vērtībām, dzīvesveidu un valodu. Valoda, savukārt var kļūt par “simbolu” noteiktas grupas apzīmēšanai, vēl jo vairāk situācijās, kad grupa ir tiešajā saskarsmē ar citām sociālām grupām un to dalībniekiem.⁴² Šī maģistra darba ietvaros svarīgais aspekts ir saistīts ar mērķa grupas spēju pārvaldīt vairākas valodas un viņu vajadzību (vai vēlmi) iederēties vienlaikus dažādās sociālajās grupās (dominējošās un minoritāšu sociālajās grupās). Džeta Edvardsa (*Jette Hansen Edwards*), atspēkojot Tadžfela identitātes teoriju (kura uzsver indivīda velmi piederēt vienai noteiktajai etniskajai grupai), norāda, ka indivīdi var vienlaikus piederēt vairākām etniskām grupām, kuras var definēt pēc lietotās valodas, identificējot sevi ar noteiktu grupu noteiktajā

³⁸ Greig, R. (2003). Changing the Culture. *British Journal of Learning Disabilities*, 31: 150-152. doi:10.1111/j.1468-3156.2003.00250.x

³⁹ Phinney, J. S. (1990). Ethnic identity in adolescents and adults: A review of research. *Psychological Bulletin*, 108, (pp. 499–514).

⁴⁰ Ashmore, R. D., Jussim, L. J., & Wilder, D. (2001). Social identity, intergroup conflict, and conflict reduction. Oxford [England] New York, N.Y. [USA: Oxford University Press.

⁴¹ Zepa, B. & Kļave, E. (2012). Latvia. Human Development Report 2010/2011: National identity, Mobility and Capability. Rīga: Advanced Social and Political Research Institute ISBN 9789984455341 (lpp. 15)

⁴² Heller, M. (1982). *Language, ethnicity and politics in Quebec*. Unpublished doctoral dissertation, University of California, Berkeley. (pp. 3)

sociālajā kontekstā.⁴³ Dažādu identitāšu apzināta vai neapzināta paušana, īpaši reģionos, kur satiekas vairākas nācijas vai etniskās rases, var novest pie jaunas, hibrīda identitātes izveides.⁴⁴

Gan etniskās, gan nacionālās identitātes viena no raksturīgajām iezīmēm var būt noteikta valoda. Džons E. Džozefs (*John E. Joseph*), Edinburgas universitātes lietišķās valodniecības profesors, norāda, ka “neviens runas akts nav individuāls; tie vienmēr ir sociāli”.⁴⁵ Attiecīgi, valoda ir komplicēts komunikācijas rīks, kura izmantošana ir atkarīga arī no adresāta. Individīdi, vēloties radīt saikni vai iekļauties noteiktajā grupā, var izvēlēties izmantot vienu vai otru valodu sociālā konteksta ietvaros, šādi izrādot savu lojalitāti vai piederību grupai. Valoda šī darba ietvaros var tikt skatīta ne tikai kā saziņas instruments, bet arī kā spēcīgs etniskais marķieris noteiktās kultūras (piederības, identitātes) izpausmei.⁴⁶ Šī pētījuma mērķa grupas dalībniekiem ir raksturīgi spēt pārvaldīt vismaz divas valodas (krievu valodu, kā savas etniskās grupas valodu un latviešu valodu, kā nacionālās valsts, kurai indivīdi ir piederīgi, valodu). Valodas tiek aktīvi izmantotas izvēlētajā ģeogrāfiskajā reģionā (Latvijā), bet mērķa grupas dalībnieku vecums norāda uz to aktīvo sabiedrisko dzīvi un darbību.

⁴³ Hansen Edwards, J. & LIU, J. (1997). Social Identity and Language: Theoretical and Methodological Issues. *TESOL Quarterly*. 31. 10.2307/3587839. (pp. 571)

⁴⁴ Kraidy, M. M. (2002). Hybridity in Cultural Globalization. *Communication Theory*, 12 (3), 316-339. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2885.2002.tb00272.x> (pp. 325)

⁴⁵ Džozefs, Dž. Ē. (2008) *Valoda un politika*. Rīga: Apgāds „Zinātne”. (pp. 90)

⁴⁶ Hansen Edwards, J. & LIU, J. (1997). Social Identity and Language: Theoretical and Methodological Issues. *TESOL Quarterly*. 31. 10.2307/3587839. (pp. – 572)

3. KODA MAIŅA

Valodas un identitātes komunikācijas jautājumi kļuva īpaši svarīgi 20. gadsimta beigās globalizācijas un masu migrācijas laikmeta ietvaros, kad multietniskajos urbanizācijas centros un lielpilsētās strauji sāka attīstīties daudzvalodība. Līdz ar mainīgo pasaules situāciju sociālajās zinātnēs (socioloģijas un lingvistikas nozarēs) savu attīstību ieguva termins “koda maiņa” (*code-switching*). Koda maiņa ir divu vai vairāku valodu (vai dialektu) maiņa vai to jaukta lietošana. Koda maiņa attiecas uz noteiktā dialekta, akcenta vai valodas izmantošanu atkarībā no sociālā vai kulturālā konteksta ar mērķi projicēt konkrētu identitāti. Papildus tā var izpausties, kā savas uzvedības, izskata utt. modificēšana, lai pielāgotos dažādām sociokulturālajām normām.⁴⁷ Vairāku gadu desmitu laikā koda maiņa tika pētīta pārsvarā, izmantojot dažādas lingvistiskas pieejas sociolingvistikas, psiholingvistikas un gramatisko pētījumu ietvaros, kuros pārsvarā tika uzsvērti fenomena aprakstošie vai teorētiskie aspekti.

Koda maiņa atšķiras no citām valodas saskares parādībām, kā, piemēram, aizņemšanās vai koda sajaukšana. Aizņemšanās ietekmē vārdu krājumu – vārdus, kas veido valodu, savukārt koda maiņa notiek atsevišķos izteikumos.⁴⁸ Cilvēki praktizē koda maiņu, kad katrs brīvi pārvalda abas valodas (atšķirībā no situācijas, kad divi vai vairāki runātāji, kas nerunā kopīgā valodā, izveido trešo, jaunu valodu). Koda sajaukšana (*code-mixing*) ir tematiski saistīts termins, taču terminu “koda maiņa” un “koda sajaukšana” lietojums ir atšķirīgs. Daži zinātnieki izmanto vienu vai otru terminu, lai apzīmētu vienu un to pašu praksi, savukārt citi izmanto koda sajaukšanu, lai apzīmētu situāciju, kad divas dažādas valodas nonāk ciešā mijiedarbībā un savstarpēji pārveido formālas lingvistiskās īpašības, un koda maiņu, lai apzīmētu daudzvalodu personu faktiskos runas paradumus.⁴⁹

Līdz divdesmitā gadsimta vidum ne mutvārdu, ne rakstveida koda maiņa nebija atzīta par nopietnas lingvistiskās izpētes vērtu, jo to galvenokārt uzskatīja par kļūdainu valodu, ko radīja nekompetenti runātāji vai rakstnieki. 20. gs. 40.–50. gados daudzi zinātnieki uzskatīja koda maiņu drīzāk par aplamu, nestandarta valodas lietojumu.⁵⁰ Tomēr neapšaubāms ir fakts,

⁴⁷ Dictionary.com Retrieved from: ching?s=t" <https://www.dictionary.com/browse/code-switching?s=t> [Accessed on 9 April 2020].

⁴⁸ Muysken, P. (1995). "Code-switching and grammatical theory". In L. Milroy; P. Muysken (eds.). *One Speaker, Two Languages: Cross-disciplinary Perspectives on Code-switching*. Cambridge: Cambridge University Press. p. 177–98.

⁴⁹ Bokamba, Eyamba G. (1989). "Are there syntactic constraints on code-mixing?". *World Englishes*. 8 (3): 277–92. doi:10.1111/j.1467-971X.1989.tb00669.x

⁵⁰ Weinreich, U. (1953). *Languages in Contact findings and problems*. Linguistic Circle of New York: New York (pp. – 74)

ka koda maiņas fenomens ir sens, tā gadījumi ir sastopami arī viduslaiku tekstos, kas ir svarīgs elements lingvistikas zinātnē valodu attīstības ziņā un ir spēcīgs arguments tam, ka koda maiņa ir vispārēji pieņemta sintaksiska prakse, nevis izņēmums.⁵¹ Manheimas Universitātes profesore, bilingvālisma un koda maiņas fenomena pētniece Mareike L. Kellere (*Mareike L. Keller*) šogad (2020. gadā) izdotajā grāmatā sistemātiski analizē koda maiņas fenomenu mūsdienu un vēstures perspektīvās un uzsver, ka “koda maiņa ir bijusi stabila parādība gadsimtiem ilgi”.⁵²

Pētījumos izdala divas dažādas un konceptuāli atšķirīgas koda maiņas fenomena formas: koda maiņa “valodas daudzveidības” kontekstā, un plašākā nozīmē – kā “komunikatīvo kodu” kopums, kas nosaka sarunvalodas komunikācijas uzvedības un normas.⁵³ Sākotnēji, koda maiņas fenomens tika saistīts ar indivīda spēju pārslēgties no vienas valodas uz otru un ar rīkiem, ar kuru palīdzību tas tiek darīts. Termina pirmsākumi meklējami teorijā par to, kā cilvēki kodē (“code”) un atšifrē (“decode”) skaņas un sarunas valodu savā starpā. Viens no koda maiņas fenomena tēmas klasiķiem, Roberts Fano (*Robert Fano*) savā 1950. gada darbā “*The information theory point of view in speech communication*” uzsver, ka dažādi runātāji, sazinoties savā starpā, izmanto dažādus “kodus”. “Kodi” tiek glabāti personas smadzenēs, un tiek izmantoti pēc vajadzības, atbilstoši situācijai. Kodu “kartotēka” pastāvīgi atjaunojas un papildinās, satiekot jaunus cilvēkus, īpaši ja cilvēki pieder dažādu valodu grupām.⁵⁴ Pēc Fano domām, kodi tiek “izmantoti”, “lai interpretētu un radītu runu – tie nav pats runas materiāls”.⁵⁵ Citiem vārdiem sakot, Fano piedāvātajā koda maiņas teorijā, “komunikācijas kods” ir stingri psiholoģiska parādība, kas rodas, mainot iekšējo mehānismu fonētisko simbolu identificēšanai, jeb runas simbolu pārvēršanai par personai saprotamiem asociatīvajiem attēliem. Koda maiņas pētniece Penelope Gardnere (*Penelope Gardner*) skaidro, ka koda maiņas fenomens ir starpdisciplināro pētījumu lauks, kodu maiņa tiek izziņāta dažādu kontekstu ietvaros, “koda maiņas sociolingvistiskie, psiholingvistiskie, gramatiskie un

⁵¹ Schendl, H. (2000). Syntactic Constraints on Code-Switching in Medieval Texts. In *Placing Middle English in Context*, edited by Irma Taavitsainen, Terttu Nevalainen, Päivi Pahta, and Matti Rissanen, 67-85. Berlin and New York: Mouton De Gruyter. (pp. 67)

⁵² Keller, M.L. (2020). *Code-Switching: Unifying Contemporary and Historical Perspectives*. Cham: Springer Nature (pp. 79)

⁵³ Alvarez-Caccamo, C. (1998). From ‘Switching Code’ To ‘Code-Switching’: Towards a reconceptualisation of communicative codes. In Peter Auer (ed.), *Code-switching in conversation: language, interaction and identity*. London: Routledge, (p. 30).

⁵⁴ Fano, R.M. (1950) ‘The information theory point of view in speech communication’, *Journal of the Acoustical Society of America* 22, 6 : (pp. 695-696).

⁵⁵ Alvarez-Caccamo, C. (1998). From ‘Switching Code’ To ‘Code-Switching’: Towards a reconceptualisation of communicative codes. In Peter Auer (ed.), *Code-switching in conversation: language, interaction and identity*. London: Routledge, 1998 (pp. 31).

attīstības aspekti ir savstarpēji saistīti, un secinājumi katrā jomā spēlē izšķirošu lomu citu pētījumu ietvaros”.⁵⁶

Koda maiņas fenomens ir konstatēts dažādu tradicionālo valodas lietošanas pētījumu kontekstā. Mūsdienu akadēmiskajā vidē var izcelt četras tradicionālās valodas un identitātes pētījumu tradīcijas, kas uzsver dažādas valodas un identitātes attiecību teorētiskās perspektīvas.⁵⁷

Pirmkārt, “runas kopienas” teorētiskais ietvars, kura ietvaros “sarunvaloda” ir identitātes kods, ko indivīdi var pārslēgt un adaptēt. Pēc šīs pieejas, divvalodu (bilingvālās) kopienas tiek raksturotas ar izteikto dalību uz “savējie” un “svešie”, kur valoda ir viens no svarīgākajiem piederības apzīmēšanas rīkiem (kods).⁵⁸ Dažādu kodu izmantošana (jeb dažādu valodu) un pārslēgšanās to starpā dažādās situācijās var signalizēt par indivīda identitātes komunikācijas un lingvistikas korelāciju, pārslēdzoties no iekšējās grupas (“*in-group*”, etniskās minoritātes valodas) uz ārējās grupas (“*out-group*”, dominējošās grupas) valodu. Pārslēgšanās var norādīt uz tuvību un solidaritāti, statusa pozīcijām, formalitāti vai sociālo hierarhiju.

Otrkārt, valodas un politiskās ekonomikas mijiedarbība, kas tika atzīta 80. gados sakarā ar nevienmērīgi sadalīto ekonomisko varu un politiskā spēka simboliskajiem un lingvistiskajiem aspektiem. Šīs teorijas mērķis bija atklāt sociolingvistiskās hierarhijas, kas rodas, standartizējot valodu, bieži attiecībā uz mazākumtautību saistītiem konfliktiem multinacionālās sabiedrībās. Saskaņā ar Čikāgas Universitātes antropoloģijas, valodniecības un sociālo zinātņu profesores Sjūzenas Galas (*Susan Gal*) teikto, valodas jeb koda maiņa, šajās sabiedrībās kalpoja kā “sistemātisks, lingvistiski pārsteidzošs un sociāli nozīmīgs valodas lietojuma” piemērs.⁵⁹ Šīs disciplīnas piekritēji uzsver, ka valodas funkcionē dažādos apstākļos gan kā statusa apzīmēšanas elements, gan kā sociālo struktūru konstruējošais elements.

Treškārt, 20. gs. 90. gados postmodernitātes, ekonomiskās nestabilitātes, globalizācijas un migrācijas iespaidā savu uzplaukumu savukārt piedzīvoja kritiskais diskurss par valodas izvēli, ko kontrolē iepriekšējās indeksētās saites uz identitātēm. Šajā periodā koda maiņa tiek

⁵⁶ Gardner-Chloros, P. (2009). *Code-switching*. Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511609787

⁵⁷ Hall, K. & Niley, C. (2015). Code-Switching, Identity, and Globalization. In Tannen, D., Hamilton, H.E. & Schiffrin, D. (Eds.) *The Handbook of Discourse Analysis*. (2nd ed.). John Wiley & Sons, Ltd. 10.1002/9781118584194.ch28.

⁵⁸ Gumperz, J. (1982). *Discourse Strategies*. Cambridge: Cambridge University Press. (pp. 66)

⁵⁹ Gal, S. (1988). *The political economy of code choice*. In Monica Heller, ed., *Codeswitching: Anthropological and Sociolinguistic Perspectives*. Berlin: Mouton de Gruyter. (pp. 243–263)

uzsvērta, kā resurss mazākumtautību kopienās daudz kultūru un starpetnisko identitāšu veidošanai. Viens no spožākajiem šī perioda darbiem ir ASV antropoloģiskās lingvistikas pētnieces Anas Zentellas (*Ana Celia Zentella*) "*Growing Up Bilingual*".⁶⁰ Savā darbā viņa izskaidro koda maiņu, kā sarežģīto kognitīvo fenomenu, kas tiek izmantots, lai identificētu un izteiktu indivīda vairākas mainīgas identitātes. 90. gadu svarīgākais secinājums šajā jomā bija tas, ka identitāte vairs nevar tikt uzverta, kā statistiska un viengabalaina vienība, tāpat arī ar to asociētā valoda. Šie secinājumi lika pamatus mūsdienu, jeb ceturtajai pētījumu tradīcijai par hibrīda identitāšu izveidošanos kā sociālās sekas globalizācijai un pasaules valodu un etnisko vienību mijiedarbībai. Daudzvalodu diskursa analīze divdesmit pirmā gadsimta pirmajās divās desmitgadēs izaicina valodu izpratni kā konkrētu, ierobežotu un statistisku vienību. Jaunākie pētījumi balstās uz hibrīda identitātes jēdzienu kā nacionālā un lingvistiskā koncepta sadrumstalotu sajaukumu "*superdiversity*" laikmetā, kas attīstās digitalizācijas un urbanizācijas ietekmē.⁶¹ Koda maiņas pētnieciskā lauka attīstība parāda šī fenomena neviendabīgo būtību un plašu tā pielietošanas potenciālu dažādu starpdisciplināro pētījumu ietvaros. Šajā darbā koda maiņas fenomēns tiks lietots identitātes komunikācijas pētījuma ietvaros sociālo zinātņu pētījumu sfērā.

3.1. Koda maiņa bilingvālās sabiedrībās

Tradicionāli koda maiņa tiek sasaistīta ar indivīdu spēju brīvi mainīt sarunas valodu vai runas dialektu atkarībā no apstākļiem vai konteksta. Rakstiski koda maiņa ir sastopama retāk, kas varētu būt saistīts ar to, ka rakstveida komunikācija mūsdienās ir drīzāk oficiālās komunikācijas forma vai ir saistīta ar noteiktu sociālo kontekstu, kura ietvaros tiek lasīti un sagatavoti teksti noteiktā valodā.⁶² Tomēr tas neizslēdz koda maiņas iespējamību neoficiālos žanros, piemēram, dienasgrāmatās, personīgajās vēstulēs, sociālajos tīklos vai "čatos". Koda maiņa biežāk (vai mūsdienā globalizētās sociālās vides kontekstā pat ļoti bieži) var tikt novērota ikdienas mutvārdu diskursā. Mūsdienās arvien biežāk var saskarties ar koda maiņu ne tikai dažādu situāciju kontekstā, bet arī vienas un tās pašas situācijas kontekstā mainot valodu viena teikuma ietvaros.⁶³

⁶⁰ Zentella, Ana Celia. 1997. *Growing Up Bilingual*. New York: Blackwell.

⁶¹ Blommaert, J. & Rampton, B. (2011). Language and superdiversity. *Diversities*, 13(2), (pp. 1–21).

⁶² Sebba, M. (2013). Multilingualism in Written Discourse: An Approach to the Analysis of Multilingual Texts. *International Journal of Bilingualism* 17(1): 97–118. (pp. 100)

⁶³ Shofner, K. (May 25, 2017) How Do We Code-Switch Every Day? United Language Group. Retrieved from: <https://www.unitedlanguagegroup.com/blog/how-do-we-code-switch-every-day>

Tagad jau klasiskais 1972. gada pētījums par koda maiņu Norvēģijā, kur tradicionāli sabiedrībā pastāv daudz dažādu norvēģu valodas dialektu, atklāja, ka lielākā daļa sabiedrības locekļu runā divās dažādās valodās – noteiktā reģiona vietējā dialektā un vienā no diviem nacionālajiem dialektiem. Dialekta zināšana tika uzskatīta par lielu prestižu, jo “personas dzimtā runa ir uzskatīta par viņa ģimenes fona neatņemamu sastāvdaļu, kas ir viņa vietējās identitātes pazīme”.⁶⁴ Iedzīvotāji šo dialektu izmantoja mijiedarbībā ar citiem, lai iezīmētu savas grupas identitāti. Tomēr, mijiedarbojoties ar ārējās kopienas locekļiem un tūristiem, iedzīvotāji izmantotu nacionālo dialektu “vismaz līdz brīdim, kamēr oponentu identitāte kļūst skaidrāka”.⁶⁵ Turklāt runātāji mainīja kodus atkarībā no situācijas, kurā viņi nokļūst, un tādējādi kodu lietošana ne vienmēr bija konsekventa. Piemēram, studenti, pārrunājot akadēmiskos jautājumus, pārgāja uz nacionālo dialektu, kaut arī viņi visi bija vietējā dialekta lietotāji. Bet sakarā ar to, ka izglītība tika nodrošināta nacionālajā dialektā, izmantojot to, studenti apzīmēja savu identitātiskā augstākai izglītībai piederošie.⁶⁶

Mūsdienu sociālingvistisko zinātņu diskursā koda maiņa drīzāk attiecas un dažreiz indeksē uz sociālo grupu dalību bilingvālajās un daudzvalodu kopienās. Sociolingvistikas zinātnieki 20. gadsimta beigās un 21. gadsimta sākumā aktīvi pētīja koda maiņas fenomenu attiecībā uz sarežģītām sociālām situācijām, personas uzvedību, sociālo klasi, etnisko piederību, paaudzi un citiem sociokulturāliem aspektiem jauniešu kontekstā.⁶⁷ Globalizētajā pasaulē cilvēki aktīvi iesaistās migrācijā, bet tehnoloģijas ļauj aktīvi apgūt jaunas prasmes, tajā skaitā jaunas valodas, un aktīvi sazināties ar cilvēkiem citās pasaules malās. Tas sekmē multietniskuma un daudzvalodu sabiedrību attīstību. Cilvēki, kuri pārvalda vairāk nekā vienu valodu, sarunājoties, dažkārt izmanto vairāku valodu elementus vienlaikus.

Rita Frančeskini (*Rita Franceschini*), Šveices izcelsmes sociolingvistikas pētniece, norāda, ka koda maiņas izcelsme nav vienas valodas centrā. Tā drīzāk parādās vienlaicīgi dažādās vietās daudzvalodu sabiedrības pārstāvju starpā, ja ir līdzīgi sociālie apstākļi, piemēram:

- daudzvalodu sociālais konteksts;
- grupas identitāte;

⁶⁴ Blom, J.-P., & Gumperz, J. J. (1972). Social meaning in linguistic structures: Codeswitching in Norway. In J. J. Gumperz & D. Hymes (Eds.), *Directions in sociolinguistics* (pp. 407–434). New York: Holt, Rinehart & Winston. (pp. 411).

⁶⁵ Turpat. (pp. 424).

⁶⁶ Turpat. (pp. 428).

⁶⁷ Pujolar, Joan (2000). *Gender, Heteroglossia and Power. A Sociolinguistic Study of Youth Culture*. Berlin: Walter de Gruyter.

- kultūras un valodu normu adaptācija.⁶⁸

Koda maiņas fenomens jeb daudzveidīgas divu vai vairāku lingvistisko variāciju kombināciju parādīšanās, attīstība un līdzpastāvēšana notiek neskaitāmās divvalodu sabiedrībās un kopienās. Tas var attiekties uz vairāku valodu vai dialektu lietošanu vienā sarunā vai teikumā, ko izmanto bilingvāli cilvēki, bet praktiski tas ietekmē visus, kuri pastāv šīs sabiedrības vai kopienas ietvaros un vairāk vai mazāk saskaras ar vairāk nekā vienas valodas vai dialekta pastāvēšanu sabiedrībā. Vērts piebilst, ka koda maiņa var notikt arī vienvārdīgā runātāju starpā, pārslēdzoties starp dialektiem, reģistriem, formalitātes līmeņiem, intonācijām utt.⁶⁹ Neapšaubāmi, koda maiņas fenomens vairāk ietekmē mazākumtautību pārstāvjus, Tas ir saistīts ar viņu nepieciešamību iekļauties noteiktā sabiedrībā vai sociālajā struktūrā, kā arī ar tiesībām un vēlmi paturēt savu etnisko identitāti. Funkcionālā līmenī bilingvālie indivīdi maina sarunas kodus ne tikai, lai nodotu informāciju, bet arī lai komunicētu kaut ko ārpus viņu vārdu virspusējās nozīmes, tostarp kulturālo kodu vai etnisko piederību.⁷⁰

Koda maiņa var parādīties dažādu iemeslu dēļ, piemēram:

- Tematiskais konteksts: dažādu sfēru ietvaros bieži var būt noteikti kodi, ko izmanto vienas noteiktas valodas kontekstā, jo tā valoda labāk nodot attiecīgos jēdzienus;
- Citēšana: cilvēki mēdz mainīt kodus, citējot citu personu teikto oriģinālvalodā;
- Solidaritātes un pateicības iespaidā: izsakot pateicību vai solidaritāti, koda maiņa var notikt netīšām vai ar nolūku veicināt simpātijas vai līdzjūtību;
- Skaidrojumam: runātājs var iesaistīties koda maiņā, ja klausītājam ir problēmas saprast viņa teikto, kādus konkrētus vārdus vai jēdzienus, kā arī, ja runātāji nezina vai neatceras atbilstošos vārdus kādā no valodām;
- Grupas identitāte: cilvēki var mainīt savu valodu, lai norādītu uz savu piederību kādai grupas identitātei;
- Lai mīkstinātu vai pastiprinātu izteicienu: ar koda maiņas palīdzību var uzsvērt kāda ziņojuma svarīgumu, akcentēt to;

⁶⁸ Franceschini, R. (1998). Code-switching and the notion of code in linguistics: proposals for a dual focus model. In Peter Auer (ed.), *Code-switching in conversation: language, interaction and identity*. London: Routledge. (pp. 53).

⁶⁹ Kerswill, P. (1994). *Dialects Converging: rural speech in urban Norway*. Oxford: Oxford University Press

⁷⁰ Gardner-Chloros, P. (2009). *Code-switching*. Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511609787 (pp. 4).

- Leksiskā nepieciešamība: cilvēki bieži lieto tehnisku vai idiomātisku runu no svešvalodas vai pamatvalodas, jo tulkojot šādus vārdus vai frāzes, var izkropļot to precīzo nozīmi.⁷¹

Ikdienas saziņā visi minētie iemesli var kalpot par koda maiņas parādīšanos iemeslu arī Latvijas sabiedrības kontekstā. Īpaši krievvalodīgo latviešu valodas izmantošanas praksē. Daži no faktoriem tiek pamatoti tieši ar nepieciešamību pēc precīzas informācijas nodošanu (tematiskais konteksts, citēšana, skaidrojums vai leksiskā nepieciešamība), citi attiecas uz informācijas uztveres ietekmi noteiktajā sociāli kulturālajā kontekstā (grupas identitāte, izteiciena mīkstināšana vai pastiprināšana). Tomēr nav izslēgts, ka indivīda runu var ietekmēt vienlaikus vairāki faktori vai to pārklāšanās savā starpā.

3.2. Koda maiņa mūsdienu Latvijas sabiedrības kontekstā

Pētījumi liecina, ka, neskatoties uz daudzvalodību Latvijas teritorijā un plašo krievu valodas izplatību un lietojamību, “ir pieaudzis latviešu valodas lietotāju īpatsvars mazākumtautību pārstāvju vidū, un visizteiksmīgāk tas redzams jaunākajās vecumgrupās. [...] paaudžu nomaiņas rezultātā latviešu valodas kā saziņas valodas potenciāls latviešu un Latvijas mazākumtautību vidū palielinās”.⁷² Tas nozīmē, ka jaunākas paaudzes, tai skaitā tūkstošgades paaudzes pārstāvji, komunikācijā arvien vairāk izmanto latviešu valodu, kas savukārt ir svarīgs identitātes komunikācijas instruments.

Koda maiņa var parādīties dažādu sociālo kontekstu ietvaros un iespaidā, tā ir kulturālā telpa, “kurā satiekas divas vai vairākas valodas un kur parādās konflikti par uzskatiem, valodām, kultūrām un ideoloģijām”.⁷³ Tas ir dinamisks un pastāvīgi mainīgs valodas socializācijas process. Valodas socializācijas procesa laikā jaunie sabiedrības dalībnieki iegūst zināšanas par sociālās kārtības principiem un kulturālajām normām, kas dominē sabiedrībā, pakļaujoties valodas starpnieciskajai mijiedarbībai un piedaloties tajā.⁷⁴

⁷¹ Francis M. Hult, (10 April 2013) Covert Bilingualism and Symbolic Competence: Analytical Reflections on Negotiating Insider/Outsider Positionality in Swedish Speech Situations, *Applied Linguistics*, Volume 35, Issue 1, February 2014, Pages 63–81, <https://doi.org/10.1093/applin/amt003>

⁷² Ministru kabinets (2018, 18. jūl.). Par Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plānu 2019.–2020. gadam. *Latvijas Vēstnesis*, Retrieved from: <https://www.vestnesis.lv/op/2018/143.6>

⁷³ Wenxia W. (2019). Code-switching and its role in language socialization, *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 22:7, 787-800, DOI: 10.1080/13670050.2017.1313809 (pp. 790).

⁷⁴ Schieffelin, B. B., and E. Oches, eds. 1986. *Language Socialization Across Cultures*. Cambridge: Cambridge University Press. Tian, L., and E. Macaro. 2012. “Comparing the Effect of Teacher Codeswitching with English-Only Explanations on the Vocabulary Acquisition of Chinese University Students: A Lexical Focus-on-Form Study.” *Language Teaching Research* 16 (3): 367–391. doi:10.1177/1362168812436909. (pp. 2)

Toties Gatis Dilāns, asociētais profesors un eksperts valodniecībā uzsver *de facto* Latvijas bilingvālo lingvistisko stāvokli, neskatoties uz krievu valodas svešvalodas statusu, pamatojoties uz lielo krieviski runājošo iedzīvotāju skaitu un krievu valodas plašu lietojamību sabiedrībā.⁷⁵ Šajā pētījumā izvirzītie mērķa grupas pārstāvji ir, balstoties uz Barbaras Bulokas sacīto, vistiešākajā nozīmē bilingvālie indivīdi, jo tie saskarūšies ar divām valodām no dzimšanas vai agras bērnības, un abas valodas aktīvi izmanto dzīves gaitās ikdienā.⁷⁶ Autore uzsver, ka bilingvālie indivīdi, īpaši otrās paaudzes imigranti vai mazākumtautību pārstāvji, ir tendēti plaši izmantot koda maiņu ikdienas sarunvalodā ar savas vienaudžu grupas pārstāvjiem, nepārtraukti variējot starp divām identitātēm (etniskās minoritātes identitāti un dominējošās grupas identitāti).⁷⁷ Šāda lingvistiskā uzvedība ir viens no veidiem, kā indivīdi sabiedrībai komunicē savu dubulto identitāti, iesaistās jaukto grupu komunikācijā vai piesaista sev jauktās auditorijas uzmanību.⁷⁸

2009. gadā Vinetas Poriņas izdotajā grāmatā “Valsts valoda daudzvalodīgajā sabiedrībā: individuālais un sociālais bilingvisms Latvijā” autore pievērsās arī koda maiņas aspektam starp bilingvālajiem Latvijas iedzīvotājiem. Poriņa atzīmē, ka koda maiņa bilingvālu latviešu vidū latviešu–krievu valodās ir visai izplatīta sabiedrībā, toties krievu–latviešu koda maiņa krievvalodīgo iedzīvotāju vidū sāka parādīties tikai samērā nesen un “liecina par latviešu valodas prasmes kāpumu mazākumtautību cilvēku vidū un latviešu valodas lietojumu starp šīs grupas bilingviem”.⁷⁹ Iespējams, ka šī brīža situācija varētu jau būt atšķirīga un vairāki mazākumtautību pārstāvji, īpaši jaunāko paaudžu dalībnieki, arvien vairāk izmanto krievu–latviešu koda maiņu savā ikdienā. Tas varētu liecināt par mēreno savstarpējo lingvistisko robežu nolaišanu un sabiedrības konsolidāciju.

Koda maiņas fenomena pētniecība nav viendabīga, un arī Latvijas sabiedrības kontekstā, īpaši krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācijas diskursā, tā ir jāanalizē mijiedarbībā ar citām parādībām, tajā skaitā vēsturisko un konkrētās paaudzes sociāli-kulturālo kontekstu. Papildus jāpievērš uzmanība situācijas

⁷⁵ Dilāns, G. (January 2009). Russian in Latvia: An outlook for bilingualism in a post-Soviet transitional society. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*. 12. 1-13. 10.1080/13670050802149481. (pp. 3).

⁷⁶ Bullock, B., & Toribio, A. (Eds.). (2009). *The Cambridge Handbook of Linguistic Code-switching* (Cambridge Handbooks in Language and Linguistics). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511576331 (pp. 7).

⁷⁷ Turpat. (pp. 192).

⁷⁸ Nishimura, M. (1995). Varietal conditioning in Japanese/English codeswitching. *Language Sciences*, 17 (2), (pp. 123–145).

⁷⁹ Poriņa, V. (2009). *Valsts valoda daudzvalodīgajā sabiedrībā: individuālais un sociālais bilingvisms Latvijā*. Rīga: Latvijas Universitātes, Latviešu Valodas Institūts. (lpp. 140).

kontekstam, kad tiek mainīti kodi, vai tas tiek darīts apzināti, vai neapzināti un kāds tam ir pamatojums un nepieciešamība. Tieši kontekstuālā starpdisciplinārā analīze var sniegt plašāku ieskatu par koda maiņas lietošanu Latvijas sabiedrībā un iezīmēt turpmāko pētījumu virzienus.

4. VĒSTURISKAIS KONTEKSTS

Gadsimtu laikā Latvijas teritorijas iedzīvotāju daudzums un demogrāfija ir daudzkārt mainījusies. 20. gadsimta notikumi saistībā ar Pirmo un Otro pasaules karu, Padomju Savienības okupāciju, holokaustu, kā arī vācbaltiešu emigrāciju un izraidīšanu, ir nopietni ietekmējuši mūsdienu Latvijas Republikas demogrāfiju un iedzīvotāju etnisko sastāvu, un vairākās jomās polarizējuši iedzīvotāju uzskatus. Tā, piemēram, “no 1959. gada līdz 1969. gadam Latvijā ik gadus ieradās un uz dzīvi palika 14,3 tūkstoši migrantu, 1970.-1978. gadā – 11,6 tūkstoši, 1979. 1988. gadā — 41,9 tūkstoši. Tieši sistemātiskā, neierobežotā migrācija kļuva par latviešu īpatsvara samazināšanās galveno faktoru Latvijas iedzīvotāju kopējā skaitā”.⁸⁰ Tā par Latvijas demogrāfiskajām izmaiņām 1979. gadā raksta Pārsla Eglīte, pieminot, ka Latvijas demogrāfiskā piramīdai ir novērojama deformācija.⁸¹ Autore skaidro, ka tādas izmaiņas ietekmē ne tikai esošo valsts situāciju, bet arī, ka tās būs jūtamas viņveidīgi daudzām paaudzēm uz priekšu.

Latvijas valstiskās identitātes, neatkarības cīņu un nacionālisma celšanās ir salīdzinoši nesens fenomens, kas parādījies 20. gadsimta sākumā, kad “1903. gada nogalē [Miķelis] Valters žurnālā “Proletarietis” publicēja rakstu, ko atsevišķi vēsturnieki (piemēram, Ādolfs Šilde) uzskata par Latvijas valsts idejas pamatdokumentu. Rakstā viņš iestājas par Krievijas impērijas sadalīšanu nacionālās valstīs un izvirza prasību: “Patvaldību nost, Krieviju nost!””.⁸²

Kopš 20. gs. 40. gadu vidus Latvijas Padomju Sociālistiskā Republika bija pakļauta padomju ekonomiskajai kontrolei, tāpat kā vairākas citas Austrumeiropas republikas. Šajās valstīs, neatkarīgi no tā, vai konkrētā teritorija zaudēja, vai saglabāja suverenitāti, notika procesi, kas iekļāva sevī ievērojamu rusifikāciju, “vietējās Komunistiskās partijas īpašās lomas noteikšanu, ekonomikas privātā sektora maksimālu samazināšanu, centrālās un vietējās administrācijas pārveidi pēc PSRS parauga un drošības un militāro struktūru nozīmes ārkārtēju pieaugumu”.⁸³ Okupācijas periods ilga gandrīz 50 gadus un tikai 1990. gada 4. maijā Latvijas

⁸⁰ Riekstiņš, J. (2004). *Migranti Latvijā 1944.—1989*. Rīga: Latvijas Valsts arhīvs. (lpp. 9).

⁸¹ Eglīte, P. (1979). *Indivīda rīcība un demogrāfiskā situācija*. Rīga: Zinātne. (lpp. 56).

⁸² Feldmanis, I. (2008, 30. dec.). Par Latvijas valsts vēstures sākumslokiem. Publicēts oficiālajā laikrakstā Nr. 202. *Latvijas Vēstnesis*. Retrieved from: <https://www.vestnesis.lv/ta/id/185984>

⁸³ Pavlovičs, P. (2007). Latvijas reokupācija 1944-1946: historiogrāfijas apskats No Caune, A. red. *Latvijas vēsture 20. gadsimta 40.-90. gados: Latvijas Vēsturnieku komisijas 2006. gada pētījumi*. Rīga : Latvijas Vēstures institūta apgāds (pp. 253-254)

Padomju Sociālistiskā Republika kļuva par Latvijas Republiku, atzīmējot atjaunotu neatkarīgas nacionālās valsts statusu.⁸⁴

Pēcokupācijas gados Latvijā valdīja divvalodība un etnonacionalismā sakņota etnopolitika, kas bija vērsta uz padomju laika nacionālās politikas seku likvidēšanu, nespējot izveidot dialogu dažādu cilvēku grupu starpā.⁸⁵ Šie un citi vēsturiskie un sociālie notikumi noveda pie saspringtās etniskās situācijas izveidošanas Latvijas neatkarības atjaunošanas periodā un turpmāk.

4.1. Latvijas etniskais sastāvs

Latvijā mūsdienās kopumā ir pārstāvētas vairāk nekā 190 etniskās grupas. Valstij esot multietniskai un ar lielu vēsturisku mantojumu, sabiedrības integrācijas un saliedēšanas jautājumi Latvijas politiskajā darba kārtībā tika iekļauti kopš pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu vidus –ātri pēc neatkarības atjaunošanas.

Latvijas Republikas multietniskums lielā mērā ir padomju okupācijas perioda masveida migrācijas mantojums – no 20. gadsimta 30. gadiem līdz 60. gadiem, industrializācijas laikā, miljoniem etnisko krievu un slāvu ieceļoja padomju dalībrepublikās, kas radikāli mainīja šo valstu etnisko sastāvu un izraisīja nopietnu nelīdzsvarotību to sociālajā struktūrā, tostarp arī ietekmējot Latvijas valodas telpu un sadalījumu.⁸⁶ Latvijas iedzīvotāju etniskā sastāva skaitīšanas dati 1935.-1989. gadā liecina, ka “54 gadu laikā pamatnācijas īpatsvars no 76,99% 1935. gadā ir samazinājies līdz 52,04% 1989. gadā, turpretim krievu īpatsvars attiecīgi pieaudzis no 8,83 līdz 33,96% (3,84 reizes), ukraiņu — no 0,10 līdz 3,45% (34,5 reizes), baltkrievu — no 1,41 līdz 4,49% (3,18 reizes)”.⁸⁷ Etnisko daudzveidību papildināja armēņi, azerbaidžāņi, čuvaši, gruzīni, kazahi, moldāvi, mordvieši, tatāri u.c. nāciju pārstāvji, kuru pamata savstarpējā sarunvaloda ir bijusi krievu. Apzinoties jaunizveidotās Latvijas valsts etnisko konstrukciju, 1991. gada 15. oktobrī tika pieņemts Latvijas Republikas Augstākās Padomes lēmums "Par Latvijas Republikas pilsoņu tiesību atjaunošanu un naturalizācijas pamatnoteikumiem"⁸⁸, kurš paredzēja, ka uz Latvijas pilsonisko piederību var pretendēt

⁸⁴ Dunsdorfs, E. (1998). *Latvijas vēstures atlants*. Trešais izdevums, Melburna: Kārļa Zariņa fonds.

⁸⁵ Apine, I. (2007). Mazākumtautību loma vēsturē un mūsdienās. Multikulturālās sabiedrības izveidošanās un attīstība. In L. Dribins (red.), *Mazākumtautības Latvijā. Vēsture un tagadne* (lpp. 23) Rīga: Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts.

⁸⁶ Messina, C. (1 december 1994). From Migrants to Refugees: Russian, Soviet and Post-Soviet Migration, *International Journal of Refugee Law*, Volume 6, Issue 4, 1994, Pages 620–635, <https://doi.org/10.1093/ijrl/6.4.620>

⁸⁷ Mežs, I. (1994). *Latvieši Latvijā: Etnodemogrāfisks apskats*. Rīga: «Zinātne». (lpp. 3).

personas, kurām 1940.gada 17.jūnijā bija Latvijas Republikas pilsoņa statuss, kā arī viņu pēcnācēji, kuri lēmuma pieņemšanas brīdī dzīvo Latvijā. Likuma nākamajās redakcijās tika atļautas tiesības uz dubulto pilsonību. Pilsonība tika piešķirta neatkarīgi no tautības un valodas zināšanām. Konflikta situācija un sabiedrības šķelšanās etniskās piederības dēļ sāka attīstīties tāpēc, ka tiesības uz pilsonību neieguva aptuveni 40 000 etnisko krievu un krieviski runājošo nāciju pārstāvji, kuri pārcēlās uz Latviju pēc 1940. gada:

Lēmums radīja negatīvu reakciju tajā potenciālo nepilsoņu daļā, kas aktīvi bija atbalstījuši Latvijas Tautas fronti un Latvijas neatkarību un tagad jutās atstumti. Kombinējoties ar citiem procesiem [...] palielinājās nelatviešu atsvešinātība no valsts; to pastiprināja neziņa par nākotni, jo pilsonības likumu pieņēma tikai pēc trīs gadiem — 1994. gada 22. jūlijā. Ap likuma pieņemšanu norisinājās ļoti asa cīņa. Sākotnēji likums tika pieņemts 1994. gada 21. jūnijā, taču tajā ietvertā norma par naturalizācijas kvotu — 0,1 procents no pastāvošā pilsoņu skaita gadā.⁸⁹

Radusies situācija pakāpeniski saasinājās, notika “jaunu ekstrēmistisku grupējumu izveidošanās, kuri propagandēja rasu naidu un antisemītismu”⁹⁰, 1998. gadā “tikai 73,5% valsts iedzīvotāju ir pilsoņi, bet lielākā daļa no pārējiem 26,5% ir bezvalstnieki — pastāvīgie [Latvijas] iedzīvotāji”.⁹¹ 1998. gada notikušajā valsts referendumā tika apstiprinātas papildus izmaiņas un atvieglojumi Pilsonības likumā, kas paredzēja iespēju iegūt Latvijas pilsonību bērniem bezvalstniekiem, kas bija dzimuši Latvijā pēc 1991. gada 21. augusta. Šo labojumu rezultātā pilsonību varēja iegūt aptuveni 18 400 bērni.⁹² Attiecīgi par Latvijas pilsoņiem kļuva gandrīz 19 tūkstoši citu nacionalitāšu bērni, kas ilgtermiņā sekmē valsts multietniskumu, kā arī Latvijas teritorijā pārstāvēto valodu daudzveidību. 1999. gada Ārlietu ministrs Valdis Birkavs 1999. gada ziņojumā "Latvija tiecas uz multietnisku nākotni" nosauca jauno likumu par “integrētas multietniskās sabiedrības attīstības stūrakmeni”⁹³, bet Latvijas iestāšanos Šengenas zonā (1999. gads) par katalizatoru sociālo integrāciju pamudinājumam un iespēju mācīties no citu Eiropas valstu piemēra.

⁸⁸ Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs. (1991. gada 15. Oktobrī). Par Latvijas Republikas pilsoņu tiesību atjaunošanu un naturalizācijas pamatnoteikumiem. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/69914>

⁸⁹ Bleiere, D., Butulis, I., Zunda, A., Stranga, A., Feldmanis, I. (2005). *Latvijas vēsture — 20. gadsimts*. Jumava: Rīga. (lpp. 419).

⁹⁰ Par cilvēktiesībām Latvijā 1998. gadā. Publicēts oficiālajā laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", 25.02.1999., Nr. 54 <https://www.vestnesis.lv/ta/id/22068>

⁹² Turpat.

⁹³ Turpat.

⁹³ "Latvija tiecas uz multietnisku nākotni". Publicēts oficiālajā laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", 18.05.1999., Nr. 159/160 <https://www.vestnesis.lv/ta/id/24436>

Saskaņā ar 2020. gada “Pasaulē iedzīvotāju pārskata” datiem, Latvijā dzīvo 1,89 miljons cilvēku.⁹⁴ Balstoties uz Centrālās statistikas pārvaldes datiem, pārstāvētās etniskās grupas 2019. gada sākumā: 62,3% latviešu, 24,9% krievu, 3,2% baltkrievu, 2,2% ukraiņi, 2,0% poļi un 5,4% citu. Latvieši veido 44,03% Rīgas iedzīvotāju, savukārt etniskie krievi – 7,88%, baltkrievi - 3,72%, ukraiņi - 3,66%, poļi - 1,83% un citas tautības - 8,10%. Neskatoties uz tik raibu valsts etnisko sastāvu, Latvijas Republikas sabiedrībā dominē konservatīvisms attiecībā uz minoritātēm, “tāpēc saglabājas atsvešinātība un arī etniskā spriedze – kā reakcija un nepārvarēta etnonacionālisma iespaids uz politiskajiem lēmumiem”⁹⁵. Atjaunojoties Latvijas Republikas neatkarībai, gandrīz puse iedzīvotāju kļuva par valsts etnisko minoritāšu pārstāvjiem un atšķirīgas valodas nesējiem, bet tajā pašā brīdī – Latvijas Republikas līdztiesīgiem valsts piederīgajiem. Deivids D. Laitins (*Dvaid D. Laitin*), Sentfordas universitātes Politikas zinātņu profesors, grāmatā “*Identity in Formation: The Russian-Speaking Population in the Near Abroad*” ievieša terminu “dubultā kataklizma” (*The Double Cataclysm*), ar ko apzīmēja dubulto piederības zaudēšanu vienlaikus – Latvijai un Krievijai. Viņš skaidro, ka “traumējoša bija gan viņu nacionalizējošās valsts politika un retorika, kas pārvērta viņus par ārzemniekiem vai nevēlamām “minoritātēm”, gan arī Krievijas acīmredzamā vienaldzība pret viņu nožēlojamo stāvokli”.⁹⁶ Tas ilgtermiņā sekmē minoritāšu pārstāvju identitātes un pašapziņas krīzi un to atsvešinātību. I. Apine, pētot Latvijas pēcpadomju krievu minoritātes identitāti, norādīja:

Bijušajās PSRS republikās, kas kļuvušas par neatkarīgām valstīm, daudzskaitlīgās krievu grupas drīz izjuta arī citas smagas pārmaiņas. Arī Latvijas krievi piedzīvoja dubulto apziņas krīzi – gan kopā ar visu krievu tautu, gan kā Latvijas krievi. Bija zudusi aizmugure – PSRS, un krieviem bija jāsamierinās ar negaidītu juridisku un politisku statusu – viņi kļuva ārzemnieki, kas ieradušies Latvijā okupācijas apstākļos. [...] Neatkarību atguvušajā Latvijā sākās spēja pāreja uz latviešu valsts valodu. Tas bija psiholoģisks šoks, ko papildināja nepieciešamība meklēt savu vietu tirgus ekonomikā.⁹⁷

2016. gada Valsts Prezidenta Raimonda Vējoņa izveidotās Sabiedrības saliedētības politikas ekspertu grupas ziņojums liecina, ka:

⁹⁴ World Population Review (2020). Latvia. Retrieved from: <http://worldpopulationreview.com/countries/latvia-population/>

⁹⁵ Apine, I. (2007). Mazākumtautību loma vēsturē un mūsdienās. Multikulturālās sabiedrības izveidošanās un attīstība. In L. Dribins (Ed.), *Mazākumtautības Latvijā. Vēsture un tagadne*. Rīga: Latvijas Universitātes Filozofijas un Socioloģijas institūts (lpp. 24)

⁹⁶ Laitin, D. D. (1998). *Identity in formation: The Russian-speaking populations in the near abroad*. Ithaca: Cornell University Press. (pp. 104).

⁹⁷ Apine, I. & Volkovs, V. (2007). *Latvijas krievu identitāte: vēsturisks un socioloģisks apcerējums* Rīga: Latvijas Universitātes Filozofijas un Socioloģijas Institūts (lpp. 79)

- “Informācijas telpas nošķirums starp latviešiem un nelatviešiem joprojām ir realitāte, un šo jautājumu ar sabiedrības integrācijas politikas līdzekļiem un mediju darba regulējumu nav izdevies atrisināt.”⁹⁸
- “Ieviešot bilingvālo izglītību, centrā kā mērķis tika izvirzīta latviešu valodas prasme, bet nepietiekama uzmanība tika veltīta tādiem politisku attieksmju veidošanās faktoriem kā daudz kultūru sabiedrībā nepieciešamās sadzīvošanas formas un kompromisi, iecietība, pilsoniskās vērtības.”⁹⁹
- “Pilsoniskā izglītība mazākumtautību skolēnu vidū nav pietiekami efektīva – šie Latvijas jaunieši gan uz Baltijas, gan citu Eiropas valstu fona “izceļas” ar vājākām zināšanām par pilsoniskās sabiedrības sistēmu un principiem.”¹⁰⁰

Nepilnīgā sabiedrības saliedētības un integrācijas politika pieļauj sabiedrības šķelšanos uz “piederīgiem” un “atšķirīgiem”. Etniskās spriedzes izraisītajā sabiedrības šķelšanās rezultātā valstī notiek tādi sociāli ekonomiskie procesi kā nacionālie konflikti, emigrācija, politiskās uzticības mazināšanās. Amons Českins (*Ammon Cheskin*) Glāzgovas universitātes lektors, kurš fokusējas uz pētījumiem par krievu un krievvalodīgo identitātes pozīciju ārpus Krievijas, īpašu uzmanību pievēršot Latvijai un Ukrainai, uzsver, ka “nacionalizācijas pasākumi rada nopietnus šķēršļus indivīdiem, kuri atrodas ārpus izdomātas latviešu etniskās kopienas un vēlas integrēt savu identitāti Latvijas valsts diskursos. Tam ir nopietna ietekme uz iespējamām identitāšu stratēģijām cittautiešu minoritātēm”.¹⁰¹

2016. gada Igaunijas pētījums norāda, ka pastāv satraucoša personisko vērtību atšķirība pilsoņu grupās, kurās atšķiras dzimtā valoda – šajā gadījumā igauņu un krievu. Krieviski runājošajai sabiedrības daļai, kas dzimusi 20. gs. 90. gados, bagātība un panākumi tiek norādīti kā visaugstākās vērtības. Autori uzsver, ka atšķirība var rasties “dēļ uzskata, ka mazākumtautību pārstāvji saskarās ar iespēju trūkumu, kas bija pieejamas Igaunijas sabiedrībā”.¹⁰² Šos secinājumus var pētīt arī citu Baltijas valstu kontekstā, tai skaitā Latvijā.

Mainīgajos pasaules apstākļos krieviski runājošiem latviešiem, īpaši tiem, kuru ģimenes jau vairākās paaudzēs dzīvo Latvijā, ir jāpielāgojas sociāli politiskajai videi un no jauna jābūvē

⁹⁸ Sabiedrības saliedētības politikas ekspertu grupas ziņojums. (Novembris, 2016). Retrieved from: https://www.president.lv/storage/items/PDF/Sab_saliedetiba_Zinojums_nov2016.pdf (pp. 10)

⁹⁹ Turpat. (pp. 12)

¹⁰⁰ Turpat. (pp. 13)

¹⁰¹¹⁰¹ Cheskin, A. (2016). *Russian Speakers in Post-Soviet Latvia: Discursive Identity Strategies*. Edinburgh University Press. (pp. 197).

¹⁰² Kannike, A. Raudsepp, M., Raili, N. (2016). *Generations in Estonia: Contemporary Perspectives on Turbulent Times*. University of Tartu Press. (pp. 60)

sava identitāte. Ilgstoši dzīvojot ārpus savas etniskās dzimtenes, latviešu krievi pētījumos ir norādījuši, ka jūtas kā svešinieki krievu vidū un arī atšķirīgi latviešu vidū.¹⁰³ Attiecībā uz piederības sajūtu, vecāko paaudžu mazākumtautību pārstāvji tradicionāli izjūt lielāku piederības sajūtu Latvijas Republikai. Arī 2017. gada Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta pētījums par Mazākumtautību līdzdalību demokrātiskajos procesos Latvijā liecina, ka “pēdējos gados ir ievērojami stiprinājusies arī mazākumtautību jauniešu piederības sajūta Latvijai. Ievērojami palielinājies arī mazākumtautību pārstāvju lepnums par piederību Latvijai, īpaši krievu tautības pārstāvju vidū”.¹⁰⁴

2014. gada pētījums par krievu etniskās grupas identitātes un tās izpausmes salīdzinošo aspektu Lietuvā un Latvijā (*“Идентичность русской этнической группы и ее выражение в Литве и Латвии. Сравнительный аспект”*) liecina arī par to, ka krieviski runājošie Latvijas (un Baltijas) pilsoņi, īpaši jaunākās paaudzes pārstāvji, sevi identificē kā krieviski runājošus latviešus, nevis krievus. Tie drīzāk izjūt piederības sajūtu Latvijas valstij, nekā Krievijai, arī ja etniski pieder krievu kultūrai.¹⁰⁵ Vladislavs Volkovs, Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta vadošais pētnieks, norāda, ka “demokrātiska plurālistiska valsts garantē līdztiesību visu etnisko grupu pārstāvjiem [...], kas ļauj etniskās minoritātes identitātei veidoties kā vienai no nacionālās identitātes formām”¹⁰⁶. Šis atziņas pieļauj iespēju izvirzīt hipotēzi, ka Latvijas teritorijā pakāpeniski izveidojas jauna hibrīda identitāte – krievvalodīgo latviešu etniskā grupa.

4.2. Etniskā sastāva ietekme uz valodas telpu

Latviešu valoda ir austrumu baltu valoda, kas tiek lietota Baltijas reģionā. Tā ir Latvijas oficiālā valsts valoda, kā arī viena no oficiālajām Eiropas Savienības valodām. Latviešu valoda pieder pie Baltijas reģiona indoeiropiešu valodu saimes. Tā ir viena no divām dzīvajām baltu valodām ar oficiālu statusu (otra ir lietuviešu valoda).

Iepriekšējā nodaļā aprakstītais Latvijas etniskais sastāvs, un tā attīstība gadu griezumā pamato arī sarežģīto un neviendabīgo valodas telpas situāciju un latviešu valodas attīstības un

¹⁰³ Beitnere-Le Galla, D. (2017). Pašizpratne un piederības meklējumi krievu dzīvesstāstos. In V. Skultāne red., *Piederēt un atšķirties: romu, krievu un latviešu dzīvesstāsti Latvijā*. (pp. 129) Rīga: Dzīvesstāsts

¹⁰⁴ Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts. (2017). Mazākumtautību līdzdalība demokrātiskajos procesos Latvijā. Retrieved from:

[https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Petijumi/Mazakumtautibu%20lidzdaliba%20petijuma%20zinojums%202017\(1\).pdf](https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Petijumi/Mazakumtautibu%20lidzdaliba%20petijuma%20zinojums%202017(1).pdf)

¹⁰⁵ А.В. Матулионис, М. Фреюте-Ракаускене, (2014). *Идентичность русской этнической группы и ее выражение в Литве и Латвии. Сравнительный аспект*. Мир России 2014. No1

¹⁰⁶ Volkovs, V. (2018). *Latvijas etnisko minoritāšu identitātes vērtības: starp normātivismu un plurālismu*. Rīga: LU Filozofijas un socioloģijas institūts (lpp. – 187).

lietojamības kontekstu. Latvija nav bilingvāla valsts. Tomēr Latvijā ir plaši pārstāvēta krievu etniskā grupa, kas daļēji ir dažādu vēsturisku notikumu sekas, piemēram, nesenas Latvijas valsts sociālistiskā pagātne, kad, neskatoties uz latviešu valodas oficiālo valsts valodas *de jure* statusu, krievu valoda faktiski dominēja sabiedriskajā dzīvē:

faktiski nacionālās valodas visbiežāk tika pakāpeniski izstumtas no valsts pārvaldes un publiskās jomas kopumā, kur arvien vairāk dominēja krievu valoda. Pilnvērtīga izglītība un karjera bija iespējama, vienīgi izmantojot krievu valodu; tai tika dota priekšroka arī masu saziņā. [...] Latvijas valodisko situāciju okupācijas laikā ietekmēja ne tikai PSRS impēriskā valodas politika, bet arī imigrācija un varas attieksme pret to. [...] iebrucējus neviens nemotivēja iekļauties latviskajā valodas telpā.¹⁰⁷

Pēc neatkarības atjaunošanas 1991. gadā tika ieviesta jauna valodu izglītības politika. Primārais deklarētais mērķis bija visu iedzīvotāju integrācija oficiālās valsts valodas vidē, vienlaikus aizsargājot latviešu etnisko minoritāšu valodas.¹⁰⁸ Valdības finansētā bilingvālā izglītība etnisko minoritāšu pamatskolās bija pieejama līdz 2019. gadam. Šo un citu augstākminēto faktoru ilgtermiņa ietekme atstājusi iespaidu uz mūsdienu Latviju, kurā līdzās latviešu valodai publiskajā telpā un sociālajā vidē joprojām ļoti plaši ir pārstāvēta krievu valoda. 2009. gadā publicētais pētījums “Migrācijas ietekme uz valodas vidi Latvijā” liecina arī par to, ka izvēlēta valodas politika (kas ir šķietami agresīva) ir vērsta primāri uz latviešu valodas pasargāšanu un tās pozīciju atjaunošanu, jo “Latvijas etniskais sastāvs joprojām ir pamatnācijai nelabvēlīgs” un kad plaši pārstāvēta krievu valoda sabiedrībā veicina migrantu pieplūdi no bijušajām PSRS valstīm, kas ilgtermiņā “apgrūtina valodas stabilizēšanas situāciju un sabiedrības integrāciju”.¹⁰⁹

Latviešu valodas zināšana un spēja to brīvi pārvaldīt ir svarīgs Latvijas sabiedrības saliedēšanas priekšnosacījums, vēl jo vairāk tādēļ, ka latviešu valodai ir senas saknes, tā atspoguļo latviešu bagāto kultūru gadsimtu garumā – “mūsu valodas, tautas un valsts vēsturē, redzam, ka to likteņi ir cieši savijušies”.¹¹⁰ Valoda ir arī svarīgs instruments sociālās integrācijas veicināšanai, tāpat kā valstiskās nācijas konsolidācijai.

2007. gadā izdotā grāmata “Latviešu valoda 15 neatkarības gados” liecina par latviešu valodas pakāpenisko atmodu pēc vācu un krievu okupācijas laikiem, un tās lietošanas

¹⁰⁷ Ījabs, I. Latvijas okupācijas muzejs. Padomju okupācija un valodas politika pēc neatkarības atjaunošanas. [Accessed: 22.04.2020]. Retrieved from: <http://okupacijasmuzejs.lv/lv/latvijas-okupācijas-vesture/neatkariga-latvija/padomju-okupacija-un-valodas-politika-pec-neatkaribas-atjaunosanas>

¹⁰⁸ Open Society Institute. (2001). Minority Protection in Latvia. Retrieved from: http://providus.lv/article_files/1500/original/Min-LatviaEN.pdf?1331720008 (pp. 289-292)

¹⁰⁹ Hirša, D. (2009). *Migrācijas ietekme uz valodas vidi Latvijā*. Latviešu valodas aģentūra. Rīga : Zinātne (lpp. – 108).

¹¹⁰ Valsts valodas komisija. (2007). *Latviešu valoda 15 neatkarības gados*. Rīga: Zinātne (lpp. – 14).

atjaunošanu visās sabiedriskās dzīves jomās. Pie tam “no 1989. līdz 2000. gadam ir ievērojami pieaudzis latviski runājošo (vai vismaz saprotošo) iedzīvotāju skaits”.¹¹¹ Arī citi pētījumi liecina par valsts valodas pielietojuma pieaugumu gan publiskajā telpā, gan arī krievvalodīgo mājsaimniecībās, kur “arvien biežāk blakus krievu valodai lieto latviešu valodu (gandrīz 30% 2007. gadā)”¹¹²

Kopš neatkarības atjaunošanas Latvijā tiek īstenota valsts valodas stiprināšanas politika, kas ir tendēta uz:

izglītības jomu, nodrošinot pakāpenisku un pēctecīgu latviešu valodas apguvi skolās, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas pamatzglītības un vidējās izglītības līmenī. Vienlaikus valsts valodas apguves jautājumi ir saistīti ar nodarbinātības politiku un naturalizācijas procesu – gan profesionālo pienākumu veikšanai, gan pilsonības iegūšanai normatīvajos aktos ir izvirzītas konkrētas prasības attiecībā uz valsts valodas prasmi.¹¹³

2011. gada “Valodas situācija Latvijā: 2004–2010” pētījums apsekoja arī cittautiešu latviešu valodas prasmes un tika konstatēts, ka “latviešu valodas prasme cittautiešu vidū joprojām pakāpeniski uzlabojas.” Papildus apsekojot jauniešu valodnieciskās spējas, tika noteikts, ka gandrīz visi krievvalodīgie jaunieši vecumā no 17 līdz 25 gadiem vairāk vai mazāk prot valsts valodu”.¹¹⁴ Rēķinoties ar to, ka šis pētījums datēts ar 2011. gadu, šobrīd viņu apsekotā mērķa auditorija ir 25 līdz 34 gadus veci krievvalodīgie Latvijas iedzīvotāji, kas lielā mērā atbilst šajā maģistra darbā noteiktai mērķa auditorijai. Svarīgi, ka šai paaudzei ir raksturīgi no agra vecuma pārvaldīt abas valodas labā līmenī, brīvi sarunāties un “manevrēt” etnisko grupu un kulturālo kontekstu vidū. Par to liecina arī 2016. gadā publicētais pētījums “Valodas situācija Latvijā 2010–2015”, jo 99% Latvijas iedzīvotāju, kas ir vecumā no 25 līdz 34 gadiem, (gan etniskie latvieši, gan citas tautības pārstāvju) norādīja, ka prot gan krievu, gan latviešu valodas.¹¹⁵ Turklāt ir pieaudzis mazākumtautību pārstāvju skaits, kuri, kā galveno motivāciju latviešu valodas apguvei, norādīja neformālas attiecības un iespēju iekļauties sabiedrībā. Tas varētu liecināt par šīs paaudzes pārstāvju ciešo savstarpējo mijiedarbību.

¹¹¹ Valsts valodas komisija. (2007). *Latviešu valoda 15 neatkarības gados*. Rīga: Zinātne (lpp. 147).

¹¹² Ernstone, V. (2008). Latvijas valodas situācija un Valsts valodas likums 2007.-2008. gadā. No Druviete, I. red. *Valsts valodas likums: vēsture un aktualitāte*. Rīga: Zinātne (lpp. 126).

¹¹³ Ernstone, V., Lazareva, A., Mūrniece-Buļeva, B. Red. Muhka, I. (2013). Valsts valodas prasmes pārbaude Latvijā: rezultāti un to analīze (2009–2012). Pētījums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra. (lpp. – 5).

¹¹⁴ Balodis, P. u.c. (2011). Valodas situācija Latvijā: 2004–2010. Latviešu valodas aģentūra. Izgūts no: <https://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/30.pdf> (lpp. - 19).

¹¹⁵ Druviete, I. u.c. (2016). Valodas situācija Latvijā: 2010–2015. Sociolingvistisks pētījums. Latviešu valodas aģentūra. Izgūts no: https://valoda.lv/wp-content/uploads/docs/Petijumi/Sociolingvistika/VSL_2015_web.pdf (lpp. - 53).

Latviešu valodas litojamība un stāvoklis Latvijā, tai skaitā mazākumtautību vidū, ir plaši pētāms jautājums un viens no sabiedrības integrācijas veicināšanas stūrakmeņiem¹¹⁶, tomēr vairums pētījumi ir vērsti uz latviešu valodas lietošanu atsevišķajās iedzīvotāju grupās, nevis uz to savstarpējo lingvistisko mijiedarbību.

Šī maģistra darba pētījuma mērķis ir izprast mūsdienu Latvijas sabiedrības locekļu, tūkstošgades paaudzes dalībnieku, kuru dzimtā valoda (jeb ģimenes valoda) ir krievu, identitātes komunikācijas aspektus mūsdienu Latvijas sociālajā vidē. Konkrēti, pētījuma ietvaros, autore vēlas izprast koda maiņas fenomena parādīšanos multietniskajā Latvijas sociālajā vidē. Ņemot vērā 19. un 20. gadsimta vēsturiskos notikumus, ir ļoti iespējams, ka koda maiņa ir pastāvējusi Latvijas teritorijā un latviešu vidū jau krietni ilgāk, kas arī varētu kļūt par turpmāko pētījumu lauku attiecībā uz koda maiņas fenomena attīstību Latvijas teritorijā.

¹¹⁶ Ernstone, V. (2008). Latvijas valodas situācija un Valsts valodas likums 2007.-2008. gadā. No Druvieta, I. red. *Valsts valodas likums: vēsture un aktualitāte*. Rīga: Zinātne (lpp. 197).

5. PAAUDŽU KONTEKSTS

Paaudze ir “visi cilvēki, kas ir aptuveni vienā vecumā un kas dzīvo vienā sabiedrībā vai ģimenē.”¹¹⁷ Tie ir cilvēki, kas ir dzimuši un dzīvo aptuveni vienā un tajā pašā laikā un kas ir pieredzējuši vienus un tos pašus sociālos fenomenus (pasaules, valsts, sabiedrības vai kopienas kontekstā). Sociālajās zinātnēs interese par paaudžu pētīšanu uzplauka 20. gadsimta beigās, pārmaiņu sabiedrības rādītās sociālās transformācijas iespaidā.

Paaudžu teorijas pirmsākumi meklējami Karla Manheima (*Karl Mannheim*), vācu sociologa, viena no pasaules atzītajiem klasiķiem, 1928. gada esejā “*Das Problem der Generationen*” (Paaudžu problēma).¹¹⁸ Manheima definējumā “paaudze”, kā līdzīgu vecumu indivīdu grupu, kuras locekļi ir pieredzējuši vienus un tos pašus ievērojamus vēsturiskus notikumus noteiktā laika posmā. Manheims uzsver, ka jaunākās paaudzes cilvēki tiek ievērojami ietekmēti no sociāli vēsturiskās vides, kurai tie ir pakļauti (īpaši, ja tie tiek aktīvi iesaistīti notikumos).¹¹⁹ Pamatojoties uz dalīto pieredzi, tiek izveidota jauna sociālā grupa, kurai noteiktajai paaudzei piederīgie jūt savu piederību un kas, savukārt, ietekmē viņu uzvedību nākotnē. Šādā veidā, Lielbritānijas socioloģe Džeina Pilčere (*Jane Pilcher*) skaidro, ka cilvēki ir “fiksēti” sociāli vēsturiskajā pasaulē, kas valdīja jaunībā, un viņi to visu mūžu nes sev līdzi. Kas, savukārt, izskaidro, kāpēc katrai nākamai paaudzei būs atšķirīga vēsturiskā apziņa un pieeja vienām un tām pašām sociālajām un kulturālajām parādībām, kaut arī tehniski tā vienlaikus ar citām sociālajām paaudzēm izdzīvo to pašu laika posmu un notikumus.¹²⁰ Daži pētnieki ierosina kohortas termina izmantošanu, runājot par sociālajām paaudzēm, lai tās nošķirtu no radniecības un ģimenes paaudzēm.¹²¹

Neapšaubāmi Manheima paaudžu teorija ir ievērojams darbs paaudžu pētījumos, kas definēja un raksturoja šo pētniecības lauku, tomēr vairāki mūsdienu pētnieki norāda uz tās trūkumiem un nepilnībām, kas pārsvarā balstās globalizācijas un dalītās sociālās pieredzes apsvērumos. Manheims, saistot paaudžu pieredzi pārsvarā ar vecuma un kohortas efektiem,

¹¹⁷ Cambridge Dictionary. Accessed on 29 March 2020. Retrieved from: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/generation>

¹¹⁸ Mannheim, K. (1952). "The Problem of Generations". In Kecskemeti, Paul (ed.). *Essays on the Sociology of Knowledge: Collected Works, Volume 5*. New York: Routledge. (pp. 276–322).

¹¹⁹ Turpat. (pp. – 291).

¹²⁰ Pilcher, J. (1994). Mannheim's Sociology of Generations: An Undervalued Legacy. *The British Journal of Sociology*, 45(3), 481-495. doi:10.2307/591659 (pp. 488-489).

¹²¹ Glenn, N. (1977). *Cohort Analysis*, London: Sage.

pievērš nepietiekamu uzmanību citiem sociāliem faktoriem un to korelācijai ar paaudžu attīstību un raksturīgām iezīmēm.¹²²

Mūsdienu paaudžu pētījumi izdala piecas paaudzes, kas uz doto brīdī tiek būtiski reprezentētas pasaules sabiedrībā: veterāni (“*silent*”), pēckara paaudze (“*boomers*”), X paaudze (“*Generation X*”), tūkstošgades jeb Y paaudze (“*Generation Y*” jeb “*Millennials*”) un Z paaudze (“*Generation Z*”).

Amerikas Savienotās Valstis ir veikušas pasaulē visdziļāko paaudžu izpēti un piedāvā mūsdienās visplašāk izmantoto paaudžu teorētisko koncepciju.

1.tabula

Paaudžu sadalījums mūsdienu pētījumos¹²³

					Paaudzes vecums 2020. gadā
				Dzimuši 1997-	Z paaudze 23 gadi un jaunāki
			Dzimuši 1981-96		Tūkstošgades, jeb Y paaudze, 24-39 g.v.
		Dzimuši 1965-80			X paaudze 40-55 g.v.
	Dzimuši 1946-64				Pēckara paaudze 56-74 g.v.
Dzimuši 1928-45					Veterāni 75-92 g.v.

Viljams Štrauss (*William Strauss*) un Neils Hovs (*Neil Howe*), Amerikas Savienoto Valstu pētnieki un paaudžu teorijas autori, 1991. gadā lika pamatus paaudžu teorijai, aplūkojot ASV vēsturi paaudžu biogrāfijas veidā, sākot ar 1584. gadu, un aprakstot paaudžu savstarpējo

¹²² Wright Mills, C. (1963). Language and Logic. in *Power Politics and People: The Collected Essays of C. Wright Mills*. New York: Oxford University Press (pp. 425–426)

¹²³ Pew Research Center. Generations and Age. Accessed on 29 March 2020. Retrieved from: <https://www.pewresearch.org/topics/generations-and-age/>

maiņu, mijiedarbību un attīstību grāmatā “Paaudzes”.¹²⁴ Savā nākamajā darbā, 1997. gada grāmatā “Ceturtais pagrieziena” (“*The Fourth Turning*”) autori izvērta teoriju par paaudžu četrkārtīgo nomainīšanas ciklu un atkārtotu laikmetu tendenci¹²⁵, aprakstot Amerikas Savienoto Valstu vēsturi citu valstu kontekstā.¹²⁶

Saskaņā ar teoriju vēsturiskie notikumi ir cieši saistīti ar paaudžu atkārtotām īpašībām un paaudzei piederīgajiem personību tipiem (arhetipiem). Tieši šo paaudžu nomainīšana tiek saukta par pagriezienu, kas ilgst apmēram 20 līdz 22 gadus un kurā pastāv jauns sociālais, politiskais un ekonomiskais klimats. Katrs laikmets ir daļa no lielāka cikla, jeb “*saeculum*”, kas latīņu valodā nozīmē “ilgs cilvēka mūžs” vai “dabīgais vecums”.¹²⁷ Teorija apgalvo, ka pēc katra “*saeculum*” nomainīšanas Amerikas Savienoto Valstu vēsturē atkārtojās krīze, sociālo vērtību un uzticības kritums, kas nomainās ar sabiedrības pakāpenisko atveseļošanos. Šie četri periodi ir aainoti 2. tabuā.

2.tabula

Četru pagriezienu teorija

Cēliens (“ <i>High</i> ”)	Pēckrīzes periods. Varas iestādes ir spēcīgas un individuālisms sociālajā vidē ir salīdzinoši vājš. Sabiedrība ir saliedēta un pārliecināta par kopējām sociālajām vērtībām un vēlmi tās kopt kopējiem spēkiem un saliedēti. Tomēr pastāv opozicionārie individuālisti. ¹²⁸
Atmošanās (“ <i>Awakening</i> ”)	Sabiedrības pārvaldes iestādes cieš no uzbrukumiem no sabiedrības puses un tās aktīvistiem, personīgās un garīgās autonomijas vārdā. Tiklīdz sabiedrība sasniedz savas attīstības virsotni, tā nonāk lūzuma punktā, kurā par dominējošo sociālo spēku paliek nogurums no disciplīnas un vēlme atgūt personīgo individualitāti. ¹²⁹
Lejupslīde (“ <i>Unraveling</i> ”)	“Cēliena” pretstats. Šajā posmā iestādes ir vājas un tām trūkst pārliecības, savukārt lielākajā daļā sabiedrības uzplaukst vēlme pēc individuālisma.

¹²⁴ Howe, N. (1992). *Generations: The History of America's Future, 1584 to 2069*. ISBN 978-0688119126.

¹²⁵ Strauss, W., & Howe, N. (1997). *The fourth turning: an American prophecy*. New York: Broadway Books.

¹²⁶ Turpat. (pp. 199-121).

¹²⁷ Turpat. (pp. 14-15)

¹²⁸ Turpat. (pp. 101).

¹²⁹ Turpat. (pp. 102).

	Sabiedrība kļūst sadrumstalota un vēlas baudīt dzīvi, individualitāti un sabiedrībā tiek kultivētas personīgās vajadzības un vēlmes. ¹³⁰
Krīze (“ <i>Crisis</i> ”)	Nācījas tiek iznīcinātas un no jauna izveidotas, atbilstoši jaunā laika tendencēm. Civilās varas iestādes jūt kultūras maiņas virzienu un pielāgojas, kalpojot sabiedrības vajadzībām. Mēreni, krīzei uzplaukstot, cilvēki sāk just vajadzību pēc saliedētības. ¹³¹ Revolucionārā pārliecība, optimisms un vēlme pēc vienotības ir šī laikmeta gara iemiesojums. ¹³²

Vadoties pēc šīs informācijas, var secināt, ka mūsdienu sabiedrība, balstoties uz pētnieku piedāvāto laika sadalījumu, savu krīzi vēl nav piedzīvojusi. 1987. gadā Štrauss un Hovs piedāvājuši terminu “*millennial generation*” jeb tūkstošgades paaudze, pirms tā bija izkristalizējusies un “apliecinājusi” savu klātbūtni. Pēc viņu domām tūkstošgades paaudzes dalībnieki pieder pie Lejupslīdes laikmetā dzimušajiem bērniem. Šī tēma kļuva par svarīgu viņu pētnieciskā darba aspektu un vairāku grāmatu centrālo argumentu, ieskaitot “*Millennials Rising: The Next Great Generation*” un “*The Fourth Turning: What the Cycles of History Tell Us About America's Next Rendezvous with Destiny*”.

Lejupslīdes paaudzes pārstāvjiem ir raksturīgs individuālais pragmatisms, pašpārliecinātība un vēlme pēc neiejaukšanās. Tiem piemīt optimisma gars, krīzes laikā tie tiecās pārstāvēt grupas intereses un kļūst par enerģiskiem un ārkārtīgi pašpārliecinātiem pieaugušajiem.¹³³ Daži autori, gan, izrāda kritiku Štrausa un Hova teorijai, uzskatot par aplamu to, ka vēsturiskie un kulturālie notikumi var ietekmēt personību vairāk nekā to dzīves pieredze vai individuālie apstākļi.¹³⁴ Attiecīgi, noteiktās paaudzes un tās piederīgo būtība ir jāpēta no dažādiem sociāli-kulturāliem, vēsturiskiem un individuāliem grupas aspektiem, to īpašības noteiks attiecības starp individuālo un kolektīvo katrā konkrētajā sabiedrībā.

¹³⁰ Strauss, W., & Howe, N. (1997). *The fourth turning: an American prophecy*. New York: Broadway Books. (pp. 102-103).

¹³¹ Turpat. (pp. 103-104).

¹³² Turpat. (pp. 254-260).

¹³³ Turpat. (pp. 84)

¹³⁴ Kriege, J. (Sep 29, 2015). Why Generational Theory Makes No Sense. *Forbes*. Retrieved from: <https://www.forbes.com/sites/oracle/2015/09/29/why-generational-theory-makes-no-sense/#5898d4538eaa>

5.1. Latvijas paaudzes postsociālistiskā mantojuma kontekstā

Ir svarīgi ņemt vērā, ka paaudžu teorija lielā mērā balstās arī uz sociālo un politisko kontekstu, attiecīgi Eiropas tūkstošgades paaudzes pārstāvjiem būs nedaudz atšķirīgās iezīmes, nekā to vienaudžiem citās pasaules valstīs, kuru sociālā pieredze, vēsturiskā atmiņa vai kultūra ir atšķirīgas. Edmunds Šūpulis un Kaspars Zellis rakstā “20. gadsimta vēsturiskās paaudzes un to identifikācija Latvijas iedzīvotāju dzīvesstāstos” vēsta, ka “visa vēsture ir paaudžu nomaiņas process, bet tas, cik atšķirīgi rit vēsturiskie notikumi dažādos pasaules reģionos, nosaka paaudžu līdzības vai atšķirības konkrētajās sabiedrībās”¹³⁵ Sociālās paaudzes pētījumos galvenā uzmanība tika tradicionāli pievērsta jauniešu paaudžu pētījumiem, Rietumu sabiedrības dalībniekiem. Tas rada noteiktus pētnieciskus ierobežojumus tajos laukos, kur jauniešu piedzīvotais sociāli politiskais vai kulturālais konteksts ir atšķirīgs no Rietumu sabiedrības dalībnieku piedzīvotā. ASV pētniece jaunatnes pētījumu jomā Darsija Vandergrifta (*Darcie Vandegrift*) uzsver divus būtiskos paaudžu teorijas trūkumus rakstā par krievu jaunatnes pieredzi sociālo paaudžu kontekstā (*"We don't have any limits': Russian young adult life narratives through a social generations lens"*):

Sociālo paaudžu teorijā nav pietiekami ņemtas vērā ārpus-Rietumu jaunatne. Paaugstināta empīriskā uzmanība gadījumiem, kas nav saistīti ar rietumiem, korigē jaunatnes pētījumu tendenci uz “citiem” jauniešiem, kas nav rietumu iedzīvotāji, un sniedz padziļinātu izpratni par refleksīvās dzīves vadības dinamiku. Otrkārt, paaudzes bieži tiek teorētiski definētas nacionālo robežu ietvaros, nepietiekoši ņemot vērā jaunatnes kopīgoto pieredzi dažādos kontekstos vai to, kā globalizācija un sociālie apstākļi, kurus veicina globālās plūsmas un savstarpēja sadarbība, ietekmē refleksīvo dzīves vadību, kas raksturo mūsdienu jauniešu dzīvi.” citiem "jauniešiem, kas nav rietumnieki, un sniedz padziļinātu izpratni par refleksīvās dzīves dinamiku. vadība.¹³⁶

Eiropas kontinents ir piedzīvojis vairākas militārās sadursmes un karus, kurus iniciēja kultūras atšķirības un etnocentritāte. Pēdējo 30–40 gadu laikā, īpaši Eiropas Savienības vienoto demokrātisko vērtību uzplaukuma iespaidā un iekšzemes migrācijas dēļ, nacionālās atšķirības paliek mazākas, tomēr iedzīvotāju etniskā piederība joprojām ļoti atšķiras katrā no Eiropas Savienības valstīm.

Eiropas Savienības tūkstošgades paaudzes pārstāvju pētījumi liecina par to, ka tie ir subkultūru dažādības piekritēji un vēlas pieņemt cilvēku dažādību un pašidentificēšanās brīvību, lielā mērā attēlojot ASV vienaudžu pasaules uzskatus.¹³⁷ Svarīgākā atšķirība, kas ir

¹³⁵ Zellis, K., & Šūpulis, E. (2019). 20. Gadsimta vēsturiskās paaudzes un to identifikācija Latvijas iedzīvotāju dzīvesstāstos. *Akadēmiskā Dzīve*, Nr.55. <https://doi.org/10.22364/adz.55.09> (pp. - 69).

¹³⁶ Vandegrift, D. (24 July 2015). "'We don't have any limits': Russian young adult life narratives through a social generations lens". *Journal of Youth Studies*. 0 (2): 1–16. doi:10.1080/13676261.2015.1059930. ISSN 1367-6261. (pp. – 2).

saskatāma starp Eiropas un ASV tūkstošgades paaudzes pārstāvjiem, ir to dalība nacionālajā ekonomikā. Balstoties uz 2019. gada demogrāfiskajiem datiem, ASV tūkstošgades paaudzes dalībnieki jau ir dominējošais daudzums sociālajā vidē un darba tirgū¹³⁸, bet Eiropas sabiedrībā joprojām tiek novērota straujā sabiedrības novecošanas tendence, un cilvēki vecumā virs 39 gadiem dominē ekonomikā, aizņem vairāk un augstākas pozīcijas darba vietās.¹³⁹ Mūsdienu krievu sociologu pētījumi norāda uz vairākām līdzībām, ko var redzēt tūkstošgades paaudzes pārstāvjos gan pēcpadomju Krievijā, gan Rietumu pasaulē. Tas attiecas uz radikālu vērtību atšķirību starp viņiem un iepriekšējo paaudzi, augstāku izglītības līmeni, plašu digitālo rīku izmantošanu, piekrišanu globalizācijas vērtībām, vēlāku pievienošanos darba tirgum un ģimenes izveidi.¹⁴⁰

Kopumā literatūras analīzē redzams, ka vairāki autori norāda uz līdzīgajām pazīmēm, kas ir tūkstošgades paaudzes pārstāvjiem dažādās pasaules valstīs, ar dažām atšķirībām, balstoties uz sociālajām koncepcijām, kurās personas ir augušas. Kopīgas iezīmes ietver:

- Augstu izglītības līmeni: izglītotāki par to priekštečiem un mūsdienās varētu būt izglītotākā pasaules paaudze.¹⁴¹
- Tehnoloģiski zinoši: plaši izmanto tehnoloģijas komunikācijas un reprezentācijas nolūkos: sociālie mediji tiek izmantoti kā platformas sociālās iekļaušanās nodrošināšanai un piederībai noteiktai sociālai grupai (arī tiešsaistē).¹⁴²
- Ekonomiskais un sociālais / politiskais optimisms rekordzemā līmenī: nav uzticības tradicionālajām sabiedrības un valsts pārvaldes institūcijām, tostarp masu informācijas līdzekļiem, kā arī vēlas sociālo progresu, kas atbilstu modernām vērtībām.¹⁴³

¹³⁷ Bigi, A. & Corvi, E. & Ng, G. (2007). The European Millennials Versus the US Millennials: Similarities and Differences. *Business Management Department*, Brescia University, n. 68. (pp. 16)

¹³⁸ Fry, R. (April 11, 2018). *Millennials are the largest generation in the U.S. labor force*. Pew Research Center. Retrieved from: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/04/11/millennials-largest-generation-us-labor-force/>

¹³⁹ European Parliament. (May 2019). *Demographic outlook for the European Union 2019* (pp. 4) Retrieved from: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/637955/EPRS_IDA\(2019\)637955_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/637955/EPRS_IDA(2019)637955_EN.pdf)

¹⁴⁰ Radaev, V. V. (2019). *Millennials. How Russian Society is Changing*. Moscow: Higher School of Economics

¹⁴¹ Pew Research Center. (February 2010). *MILLENNIALS A Portrait of Generation Next. Confident. Connected. Open to change.* (pp. 39-44) Retrieved from: <https://www.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/3/2010/10/millennials-confident-connected-open-to-change.pdf>

¹⁴² Helal, G. & Ozuem, W. (2019). Social Media and Social Identity in the Millennial Generation. 10.4018/978-1-5225-7344-9.ch003.

¹⁴³ Deloitte. (2019). *The Deloitte Global Millennial Survey 2019*. (pp. 1) Retrieved from: <file:///Users/std860/Downloads/deloitte-2019-millennial-survey.pdf>

- “Pasaules pilsoņi”: tie ir mazāk noskaņoti nacionālistiski un drīzāk ir globalizācijas vērtību piekritēji, kuri respektē un vērtē daudzveidību, ir sašutuši par sociālo netaisnību.¹⁴⁴
- Augsti vērtē dažādību un uzskata to par veidu, kā radīt vienotību valstī un pasaulē, pretēji “valsts-nācijas” politikai

Galvenie konflikti, kuriem jāpievērš uzmanība šajā projektā, ir atšķirības starp teorētisko Rietumu paaudzes pieeju un praktisko situāciju pašreizējās Rietumu valstīs ar nesenu sociālistisko pagātni. Vairāki mūsdienu pētījumi, kuri ir vērsti uz pēc-padomju tūkstošgades paaudzes pārstāvju vērtību un pašapziņas izpēti, liecina par nopietnu plaisu starp tūkstošgadniekiem un to priekštečiem. Ar interneta izplatību un straujo Rietumu kultūras pieplūdi pēc-padomju teritorijās deviņdesmito gadu beigās, Baltkrievu tūkstošgades paaudzes pētnieki, piemēram, apgalvo, ka jauniešu socializēšanas paradumi, uzskati un dzīvesveids pēc-padomju laikos drīzāk ir ietekmējies no internetā pieejamās informācijas par Rietumu kultūru nevis padomju kultūras pārpalikumiem sabiedrībā.¹⁴⁵

Šī maģistra darba kontekstā tūkstošgades paaudze tika izvēlēta, balstoties uz to, ka tie ir jau pieauguši sabiedrības pārstāvji, kuri drīkst pilnvērtīgi iesaistīties valsts ekonomikā un sociālajā dzīvē, kuriem ir atmiņas par pēcsocialistisko bērnību Latvijā, kā arī pieeja rietumu kultūrai un tur radītai informācijai, tiem ir izveidojušās un nostabilizējušās personīgās vērtību sistēmas un dzīves uzskati attiecībā un mūsdienu Latvijas sociālo vidi un pasauli kopumā.

Tūkstošgades paaudzes locekļi un viņu ģimenes, gan etniskie latvieši, gan arī mazākumtautību pārstāvji, deviņdesmito gadu sākumā bija pakļauti tādiem sociāliem fenomeniem un problēmām kā:

- Latvijas nacionālās identitātes atjaunošana kā daļa no valsts veidošanas procesa. Utrehtas universitātes pētnieks Renē Grotenhuis (*René Grotenhuis*), kurš koncentrējas uz pilsoniskās sabiedrības lomu pētniecību globalizējošās pasaules institūcijās ierosina, ka homogenitātes veicināšana ir viens no veidiem, kā sekmīgi veicināt piederības un kopības sajūtu, kas ir pietiekami spēcīga, lai izveidotu stabilu un drošu sabiedrību valsts veidošanas procesā;¹⁴⁶

¹⁴⁴ Korobka, T. (11 May 2018). The Ultimate List Of All Millennial Characteristics. [Accessed on 29 March 2020] Retrieved from: <https://luckyattitude.co.uk/millennial-characteristics/>

¹⁴⁵ Grishchenko, Z. & Titarenko, L. (2019). *Belarusian Millennials: A Generation Gap?* FILOSOFIJA. SOCIOLOGIJA. 2019. T. 30. Nr. 4, p. 317–324 Retrieved from: <https://www.lmaleidykla.lt/ojs/index.php/filosofija-sociologija/article/view/4157/3068>

¹⁴⁶ Grotenhuis, R. (2016). Nation-building: Identity and identification, process and content. In *Nation-Building*

- Straujā ekonomiskās sistēmas maiņa valstī - no centralizēti plānotas ekonomikas uz tirgus ekonomikas sistēmu dažu mēnešu laikā. Šīm pārmaiņām sekojošie gadi var tikt apzīmēti ar ekonomisko nestabilitāti: Inflācija, kas sākās 1990. gadā, sasniedza hiperinflācijas līmeni 1992. gadā, kad valsts ekonomija turpināja lejupslīdi un ekonomiskā aktivitāte bija samazinājusies par trešdaļu. 1994. un 1999. gadā notika ekonomikas stabilizācija, liekot pamatus Latvijas ekonomikai turpākajiem gadiem. Tomēr 1995. gada banku krīze un 1998. gada Krievijas finanšu krīze kavēja pilnvērtīgu valsts ekonomiskā potenciāla izmantošanu.¹⁴⁷
- Sarežģītā sociālekonomiskā situācija: "Brašie deviņdesmitie gadi", topošais bandītisms;
- Dzelzs mūra krišana un Rietumu kultūras imports.

Viss minētais ir neapšaubāmi ietekmējis to, kā Latvijas tūkstošgades paaudzes pārstāvji raugās uz pasauli. Minoritāšu pārstāvjiem, vēl jo vairāk etniskajiem krieviem vai bērniem no krievvalodīgām ģimenēm, vajadzēja atrast savu vietu valstī un tās sociālajā vidē. Papildus tam, no agras bērniības krievvalodīgie bērni nonāca konfliktējošā lingvistiskā situācijā, kad dzimtā vai ģimenes valoda ir atšķirīga no valsts, kurai viņi ir piederīgi, valodas. Tas ilgtermiņā neapšaubāmi noteiktā veidā ietekmēja arī to identitāti. Valodnieciskās asimilācijas jautājums aktualizējās krievvalodīgajās mājsaimniecībās saistībā ar bērnu nākotnes plānošanu – augstākās izglītības un darba iespējas bija limitētas, un bērna nākotne neparedzama, bez latviešu valodas zināšanām. Deivids D. Laitins, grāmatas “*Identity in Formation: The Russian-Speaking Population in the Near Abroad*” autors savos pētījumos arī pievērsās izglītības jautājumam un lingvistiskajai asimilācijai. Uzsverot sarežģīto krievvalodīgo Latvijas iedzīvotāju pašidentifikācijas diskursu, īpaši vecāko paaudžu pārstāvju vidū, tie mērķtiecīgi sūtīja bērnus latviešu bērnudārzos un skolās, lai nodrošinātu tiem efektīvāku lingvistisko asimilāciju.¹⁴⁸ Laitins uzsver, ka tas rezultējās gan ar nākamo paaudžu latviešu valodas labu pārzināšanu un lietošanu, gan jaunās “krieviski runājošo iedzīvotāju” (“*russian-speaking population*”) identitātes izveidošanos jaunākajās paaudzēs.¹⁴⁹

as *Necessary Effort in Fragile States*. Amsterdam, Amsterdam University Press. P.109-124
doi:10.2307/j.ctt1gr7d8r.11

¹⁴⁷ Bitāns, M. & Purviņš, V. (2012). “Latvijas tautsaimniecības attīstība (1990–2004)”. *Latvijas Banka XC*. Latvijas Banka: Rīga. (lpp. – 141).

¹⁴⁸ Laitin, D. D. (1998). *Identity in formation: The Russian-speaking populations in the near abroad*. Ithaca: Cornell University Press. (pp. 151-155).

¹⁴⁹ Turpat. (pp. 295).

Amons Češkins identificē divas šķietami pretrunīgas tendences –, no vienas puses, noteiktu saišu ar Krieviju noraidīšana un sadrumstalotas identitātes, no otras puses, – krievvalodīgās lingvistiskās identitātes nosacīta konsolidācija.¹⁵⁰ Šādā viedā personas nošķir kultūras un politiskās identitātes formas. Krieviski runājošā identitāte Baltijas valstīs norāda uz dažām pazīmēm, kas liecina par kultūras preferenču, it īpaši krievu valodas, nostiprināšanos. Tajā pašā laikā šķiet, ka politiskās un teritoriālās saites ar Krieviju pakāpeniski vājinās, it īpaši jauno krieviski runājošo latviešu vidū, kuri no agras bērnības vai no pašas dzimšanas ir dzīvojuši neatkarīgā Latvijā. Sociālā antropoloģe Maruška Svašeka (*Maruška Svašek*) piebilst, ka “postociālisma laikmetā nacionālistu jūtu politizēšana ir reaģējusi un pastiprinājusi cilvēku cerības uz labāku nākotni, un politiķi, kas vēlas iegūt ietekmi un varu, to izmantoja kā stratēģisku metodi”¹⁵¹. Individīdi, attālinoties no socialistiskās pagātnes pievēršas demokrātiskajā pasaulē paustiem ideāliem, cerot uz nākotnes gaišām perspektīvām.

¹⁵⁰ Cheskin, A. (2015). Identity and Integration of Russian Speakers in the Baltic States: A Framework for Analysis, *Ethnopolitics*, 14:1, 72-93, DOI: 10.1080/17449057.2014.933051 (pp. 74).

¹⁵¹ Svašek, M. (ed.) (2006). *Postsocialism: Politics and Emotions in Central and Eastern Europe*. New York: Berghahn Books (pp. 11)

6. METODOLOĢIJA

Lai atbildētu uz pētnieciskajiem jautājumiem, kas tika izvirzīti šī maģistra darba ietvaros, tiks izmantotas vairākas kvalitatīvās pētniecības metodes.

6.1. Kvalitatīvas pētniecības metodes

Sociālo zinātņu pētījumos kvantitatīvās pētījumu metodes izmanto, lai atbildētu uz tādiem pētnieciskajiem jautājumiem, kas saistīti ar “faktiem” skaitliskā vai procentuālā izteiksmē. Arī tādos gadījumos, kad tiek meklēta vispārīga vai varbūtēja informācija par viedokļiem, attieksmi, uzskatiem vai vēlmēm; kad mainīgos var izolēt un definēt; kad mainīgos var sasaistīt, veidojot hipotēzes pirms datu vākšanas; un kad jautājumi vai risināmās problēmas ir zināmas, skaidras un nepārprotamas. Turpretī, lai atbildētu uz jautājumiem par pašu viedokli, pieredzi, tās nozīmi vai mērķgrupas pārstāvju perspektīvu, tiek izmantotas kvalitatīvās pētniecības metodes. Šādās situācijās iegūtos datus parasti nevar aprēķināt vai kvantitatīvi izmērīt. Kvalitatīvās pētījumu metodes ietver, piemēram, tādas pētniecības metodes, kā:

- Nelielu grupu diskusijas: situācijās, kad nepieciešams izpētīt attieksmes, izturēšanās koncepcijas un normatīvos kontekstus;
- Daļēji strukturētas intervijas: meklējot koncentrētu un padziļinātu viedokli par noteiktu tēmu vai vācot pamatinformāciju par notikumu, situāciju, fenomenu;
- Padziļinātas intervijas: meklējot personisku viedokli par kādu sociālo stāvokli, interesējoties par intervētā personisko pieredzi, domām un pārdzīvojumiem;
- un tekstu un dokumentu analīze: meklējot pierādījumus un informāciju par kādu notikumu, situāciju vai fenomenu valdības ziņojumos, plašsaziņas līdzekļu rakstos un medijos, tīmekļa vietnēs vai dienasgrāmatās.¹⁵²

Kvalitatīvās pētniecības metodes izmanto, lai iegūtu, apkopotu, analizētu un apstrādātu informāciju, kā arī lai meklētu atbildes uz jautājumiem, vāktu pierādījumus; lai sagatavotu atzinumus, kas iepriekš nebija noteikti un kas ir piemērojami ārpus tiešajām pētījuma robežām. Kvalitatīvās pētījumu metodes iegūst arvien lielāku popularitāti klīnisko pētījumu vidē. To kvalitātes un rezultātu novērtēšanai ir noteikti dažādi kritēriji. Kvantitatīvās pētniecības metodes ietver sistemātisku datu vākšanu par kādu fenomenu, izmantojot standartizētus pasākumus un statistisko analīzi. Turpretī kvalitatīvie pētījumi ietver sistemātisku tekstuālo,

¹⁵² Hammarberg, K., Kirkman, M., Lacey, S. (March 2016). Qualitative research methods: when to use them and how to judge them, *Human Reproduction*, 31(3), 498–501. <https://doi.org/10.1093/humrep/dev334> (pp. - 499)

verbālo vai vizuālo datu vākšanu, organizēšanu, aprakstīšanu un interpretāciju. Izvēlēta pētniecības metode zināmā mērā nosaka kritērijus, ko izmanto, lai novērtētu pētījuma rezultātu kvalitāti.

Kvalitatīvie pētījumi ir īpaši efektīvi, lai iegūtu kulturāli specifisku informāciju par noteiktu iedzīvotāju vērtībām, viedokļiem, izturēšanos un sociālo kontekstu.¹⁵³

Lai izstrādātu maģistra darba pētniecisko daļu un atbildētu uz pētnieciskajiem jautājumiem, izmantotas trīs pētnieciskās metodes – tiešā novērošana (pašrefleksija), padziļinātās intervijas (intervēšana un teksta kontentanalīze) un sociālo tīklu kontentanalīze.

6.1.1. Padziļinātās intervijas

Padziļinātā intervija ir kvalitatīva pētniecības metode, kas paredz intensīvu individuālo interviju norisi ar nelielu respondentu skaitu, ar mērķi pētīt cilvēku, sociālo grupu attieksmi pret konkrētu fenomenu, situāciju vai ideju.¹⁵⁴ Padziļināto interviju pētījuma metode ir noderīga tad, ja ir nepieciešams iegūt detalizētu, precīzu informāciju noteikta konteksta ietvaros vai, lai sniegtu kontekstu citiem pētnieciskajiem datiem (piemēram, kvantitatīvo pētījumu datiem un to interpretācijai).

Padziļināto interviju laikā respondentiem tiek nodrošināta mierīga, komfortabla atmosfēra atklātākai un brīvākai sarunai. Svarīgi, lai respondenti justos ērti un droši sarunas laikā, lai tiem tiktu saprotami izskaidroti pētījuma mērķi, jautājumi un ieceres, kā arī konfidencialitātes noteiktumi. Intervijas laikā intervētājs uzdod respondentiem jautājumus saskaņā ar iepriekš noteiktu scenāriju.

Padziļināto interviju pētījumu metodes galvenie trūkumi var būt saistīti ar diviem aspektiem – pašu intervētāju vai intervijas sociālo kontekstu.

Galvenie faktori, kas ir saistīti ar intervētāja uzticamību un kompetenci, ir viņa/viņas potenciāls nekorekti interpretēt iegūtos datus vai neobjektīva informācijas uztvere, dažādu personīgo stereotipu vai pieņēmumu dēļ. Tas var notikt intervētāja tādu personīgo īpašību dēļ, kā, piemēram, dzimums, vecums, rase, etniskā piederība un izglītība, vai tā personīgās vērtības

¹⁵³ Mack, N., Woodsong, C., MacQueen, K., Guest, G., & Namey, E. (2005). *Qualitative Research Methods: A Data Collector's Field Guide*. Retrieved from: http://www.fhi.org/en/RH/Pubs/booksReports/QRm_data_coll.htm

¹⁵⁴ Boyce, C. & Neale, P. (May 2006) Conducting In-Depth Interviews: A Guide for Designing and Conducting In-Depth Interviews for Evaluation Input. *Pathfinder International*. Retrieved from: http://www2.pathfinder.org/site/DocServer/m_e_tool_series_indepth_interviews.pdf

vai uzskati.¹⁵⁵ Sakarā ar to, ka šī maģistra tēma ir personīgi tuva darba autorei, īpaša uzmanība ir jāpievērš intervijas plānošanai un iegūto datu analīzei. Svarīgi izvairīties no neobjektivitātes, analizējot intervijas rezultātus, kā arī no riska aizstāt respondenta viedokli ar saviem personīgajiem uzskatiem.

Attiecībā uz intervijas sociālo kontekstu ir jāņem vērā diskusijas dalībnieku attiecību dinamika, ko Steinārs Kvale (*Steinar Kvale*), izglītības psiholoģijas profesors un Orhūsas Universitātes Kvalitatīvo pētījumu centra direktors, dēvē par “spēka dinamiku”.¹⁵⁶ Ar spēka dinamiku intervijā tiek raksturots “vienvirziena dialogs”, kurā intervētājs, apzināti vai neapzināti, pārņem intervijas vadību un nosaka tās gaitas. Tādejādi, ir ļoti svarīgi, lai, plānojot interviju, tiktu rūpīgi pārdomāta dalībnieku mijiedarbība un sarunas sociālais konteksts. Lai veicinātu intervijas norisi, intervētājam būtu jāpadomā par pozitīvas iesaistes paņēmieniem sarunas laikā, sasniedzama un uzticama tēla veidošanu, pārdomātu un korektu jautājumu uzdošanu, kā arī aktīvās klausīšanās tehnikām.

Teorija uzsver septiņus padziļinātās intervijas sastādīšanas un realizēšanas soļus:

1. **Pētījuma mērķa izvirzīšana.** Precizējot vispārējo mērķi, var noteikt galveno informāciju, kura ir jāiegūst.
2. **Pētījuma dizains.** Pārdomāti saplānots pētījums palīdzēs intervētājam koncentrēties uz izpētei svarīgām tēmām, palikt konstruktīvam visu interviju laikā un nezaudēt objektivitāti.
3. **Intervēšana.** Pirms intervijas ir svarīgi paskaidrot intervējamajiem pētījuma mērķus un uzdevumus. Iegūt respondenta atļauju ierakstīt interviju (ja tas ir nepieciešams) un pārbaudīt aprīkojumu. Šajā posmā pētnieka galvenais uzdevums ir aktīvi klausīties, vadot respondentu sarunas laikā, līdz tiek iegūta nepieciešama informācija.
4. **Transkribēšana.** Transkribēšana ir katras intervijas stenogrammas izveide.
5. **Analizēšana.** Analīze ietver intervijas stenogrammu atkārtotu lasīšanu, apkopojot atbildes uz izvirzītajiem pētnieciskajiem jautājumiem.
6. **Informācijas verificēšana.** Lai pārbaudītu informācijas ticamību, parasti izmanto triangulāciju, kas ir informācijas kopas interpretācijas veids, izmantojot vairākas

¹⁵⁵ Krumer-Nevo, M. (2002). The arena of othering: A life-story study with women living in poverty and social marginality. *Qualitative Social Work*, 1(3), 303–318. (pp. 315)

¹⁵⁶ Kvale, S. (2006). Dominance through interviews and dialogues. *Qualitative Inquiry*, 12(3), 480–500. (pp. 484)

perspektīvas, piemēram, iedodot interviju transkripcijas citiem pētniekiem, un salīdzināt to piezīmes ar savējām. Ja viedokļi sakrīt, informācija ir ticama.

7. **Ziņošana.** Dalīšanās ar pētījuma rezultātiem ar ieinteresētajām pusēm ir svarīgs priekšnosacījums pētniecības veicināšanai un zinātnes attīstībai. Ziņojumā svarīgi ietvert ne tikai šī konkrēta pētījuma rezultātus, bet arī ieteikumus nākotnes pētījumiem un turpmākām darbībām.¹⁵⁷

Interviju laikā lietota strukturētās intervijas pieeja, kas nozīmē, ka visas intervijas sastāv no vieniem un tiem pašiem jautājumiem, kas tiek uzdoti vienā secībā visiem dalībniekiem. Tajos var ietilpt slēgtie vai daļēji slēgtie jautājumi, kā arī atvērti jautājumi. Intervijas dalībniekiem netiek dota iespēja novirzīt sarunu no iepriekš noteiktā scenārija, pamainīt sarunas tēmu vai izvairīties no jautājuma (ja tas nav atrunāts iepriekš). Gatavojoties strukturētai intervijai, visi jautājumi tiek noformulēti iepriekš. Šī metode palīdz intervētājam ieturēt maksimāli neitrālu pozīciju intervijas laikā, kā arī mazināt riskus pašam sākt ievirzīt sarunu sev tīkamā vai izdevīgā virzienā.¹⁵⁸

Veiksmīgas intervijas priekšnosacījums ir intervētāja (pētnieka) skrupuloza sagatavošanās intervijai un tēmas padziļināta izziņošana pirms intervijas norises. Viens no vērtīgiem strukturētās intervijas rīkiem var būt intervijas darba kārtības (grafika) sastādīšana.¹⁵⁹ Intervijas grafiks ir jautājumu kopums, kas formulēts un sastādīts ar īpašu mērķi pieņēmuma vai hipotēzes pārbaudei, vai pētījuma atbilžu noteikšanai. Intervijas novadīšana pēc grafika arī nozīmē to, ka katram intervējamajam tiek uzdoti vienādi jautājumi vienā secībā pēc standartizēta formāta.

Datu nemainīguma un precizitātes nodrošināšanai intervijas laikā var tikt veikts audio vai video ieraksts (iepriekš saskaņojot ar intervējamajiem). Intervijas grafiks ir jāplāno tā, lai uzsāktu sarunu ar izvērstākiem (atvērtiem jautājumiem). Pārrunājot atvērtus jautājumus, intervētājam ir jābūt gatavam uzdot papildu jautājumus (iepriekš sagatavotus). Šajā posmā intervētājs var izmantot slēgtākus jautājumus, balstoties uz intervējamā sniegtajām atbildēm.

¹⁵⁷ Kvale, S. (1996). *Interviews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. Thousand Oaks, CA: Sage.

¹⁵⁸ Salmons, J. (2012). Designing and conducting research with online interviews. In Salmons, J. *Cases in online interview research* (pp. 1-30). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc. doi: 10.4135/9781506335155 (pp. 20)

¹⁵⁹ Study lecture notes. What is Interview Schedule, Definition & Types. Retrieved from: <http://studylecturenotes.com/what-is-interview-schedule-definition-types/> [Accessed on 13 April 2020]

Intervijas sniegtā informācija ir autoru pārdomāta un to var ietekmēt daudz līdziesaistītie faktori. Lai iegūtu neatkarīgus datus par mērķa grupas valodas izmantošanu sociālajā vidē, tika veikta to sociālo tīklu ierakstu kontentanalīze.

6.1.2. Kontentanalīze

Kontentanalīze jeb satura analīze ir pētījumu metode (var tikt izmantota gan kā kvantitatīvā, gan kā kvalitatīvā pētījumu metode), ar kuras palīdzību pēta un analizē dažāda veida dokumentus un komunikācijas artefaktus (teksti, attēli, audio vai video saturs, bukleti, sociālie tīkli u.c.). Sociālo zinātņu pētnieki bieži izmanto kontentanalīzes metodes, lai atkārtotā un sistemātiskā veidā pārbaudītu komunikācijas modeļus dotā konteksta ietvaros.¹⁶⁰ Viena no galvenajām satura analīzes metodes priekšrocībām ir tās neinvazīvā daba. Tas nozīmē, ka izmantojot satura analīzes metodes (īpaši sociālo parādību pētījumos), pētnieks nekādā veidā neietekmē satura kvalitāti vai vēstījumu, kā arī nestimulē sociālo pieredzi intervijas vai aptaujas laikā.

Kontentanalīzes pētniecības metode var sniegt ļoti vērtīgas vēsturiskās vai kulturālās atziņas. Kvalitatīvo pētījumu īstenotāji, analizējot dažādas komunikācijas formas un saturu, meklē ziņām vairākas interpretācijas, apsver dažādus skatupunktus un alternatīvas perspektīvas. Komunikācijas satura analīze sniedz ieskatu sarežģītos cilvēku komunikācijas un valodas lietošanas modeļos. Satura analīze bieži tiek izmantota kopā ar citām pētniecības metodēm, kā, piemēram, intervijām, novērojumiem, anketēšanu vai literatūras analīzi, lai sniegtu padziļinātākas un precīzākas atziņas par pētāmo tēmu. Kontentanalīzes pētniecības metodes var izmantot, lai:

- Noteiktu indivīda vai grupas nodomus, komunikācijas fokusu vai tendences;
- Izzinātu attieksmes un uzvedības reakcijas;
- Noteiktu personas vai grupu psiholoģisko vai emocionālo stāvokli;
- Atklātu grupu etniskās un nacionālās atšķirības;
- Izzinātu izmantotos komunikācijas modeļus un satura formas;
- Pārbaudītu un uzlabotu pētījuma hipotēzi vai pētnieciskos jautājumus pirms intervijas vai aptaujas;

¹⁶⁰ Bryman, A., Emma, B. (2011). *Business research methods*. (3rd ed.). Cambridge: Oxford University Press. ISBN 9780199583409. OCLC 746155102 (pp. 288-310).

- Analizētu mērķa grupas interviju transkriptus un atbildes uz atvērtajiem anketēšanas jautājumiem, lai papildinātu kvantitatīvo pētījumu datus.¹⁶¹

Šī pētījuma ietvaros, kontentanalīzes metode tiks izmantota, lai pētītu mērķgrupas sniegto interviju un sociālo mediju ierakstu tekstus, to valodas un satura korelāciju dažādās platformās.

Sociālie mediji ir kļuvuši par būtisku cilvēku sociālās dzīves sastāvdaļu un svarīgu ikdienas komunikācijas kanālu. Tūkstošgades paaudzes pārstāvji ir auguši straujas digitalizācijas ietekmē. Šīs personas plaši izmanto tehnoloģijas ikdienā (īpaši datorus un planšetdatorus, viedtālruņus) visās savās dzīves jomās, tajā skaitā saziņai ar draugiem, komunikācijai ar plašāku sabiedrību, personīgā satura veidošanai, informācijas iegūšanai un izplatīšanai, profesionālo un akadēmisko mērķu realizēšanai un tīkla veidošanai. 79% tūkstošgades paaudzes pārstāvju izmanto sociālos medijus biežāk, nekā vienu reizi dienā. Balstoties uz 2019. gada *Emarketer* pētījumu, tūkstošgades paaudzes pārstāvji šobrīd ir aktīvākie sociālo tīklu lietotāji sabiedrības vidū – vairāk kā 90% ir aktīvi sociālo mediju lietotāji.¹⁶² Šai demogrāfiskai grupai ir arī raksturīgi sadalīt savu laiku starp dažādam platformām, attiecībā no vēlamā rezultāta vai interesējošā satura.¹⁶³

Sociālie mediji tiek izmantoti saziņai ar draugiem, sociālā un profesionālā tīkla veidošanai un darba meklēšanai, izklaidei un ziņu lasīšanai, lai izpaustu savu viedokli vai uzskatus, dalītos ar sevis izveidoto saturu, lai uzzinātu par “modes trendiem”, tendencēm, draugu jaunumiem un aktualitātēm.¹⁶⁴ Svarīgākais analizēšanas priekšnosacījums – sistemātiskas un konstruktīvas pieejas izmantošana.¹⁶⁵ Būtiskākie sarežģījumi, lai atlasītu, apkopotu, apstrādātu un analizētu kontekstuālo informāciju, kas iegūta no sociālo mediju vietnēm, ir saistīti ar sociālo mediju izmantošanas universālās metodoloģijas trūkums.

Lai piešķirtu pētījumam papildus dziļumu un pētnieces pieredzes kontekstu, kas arī kļūs par vērtīgu rīku un ceļakarti turpmāko interviju organizēšanai, tiks veikta autores pašrefleksija ar tiešās novērošanas metodes palīdzību.

¹⁶¹ Hall, J. How (and Why) to Perform a Content Analysis. Five Channels. Retrieved from: <https://fivechannels.com/how-to-perform-a-content-analysis/> [Accessed on 2 June 2020]

¹⁶² Emarketer. (2019). Retrieved from: <https://www.emarketer.com/chart/226029/us-social-media-users-by-generation-2019-of-population>

¹⁶³ Rivas, D. (January 2, 2020). What Social Media Do Millennials Use? Digital Media Ninja. Retrieved from: <https://digitalmedianinja.com/what-social-media-do-millennials-use/>

¹⁶⁴ American Press Institute (16 March 2015). How Millennials use and control social media. Retrieved from: <https://www.americanpressinstitute.org/publications/reports/survey-research/millennials-social-media/>

¹⁶⁵ Lai, L.S., & To, W.M. (2015). Content Analysis of Social Media: A Grounded Theory Approach. *Journal of Electronic Commerce Research*, 16. (pp. – 138).

6.1.3. Tiešā novērošana

Balstoties uz grāmatas “*Designing qualitative research*” autoru Katrīnas Māršalas (*Catherine Marshall*) un Gretčenas B. Rosmanas (*Gretchen B. Rossman*) piedāvāto definīciju, “novērošana ir sistemātisks sociālās situācijas notikumu, izturēšanās un artefaktu apraksts”.¹⁶⁶ Ir divi galvenie novērojumu veidi. Līdzdalīgā novērošana (“*Participant observation*”) ietver atrašanos pētāmajā vidē gan kā novērotājs, gan kā dalībnieks. Tiešā novērošana (“*Direct observation*”) savukārt ietver novērošanu, kuras laikā netiek veikta mijiedarbība ar objektiem vai cilvēkiem, kuri atrodas pētāmajā vidē.¹⁶⁷

Tiešā novērošana ir vēl viena no kvalitatīvām pētniecības metodēm, kas izmantota šī maģistra darba pētījuma realizēšanas nolūkos. Novērošanu sociālajās zinātnēs izmanto kā metodi datu vākšanai par cilvēkiem, procesiem un kultūrām. Tiešā novērošana, īpaši kāda konkrētā notikuma dalībnieku novērošana, ir raksturīga un tiek plaši pielietota daudzos antropoloģiskos un socioloģiskos pētījumos, kā arī tā ir tipiska etnogrāfijas metodoloģiskā pieeja.

Novērošana var notikt sabiedriskās situācijās, piemēram, novērojot cilvēku uzvedību apmācību laikā, dokumentējot, kā dažādi cilvēki uzvedas publiskā vietā, pasākumā vai konkrētā situācijā.

Svarīgi, lai tiešās novērošanas laikā tiktu ņemts vērā konteksts, kurā persona atrodas un tiek pētīta. Karls Ratners (*Carl Ratner*), amerikāņu kultūras psihologs un kvalitatīvo pētniecības metožu praktiķis, uzver, ka pētniekam ir jāatzīst savu aizspriedumu klātesamība, jāidentificē tie un, cik iespējams, no tiem jāatsakās uz pētījuma norises laiku, lai maksimāli neitrāli uztvertu novērojumu gaitā iegūto informāciju un korekti to interpretētu.¹⁶⁸ Pētniekam jānovēro konkrētas izlases situācijas vai cilvēki, nevis jāmēģina iedziļināties visā sabiedriskajā kontekstā. Visas novērošanas gaitas ir skrupulozi jādokumentē. Šīm nolūkam var izmantot gan pierakstu veikšanu, gan foto, video un audio satura veidošanu.

Tiešās novērošanas pētniecības metodes galvenie trūkumi ir saistīti ar pārāk plašu kontekstu, kura ietvaros ir radies konkrēts notikums; pētnieka nepareizo notikuma

¹⁶⁶ Marshall, C. & Rossman, G. B. (1989). *Designing qualitative research*. Newbury Park CA: Sage. (pp. – 79).

¹⁶⁷ Kawulich, B. (2012). Collecting data through observation. In C. Wagner, B. Kawulich, M. Garner (eds.) *Doing Social Research: A global context*, New York: McGraw Hill (pp.150-160)

¹⁶⁸ Ratner, C. (2002, September). Subjectivity and objectivity in qualitative methodology. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research [On-line Journal]*, 3(3), Art.16. Available at: <http://www.qualitative-research.net/fqs-texte/3-02/3-02ratner-e.htm> [Retrieved from: 27 April 2020]

interpretāciju, kas tiek balstīta personīgajā pieredzē un datu aizsardzības pasākumu kopums, kas jāievēro, lai pasargātu pētījuma dalībniekus.

Sakarā ar ārkārtas situācijas izsludināšanu Latvijas Republikā globālās *COVID-19* vīrusa pandēmijas izplatības ierobežošanas pasākumu ietvaros, novērot plašākas sabiedrības pārstāvjus, ieklausoties viņu sarunās un koda maiņas paradumos nav iespējams – piesardzības nolūkos iedzīvotāji ir aicināti neuzturēties pārāk ilgi publiskās vietās, nepulcēties lielākās grupās un izvairīties no pārmērīgas tuvošanās citiem iedzīvotājiem. Tāpēc tiešās novērošanas metode tiks veikta autores pašrefleksijas ceļā.

Veronas Universitātes pedagoģijas, izglītības un sociālās izglītības teorijas profesore Luidžina Mortari (*Luigina Mortari*) uzsver, ka “refleksijas prakse [akadēmiskajos pētījumos] ir būtiska, jo tā ļauj cilvēkiem iesaistīties pārdomātās attiecībās ar apkārtējo pasauli un tādējādi iegūt skaidras atziņas par savas dzīves pieredzi. Refleksija ir nozīmīga pētniecības prakse. Refleksiju lielā mērā praktizē kvalitatīvo pētījumu jomā”.¹⁶⁹

6.2. Pētījuma dizains

Šī maģistra darba ietvaros pētījums tiek realizēts 2020. gada pavasarī Latvijas Republikā, ārkārtas situācijas izsludināšanas laikā sakarā ar globālās *COVID-19* vīrusa pandēmijas izplatības ierobežošanas pasākumiem.¹⁷⁰ Svarīgākie no sociālajiem ierobežojumiem, kas ietekmē arī šī pētījuma norisi, ir sociālā distancēšanās (nedrīkst tuvuoties cilvēkiem tuvāk par 2 metriem un uzturēties publiskās vietās grupās, kas ir lielākas par diviem cilvēkiem), publisko pasākumu atcelšana un aizliegšana, cilvēku pārvietošanās ierobežošana. Uzliktie sociālie ierobežojumi krāšņi ietekmē pētnieka spēju tikties aci pret aci ar mērķa grupas pārstāvjiem, vai novērot koda maiņas fenomenu sabiedrībā (sociālie pasākumi ir atcelti, cilvēki nedrīkst viens otram tuvuoties tuvāk par diviem metriem, kas apgrūtina kodu lietošanas novērošanu un klausīšanos).

Lai izstrādātu maģistra darba pētniecisko daļu un atbildētu uz pētnieciskajiem jautājumiem, izmantotas trīs pētnieciskās metodes – tiešā novērošana (pašrefleksija), strukturētas intervijas (intervēšana un teksta kontentanalīze) un sociālo tīklu kontentanalīze.

Novērojuma metode izmantota, lai noskaidrotu autores lingvistisko praksi ikdienā, balstoties uz viņas piederību pētāmajai mērķgrupai.

¹⁶⁹ Mortari, L. (2015). Reflectivity in Research Practice: An Overview of Different Perspectives. *International Journal of Qualitative Methods*. <https://doi.org/10.1177/1609406915618045> (pp. - 1).

¹⁷⁰ Likums "Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību". (21.03.2020). Latvijas Vēstnesis, 57B, <https://likumi.lv/ta/id/313373>

Ar intervijas starpniecību tiek noskaidrota 20 mērķgrupas pārstāvju valodas lietošanas prakse komunikācijā ikdienā, koda maiņas izmantošana identitātes transformācijas procesā un kontekstuālu faktoru (Latvijas sociālistiskās pagātnes, Krievijas un globālās informācijas telpas klātbūtnes) ietekmi uz viņu sevis konceptualizēšanu mūsdienu Latvijas sabiedrībā.

Kontenanalīzes pētnieciskā metode lietota, izzinot mērķgrupas publicētos ierakstus sociālajos tīklos *Facebook* un *LinkedIn*. Kvantitatīvas kontenanalīzes ietvaros ieraksti tiks dalīti šādās kategorijās: datums, sociālais tīkls, tēma, valoda. Pētījuma realizēšanas nolūkos nepieciešams izzināt publikācijas datumu, sociālo tīklu, kurā informācija ir publicēta (*Facebook* vai *LinkedIn*), tematisko kategoriju, kurai pieder informācija un informācijas nodošanai izmantotā valoda.

Lai maksimāli korekti izstrādātu pašrefleksijas novērojuma atskaiti, novērotājam ir jāsaprot, kas tiek novērots un kādi ir personīgie aizspriedumi, kas varētu ietekmēt novērojuma rezultātus. Tas nozīmē, ka pētniekam ir jāapsver iespējamie aizspriedumi un stereotipi, kas varētu ietekmēt novērošanas rezultātus, kas rodas no personīgā pieredzes fona, kas var ietvert dzimuma, kultūras un ideoloģijas apsvērumus. Ar mērķi sniegt vērtīgu viedokli par sociāli-valodniecisko situāciju, autore veiks novērojumus ikdienā divu nedēļu laikā darba apstākļos un publiski pieejamajās vietās.

Maģistra darba autore pati arī ir pētījuma izvirzītās mērķa grupas pārstāvis – 1992. gadā dzimusi krievvalodīgā Latvijas pilsonē, ar augstāko izglītību, kura pastāvīgi dzīvo Latvijas Republikā un brīvi pārvalda trīs valodas (latviešu, krievu un angļu valodas). Ar tiešās novērošanas pētniecības metodi pētījuma autore gan novēros savu personīgo pieredzi un uzvedību (pašrefleksijas ceļā), gan arī iespēju robežās veiks sociālās vides novērošanu, kurā uzturas ikdienā.

Lai izveidotu maksimāli konstruktīvu un objektīvu novērojumu, autore izveidoja valodas lietošanas dienasgrāmatu, kurā divu nedēļu garumā fiksēja visas sabiedriskās situācijas, kurā ir bijusi un valodu lietošanas praksi tajās. Dienasgrāmatu var aplūkot 4. pielikumā. Novērojumi tika veikti no 2020. gada 27. aprīļa līdz 2020. gada 10. maijam.

Pētījuma norises mērķim tika atlasīti 20 indivīdi, krievvalodīgie Latvijas iedzīvotāji, tūkstošgades paaudzes pārstāvji (dzimuši no 1981. līdz 1996. gadam), kuri brīvi pārvalda vismaz latviešu un krievu valodu. Pētījuma dalībnieki tika atlasīti ar *Instagram* platformas palīdzību brīvās pieteikšanās veidā – pētījuma realizēšanas nolūkos autore savos sociālos tīklu kontos ievietoja ierakstu par dalībnieku meklēšanu topošajam pētījumam. Transkribētās

intervijas ir atrodamas 5. pielikumā. Vienas intervijas laiks vidēji bija 24–45 minūtes, atkarībā no intervijas dalībnieka vēlmes atbildēt uz visiem jautājumiem un (vai) intereses plaši izteikt savu viedokli par to vai citu tēmu. Intervijas laikā tika apzinātas četras tēmu saturiskās grupas:

1. Demogrāfija (0–3 min);
2. Paaudze – postsociālisma ietekme uz identitātes veidošanos (3–7 min.);
3. Identitāte – etniskās identitātes veidošanās un nozīme tūkstošgades paaudzes pārstāvju krievvalodīgo latviešu starpā (8–12 min.);
4. Valodu lietošanas paradumi ikdienas situācijās – koda maiņas analīze (9–15 min.).

Intervijas ar mērķa grupas dalībniekiem tika novadītas ar tiešsaistes rīku palīdzību (*Skype, WhatsApp, FaceTime, Zoom* u.c., iepriekš individuāli vienojoties ar katru intervēto par abpusēji ērtāku platformu intervijas veikšanai). Mūsdienu digitālie rīki dod iespēju maksimāli pietuvināties klātbūtnes sarunas iespaidam (izmantojot *web*-kamaras videointervijas veikšanai), tajā pašā laikā ļaujot abām pusēm atrasties drošos un komfortablos apstākļos (piemēram, mājās). Džaneta Salmons (*Janet Salmons*), neatkarīgā pētniece, rakstniece un *Vision2Lead* konsultante, grāmatā “*Qualitative online interviews*” piebilst, ka “tiešsaistes intervētāji, visticamāk, izmantos dažādus rakstisku, audio un vizuālās saziņas rīkus, tāpēc ir jāapsver, kā attīstīt sociālo klātbūtni katrā attiecīgajā nesējā”.¹⁷¹ Intervijas laikā tika veikts audio un/vai video ieraksts, pēc intervijas saruna tiks transkribēta un analizēta.

Būtiski, ka, vizuālā konteksta trūkums (piemēram, apkārtnes ietekmes un spējas uztvert intervētā neverbālos signālus, tādus kā ķermeņa valoda), liecina par nepieciešamību veidot maksimāli strukturētu un abpusēji saprotamu sarunu, lai mazinātu iespēju pieļaut interpretācijas kļūdas. Šīm nolūkam tika izmantota strukturētās intervijas pieeja.

Visi interviju dalībnieki, pētījuma uzticamības veicināšanai, ir parakstījuši piekrišanu (Vienošanās ar autoru), par to, ka viņu sniegtā informācija ir patiesa un viņi piekrīt, lai tā tiktu izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos. Vienošanās ir arī apliecinājums tam, ka pētījuma autore garantē personas datu aizsardzības nodrošināšanu un konfidencialitāti. Vienošanās parauga eksemplārs ir atrodams 2. pielikumā. Datu drošības nolūkos vienošanās ar autoriem netiek pievienotas kā pielikums, bet var tikt izsniegtas pēc pieprasījuma.

Pētījuma noslēdzošajā daļā ir paredzēta intervēto mērķa grupas pārstāvju sociālo tīklu satura analīze par to valodas un satura korelāciju dažādās platformās. Analīze tiks veikta no

¹⁷¹ Salmons, J. (2014). *Qualitative Online Interviews: Strategies, Design, and Skills*. California: SAGE Publicati

sociālo mediju ierakstiem mēneša laikā, pirms interviju norises (no 2020. gada 1. aprīļa līdz 2020. gada 30. aprīlim).

Šī maģistra darba pētījuma realizēšanas nolūkos skatīts un analizēts saturs *Facebook* un *LinkedIn* sociālo tīklu ierakstos, gadījumā, ja konkrētam pētījuma dalībniekam tajos ir aktīvi konti un pastāvīgi tiek pievienoti jauni ieraksti. Šie tīkli ir atlasīti, balstoties uz to atšķirīgajiem lietošanas paradumiem, mērķiem un lietotāju izmantošanas paradumiem.

3.tabula

Analizēto sociālo tīklu raksturojums

<p><i>Facebook</i>: 88% tūkstošgades paaudzes pārstāvjiem ir <i>Facebook</i> konts, vairāk nekā puse no tiem platformu izmanto regulāri.¹⁷² Biežākie lietošanas mērķi ir ziņu lasīšana, draugu un paziņu jaunumu izzināšana, saziņa un čata funkcijas izmantošana, savas kopienas izveide, veikalu/restorānu/citu uzņēmumu lapu meklēšana un apskatīšana.</p>	<p><i>LinkedIn</i> koncentrējas uz profesionālo kontaktu tīkla veidošanu un karjeras attīstību.¹⁷³ <i>LinkedIn</i> vietnē ir plašs darba sludinājumu saraksts un tur ir iespējams izvietot savu CV, to izmanto profesionālās reputācijas veidošanai un uzturēšanai, korporatīvo ziņu un jaunumu lasīšana un publicēšana.</p>
--	---

Svarīgi ņemt vērā arī platformu tehniskos iestatījumus, kas ir saistītas ar valodu lietošanu un pārslēgšanu. *Facebook*, piemēram, ļauj iestatījumos norādīt valodu, kurā informācija tiks rādīta personas sekotājiem (oriģinālteksta valodā vai lasītāja iestatījumos noteiktā valodā). Izvēloties valodas adaptācijas funkciju, uzrakstītais teksts tiek automātiski iztulkots lasītāja iestatījumos norādītajā valodā/-s. Persona var brīvprātīgi izvēlēties, lai publicētā ziņa automātiski rādītos lasītāja izvēlētajā valodā, kas savukārt nozīmē ziņas lingvistisko “depersonalizēšanu”. Šīs funkcijas lietošana varētu norādīt uz personas velmi attālināties no kādas noteiktas lingvistiskās identitātes, uzsverot satura kvalitāti un tēmu.

Atlasītajā laika periodā, no 2020. gada 1. aprīļa līdz 2020. gada 30. aprīlim, 20 mērķa grupas dalībnieki kopumā ievietoja 138 dažādus ierakstus sociālajā tīklā *Facebook*, kas ir vidēji

ons, Inc.

¹⁷² Badrikian, T. Top 5 Marketing Channels to Reach Millennials. Leveh Blog. Retrieved from: <https://www.laveh.com/blog/marketing-channels-to-reach-millennials> [Accessed: 30 April, 2020]

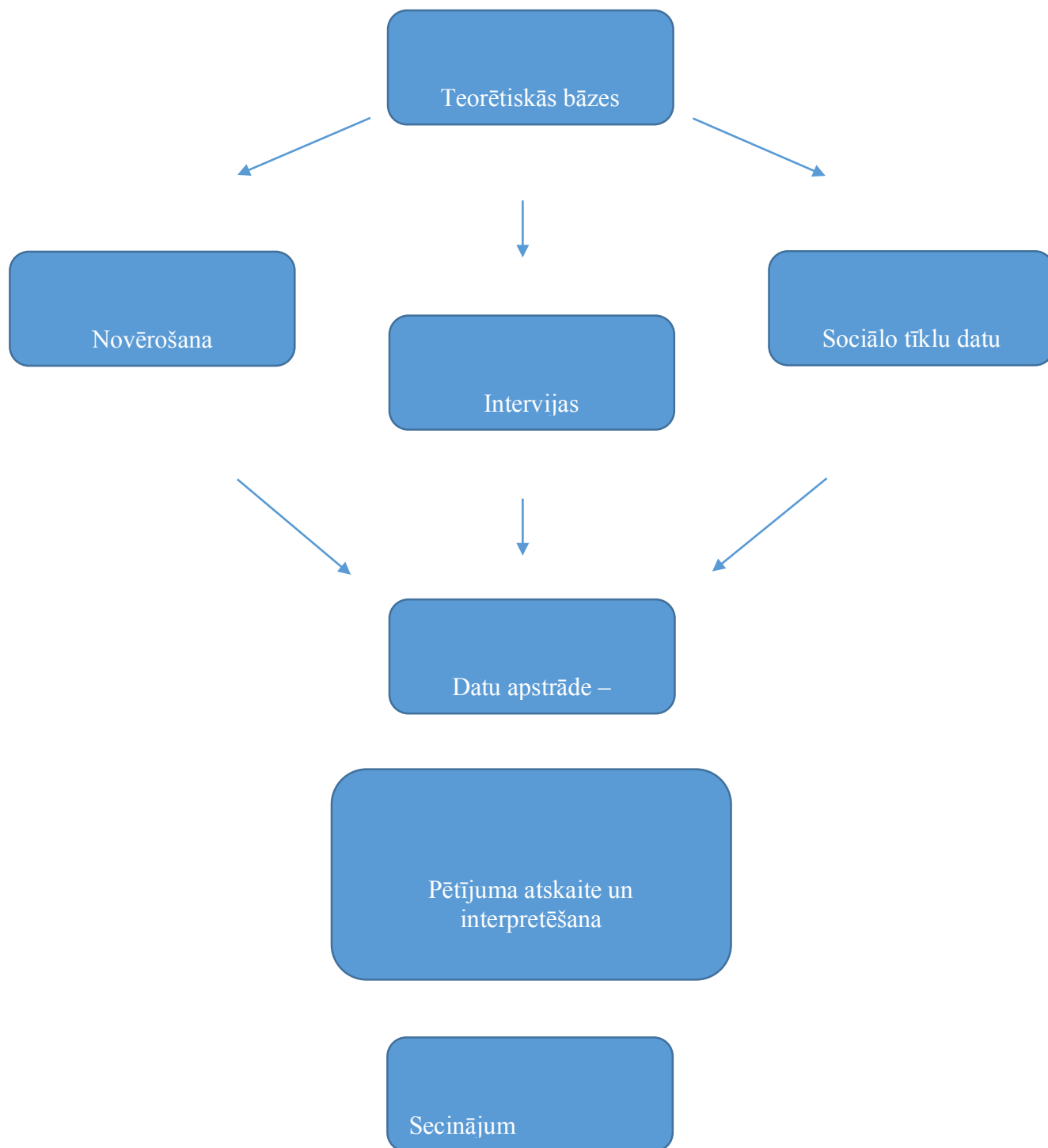
¹⁷³ Johnson, D. (Sep 6, 2019). 'What is LinkedIn?': A beginner's guide to the popular professional networking and career development site. *Business Insider*. Retrieved from: <https://www.businessinsider.com/what-is-linkedin>

6-8 ieraksti no cilvēka mēneša laikā. Kopumā pētījuma dalībnieki izmantoja trīs valodas: krievu (visbiežāk), angļu un latviešu.

Datu analizēšanai tikai izmantota jauktās kvalitatīvās un kvantitatīvās datu analīzes metodes. Mērķa grupas interviju sociālo tīklu postu, autores pašrefleksijas žurnāla analīzei izmantojam teksta kvalitatīvo kontentanalīzi, fiksējot informāciju kas sniedz raksturotas mērķa grupas statistisko raksturojumu.

6.3. Pētījuma shēma

Pētījuma dizains un veikšanas gaita atspoguļota 1. grafikā.

1.grafiks. Pētījuma dizains un veikšanas gaita

7. KODA MAIŅA LATVIJAS KRIEVVALODĪGO JAUNIEŠU STARPĀ

Šajā nodaļā apkopoti maģistra darba pētījuma rezultāti.

7.1. Mērķgrupas paaudzes raksturojums

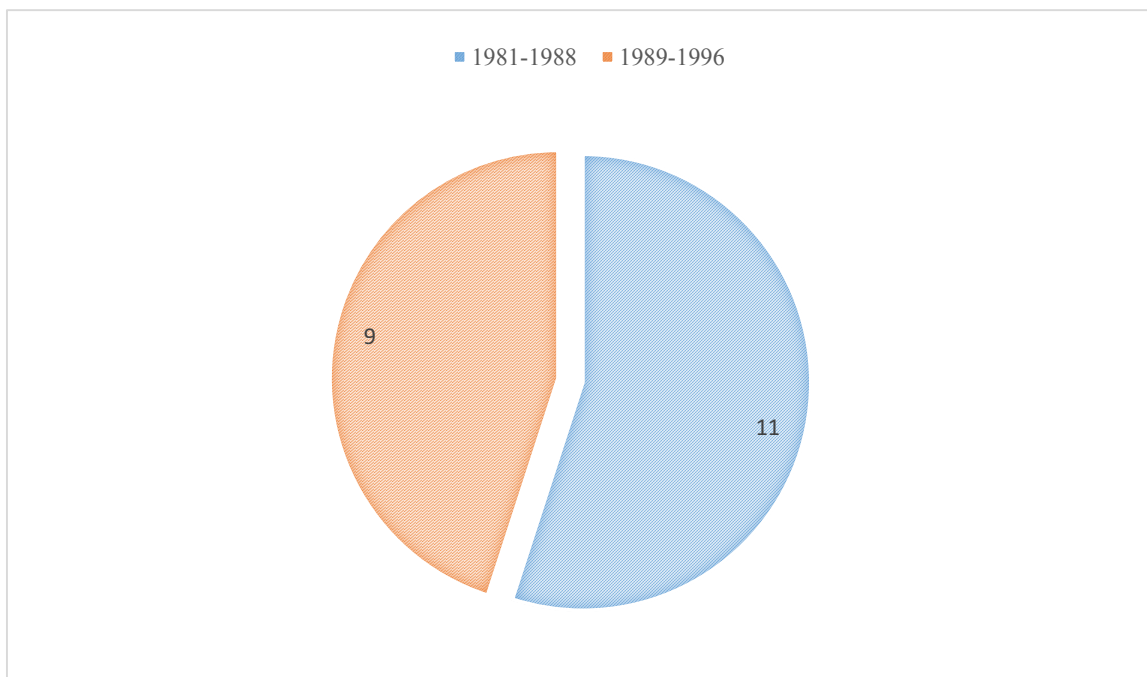
Pētījuma dalībnieku demogrāfiskie dati atspoguļo mērķgrupas galvenās iezīmes. Visiem 20 respondentiem bez izņēmumiem pirmā valoda ir krievu valoda. “Pirmā”, jo daudzi respondenti nevarēja nodefinēt, kas būtu “dzimtā valoda” – vai tā ir etnosa valoda, vai dzimtas valoda, vai arī – latviešu valoda varētu skaitīties par dzimto, ja viens no vecākiem ir latvietis, vai arī, ja to šobrīd jau pārvalda labāk, nekā krievu? Sociolingviste Vineta Poriņa arī uzsver ka, lai gan par dzimto pieņemts uzskatīt to valodu, kurā runā cilvēka mājās viņa bērnībā, tomēr nav universālas dzimtas valodas definīcijas, jo terminoloģija var atšķirties dažādās kultūrās, cilvēka ģimene var deetniskoties un arī tās uzskats par dzimto valodu var mainīties dažādos dzīves apstākļos.¹⁷⁴ Zīmīgi, ka respondenti, kas pauda atšķirīgu etnisko piederību no lietotās krievu vai latviešu valodas, pārsvarā nepārvalda tā etnosa valodu (etniskā poliete nerunā poliski, etniskā ukrainiete nerunā ukraiņu valodā). Daži gan atzīmēja, ka vairākas valodas pārvalda jau no dzimšanas vai agras bērnības, tādējādi vienu dzimto valodu ir grūti izšķirt. Pēc intervētājas lūguma izvirzīt vienu valodu, respondenti noteica krievu valodu kā pirmo jo “заговорила на нём первом” (“uz tās pirmās sāku runāt”) vai “думаю на русском языке” (“domāju krievu valodā”).

Ērtākai un objektīvākai datu analīzei un konceptualizēšanai visi pētījuma dalībnieki tika sagrupēti atbilstoši to dzimšanas gadam divās grupās – no 1981. līdz 1988. gadam un no 1989. līdz 1996. gadam. Respondentu sadalījums redzams 1. grafikā. Balstoties uz piedāvāto paaudžu teorētisko ietvaru, visi dalībnieki pieder pie vienas paaudzes – tūkstošgades paaudzes jeb “*millennials*”.¹⁷⁵ Šīs paaudzes bērnības laikā notika svarīgi vēsturiski notikumi, kuri ietekmēja visu Latvijas iedzīvotāju nākotni. Vienas grupas dalībnieki daļu no apzinātas bērnības ir nodzīvojuši Padomju Savienībā un Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu sagaidīja esot jau trīs līdz 10 gadus veci bērni. Viņiem potenciāli varētu būt dažādas atmiņas par Latvijas sociālistisko pagātni, un, iespējams, iespaidu ir atstājis fakts, ka šajā laikā Latvijas

¹⁷⁴ Poriņa, V. (2009). *Valsts valoda daudzvalodīgajā sabiedrībā: individuālais un sociālais bilingvisms Latvijā*. Rīga: Latvijas Universitātes, Latviešu valodas institūts. (24. lpp.). Latviešu valodā “lpp.” neraksta pirms numura

¹⁷⁵ Pew Research Center. Generations and Age. Accessed on 29 March 2020. Retrieved from: <https://www.pewresearch.org/topics/generations-and-age/>

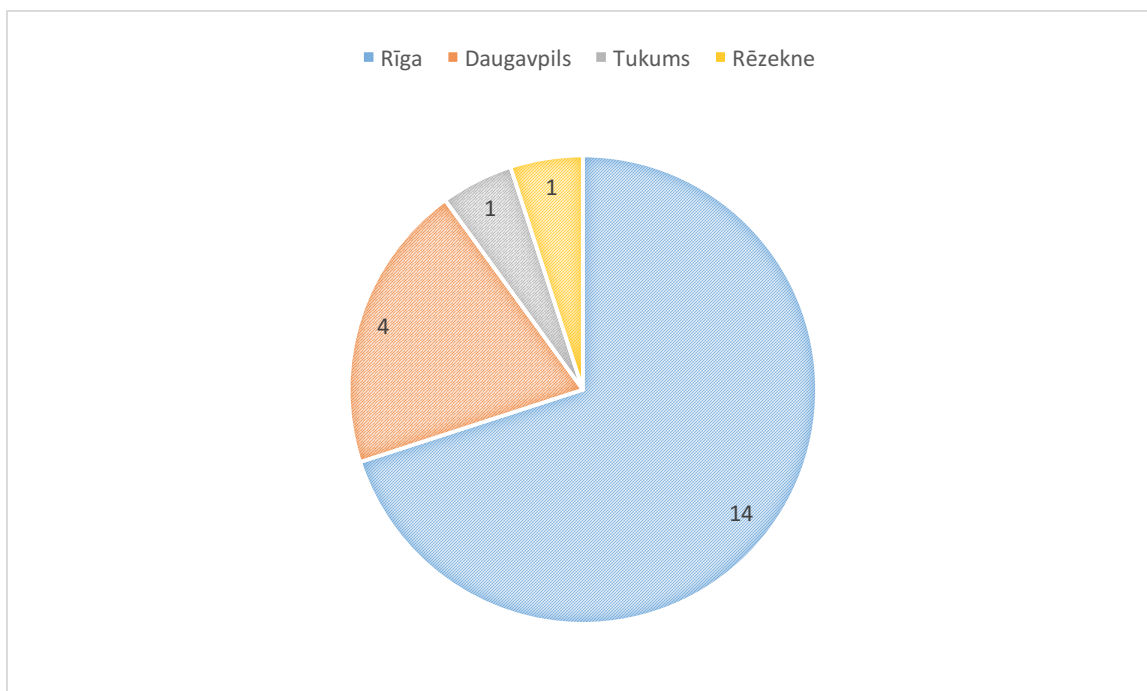
PSR krievu valodas ietekme sabiedrībā bija gana liela. Otrā grupa apzināto bērniņu piedzīvo jau neatkarīgā Latvijas Republikā. Šiem bērniem varētu būt mazāk atmiņu un saiknes ar padomju laiku un kultūru.

2. grafiks. Intervēto cilvēku dzimšanas gads

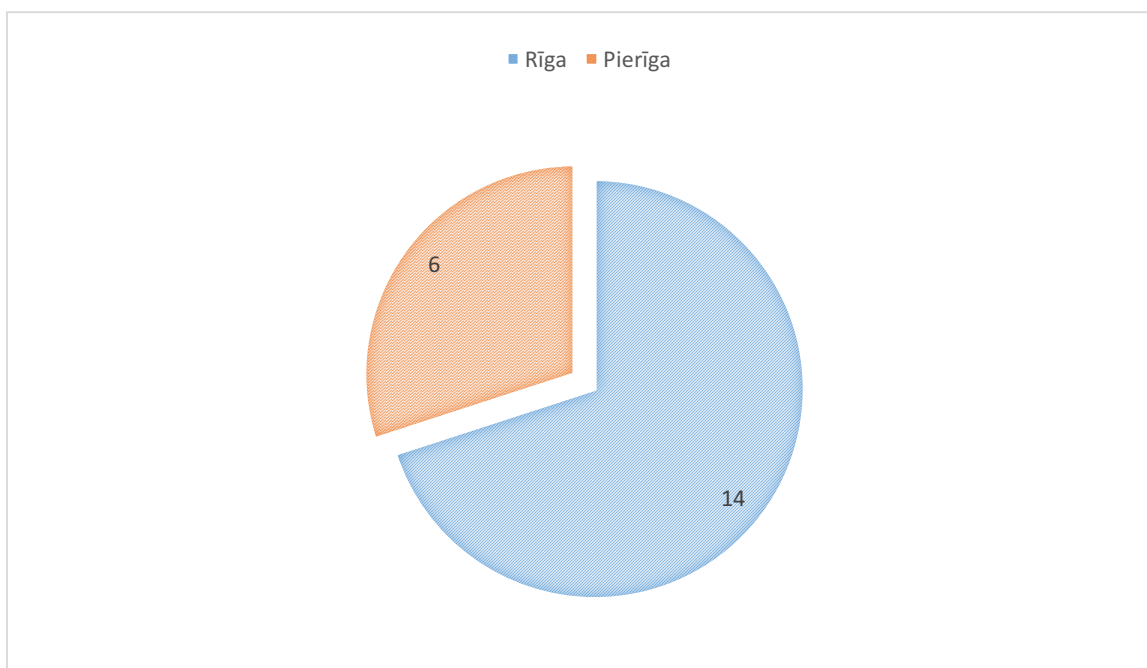
Visi respondenti ir dzimuši Latvijā. 3. grafikā redzams, ka lielāka daļa respondentu ir dzimuši Rīgā, kas ir Latvijas galvaspilsēta. Rīga ir etniski raiba un uz dažādību vērsta pilsēta, Latvijas biznesa un tūrisma centrs. Pieci respondenti nāk no Latgales – Daugavpils un Rēzeknes. Latgale ir Latvijas kultūrvēsturiskais novads, kurš robežojas ar Krieviju un Baltkrieviju. Latgalē tradicionāli plaši pārstāvēta ir krievu nacionālās minoritātes grupa un krievu valoda tiek plaši lietota sabiedriskajā dzīvē.¹⁷⁶ Viens mērķa grupas dalībnieks nāk no Vidzemes.

¹⁷⁶ Kursīte, J. (2017). Latgales daudzveidīgā kultūrbagātība laika un telpas perspektīvā. *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis*. 71(4), 43.

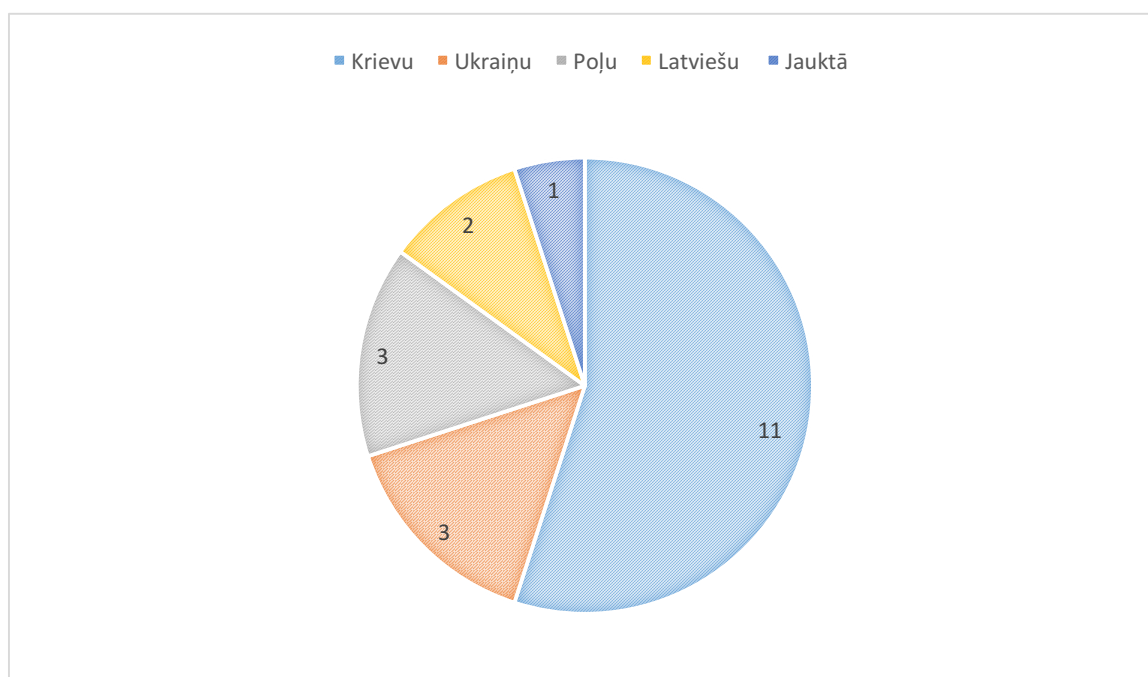
3.grafiks. Intervēto cilvēku dzimšanas vieta

4. grafiks atspoguļo pētījuma dalībnieku dzīvesvietas. Visi dalībnieki dzīvo Rīgā vai Pierīgā. Arī tie respondenti, kas dzimuši Latgalē vai Vidzemē, laika gaitā ir pārcēlušies uz dzīvi Rīgā vai tās apkārtnē.

4.grafiks. Intervēto cilvēku pašreizējā dzīves vieta

Aptaujāto indivīdu starpā tika konstatēts liels etniskās izcelsmes dažādības spektrs. Interviju laikā, kuru pamattēma ir krievvalodīgo latviešu, tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija, tika konstatēta sava veida etniskuma neviendabība – atsaucoties uz *Instagram* aicinājumu piedalīties intervijās, liela daļa dalībnieku pauda etnisko identitāti, kas ir atšķirīga no krievu etniskās identitātes. Neskatoties uz to, ka visu aptaujāto dzimtā valoda ir krievu, intervijās piedalījušies respondenti, kuri apliecināja latviešu etnisko identitāti kā pašidentificēšanas primāro mehānismu. Kopumā krievvalodīgo latviešu starpā var izcelt lielu etnisko dažādību, kas ir šķirta no valodas lietošanas paradumiem. Uz krievu tautību vai etnisko identitāti norādīja tikai nedaudz pāri 50% no respondentiem (11 cilvēki). Otrā un trešā lielākā grupa ir ukraiņu un poļu – katrā trīs respondenti. Viens respondents norādīja, ka tam ir jaukta etniskā izcelsme – *“Наполовину русский, на четверть латыш, на четверть татарин. Всё-таки у меня татарская фамилия.”* (“Pa pusei krievs, ceturtdaļa latvietis, ceturtdaļa tatārs. Tomēr man ir tatāru uzvārds”).

5. grafiks. Intervēto cilvēku etniskā identitāte/tautība

Demogrāfiski ļoti raibi, krievvalodīgos latviešus apvieno krievu valoda, kā ģimenes valoda un Latvijas pilsonība. Krievu un latviešu valodu lietošana plašāk atspoguļo to pauzāmo identitāti, vērtības un nostājas Latvijas sabiedrības ietvaros.

7.2. Valodu lietošana un koda maiņas loma identitātē

Kopumā respondenti ar lielu interesi iesaistījās sarunā par identitātes un valodas lietošanas tēmu. Sarunas laikā varēja manīt to augošu uzbudinājumu – krievvalodīgajiem latviešiem identitātes jautājumi ir svarīgi, kā arī viņiem ir vēlme izteikties par doto tēmu un tikt uzklausītiem, izteikt cieņu un pateicību Latvijas valstij, reflektēt par savu pieredzi un pārdzīvojumiem šajā sakarā. Intervijas nobeiguma jautājums bija saistīts ar respondentu subjektīvo viedokli – vai viņi uzskata nepieciešamību mainīt lingvistiskos kodus jau kopš agras bērnības par priekšrocību vai apgrūtinājumu? Visi respondenti norādīja, ka, pat ja tas ir bijis saistīts ar noteiktiem apgrūtinājumiem un identitātes konstruēšanas sarežģītību, šobrīd tā ir “neapšaubāmā priekšrocība”, jo “jo vairāk valodas tu zini, jo konkurētspējīgāks un zinošāks esi, jo vairāk tev parādās iespējas”. Jebkura valoda respondentu uzskatā ir neapšaubāma vērtība, neatkarīgi no to etniskuma, nacionālās piederības sajūtas vai paustās identitātes. Koda maiņa lielā mērā tiek uztverta par ikdienas dzīves “normu”, kur runātājam ir jāpielāgojas dažādiem sociāliem kontekstiem un situācijām. Respondentu viedoklis lielā mērā atspoguļo koda maiņas pētnieces Penelopes Gardneres skaidrojumu, ka koda maiņai ir dažādi arī tādi priekšnosacījumi, kas nav atkarīgi no paša indivīda kā tāda, bet no viņa paša un tā sarunas biedru spēju pārslēgt kodus, no šajā brīdī vēlamās projicētās identitātes, koda maiņas pieņemamības noteiktajā situācijā, sabiedrībā un vairākiem citiem līdziesaistītiem kontekstiem.¹⁷⁷

Arī etniskās piederības aspekti lielā mērā pētījumā neatspoguļojās, kā koda maiņas priekšnosacījums. Respondentu skaits, kuri norādīja, ka etniskā identitāte ir svarīga, un, kuri norādīja, ka nav svarīga, ir gandrīz vienāds – ar dažiem izņēmumiem, kuri nevarēja atbildēt uz jautājumu vai izteikt vienu viedokli. Būtiski, ka etniskās identitātes izpausmē vērojams mērenums – tās izpausme pārsvarā balstās ģimeniskajos svētkos, virtuvē, valodā, kura tiek izmantota mājās. Runājot par svētkiem, respondenti min drīzāk Pareizticīgo svētkus vai Jaunā gada svinēšanu, nevis Krievijas Federācijas politiskās nozīmes datumus. Esot Eiropas Savienības dalībnieki un dzīvojot pēc Latvijas Republikas kalendāra (darba dienu un svētku kalendāra), viņi iesaistās Latvijas valsts svētku svinībās. Respondenti, kā sev nozīmīgus svētkus piemin 18. novembrī un Līgo svētkos, viņi netiecas kulturāli “norobežoties” no latviskajām vērtībām vai arī uzspiest savas kultūras elementus. Dominējošā respondentu grupa drīzāk ietur neitralitāti kultūras, etnosa vai nacionalitātes izpausmē, lavierējot starp divām

¹⁷⁷ Gardner-Chloros, P. (2009). *Code-switching*. Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511609787 (p. 42). “pp.” norāda uz vairākām lapām.

konfliktējošām spektra galējībām. Šie dati norāda uz koda maiņas normalizēšanu integrācijas gaitā, – tā top par ikdienas dzīves sastāvdaļu.

7.2.1. Saziņa savas dzimtās valodas lietotāju grupas ietvaros

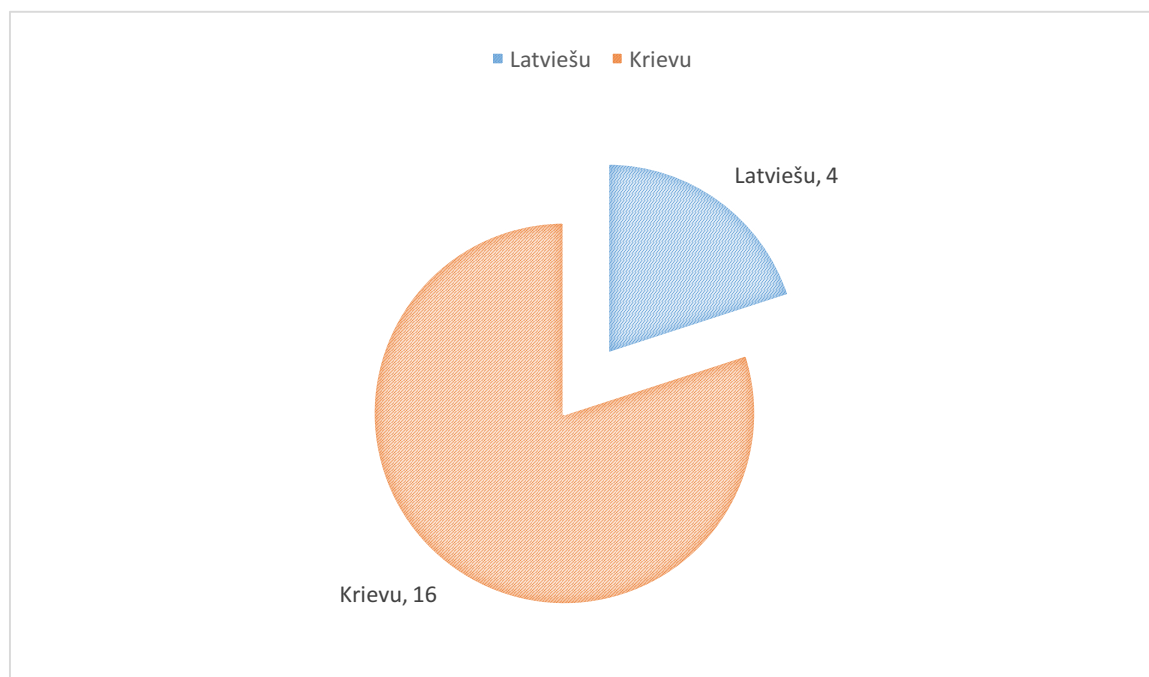
Pētījuma respondentu atbildes un pieredze norāda, ka ar citiem krievvalodīgajiem latviešiem viņi pārsvarā runā tieši krievu valodā. Kaut gan daudzi interviju dalībnieki norādīja, ka ir situācijas, kad viņi arī ar citiem krievvalodīgajiem “aiz ieraduma” turpina runāt latviski. Tas visbiežāk notiek vai nu runājot ar kādu svešu cilvēku (veikal /restorānā, kur apkalpošanas personāls primāri uzsāk satunu latviešu valodā), vai arī ar draugiem jauktajās kompānijās.

Valodas nesēju sadalījums draugu lokā svārstās no tādiem, kuri norāda, ka visi draugi ir krievvalodīgie, līdz tādiem, kuri norāda, ka “draugu lokā pašlaik dominē latviešu valoda”. Respondenti norāda, ka lielāka daļa to draugu tomēr ir krievvalodīgie. Vairums intervēto atzīst, ka saziņā ar draugiem tomēr dominē krievu valoda, kaut “*все мои друзья [...] в большей или меньшей степени свободно разговаривают [на латышском языке], но владеют все*” (visi mani draugi [...] vairāk vai mazāk brīvi runā [latviešu valodā], bet pārvalda to visi”). Visi dažādā mērā ir iesaistīti jauktajās kompānijās, kur plaši izmanto koda maiņu. Svarīgi, ka respondenti norāda, ka koda maiņa notiek abās pusēs – gan krievu-latviešu, gan latviešu-krievu (attiecīgi no latviski runājošo draugu vai paziņu puses). Respondenti norāda, ka savā ikdienas dzīvē neizjūt nekādas grūtības vai neērtības krievvalodības dēļ un mierīgi var pāriet uz latviešu valodu, kad tas ir nepieciešams vai tiek gaidīts no viņiem. Komunikācijā ar vienaudžiem draugu lokā savukārt daudz svarīgāka ir savstarpējā saprašanās un uz tā balstās arī lingvistiskā koda izvēle. Daži respondenti atzīmē arī savu latviski runājošo partneru vai draugu interesi par krievu valodu. Pētījuma rezultāti apliecina, ka jauktajās kompānijās mēdz būt arī tā, ka katra puse paliek pie sava lingvistiskā koda (jo tā esot vieglāk izteikt dziļākas domas), bet visi viens otru ļoti labi saprot. Tie cilvēki, kuri ikdienā ir vairāk integrēti latviešu valodas vidē, daudz vairāk arī izmanto latviešu valodu neformālajās situācijās ar draugiem vai ģimeni, dzimtās valodas lietotāju grupas ietvaros – “*[с друзьями] мы можем легко перейти и говорить на латышском, потом опять на русском*” (“[ar draugiem] mēs viegli varam pārslēgties un runāt latviski, tad atkal krieviski”).

Pētījuma dati liecina par to, ka arī krievu valodas nesēju vidū sāk parādīties krievu-latviešu koda maiņa, kas norāda uz krievvalodīgo latviešu pakāpenisko integrāciju latviešu lingvistiskajā vidē un adaptāciju multilingvistiskajā sabiedrībā.

7.2.2. Latviešu valoda kā piederības marķieris Latvijas nacionālai identitātei un sociālai videi

Kā redzams 6. grafikā, 16 no 20 interviju dalībniekiem izvēlējās sarunāties dzimtajā valodā (krievu), bet četri dalībnieki akadēmiskā pētījuma ietvaros priekšroku deva sarunai valsts valodā.

6.grafiks. Interviju sarunas valoda

Toties, sakarā ar to ka pētījuma ievaddaļas izklāsts tika sniegts latviešu valodā, visi intervētie, atbildot uz valodas izvēles jautājumu, neapzināti izvēlējās intervētāja piedāvāto sarunas valodu (šajā gadījumā – latviešu), pat apstiprinot savu vēlmi sarunāties tālāk krievu valodā (“ja drīkst, es vēlētos sarunāties krievu valodā”). 3 no respondentiem, kuri izvēlējās runāt krievu valodā, vēlējās paskaidrot, ka viņiem ir vienalga, kurā valodā sarunāties, bet krievu valodā, kura ir dzimtā valoda, būs vieglāk izteikt kādu dziļi komplicētu domu un savu viedokli. Četri cilvēki sarunai izvēlējās latviešu valodu. Latviešu valodas izvēle sarunā ar intervētāju, iespējams, liecina par intervētās personas vēlmi apliecināt savu piederību latviešu sabiedrībai, sarunājoties par “neērto” krievu valodas un etniskuma tēmu akadēmiskā pētījuma realizēšanas nolūkos. Pēc intervijas beigām neformālā saruna turpinājās krieviski, – arī ar tiem indivīdiem, kuri intervijas laikā priekšroku deva latviešu valodai. Tas norāda uz latviešu valodu kā oficiālās valodas statusu, – krievvalodīgie latvieši izmanto latviešu valodu formālo situāciju kontekstā. Svarīgi piebilst, ka respondenti, izvēloties sarunas valodu, varēja arī daļēji paļauties uz savām zināšanām par intervijas ņēmējas krievu valodas prasmēm.

Daļēji šāda uzvedība varētu arī liecināt par personas vēlmi, ieradumu un/vai spēju pielāgoties esošajām lingvistiskajām situācijām. Būtiski, ka arī gadījumos, kad iepriekšējā saruna (neoficiālā saruna pirms intervijas) notika krievu valodā (attiecīgi intervētā persona apzinās, ka pētījuma autore, kas arī ir intervijas ņēmējs, brīvi pārvalda krievu valodu vai tā ir viņas dzimtā valoda), uz latviešu valodā uzdoto jautājumu automātiski atbild intervētājas izvēlētajā valodā, neskatoties uz tās etnisko vai paužamo identitāti. Šī ir viena no nozīmīgākajām atziņām šī pētījuma ietvaros, kas signalizē par latviešu valodas lietojuma svarīgu tendenci krievvalodīgo tūkstošgades paaudzes pārstāvju latviešu vidū, – viņi drīzāk izvēlēšies runātāja piedāvāto lingvistisko kodu, pielāgojoties viņa komunikācijas ieradumiem. Pielāgošanās šajā kontekstā nav tikai simboliski lingvistiska parādība, bet var tikt uzskatīta arī par vēlmi “neizcelties” uz etniski dominējošā sabiedrības fona un “pieņemt spēles noteikumus”, izrādot cieņu Latvijas valsts valodai. Attiecīgi koda maiņa ir caurvijusi pētījuma realizēšanas visu laiku. Neatkarīgi no valodas, kurā noritēja pati intervija, tās laikā arī varēja vērot koda maiņu. Abu grupu (respondenti, kas izvēlējās runāt latviski, un respondenti, kas izvēlējās runāt krieviski) pārstāvji bieži izmantoja runā atsevišķās angļu frāzes, kā arī runājot krieviski–latviešu, bet runājot latviski–krievu.

Socioloģe Brigita Zepa norāda, ka nacionālās identitātes konstruēšanai ir svarīga “ne tikai etniskā piederība (latviešu), bet arī pilsoniskums, piederības sajūta valstij un latviešu valodas zināšanas”.¹⁷⁸ Latviešu valodas plaša lietošana krievvalodīgo starpā ir tikai viens no veidiem, kā tiek pausta piederība Latvijas nacionālajai identitātei. Respondenti kā piederības marķierus norāda pilsonisko pienākumu izpildi (balsošanu) un neaizbraukšanu no Latvijas uz citu valsti darba vai mācību nolūkos.

Visi intervētie krievvalodīgie latvieši pauda viedokli, ka latviešu valoda ir jāzina un ir jāpārvalda, dzīvojot Latvijā, kas liecina par sava veida latviešu sabiedrības mēreno konsolidāciju lingvistisko, nacionālo un tautiskuma jautājumu apziņā. Pētījuma ietvaros intervētie tūkstošgades paaudzes pārstāvji arī, sarunājoties krievu valodā, intervijas laikā pauda sava veida vai cieņas apliecinājumu valsts valodai un nacionālajai piederībai. Kristīne, 29 gadi, norāda, ka “*культуру поддерживать стоит, и язык сохранять тоже. Носителей латышского языка в мире относительно не так много и не хотелось бы его утратить. Это важно не только для Латвии, а для мировой культуры, для мировой истории*” (ir

¹⁷⁸ Zepa, B. & Kļave, E. (red.). (2012). *Latvia. Human Development Report 2010/2011: National identity, Mobility and Capability*. Rīga: Advanced Social and Political Research Institute. ISBN 9789984455341 (p. 36). Te vajadzētu atsaukties uz konkrēto rakstu, kas ir iekļauts šajā grāmatā.

vērts atbalstīt kultūru un saglabāt valodu. Pasaulē ir salīdzinoši maz latviešu valodas nesēju, un negribētos to zaudēt. Tas ir svarīgi ne tikai Latvijai, bet pasaules kultūrai, pasaules vēsturei.”)

Latviešu valodas zināšanu līmenis pēc pašnovērtējuma visiem aptaujātiem ir virs vidējā, – līdz pat brīvam. Svarīgs rādītājs ir apzināta valodas lietošana un tās mācīšanās intervēto ikdienā. Neviens no pētījuma dalībniekiem, arī paužot noteiktu piederību etniskai krievu vai citai identitātei, nav izteicis viedokli par krievu valodas apzināto vai spītīgo lietošanu Latvijā sabiedriskajās situācijās. Vairums dalībnieku atzina tās iederēšanos mājas apstākļos, bet ne publisko/sociālo situāciju ietvaros, tur par pamata komunikācijas valodu tika atzīta latviešu valoda. Arī autores pašnovērtējuma piezīmes norāda uz latviešu valodas dominējošo pozīciju sabiedriskajā vidē un, iespējams, var liecināt par autores neapzināto (vai apzināto) vēlēšanos iederēties Latvijas sabiedrībā un neatšķirties ar valodas lietošanas praksi no plašākas sabiedrības kontekstā.

7.2.3. Saziņa ikdienas situācijās: koda maiņa kā piederības izrādīšanas instruments noteiktajai grupai

Ikdienas situācijas sakarā ar *Covid-19* izplatības mazināšanas pasākumiem 2020. gada pavasarī pārsvarā ir iepirkšanās un darba pienākumu pildīšana. Respondentu vidū ir vērojama vienprātība jautājumos, kas attiecās uz profesionālo vai sociālo vidi, kur kā pamata valoda vienmēr tika noteikta tieši latviešu valoda.

Pēc identitātes pētnieku Maikla L. Hehtsa un Ju Lu teiktā, individuālā vēlme identificēties ar grupu, lai sāktu uztvert informāciju un rīkoties, kā (apzināti vai neapzināti) izvēlēta grupa. Tas var atteikties gan uz uzvedību lielākas grupas ietvaros, gan arī vēloties pielāgoties noteiktajai mazākai grupai (darba kolektīvam vai citu sociālo situāciju ietvaros). Noteiktās grupas dalībnieki komunicē savu piederību citu grupu dalībniekiem ar valodu, uzskatiem, normām un kultūru.¹⁷⁹

Pārsvarā visi pētījuma dalībnieki norādīja latviešu valodu kā pamata darba valodu, kas atbilst lielākai daļai uzņēmumu izcelsmes valstij un reģionam, profesionālai nozarei un darbības sfērai. Darba vidē saziņai vienmēr “pēc noklusējuma” tiek izmantota latviešu valoda. Izņēmumi saistīti ar darbu noteiktās sfērās, kur darba pienākumu izpildei ir nepieciešama cita valoda (aviotransportēšanas joma, IT nozare) vai ar darbu starptautiskā uzņēmumā, kas sniedz

¹⁷⁹ Hecht, M. & Lu, Y. (2014). Communication theory of identity. In T. L. Thompson (Ed.), *Encyclopedia of health communication* (Vol. 1, pp. 226-227). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc. doi: 10.4135/9781483346427.n85 (p. 139).

pakalpojumus ārvalstīs. Visos citos gadījumos var novērot tendenci, ka krievvalodīgie arī savā starpā darba jautājumos korporatīvajā vidē sarunājas latviski. Anna, 32 gadi, atzīstas, ka *“моя начальница получается русская, хотя она тоже из билингвальной семьи. Мы с ней говорим на латышском практически только”* (“mana priekšniece ir krieviete, kaut arī viņa ir no divvalodu ģimenes. Mēs gandrīz tikai latviski runājam”). Vairākos uzņēmumos ir noteiktas latviešu valodas zināšanas prasības, attiecīgi indivīda spēja konkurēt darba tirgū ir lielā mērā atkarīga no viņa latviešu valodas zināšanu līmeņa. Šeit latviešu valoda ir sava veida profesionālās piederības un kompetenču apliecinājums.

Šī pētījuma darba autore arī pati pastāvīgi strādā Latvijā, Rīgā komunikācijas un sabiedrisko attiecību nozarē. Šobrīd autore strādā vietējā uzņēmumā, kurš ir gana aktīvs vietējā tirgus dalībnieks, gan arī plaši eksportē produkciju uz Eiropas Savienības un NVS valstīm. Autores darba kolektīva – Komunikācijas nodaļas – ietvaros (septiņi cilvēki) ir abu valodu (latviešu un krievu) lietotāji. Nodaļas pārvaldībā, kā arī autores tiešajos darba pienākumos, ietilpst komunikācijas materiālu sagatavošana latviešu, krievu un angļu valodā gan vietējam, gan eksporta tirgum. Šo iemeslu dēļ daļēji arī darba komunikācija norit krievu valodā, ja tas attiecas uz noteiktu uzdevumu pildīšanu profesionālo pienākumu ietvaros. Apspriežot personiskas tēmas atpūtas brīžos, komunikācija ar krievvalodīgajiem kolēģiem dabiskā veidā norit krievu valodā. Toties, ja sarunai piebiedrojas latviski runājošie kolēģi, pat ja viņi pārvalda krievu valodu, gan autore pati, gan arī viņas krievvalodīgie kolēģi pārslēdzas uz dominējošo darba valodu – latviešu.

Gan respondentu atbildes, gan pētījuma autores atziņas norāda uz to, ka arī profesionālajā vidē koda maiņa ir bieži sastopama parādība, turklāt angļu valoda lielā mērā paliek daudz nozīmīgāka un lietojamāka profesionālajā vidē nekā krievu valoda. Aleksandra, 29 gadi, arī norāda, ka darbā pārsvarā tiek izmantotas visas trīs valodas, *“на работе я общаюсь больше всего на латышском, затем на английском и только потом на русском”* (“darbā es galvenokārt sazinos latviešu valodā, pēc tam angļiski un tikai pēc tam krievu valodā”). Valodu zināšanas ir svarīgs profesionālās izaugsmes priekšnosacījums – gan autore, gan pētījuma dalībnieki apzināti izmanto koda maiņas iespējas profesionālo pienākumu pildīšanas un kompetences paaugstināšanas nolūkos.

Ar darbu un karjeru saistītajās publikācijās sociālajos tīklos respondenti gandrīz neizmanto krievu valodu, dodot priekšroku latviešu vai angļu valodai (atkarībā no darba sfēras). Papildu ar karjeru un darbu saistītajās publikācijās sociālajos tīklos gandrīz netika izmantota arī koda maiņa – cilvēki drīzāk lietoja vienu valodu un izvairījās no neformāla

sarunas stila. Septiņi cilvēki no 20 mērķa grupas pārstāvjiem norādīja, ka viņi arī administrē uzņēmumu lapas *Facebook* platformā. Pieci no septiņiem uzņēmumiem ir vietējie mazie vai vidējie uzņēmumi. Visos profilos saziņa notiek latviešu valodā, bet ar klientu (jautājumu vai komentāru gadījumā) tiek runāts klienta izvēlētajā valodā (latviešu, krievu vai angļu). Divi pārējie ir starptautiskas nozīmes uzņēmumi, kuri pārsvarā strādā uz eksporta tirgiem. Tajos proaktīva komunikācija notiek angļu valodā, bet komunikācija ar klientiem komentāros – klienta valodā (kas arī pārsvarā ir angļu valoda, – ar dažiem izņēmumiem).

Sociālajā (uz ielas, veikalā vai citur) vidē visi respondenti bez izņēmumiem norādīja, ka sarunu drīzāk uzsāks latviešu valodā. Kā iemeslus cilvēki minēja to, ka “tas jau kaut kā pieņemts” un “из уважения к нашему государству” (“aiz cieņas pret mūsu valsti”). Toties neviens īsti nenorādīja, ka būtu gatavs uzstājīgi runāt latviski ar kādu, kas latviešu valodu prot sliktāk. Respondenti izrāda vēlmi pielāgoties sarunas partnera izvēlētajam kodam un izmantot krievu vai latviešu valodu, atkarībā no situācijas. Valērija, 27 gadi, norāda, ka ar nepazīstamu cilvēku viņa gandrīz vienmēr uzsāks sarunu ar “Labdien, здравствуйте” un turpinās to tajā valodā, kurā viņai atbildēs sarunas biedrs. Lielāka daļa respondentu pamatoja vēlmi pielāgotiestādējādi, ka viņiem ir būtiski saņemt pēc iespējas kvalitatīvāku informāciju vai servisu, nevis “likt cilvēkam lauzīt mēli”, jo viņiem pašiem nomainīt valodu “nerada nekādas grūtības”. Šāda lingvistiskā uzvedība, kas ir vērsta primāri uz komunikācijas efektivitāti, pēc sociologa Vladislava Volkova teiktā, ir raksturīga modernajām sabiedrībām, kurās neatkarīgi no situācijas ir nepieciešama laba komunikatīva sistēma.¹⁸⁰ Izvēle arī mēdz būt atkarīga no vietas vai pilsētas – Daugavpilī, piemēram, respondenti drīzāk sarunāsies krievu valodā, jo “citādi jau tevi nesapratīs”.

Vismaz četri no divdesmit respondentiem, runājot par komunikāciju publiskajās vietās un sociālajās situācijās, norādīja, ka izmanto latviešu valodu arī ar mērķi “изначально избежать конфликтной ситуации” (“izvairīties no konflikta pašā sākumā”). Oksana, 34 gadi, skaidro, ka atceras momentu, kad nacionālais jautājums bija ļoti ass un viņai negribējās rast vai varot negatīvismu, īpaši, ja viņai ir vienalga, kurā valodā sarunāties. Krievvalodīgie latvieši pauž vēlmi pielāgoties un adaptēties sarunas partnera izvēlētajam kodam un praktizēt neitralitāti valodas izvēles jautājumos visās dzīves sabiedriskajās jomās, atbalstot latviešu valodas dominējošu stāvokli vai pozīciju. Respondentu atbildes liecina, ka, esot kopā ar kādu savu krieviski runājošu ģimenes locekli vai draugu, ar kuru komunikācija norit krievu valodā,

¹⁸⁰ Apine, I. & Volkovs, V. (2007). *Latvijas krievu identitāte: vēsturisks un socioloģisks apcerējums* Rīga: Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts. (105. lpp.).

uzrunājot svešu cilvēku (veikala darbinieku, kasieri vai taksometra vadītāju), primāri abas puses pārslēgs valodas kodu (un izmantos latviešu valodu). Atgriežoties pie sarunas savā starpā, tika novērots, ka runātāji pāriet atpakaļ uz savu dzimto (krievu) valodu.

Ikdienā arī maģistra darba autore pārsvarā izmanto latviešu valodu saziņai sabiedriskajās situācijās. Iepērkoties veikalā, kā pamatvaloda tiek izmantota latviešu valoda. To varētu uzskatīt kā ieradumu vai jau piesavinātu noteiktās sabiedrības uzvedību. Sakarā ar *COVID-19* izplatības mazināšanas pasākumiem cilvēki ir atturīgāki komunikācijā, mazāk sarunājas un izvairās no kontakta ar svešiniekiem. Divu nedēļu laikā autore piecas reizes ir apmeklējusi lielveikalu pārtikas un saimniecības preču iegādes nolūkos. Visās reizēs, izņemot vienu, uzrunājot kādu no veikala darbiniekiem, autore izmantoja latviešu valodu. Izņēmuma gadījumā autore izmantoja krievu valodu, jo dzirdēja, ka veikala darbinieks ar iepriekšējo klientu sarunājās savā starpā krieviski un, esot nākamajai rindā, krievu valoda tika izvēlēta neapzināti, balstoties uz iepriekšējo runātāju izmantoto saziņas kodu.

Interesanti, ka, uzrunājot veikala darbinieku latviski, gan darba autore, gan interviju dalībnieki norādīja, ka nepāries uz krievu valodu, ja dzird, ka sarunas partnera dzimtā valoda ir krievu, bet viņam nerada grūtības turpināt komunikāciju latviski. Savukārt, ja cilvēkam saziņa latviešu valodā rada redzamas grūtības, visi pētījuma dalībnieki visdrīzāk pāries uz krievu valodu (vai citu, piemēram, angļu valodas gadījumos, ja sarunas partnera dzimtā valoda nav nedz krievu, nedz latviešu).

Pētījuma dalībnieku lingvistiskā uzvedība sociālajās situācijās norāda uz latviešu valodas dominējošo pozīciju. Apzināta latviešu valodas izvēle var liecināt par vēlmi piederēt noteiktai grupai (piemēram, darba kolektīvam) vai sabiedrībai kopumā. Šādi pakāpeniski notiek sabiedrības savstarpējā lingvistiskā integrācija un jaunas sociālās identitātes konstruēšana tās ietvaros. Tomēr komunikācijas efektivitāte ir dominējošs faktors valodas izvēlē.

7.2.4. “Krievvalodīgā latvieša” sociālās identitātes konstruēšana

Šī pētījuma dalībnieki interviju laikā plaši izmanto tādus terminus, kā “krievvalodīgais latvietis” (“*русскоязычный латыш*”), “Latvijas iedzīvotājs” (“*житель Латвии*”) vai “latvijietis” (“*латышец*”).

Iespējams, ka jauniešu prātos jau ir iesakņojusies aksioma, ka būt krievam ir slikti. Papildu pašidentifikācijas grūtības ir saistītas ar to, ka cilvēki nevar apzināties pilnīgu piederību Latvijas etniskajai kultūras un valodas telpai, gan arī tas, ka ne Padomju Savienībā,

ne arī Krievijā viņi nekad nav dzīvojuši, bet nosacīti, definējot nacionalitāti, tiek pieskaitīti pie “krieviem”. Olga, 31 gads, reflektējot uz etniskuma jautājumiem un agrākajām asajām nacionālām sadursmēm Latvijā, komentē “*когда начались конфликты про «убирайтесь в Россию» я про себя так думала – а как я уберусь в Россию, я не россиянка, почему я должна туда убираться*” (“kad sākās konflikti par "brauciet atpakaļ uz Krieviju", es pie sevis domāju – un kur es došos, es neesmu krieviete, kāpēc man tur vajadzētu braukt”). Šī situācija mudina cilvēkus “atstāt savu etniskumu mājās” un pakāpeniski veidot jaunus pašidentifikācijas instrumentus.

19 no 20 pētījuma respondentiem uz jautājumu: “Vai viņi jūt piederību Latvijas nacionālajai identitātei?” – atbildēja pozitīvi. Dmitrijs, 31 gads, piebilst, ka “es ne tikai jūtu, bet es to apzināti saprotu un piedomāju pie tā, ka esmu šis valsts pilsonis un iedzīvotājs. Tas man ir svarīgi, būt par šīs sabiedrības daļu un piederēt šai valstij”. Respondenti kopumā pauž ļoti lielu piederības sajūtu Latvijas nacionālajai identitātei, pat ievērojami lielāku par savu projicēto etnisko identitāti. Iespējams, nokļūstot sarežģītā pašidentifikācijas diskursā, viņi apzināti veido ciešākas saites ar Latvijas valsti, arī esot piederīgi citam etnosam.

Zīmīgi, ka piederība Latvijas nacionālajai identitātei ir vienādā abās intervēto vecuma kategorijās. Antons, 24 gadi, piebilst: “*Я латвиец, так можно сказать? Возможно я не считаю себя именно латышом этнически, но я себя чувствую латвийским гражданином, потому что я тут вырос, учился, всю жизнь провёл*” (“Es varu teikt ka esmu latvijietis? Varbūt es etniski neuzskatu sevi par latvieti, bet jūtos kā Latvijas pilsonis, jo šeit uzaugu, mācījos, visu mūžu pavadīju”). Bērni, kuri uzauguši neatkarīgajā Latvijā, prot krievu valodu un pazīst krievu kultūru, bet pauž piederību Latvijas nacionālajai identitātei un cieņu pret Latvijas valsti, tās vērtībām un kultūru.

Pāvels, 33 gadi, norādīja, ka viņa latviešu valodas līmenis ir “brīvais, ļoti augsts – latviešu valoda man jau ir labāka, par krievu valodu. Praktiski ikdienā ar cilvēkiem sazinos tikai latviski”. Tajā pat laikā savu etnisko identitāti viņš, smeļoties un ironizējot, norādīja – “krievs totālākais”, un piebilda, ka “pat ļoti jūt piederību Latvijai”. Viņa gadījumā valoda, kuru viņš izmanto, pauž viņa nacionālo identitāti. Neformālās sarunas laikā viņš ar pētījuma autori izmantoja krievu valodu un norādīja, ka vēlētos, lai arī viņa meita zina visas trīs valodas, nevis tikai latviešu un angļu.

Pakāpeniski konstruējot jaunās sociālās identitātes formu, krievvalodīgie latvieši mēģina tajā aptvert pēc iespējas daudzpusīgākas identitātes formas, tajā pašā laikā izvaroties

no to konfliktējošo aspektu piesavināšanas un ieņemot “neitrālu” etniskuma un nacionalitātes pozīciju.

7.3. Koda maiņa paaudžu griezumā: etniski neitrāls tūkstošgades paaudzes pilsonis

Mūsdienu nenoteiktajos globalizācijas apstākļos, īpaši postsociālisma tūkstošgades pārstāvju starpā, kuri ir auguši reģionos, kas ir atšķirīgi no viņu etniskās dzimtenes, valda identitātes nenoteiktības sajūta, pat bažas un tieksme pēc sevis meklējumiem, un savas identitātes apzināšanās. Vairākiem interviju dalībniekiem bija grūtības sev piešķirt noteiktu konkrēto identitāti (krievu, latviešu vai citu). Respondentu nespēja sev piešķirt piederību vienai noteiktai grupai saskan ar V. Volkova teikto, ka “etnisko minoritāšu identitātes apvieno sevī dažādus kolektīvo identitāšu veidus – vispārnacionālo, kas ir raksturīga visai sabiedrībai; etnisko, kas ir raksturīga grupai [...] un iespējams arī citu etnisko grupu vērtības”.¹⁸¹

Krieviski runājošie Latvijas pilsoņi ir ne tikai krievu etniskās grupas pārstāvji, bet vairumā pieder (vai, kā dažu interviju ietvaros tika konstatēts, izvēlās pārstāvēt) pie citām etniskajām grupām. Kopumā pētījuma ietvaros pārstāvētas piecas etniskās grupas, kā arī jaukto ģimeņu pārstāvji. Cilvēkiem, kuri nāk no jauktām ģimenēm, ir manāmi grūtāk definēt vienu dominējošu etnisko identitāti. Šādos gadījumos cilvēkiem raksturīgi racionalizēt identitātes jautājumu un izvēlieties to etnisko vienību, kas kaut kādā veidā saskan ar to dzīves pieredzi, papildina un piešķir tai jēgu vai kurai ir sava veida “pievienotā vērtība”. Respondente, kura nāk no jauktās poļu-krievu ģimenes, atbild par etniskās identitātes svarīgumu:

Man ir svarīga. Tādā ziņā, ka es sevi pieņemu kā polieti. Nevis tieši tautiskā piederība. Tātad tādā ziņā, ka man pasē ir ierakstītis, ka esmu poliete. Tas bija tāds apzinīgs solis, jo bija iespēja norādīt, vai nerādīt vispār. [...] bet es arī nevarētu pateikt, ka es jūtos kā poliete-poliete, [...] Varbūt tāpēc, ka tas ir tieši tas mūsu valsts vēsturisko apstākļu dēļ – būt krievam, ir kaut kas negatīvs. Bet poliete, tas nozīmē, ka kaut kādu apstākļu dēļ neesmu krievs, vajadzēja kaut kā sevi “attaisnot” un tās viens no iemesliem.

Šī ir kritiski nozīmīga atziņa veiktā pētījuma ietvaros. Sarunas ietvaros respondente izvēlējās runāt latviešu valodā un sarunas laikā vairākkārt uzsvēra savu “ne-krievisko” identitāti. Arī tie respondenti, kuri atklāti apliecināja savu krievu etniskumu vai piederību krievvalodīgo Latvijas sabiedrības daļai, dažādās formās pauda sava veida sašutumu par sarežģīto Latvijas etnisko situāciju un savas vietas neapzināšanos tajā. Visi respondenti apzinās, ka nacionalitātes jautājums Latvijas sabiedrībā spēlē ļoti svarīgu lomu.

¹⁸¹ Volkovs, V. (2018). *Latvijas etnisko minoritāšu identitātes vērtības: starp normatīvismu un plurālismu*. Rīga: LU Filozofijas un socioloģijas institūts (25. lpp.).

Корumā, jautājums par etnisko identitāti radīja respondentiem manāmas grūtības, jo “*проблематично на него ответить, потому что в этой группе «русский латыши» все смешалось*” (“ir problemātiski uz to atbildēt, jo šajā grupā “krievu latvietis” viss ir sajaucis”). Respondenti vairākas reizes retoriski pārjautāja – “*Ты русский? Или ты с России? Или ты по-русски говоришь? [...] да, русский, но с Латвии*” (“Tu esi krievs? Vai arī tu esi no Krievijas? Vai arī tu runā krieviski? [...] jā, krievs, bet no Latvijas”). Vismaz divi cilvēki norādīja, ka savu etnosu nejūt un tam nepieder, bet gan ir “*граждане мира*” (“pasaules pilsoņi”).

Citi savukārt izvēlas tādas identitātes apzīmēšanas formas kā “*гражданин мира*” (“pasaules pilsonis”), “*житель планеты Земля без национальности*” (“planētas iedzīvotājs bez nacionalitātes”). Šie identitātes apzīmējumi var kalpot par sava veida protestu, vai attieksanos no kādas vienas identitātes, vai nespēju sevi precīzi konceptualizēt noteiktā konteksta ietvaros.

Nošķirot valodu no identitātes, tā kļūst par depersonalizētu informācijas nodošanas un komunikācijas rīku. Saziņas efektivitātes paaugstināšanai šādos apstākļos Latvijā nāk jaunai lingvistiskais kods – etniski neitrāla angļu valoda.

7.3.1. Angļu valoda kā universāls etniski depersonalizēts rīks

Vairāki pētījuma respondenti atzina, ka lielākā vai mazākā mērā ikdienā arī izmanto angļu valodu. Daudzi, kā jau tika minēts, izmanto to profesionālajās vajadzībās, toties ir arī tādi, kuri to lieto ikdienā saziņā ar draugiem un sociālajā vidē. Kā biežāk minētais piemērs tika norādīta komunikācija etniski jauktā sabiedrībā, kurā kāds no dalībniekiem nerunā vai neprot latviešu vai krievu valodu un visa grupa pāriet uz angļu valodu. Ksenija, 27 gadi, savukārt piebilst, ka visdrīzāk angļiski komunicēs arī ar latviešiem: “*Если же я прихожу в клуб латышский и кто-то пытается со мной коммуницировать, то вероятнее всего мы будем говорить на английском. [...] Ну и это компромиссный язык*” (Ja es nāku uz klubu un kāds mēģina ar mani iepazīties, tad, visticamāk, mēs runāsim angļiski. [...] Nu, tā ir kompromisa valoda.”)

Šie atklājumi lielā mērā korelē ar respondentu paustu viedokli interviju laikā par to, ka angļu valoda ir “starptautiska valoda”, “kompromisa valoda”, kuru saprot visi un kura neizsaka etniskumu vai piederību, bet tikai norāda uz autora kompetencēm un vēlmi tieši nodot kādu konkrētu informāciju. Visi pētījuma dalībnieki norādīja angļu valodas prasmi, kā arī bieži minēja vēl kādas citas valodas zināšanas (franču vai vācu, piemēram). Vairākums ikdienas

dzīvē (mājās, darbā, saziņā ar draugiem, sabiedriskajās situācijās) izmanto divas valodas – latviešu un krievu.

Mērķgrupas dalībnieku sociālo tīklu komunikācijas ieradumi atbilst paustajai informācijai par komunikācijas praksi reālajā dzīvē, kas atbilst sociālā tīkla izmantošanas mērķim (*Facebook* komunikācijai ar draugiem un paziņām, *LinkedIn* – profesionālā tīkla veidošanai). Sociālajos tīklos gan daudz plašāk tiek izmantota tieši angļu valoda, kā “universālais lingvistiskais kods”, kas ir neitrāls un nenošķir nevienu no mērķgrupām, jo ir pieņemts, ka angļu valodu saprot ļoti daudzi. Likumsakarīgi, ka mērķgrupas pārstāvji atturas no etniskā, politiskā vai nacionālistiski orientēta satura publicēšanas, tomēr neierobežo sevi lingvistiskā koda izvēlē. Anastasija, 27 gadi, šādi interpretē savus komunikācijas ieradumus sociālajos tīklos: *“вот тут на трех языках, потому что у меня тоже есть не только личные аккаунты, но и публичный блог о еде [...] на 3 языках, основной латышский [...]. Но я и на английском пишу, чтобы привлечь международных читателей. Ну и на русском отвечаю тоже, если мне пишет человек на русском”* (“šeit trīs valodās, jo man ir arī ne tikai personīgie konti, bet arī publisks blogs par ēdienu [...], ko rakstu 3 valodās, galvenā valoda – latviešu[...]. Bet es rakstu arī angļiski, lai piesaistītu starptautisku auditoriju. Es atbildu arī krieviski, ja kāds man raksta krieviski”).

Analizējot sociālo tīklu ziņojumu lingvistisko kodu, tika ņemts vērā visas publikācijas tekstuālais saturs (autora ieraksts, saite uz mājaslapu, bildes u.c.). Ļoti bieži interneta vidē tika novērota koda maiņa – vairākās publikācijās ir integrētas dažādas valodas, kā arī var novērot, ka autors maina valodas, komunicējot komentāros ar draugiem vai paziņām (visbiežāk atbildot oponenta valodā vai izmantojot savu dzimto valodu). Personīgajos kontos visbiežāk autori izmantoja krievu vai angļu valodu, vai to sajaukumu. Profesionālajos – latviešu un angļu valodu. Šāda uzvedība arī atbilst autores sociālo tīklu komunikācijas veidam. Viens no iemesliem, ar ko varētu būt saistīta šāda uzvedība, ir plaša sekotāju demogrāfija (ar sociālo tīklu palīdzību tiek uzrunāta starptautiska auditorija, draugi ārzemēs vai abas Latvijā dzīvojošās lingvistiskās grupas). Ievietojot saturu, kas būtu saistošs plašākam sekotāju skaitam, pārsvarā tiek izmantota angļu valoda visu respondentu vidū.

14 no 20 mērķa grupas dalībniekiem ir aktīvi *LinkedIn* lietotāji (tiem ir *LinkedIn* profils). Atlasītajā laika periodā no 2020. gada 1. aprīļa līdz 2020. gada 30. aprīlim, tie kopumā ievietoja 17 ierakstus. Visas atlasīto lietotāju ievietotās publikācijas bija saistītas ar to profesionālo dzīvi vai interesēm, kā arī mērķi apliecināt savas kompetences (jauni darba vai studiju izaicinājumi, jaunu kompetenču pievienošana vai korporatīvo ziņu pārpublicēšana).

Neviens no respondentiem savā *LinkedIn* profilā neizmantoja krievu valodu ziņu publicēšanai. 15 no 17 publikācijām tika ievietotas angļu valodā, bet divas (vietējo uzņēmumu masu mediju rakstu pārpublicēšana) – latviešu valodā.

7.3.2. Piederība globālajai informācijas telpai

Vairāku valodu zināšana un spēja brīvi mainīt lingvistiskos kodus lielā mērā ietekmē respondentu mediju patērēšanas paradumus. Lielā mērā angļu valoda tiek uzskatīta par dominējošo arī kvalitatīva satura patērēšanai gan medijos, gan sociālajos tīklos. Andrejs, 31 gads, norāda ka “*В качестве источника информации, конечно же, английский имеет явное преимущество*” (“Protams, angļu valodai ir skaidras priekšrocības kā informācijas avotam”). Olga, 31 gads, ir sabiedrisko attiecību speciāliste un norāda: “*ну я стараюсь на английском, русском и латышском. [...] Я стараюсь смотреть разные новости на разных языках и тогда у тебя складывается полная картинка – что все тебя дураят и все не так*” (“es mēģinu angļu, krievu un latviešu valodā. [...] Es mēģinu skatīties dažādas ziņas dažādās valodās, un tad jums ir pilnīgs attēls – ka visi jūs muļķo un viss nav kārtībā”). Visi respondenti lielā mērā uzsver nepieciešamību pēc “lielākas bildes” un to, ka valodu zināšanas dod tiem iespēju piederēt globālajai informācijas telpai.

Klasiskajos medijos valodas izvēle ir drīzāk pamatota ar informāciju, kuru cilvēks vēlas iegūt – vietējās nozīmes, Krievijas vai starptautiskā mēroga ziņas. Respondentu atbildes arī norāda uz to, ka tie apzinās propagandas esamību medijos (īpaši Krievijas informācijas telpā) un izvērtē satura avotu un kvalitāti. Respondenti norāda, ka valodu zināšanas dod viņiem iespēju “pārbaudīt saturu dažādos avotos vai patērēt to no pirmavota”. Atbildot uz ar medijiem saistītiem jautājumiem, respondenti pauž neuzticību un neieinteresētību, īpaši politiskajos jautājumos, atturību. Sociologs Amons Českins izvirza viedokli, ka “vienkāršā krievu valodas avīzes lasīšana ir saistīta ar sapratni, ka lasītājs ir identificējams krievvalodīgo kopienas loceklis un ka šī kopiena kaut kādā veidā atšķiras no latviešu kopienas”.¹⁸² Attiecīgi respondentu paustā tendence patērēt gan latviešu, gan krievu un angļu medijus var daļēji norādīt uz to norobežošanos no piederības tikai krievvalodīgo Latvijas kopienai.

Liela satura grupa, kas tika pārstāvēta sociālajos tīklos un klasiskajos medijos pētījuma realizēšanas periodā, bija politisko un citu ziņu kategorija, kas ir saistīts ar *Covid-19* globālās pandēmijas izsludināšanu un vīrusa izplatīšanas ierobežošanas pasākumu ieviešanu. Šo ziņu patērēšanā un atspoguļošanā varēja novērot lielāko valodu sajaukumu un koda maiņas

¹⁸² Cheskin, A. (2016). *Russian Speakers in Post-Soviet Latvia: Discursive Identity Strategies*. ??????: Edinburgh University Press (p. 73)

izmantošanu – vienā sociālo mediju publikācijā varēja vienlaikus būt pārstāvētas visas trīs valodas (pārpublicējot kaut ko, atbildot un *Facebook* draugu komentāriem citās valodās vai liekot atbilstošus tēmturus dažādās valodās vienlaikus). Šajā satura kategorijā varēja uzskatāmi redzēt, ka dalībnieki izmanto valodas efektīvākai ziņas nodošanai un savstarpējai sapratnei, kā arī angļu valodu kvalitatīvāka satura “izzvejošanai”. Bieži tika pārpublicētas ziņas no citiem avotiem, toties tikai dažas no tām – no krievu (Krievijas Federācijas) informācijas avotiem. Pārsvarā saturs balstījās iegūtajā informācijā no starptautiskajiem medijiem vai viedokļos, pievienojot tām saiti uz pašu publikāciju. Lielu daļu no satura veidoja līdzjūtības izrādīšana (primāri – Itālijai) un citas ziņas, adresētas starptautiskajiem draugiem vai paziņām, ar ko skaidrojama angļu valodas izmantošana. Atbilstoši respondentu teiktajam, ieraksti, kuros tiek pausta kāda dziļāka doma vai viedoklis, pārsvarā tiek veidoti tieši dzimtajā valodā, krievu, vai angļu, kas ir “kompromisa valoda”, kura ir saprotama visiem un ar kuras palīdzību tiek uzrunāti latviešu, krievu runātāji un starptautiskā auditorija.

7.4. Krievvalodīgo latviešu identitātes konstruēšanas ietekmes faktori

Pētījuma ietvaros aptaujātajiem tika uzdots jautājums par viņu piederību nacionālo minoritāšu grupai. Viedokļa vienprātība respondentu vidū šajā jautājumā netika konstatēta. 12 cilvēki atbildēja, ka nejūt piederību nacionālo minoritāšu grupai, toties 8 –, ka sevi pie tādas pieskaita. Šis jautājums vairākus arī rādīja jēdziena definēšanas grūtības. Kristīne, 28 gadi, “*в принципе, я наверно принадлежу к группе национальных меньшинств. Но я этого не ощущаю*” (“principā es droši vien piederu mazākumtautību grupai. Bet es to nejūtu”). Jaunākās paaudzes starpā, pēc pašu domām, piederības sajūta mazākumtautībai ir apšaubāma, jo viņi runā abās valodās, pilnvērtīgi piedalās Latvijas sociālajā vidē un “nejūt nekāda veida apspiestību”. Attiecīgi, esot arī krievu valodas lietotāji, respondenti nošķir valodas un etnosa identitāti no nacionālās identitātes, un etnosam, bieži vien, ir krietni mazāka loma indivīdu sociālajā dzīvē.

7.4.1. Padomju Savienības ietekme vai tās neesamība

Padomju periods ir saistīts ar krievu valodas lietošanas privilēģijām, ar to, ka ar krievu valodas zināšanām Latvijā pietika komunikācijai visās jomās. Tas ir nozīmīgs aspekts, lai izprastu, cik būtiski deviņdesmito gadu notikumi Latvijā ir ietekmējuši krievvalodīgo Latvijas tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitāti un viņu vērtības, un atbilstoši konceptualizētu tās rietumu tūkstošgades paaudzes teorijas ietvaros. Tomēr, lai nenovērstu uzmanību no pētījuma galvenās tēmas (lingvistiskā koda maiņas identitātes komunikācijas nolūkos), postsocialistisko paaudžu diskurss netiek attīstīts plašāk.

Atbildot uz jautājumu, vai respondenti jūt Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz savu identitāti, viņi pārsvarā jūtās apmulsuši un ne vienmēr varēja viennozīmīgi atbildēt uz doto jautājumu. Vairākums atbildēja, ka visdrīzāk ir vērojama kaut kāda noteikta ietekme, kas nāk no vecāku puses, kuri ir dzīvojuši Padomju Savienībā. Attiecīgi bērnībā, sava veida ietekme ir bijusi audzināšanas gaitā. Daudzi arī atzīmē, ka padomju ietekme uz viņu identitāti mazinās laika gaitā un tiek aizstāta ar Eiropas Savienības vērtībām un ietekmi. Pāvels, 33 gadi, norāda:

Laikam jau vairs nē, es domāju, ka nē. Mēs dzīvojam Eiropā jau sen, tad es vairāk kļuvis to Eiropas ietekmi uz Latviju un sevi kā Eiropas pilsoņi, nevis kaut kādas postpadomju pasaules kaut kādu ietekmi uz manu dzīvi vai manu identitāti. Agrāk to ietekmi jūtu vairāk.

Kopumā šajā jautājuma respondentiem nav bijis konsolidēts un vienots viedoklis. No respondentu paustā var secināt, ka:

- Dzimšanas gads rada šķietamu ietekmi uz identitāti – gados vecāki respondenti jūt nedaudz stiprāku saiti ar Latvijas sociālistisko pagātņi. Tomēr ne tik stipru, lai pārliccināti apgalvotu, ka tā ietekmē viņu identitāti.
- Ar laiku saikne un ietekme, ja tāda ir bijusi, mazinās.
- Respondenti izjūt arī Eiropas Savienības ietekmi uz savu identitāti.
- Padomju Savienības ietekme uz identitāti pārsvarā nāk no vecāku puses, pateicoties audzināšanai. Attiecīgi var secināt, ka paaudzēm mainoties, padomju vērtības un ietekme mazinās

Atbildot uz jautājumu, vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem, respondenti izrādīja lielāku viedokļu līdžību – neviens no divdesmit pētījuma dalībniekiem neapgalvoja, ka jūt tiešu nostalgiju pēc Padomju Savienības. Divi cilvēki atzīmēja, ka tā varētu būt nosacīta, pateicoties padomju filmām vai vecvecākiem, bet nekad par to netiek padziļināti domāts. Kopumā, dalībnieki neizrādīja interesi par Padomju Savienību un tajā notiekošajiem procesiem, izņemot Aleksandras, 29 gadi, minēto “kultūras ziņkārību pret kaut kādu pagātnes laiku” (*“вот это любопытство культурное к какому-то прошлому времени, оно присутствует”*). Vairākums jeb 18 respondenti no 20, atbildēja, ka nostalgiju viņi neizjūtot. Daudzi uz šo jautājumu atbildēja asi un īsi – “ne. Nemaz nav” vai “Ne, jo neesmu nemaz tur dzīvojis”, kā arī “kategoriski ne. [...] esmu priecīgs, ka dzīvoju Eiropā”. Respondenti pārsvarā izrādīja nevēlēšanos attīstīt šo sarunu tālāk un nepacietīgu vēlmi pāriet pie nākamās tēmas. Respondenti arī savā veidā, “atspēkoja” piedāvāto Padomju Savienības identitātes ietvaru un

aizstāja to ar Rietumu pasaules (Eiropas Savienības) konceptuālo marķieri. Anastasija, 28 gadi, piemēram, ar manāmu nepacietību piebilda – “*Я думаю, что на идентичность влияет еще Евросоюз, в котором мы сейчас*” (“es domāju, ka identitāti ietekmē arī Eiropas Savienība, kurā mēs tagad esam”).

Nevar pilnībā noliegt to, ka Latvijas sociālistiskā pagātne ir atstājusi sava veida ietekmi uz tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitāti. Īpaši – krievvalodīgo ģimeņu locekļiem, kuri tika vairāk pakļauti padomju (krievu) kultūras un informācijas telpas ietekmei. Tomēr pētījuma rezultāti liecina, ka, apzināti izvērtējot savu pieredzi un veidojot identitāti, Latvijas sabiedrības kontekstā respondenti drīzāk cenšas no pagātnes attālināties un norobežot tās ietekmi, kā arī pievēršas Latvijas un Eiropas Savienības demokrātiskajām vērtībām un uzskatiem.

7.4.2. Lingvistiskā prakse ģimenē

Valoda, kas tiek lietota intervēto cilvēku ģimenēs, pārsvarā ir krievu valoda. Izņēmumi ir jauktās ģimenes, kur blakus dominējošajai krievu valodai var būt arī cita valoda (latviešu, poļu, ukraiņu vai cita). Daži respondenti arī norādīja, ka vecāki nerunā (vai slikti runā) latviešu valodā. Gadījumos, kad respondents nāk no jauktas latviešu-krievu ģimenes vai veido attiecības ar latviski runājošu personu, koda maiņa kļūst par to ikdienas praksi. Beatrise, 37 gadi, stāsta, ka dzīvo ar vīru –latvieti – un dalās ar viņu runas ieradumiem: “*дома мы говорим одновременно на двух языках. Он со мной говорит на латышском, я ему отвечаю на русском. Второй вариант, который бывает, это когда он со мной говорит на русском, а я ему отвечаю на латышском*” (“mājās mēs vienlaikus runājam divās valodās. Viņš ar mani runā latviski, es viņam atbildu krieviski. Otrais variants, kas var notikt ir, kad viņš ar mani runā krieviski, un, es viņam atbildu latviski”). Latviešu valodas lietošana krievvalodīgajās ģimenēs nav plaši izplatīta, bet atbilst V. Poriņas izteiktajam viedoklim, ka to cilvēku skaits, kas mājās runā tikai krieviski samazinās.¹⁸³ Citādi, monolingvālajās ģimenēs koda maiņa nav pārāk izteikta un pārsvarā tiek lietota krievu valoda.

Respondentu retorikā var manīt atšķirību starp “krievvalodīgais latvietis” vai “latviešu krievs”. Cilvēki, kuriem ģimeniski ir lielāka saskare ar krievu kultūru (sadzīves ieradumi, Krievijas informācijas telpas patērēšana, stipri Pareizticīgie reliģiskie uzskati), biežāk norāda uz piederību krievu kultūrai un etnosam, un piederību Latvijai teritoriālajā, “mītnes zemes” kontekstā – “*житель Латвии*”, “*латвиец*”. Respondenti, kuri norāda uz etniskās identitātes mazsvarīgumu, biežāk savu krievisko identitāti saista tikai ar valodu – “krievvalodīgais

¹⁸³ Poriņa, V. (2009). *Valsts valoda daudzvalodīgajā sabiedrībā: individuālais un sociālais bilingvisms Latvijā*. Rīga: Latvijas Universitātes, Latviešu valodas institūts. (142. lpp.). Atsauču saīsināšana

latvietis”. Respondentu vidū pagaidām nav skaidrības par to identitāti un to, cik lielā mērā krievvalodīgās bērņības pieredze ietekmē to esošo identitāti. Veids, kā identitāte mainās laika gaitā, respondentu vidū ir joprojām atklāts jautājums, kas mēreni noved pie jaunās grupas identitātes konstruēšanas, kurai joprojām ir krievu valodas un etniskuma iezīmes, bet kas plaši ietekmējas no Latvijas un Eiropas Savienības.

7.4.3. Piederība/nepiederība Latvijas un Krievijas kultūras telpai

Jautājums par piederības sajūtu Krievijai apstiprina jauizvirzīto pieņēmumu par Krievijas Federācijas ietekmes mazsvarīgumu uz indivīdu identitāti: 16 no 20 interviju dalībniekiem manāmi agresīvā veidā noraidīja jebkādu piederības sajūt Krievijas Federācijai. Visi četri respondenti, kuri norādīja uz tuvības sajūtu ar Krievijas Federāciju, minēja etnisko un kulturālo tuvību: *“Может быть к русской национальности, но к России – нет”* (“Varbūt krievu tautībai, bet ne Krievijai”).

Izteikti dažādas bija respondentu atbildes par postsociālisma ietekmi uz to identitāti, balsoties uz viņu dzimšanas gadu (vai tie ir paaudzes sākumā vai beigās). Toties neviens neizteica tuvību Krievijas Federācijai un lielā mērā mēģināja sevi konceptualizēt tieši Latvijas Republikas kontekstā. Turklāt uz nošķiršanos no Krievijas Federācijas paustajām vērtībām un ideāliem norāda arī respondentu attieksme pret Krievijas nacionālo “marķieri” – 9. maija svinībām. Visi respondenti izteica noraidošu attieksmi pret svētku formātu, ko propagandē Krievijas Federācija (*“все эти парады, салюты – праздник на костях”* – “visi šie gājieni, salūti – svinības uz kauliem”), kas viņiem šķiet neatbilstošs, necienīgs un pārmērīgi politisks. Respondenti atzīmēja, ka, ja Krievijā 9. maijs ir sava veida militārā spēka apliecinājums un PR gājieni, tad Latvijā šāda veida svinības ir neatbilstošas, un tas, kas ik gadu notiek vairākumam, ir “protests” vai “modes lieta”. Pārsvārā pētījuma dalībnieki šo datumu nesaista ar Krievijas Federāciju vai Latvijas okupāciju, bet gan ar “piemiņas dienu”, Otrā pasaules kara beigām un nacisma apkarošanu. Respondenti, kuru ģimenes Otrais pasaules karš bija skāris tiešā veidā (vectēvi vai vecmamma karoja, viņu ģimenes smagi cieta), izrāda lielāku tuvību šim datumam un vēsta par tā nozīmīgumu ģimenes vēsturē. Šajā jautājumā cilvēki dalījās: vieni šis datums ir skarbās piemiņas diena; citiem, kuri ir kulturāli norobežojušies no šī notikuma, uzskata, ka tam “jāpārkāpj beidzot pāri”. Respondenti norāda, ka arī sociālajos tīklos nepauž viedokļus par “jūtīgiem” vēstures jautājumiem. Runājot par 9. maiju, piemēram, viena no respondentiem izrādīja sašutumu, ka viņas kontaktu loka cilvēki *Facebook* vietnē plaši sveica viņu un arī citus šajos svētkos. Krievvalodīgie latvieši ir piesardzīgi arī jautājumos, kas saistīti ar viņu etniskās identitātes vai krievu kultūras piederības publisko izpausmi sociālajos tīklos.

Svarīgi, ka respondenti diskursīvi izdala “русский” (“krievs”) un “русскоговорящий” (“krievvalodīgais”). Antons, 24. gadi, atbild: “Я как бы не считаю себя русским, я русскоговорящий, но я не считаю себя русским человеком, потому что никогда я там толком не жил и не бывал, я родился тут, Латвия моя страна.” (“Es neuzskatu sevi par krievu, es runāju krieviski, bet neuzskatu sevi par krievu cilvēku, jo nekad īsti neesmu dzīvojis un nekad tur neesmu bijis, esmu šeit dzimis. Latvija ir mana valsts.”). Šīs pētījuma daļas rezultāti skaidri liecina, ka krievvalodīgie latvieši, tūkstošgades paaudzes pārstāvji, stingri nodala piederību Krievijas Federācijai un krievu tautībai. Pētījuma rezultāti arī saskan ar politologa Deivida D. Leitina secinājumiem par Latvijas krievu aktīvo velmi asimilēties Latvijas sabiedrībā.¹⁸⁴

Attiecīgi tiek pieņemta pozīcija, kurā etniskā identitāte kļūst par fikciju vai mazsvarīgu personības raksturlielumu ar nenoteiktu vērības koeficientu. Neapšaubāmi, respondenti izteica piederību pie krievu (vai citas) kultūras elementiem un etniskuma. Tas pārsvarā izpaužas svētku atzīmēšanā un mūsdienu krievu kultūras produktu patērēšanā – citu etnosu pārstāvji arī norāda uz krievu laikmetīgās kultūras patērēšanas praksēm. Valērijs, 29 gadi, kurš norādīja latviešu tautību un kura ģimenē ir gan latviešu, gan krievu etnosa pārstāvju, norādīja, ka patērē krievu laikmetīgas kultūras produktus, jo

joprojām sapņoju un domāju krievu valodā, vairāk nekā latviešu valodā. Bet es domāju, ka drīzāk dēļ plašākas krievu kultūras produktu izplatības un pieejamības. Krievu kultūrā ir daudzpusīga, tur ir vairāk gan artistu, gan mākslinieku, gan cilvēku, kuri vēlas publiski izpaust savas domas. Un vispār man saistošas domas un teksti mūzikā, filmās.

Tomēr visa pētījuma ietvaros neviens no respondentiem neizteica viedokli par tuvības sajūtu ar Krievijas Federāciju, dažkārt paužot bažas, ka jūtās “sveši” gan Latvijas kulturālā kontekstā, gan mūsdienu Krievijas sociālajos apstākļos.

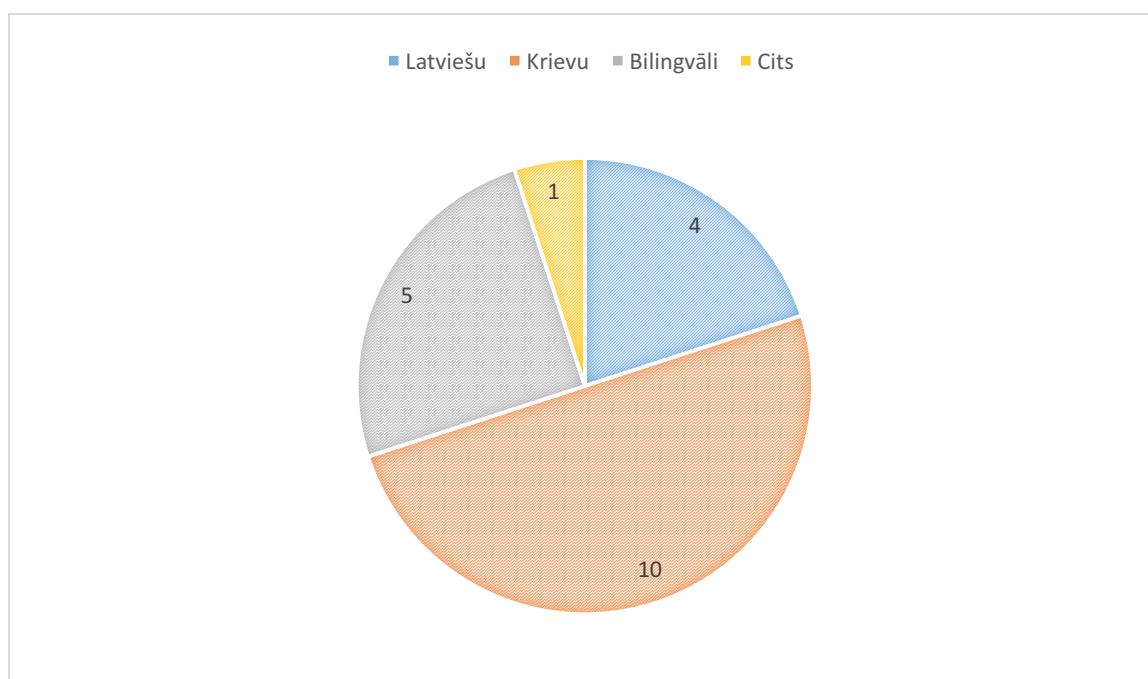
7.5. Integrācija izglītības ieguves veidā

Pārsvarā visi respondenti norādīja, ka latviešu valodu mācījušies no bērnības, bērnudārzos vai skolās. Daži cilvēki norādīja, ka valodu apguvuši jau apzinīgā vecumā, profesionālajās gaitās vai, stājoties attiecībās ar partneri, kura dzimtā valoda ir latviešu. Daži respondenti uzsvēra “latviešu vides nepieejamību valodas apgūšanai”, kā iemeslu, kāpēc to iemācījās to vēlāk. Pārsvarā, tie ir Latgales (Daugavpils vai Rēzeknes) iedzīvotāji.

¹⁸⁴ Laitin, D. D. (1998). *Identity in formation: The Russian-speaking populations in the near abroad*. Ithaca: Cornell University Press. (pp. 357).

Visi respondenti ir Latvijā dzimuši Latvijas pilsoņi, kuri daļēji vai pilnībā ieguvuši izglītību Latvijas Republikā (pamata un/vai augstāko). Ar izglītību saistītie jautājumi ieņem centrālo lomu multietniskās sabiedrības integrācijas procesā un stratēģijā, attiecīgi arī Latvijas mazākumtautību pārstāvju integrācija sabiedrībā ir cieši saistīta ar pamatizglītības procesu realizēšanu. Lingvists Džons Ē. Džozefs norāda, ka “ar izglītības sistēmas palīdzību valodas un nacionālā identitāte tiek radīta, realizēta un, pats galvenais, reproducēta/atjaunota”.¹⁸⁵

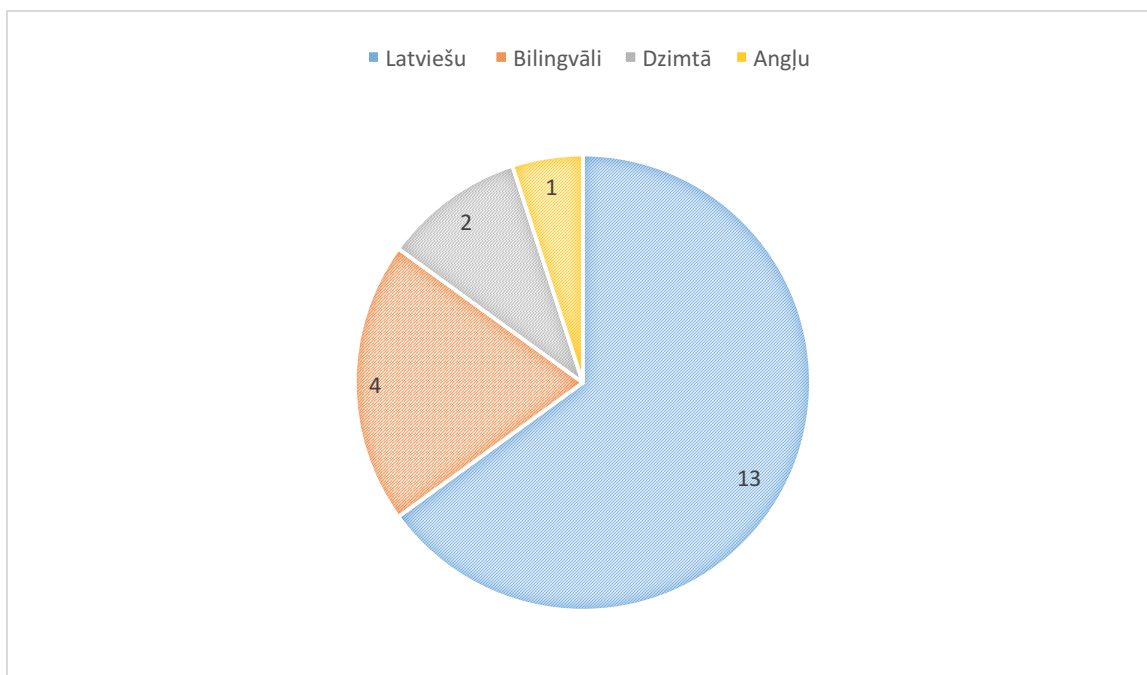
7. grafikā. ir attēlots, kurā valodā respondenti apguva mācību priekšmetus skolā. Balstoties uz pētījuma datiem, pamatizglītības valodai nav korelācijas ar respondenta izvēlēto aptaujas valodu. Tomēr izglītības loma, šķiet, ļoti svarīga jautājumos par pamatizglītības organizēšanu Latvijā turpmāk.

7.grafiks. Intervēto cilvēku mācībvaloda skolā

Runājot par izglītības jautājumiem, viedokļi dalījās. Atbildot uz jautājumiem par vidusskolas izglītību, vairākums atzīmēja, ka tai Latvijā jānotiek latviešu valodā. Četri respondenti norādīja, ka bilingvāli, divi – dzimtajā valodā un viens – angļu.

¹⁸⁵ Džozefs, Dž. Ē. (2008). *Valoda un politika*. Rīga: Apgāds „Zinātne” (171. lpp.)

8. grafiks. Intervēto viedoklis par pamatizglītības valodu Latvijā

Lielā mērā skolas izglītības valodas izvēli ietekmēja respondentu vecums – jaunākie mērķa grupas pārstāvji, kuri visu savu apzināto dzīvi pavadījuši neatkarīgajā Latvijas Republikā, pārsvarā uzskata, ka skolas izglītībai Latvijā jānotiek latviešu valodā. Neviens no respondentiem neapgalvoja, ka izglītība jāsniedz krievu valodā. Bilingvālās vai dzimtās valodas izvēli cilvēki pamatoja ar bērna spēju labāk uztvert informāciju dzimtajā valodā. Visi atzīmēja latviešu valodas svarīgumu izglītības norisē. Viedokļi attiecībā uz augstāko izglītību bija viendabīgāki – vairums respondentu atzīmēja, ka augstākās izglītības iestādēs mācībām ir jānotiek latviešu un angļu valodā, toties daži uzsvēra, ka privātajās augstskolās cilvēkiem ir jābūt pieejamai izvēlei. Augstākās izglītības valodas izvēle tika saistīta ar speciālistu konkurētspēju starptautiskajā darba tirgū nākotnē, resursu pieejamību citās valodās. Privātajā sektorā valodu izvēle arī balstās ekonomiskajos aspektos – “ja ir pieprasījums un Latvija var rast piedāvājumu, kāpēc ne”. Ar izglītību saistītie jautājumi rosināja diskusijas un pārdomas, kas arī lielā mērā balstījās indivīda personīgajā pieredzē – kādā skolā tas ir mācījies pats, ar kādām grūtībās saskārās skolas un studiju laikos.

8. SECINĀJUMI

1. Latvijas krieviem joprojām ir zināmā mērā neērti runāt par krievu etniskās identitātes jautājumiem, ar tiem ir saistītajim konfliktiem un aizspriedumiem. Jaunākās paaudzes pārstāvju vidū gan ir arī liela interese iesaistīties šo jautājumu apspriešanā un dalīties savā pieredzē, kas lielā mērā saistās ar viņu piederību Latvijas valstij. Lielā mērā indivīdu identitātes konstruēšanu ietekmē arī viņu personīgā pieredze – bērnības atmiņas, izglītība un apkārtējā sabiedrība. “Būt par krievu” tiek, nosacīti, negatīvi uztverts, un to apzinās arī jauni krievvalodīgie latvieši, kuri norobežojas no Krievijas Federācijas un mēģina konceptualizēt un nodefinēt (attaisnot?) savu identitāti Latvijas Republikas kontekstā.

2. Latvijā dzīvojošie krievvalodīgie latvieši, tūkstošgades paaudzes pārstāvji, savā ikdienā plaši izmanto latviešu valodu. Visi pētījuma dalībnieki atzīmēja to, ka, dzīvojot Latvijā, ir jāpārvalda latviešu valoda, kā arī to, ka “jaunākajai paaudzei nav attaisnojuma nezināt latviešu valodu”.

3. Krievvalodīgie latvieši, tūkstošgades paaudzes pārstāvji, ir tendēti iesaistīties koda maiņas praksē gan krievu-latviešu un krievu-angļu virzienos, gan latviešu-krievu un latviešu-angļu (situācijās, kur dominējošā valoda ir latviešu).

4. Sociālajās situācijās par lingvistisko kodu ir akceptēta latviešu valoda, kā “cieņas apliecinājums”, jo tā ir “oficiālā valsts valoda”. Toties konsolidētā latviešu valodas lietošana visās situācijās vēl nav panākta – valoda tiek izvēlēta atbilstoši situācijai un apstākļiem un lingvistiskie kodi tiek mainīti ar zināmu biežumu.

5. Etniskie “krievvalodīgie latvieši” var pārstāvēt dažādas citas etniskās grupas, piemēram, latviešu, poļu, ukraiņu, baltkrievu un citas. Viņu saite ar etnisko identitāti ir samērā zema. Pārsvarā citai etniskai grupai piederīgie nepārvalda etniskās izcelsmes zemes valodu un nedzīvo saskaņā ar tās grupas etniskajām tradīcijām.

6. Krievvalodīgiem latviešiem pārsvarā nav savas dzīves Krievijā, un viņi neasociē sevi ar Krievijas Federācijas paustām vērtībām, dzīvesstilu, politisko konstrukciju. Krievija tiem ir “sveša zeme”.

7. Joprojām var novērot mēreni paustu piederību krievu (slāvu) etniskajām tradīcijām vai dažādu padomju tradīciju kopšanu (Jaunā gada svinēšana, veco filmu/kultūras produktu patērēšana, Pareizticīgo svētku svinēšana ģimenē). Tomēr laika gaitā viņi vairāk ietekmējas no Latvijas un Eiropas Savienības paustām vērtībām un tradīcijām. Latvijā dzimuši un neatkarībā auguši indivīdi uztver Latviju par “dzimteni”, “mītnes zemi”, pauž tai mīlestību, cieņu un lepojas ar to.

8. Krievvalodīgo latviešu identitāte ir daudzfunkcionāla un pauž vairākas identitātes un piederības vienlaikus. Lielākajai daļai priekšstats par savu identitāti etniskā – nacionālā nozīmē joprojām nav skaidrs, sarežģīto vēsturisko un sociālo notikumu rezultātā. Laika gaitā tas noved pie jaunas hibrīdidentitātes konstruēšanas un jaunas pilnvērtīgas sociālās grupas izveides Latvijas sabiedrībā – “krievvalodīgie latvieši”.

9. Krievvalodīgie latvieši lingvistiski ir jau asimilējušies Latvijas sabiedrībā, ciena valsts kultūru un redz sevi ka tās daļu, ko pauž arī lingvistisko ieradumu formā, plaši izmantojot latviešu valodu ikdienā, darbā un sociālajās situācijās. Tomēr viņi arī nav gatavi pilnībā atteikties no savām saknēm un etniskuma.

10. Krievvalodīgie latvieši plaši izmanto koda maiņu savā ikdienā un viegli pāriet no vienas valodas uz otru, atkarībā no respondenta, situācijas vai cita sociāli kulturālā konteksta. Komunikācijā ar nepazīstamiem cilvēkiem priekšroka tiek dota latviešu valodai. Krievvalodīgie latvieši valodu izmanto, lai adaptētos noteiktās sociālajās situācijās un “iefiltrētos” sabiedrībā, nodotu informāciju un sazinātos. Bieži vien lingvistiskais kods pats par sevi spēlē mazāku lomu, jo tiek izvēlēts komunikācijas efektivitātes veicināšanas nolūkos.

10.1. Ieteikumi turpmākajiem pētījumiem

Šī pētījuma rezultāti liecina par to, ka nomainoties paaudzēm notiek arī mērenā sabiedrības savstarpēja integrācija un konsolidācija Latvijas iedzīvotāju nacionālās identitātes veidošanā. Etniskums ir un paliek par svarīgu sabiedrību dalošo elementu, bet jauniešu starpā, minoritāšu pārstāvju vidū, ir vērojama vēlme un spēja adaptēties sociāliem apstākļiem un sabiedriskajai kārtībai, kur kā viens no centrāliem elementiem ir latviešu valoda un kultūra.

Tūkstošgades paaudzei nav tipiski atskatīties uz PSRS sociālistisko pagātni un tie ir tendēti veidot savus uzskatus demokrātiskās Latvijas vērtības sistēmas ietvaros. Sabiedrības integrācijas stratēģijai un turpmākajiem pētījumiem vajadzētu lielāku uzmanību pievērst jaunās sociālās grupas pētījumiem, kas nav balstīta etniskajā piederībā, bet gan krievvalodīgo latviešu hibrīda identitātē. “Krievvalodīgie latvieši” ir multi-etniskais iedzīvotāju slānis, kuru identitāte konstruējas atsavināti no Krievijas Federācijas un kuri pauž piederību Latvijas nacionālai, lingvistiskai un pilsoniskai identitātei. Sabiedrības integrācijas jautājumiem būtu jāvērs lielāka uzmanība šīs grupas neatkarīgai izpētei no to priekšteču pieredzes, tā jāatzīst Latvijas valsts kontekstā, kā “krievvalodīgos latviešus”, neatskatoties uz to faktisko etnisko piederību. Integrācijas veicināšanas nolūkos tos nevajadzētu īpaši izdalīt citu iedzīvotāju starpā, pievērsot lielāku uzmanību tās “sapludināšanai” ar pārējo sabiedrību gan integrācijas veicinošos pasākumos, gan arī tās ritorikā.

9. LITERATŪRAS SARAKSTS

1. Alvarez-Caccamo, C. (1998). From 'Switching Code' To 'Code-Switching': Towards a reconceptualisation of communicative codes. In Peter Auer (ed.), *Code-switching in conversation: language, interaction and identity*. London: Routledge,
2. American Press Institute (16 March 2015). How Millennials use and control social media. Retrieved from: <https://www.americanpressinstitute.org/publications/reports/survey-research/millennials-social-media/>
3. Apine, I. (2007). Mazākumtautību loma vēsturē un mūsdienās. Multikulturālās sabiedrības izveidošanās un attīstība. No L. Dribins (red.), *Mazākumtautības Latvijā. Vēsture un tagadne* Rīga: Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts.
4. Apine, I. & Volkovs, V. (2007). *Latvijas krievu identitāte: vēsturisks un socioloģisks apcerējums*. Rīga: Latvijas Universitātes Filozofijas un Socioloģijas Institūts
5. Ashmore, R. D., Jussim, L. J., & Wilder, D. (2001). *Social identity, intergroup conflict, and conflict reduction*. Oxford [England] New York, N.Y. [USA: Oxford University Press.
6. Backus, A. (2009). *Multidisciplinary Approaches to Code Switching*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company
7. Badrikian, T. Top 5 Marketing Channels to Reach Millennials. Leveh Blog. Retrieved from: <https://www.laveh.com/blog/marketing-channels-to-reach-millennials> [Accessed: 30 April, 2020]
8. Balodis, P. u.c. (2011). Valodas situācija Latvijā: 2004–2010. Latviešu valodas aģentūra. Izgūts no: <https://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/30.pdf>
9. Beitnere-Le Galla, D. (2017). Pašizpratne un piederības meklējumi krievu dzīvesstāstos. In V. Skultāne (Ed.), *Piederēt un atšķirties: romu, krievu un latviešu dzīvesstāsti Latvijā*. Rīga: Dzīvesstāsts
10. Bigi, A. & Corvi, E. & Ng, G. (2007). The European Millennials Versus the US Millennials: Similarities and Differences. *Business Management Department*, Brescia University, n. 68.
11. Bitāns, M. & Purviņš, V. (2012). "Latvijas tautsaimniecības attīstība (1990–2004)". *Latvijas Banka XC*. Latvijas Banka: Rīga.
12. Bleiere, D., Butulis, I., Zunda, A., Stranga, A., Feldmanis, I. (2005). *Latvijas vēsture — 20. gadsimts*. Jumava: Rīga
13. Blom, J.-P., & Gumperz, J. J. (1972). Social meaning in linguistic structures: Codeswitching in Norway. In J. J. Gumperz & D. Hymes (Eds.), *Directions in sociolinguistics* (pp. 407–434). New York: Holt, Rinehart & Winston.
14. Blommaert, J. & Rampton, B. (2011). Language and superdiversity. *Diversities*, 13(2),
15. Boyce, C. & Neale, P. (May 2006) *Conducting In-Depth Interviews: A Guide for Designing and Conducting In-Depth Interviews for Evaluation Input*. PATHFINDER INTERNATIONAL. Retrieved from: http://www2.pathfinder.org/site/DocServer/m_e_tool_series_indepth_interviews.pdf
16. Bokamba, Eyamba G. (1989). Are there syntactic constraints on code-mixing? *World Englishes*. 8 (3): 277–92. doi:10.1111/j.1467-971X.1989.tb00669.x
17. Bryman, A., Emma, B. (2011). *Business research methods*. (3rd ed.). Cambridge: Oxford University Press. ISBN 9780199583409. OCLC 746155102
18. Bullock, B., & Toribio, A. (Eds.). (2009). *The Cambridge Handbook of Linguistic Code-switching* (Cambridge Handbooks in Language and Linguistics). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511576331

19. Burke, P. J., Stets, J. (2009). *Identity Theory*. New York: Oxford University Press
20. Cambridge Dictionary. Accessed on 29 March 2020. Retrieved from: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/generation>
21. Cheskin, A. (2015). Identity and Integration of Russian Speakers in the Baltic States: A Framework for Analysis, *Ethnopolitics*, 14:1, 72-93, DOI: 10.1080/17449057.2014.933051
22. Cheskin, A. (2016). *Russian Speakers in Post-Soviet Latvia: Discursive Identity Strategies*. Edinburgh University Press.
23. Deloitte. (2019). The Deloitte Global Millennial Survey 2019. Retrieved from: <file:///Users/std860/Downloads/deloitte-2019-millennial-survey.pdf>
24. Dictionary.com Retrieved from: <https://www.dictionary.com/browse/code-switching?s=t> [Accessed on 9 April 2020].
25. Dilāns, G. (January 2009). Russian in Latvia: An outlook for bilingualism in a post-Soviet transitional society. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*. 12. 1-13. 10.1080/13670050802149481.
26. Dimock, M., (1 March 2018), Defining generations: Where Millennials end and post-Millennials begin, Per Research Center. Retrieved from: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/03/01/defining-generations-where-millennials-end-and-post-millennials-begin/>
27. Druviete, I. u.c. (2016). Valodas situācija Latvijā: 2010–2015. Sociolingvistisks pētījums. Latviešu valodas aģentūra. Izgūts no: https://valoda.lv/wp-content/uploads/docs/Petijumi/Sociolingvistika/VSL_2015_web.pdf
28. Dunsdorfs, E. (1998). *Latvijas vēstures atlants*. Trešais izdevums, Melburna: Kārļa Zariņa fonds.
29. Džozefs, Dž. Ē. (2008). *Valoda un politika*. Rīga: Apgāds „Zinātne”.
30. Eglīte, P. (1979). *Indivīda rīcība un demogrāfiskā situācija*. Rīga: Zinātne
31. Emarketer. (2019). Retrieved from: <https://www.emarketer.com/chart/226029/us-social-media-users-by-generation-2019-of-population>
32. Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: WW Norton
33. Ernstone, V. (2008). Latvijas valodas situācija un Valsts valodas likums 2007.-2008. gadā. No Druviete, I. red. *Valsts valodas likums: vēsture un aktualitāte*. Rīga: Zinātne
34. Ernstone, V., Lazareva, A., Mūrniece-Buļeva, B. Red. Muhka, I. (2013). Valsts valodas prasmes pārbaude Latvijā: rezultāti un to analīze (2009–2012). Pētījums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra.
35. Eura, J. & Hecht, M. (2004). Elaborating the communication theory of identity: Identity gaps and communication outcomes. *Communication Quarterly*. 52. 265-283. 10.1080/01463370409370197.
36. European Parliament. (May 2019). Demographic outlook for the European Union 2019 Retrieved from: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/637955/EPRS_IDA\(2019\)637955_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/637955/EPRS_IDA(2019)637955_EN.pdf)
37. Fano, R.M. (1950) The information theory point of view in speech communication, *Journal of the Acoustical Society of America* 22, 6
38. Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human Relations*. 7 (2): 117–140. doi:10.1177/001872675400700202.

39. Franceschini, R. (1998). Code-switching and the notion of code in linguistics: proposals for a dual focus model. In Peter Auer (ed.), *Code-switching in conversation: language, interaction and identity*. London: Routledge.
40. Francis M. Hult, (10 April 2013) Covert Bilingualism and Symbolic Competence: Analytical Reflections on Negotiating Insider/Outsider Positionality in Swedish Speech Situations, *Applied Linguistics*, Volume 35, Issue 1, February 2014, Pages 63–81, <https://doi.org/10.1093/applin/amt003>
41. Fry, R. (April 11, 2018). Millennials are the largest generation in the U.S. labor force. Pew Research Center. Retrieved from: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/04/11/millennials-largest-generation-us-labor-force/>
42. Gal, S. (1988). The political economy of code choice. In Monica Heller, ed., *Codeswitching: Anthropological and Sociolinguistic Perspectives*. Berlin: Mouton de Gruyter,
43. Gardner-Chloros, P. (2009). *Code-switching*. Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511609787
44. Glenn, N. (1977). *Cohort Analysis*, London: Sage.
45. Greig, R. (2003). Changing the Culture. *British Journal of Learning Disabilities*, 31: 150-152. doi:10.1111/j.1468-3156.2003.00250.x
46. Grishchenko, Z. & Titarenko, L. (2019). Belarusian Millennials: A Generation Gap? *FILOSOFIJA. SOCIOLOGIJA*. 2019. T. 30. Nr. 4, p. 317–324 Retrieved from: <https://www.lmaleidykla.lt/ojs/index.php/filosofija-sociologija/article/view/4157/3068>
47. Grotenhuis, R. (2016). Nation-building: Identity and identification, process and content. In *Nation-Building as Necessary Effort in Fragile States*. Amsterdam, Amsterdam University Press. P.109-124 doi:10.2307/j.ctt1gr7d8r.11
48. Gumperz, J. (1982). *Discourse Strategies*. Cambridge: Cambridge University Press.
49. Gumperz, J. J. (1982). *Language and social identity*. Cambridge University Press, Cambridge. Cambridgeshire : New York
50. Hall, K. & Nilep, C. (2015). Code-Switching, Identity, and Globalization. In Tannen, D., Hamilton, H.E. & Schiffrin, D. (Eds.) *The Handbook of Discourse Analysis*. (2nd ed.). John Wiley & Sons, Ltd. 10.1002/9781118584194.ch28.
51. Hammarberg, K., Kirkman, M., Lacey, S. (March 2016). Qualitative research methods: when to use them and how to judge them, *Human Reproduction*, Volume 31, Issue 3, Pages 498–501. <https://doi.org/10.1093/humrep/dev334>
52. Hansen E., Jette & Liu, J. (1997). Social Identity and Language: Theoretical and Methodological Issues. *TESOL Quarterly*. 31. 10.2307/3587839.
53. Haslam, S. A. (1997). Stereotyping and social influence: Foundations of stereotype consensus. In R. Spears, P. J. Oakes, N. Ellemers, & S. A. Haslam (Eds.), *The social psychology of stereotyping and group life* (p. 119–143). Blackwell Publishing.
54. Hecht, M. & Lu, Y. (2014). Communication theory of identity. In T. L. Thompson (Ed.), *Encyclopedia of health communication* (Vol. 1, pp. 226-227). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc. doi: 10.4135/9781483346427.n85
55. Helal, G. & Ozuem, W. (2019). *Social Media and Social Identity in the Millennial Generation*. 10.4018/978-1-5225-7344-9.ch003.
56. Heller, M. (1982). Language, ethnicity and politics in Quebec. Unpublished doctoral dissertation, University of California, Berkeley.

57. Hirša, D. (2009). *Migrācijas ietekme uz valodas vidi Latvijā*. Latviešu valodas aģentūra. Rīga : Zinātne
58. Hogg, M. A., Abrams, D. (1988). *Social identifications: A social psychology of intergroup relations and group processes*. London: Routledge.
59. Howe, N. (1992). *Generations: The History of America's Future, 1584 to 2069*. ISBN 978-0688119126.
60. Ījabs, I. Latvijas okupācijas muzejs. Padomju okupācija un valodas politika pēc neatkarības atjaunošanas. [Accessed: 22.04.2020]. Retrieved from: <http://okupacijasmuzejs.lv/lv/latvijas-okupācijas-vesture/neatkarīga-latvija/padomju-okupācija-un-valodas-politika-pec-neatkarības-atjaunosanas>
61. Johnson, D. (Sep 6, 2019). 'What is LinkedIn?': A beginner's guide to the popular professional networking and career development site. *Business Insider*. Retrieved from: <https://www.businessinsider.com/what-is-linkedin>
62. Kannike, A. Raudsepp, M., Raili, N. (2016). *Generations in Estonia: Contemporary Perspectives on Turbulent Times*. University of Tartu Press.
63. Kawulich, B. (2012). Collecting data through observation. In C. Wagner, B. Kawulich, M. Garner (eds.) *Doing Social Research: A global context*. New York: McGraw Hill
64. Keller, M.L. (2020). *Code-Switching: Unifying Contemporary and Historical Perspectives*. Chem: Springer Nature
65. Kerswill, P. (1994). *Dialects Converging: rural speech in urban Norway*. Oxford: Oxford University Press.
66. Korobka, T. (11 May 2018). The Ultimate List Of All Millennial Characteristics. [Accessed on 29 March 2020] Retrieved from: <https://luckyattitude.co.uk/millennial-characteristics/>
67. Kraidy, M. M. (2002). Hybridity in Cultural Globalization. *Communication Theory*, 12 (3), 316-339. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2885.2002.tb00272.x>
68. Kriege, J. (Sep 29, 2015). Why Generational Theory Makes No Sense. Forbes. Retrieved from: <https://www.forbes.com/sites/oracle/2015/09/29/why-generational-theory-makes-no-sense/#5898d4538eaa>
69. Krumer-Nevo, M. (2002). The arena of othering: A life-story study with women living in poverty and social marginality. *Qualitative Social Work*, 1(3), 303–318.
70. Kursīte, J. (2017). Latgales daudzveidīgā kultūrbagātība laika un telpas perspektīvā. *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis* 71. sējums 4. Numurs
71. Kvale, S. (1996). *Interviews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. Thousand Oaks, CA: Sage.
72. Kvale, S. (2006). Dominance through interviews and dialogues. *Qualitative Inquiry*, 12(3), 480–500.
73. Lai, L.S., & To, W.M. (2015). Content Analysis of Social Media: A Grounded Theory Approach. *Journal of Electronic Commerce Research*, 16.
74. Laitin, D. D. (1998). *Identity in formation: The Russian-speaking populations in the near abroad*. Ithaca: Cornell University Press.
75. Latvija tiecas uz multietnisku nākotni. Publicēts oficiālajā laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", 18.05.1999., Nr. 159/160 <https://www.vestnesis.lv/ta/id/24436>
76. Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs. (1991. gada 15. Oktobrī). Par Latvijas Republikas pilsoņu tiesību atjaunošanu un naturalizācijas pamatnoteikumiem. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/69914>

77. Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts. (2017). Mazākumtautību līdzdalība demokrātiskajos procesos Latvijā. Retrieved from: [https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Petijumi/Mazakumtautibu%20līdzdaliba%20petijuma%20zinojums%202017\(1\).pdf](https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Petijumi/Mazakumtautibu%20līdzdaliba%20petijuma%20zinojums%202017(1).pdf)
78. Latvijas Vēstnesis. (30.12.2008.). Par Latvijas valsts vēstures sākumsoļiem. Publicēts oficiālajā laikrakstā Nr. 202 Retrieved from: <https://www.vestnesis.lv/ta/id/185984>
79. Mack, N., Woodsong, C., MacQueen, K., Guest, G., & Namey, E. (2005). *Qualitative Research Methods: A Data Collector's Field Guide*. Retrieved from: http://www.fhi.org/en/RH/Pubs/booksReports/QRM_datacoll.htm
80. Mannheim, K. (1952). "The Problem of Generations". In Kecskemeti, Paul (ed.). *Essays on the Sociology of Knowledge: Collected Works, Volume 5*. New York: Routledge. p. 276–322.
81. Marshall, C. & Rossman, G. B. (1989). *Designing qualitative research*. Newbury Park CA: Sage.
82. Messina, C. (1 december 1994). From Migrants to Refugees: Russian, Soviet and Post-Soviet Migration, *International Journal of Refugee Law*, Volume 6, Issue 4, 1994, Pages 620–635, <https://doi.org/10.1093/ijrl/6.4.620>
83. Mežs, I. (1994). *Latvieši Latvijā: Etnodemogrāfisks apskats*. Rīga: Zinātne»
84. Ministru kabinets (2018,18. jūl.). Par Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plānu 2019.–2020. gadam. *Latvijas Vēstnesis*, Retrieved from: <https://www.vestnesis.lv/op/2018/143.6>
85. Moran, M. (2015). *Identity and capitalism*. SAGE Publications Ltd doi: 10.4135/9781473910560
86. Mortari, L. (2015). Reflectivity in Research Practice: An Overview of Different Perspectives. *International Journal of Qualitative Methods*. <https://doi.org/10.1177/1609406915618045>
87. Muysken, P. (1995). Code-switching and grammatical theory. In L. Milroy; P. Muysken (eds.). *One Speaker, Two Languages: Cross-disciplinary Perspectives on Code-switching*. Cambridge: Cambridge University Press. pp. 177–98.
88. Nishimura, M. (1995). Varietal conditioning in Japanese/English codeswitching. *Language Sciences*, 17 (2),
89. Onorato, R., & Turner, J. (2004). Fluidity in the self-concept: The shift from personal to social identity. *European Journal of Social Psychology*, 34(3), 257–278. doi:10.1002/ejsp.195
90. Open Society Institute. (2001). Minority Protection in Latvia. Retrieved from: http://providus.lv/article_files/1500/original/Min-LatviaEN.pdf?1331720008 (pp. – 289-292)
91. Par cilvēktiesībām Latvijā 1998. gadā. Publicēts oficiālajā laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", 25.02.1999., Nr. 54 <https://www.vestnesis.lv/ta/id/22068>
92. Pavlovičs, P. (2007). Latvijas reokupācija 1944-1946: historiogrāfijas apskats No Caune, A. red. *Latvijas vēsture 20. gadsimta 40.-90. gados: Latvijas Vēsturnieku komisijas 2006. gada pētījumi*. Rīga : Latvijas Vēstures institūta apgāds
93. Pew Research Center. (February 2010). MILLENNIALS A Portrait of Generation Next. Confident. Connected. Open to change. (pp. 39-44) Retrieved from: <https://www.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/3/2010/10/millennials-confident-connected-open-to-change.pdf>

94. Pew Research Center. Generations and Age. Accessed on 29 March 2020. Retrieved from: <https://www.pewresearch.org/topics/generations-and-age/>
95. Phinney, J. S. (1990). Ethnic identity in adolescents and adults: A review of research. *Psychological Bulletin*, 108, pp. 499–514
96. Pilcher, J. (1994). Mannheim's Sociology of Generations: An Undervalued Legacy. *The British Journal of Sociology*, 45(3), 481-495. doi:10.2307/591659
97. Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (1.01.2020.) Latvijas iedzīvotāju sadalījums pēc nacionālā sastāva un valstiskās piederības. Retrieved from: https://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/ISVN_Latvija_pec_TTB_VPD_2020.pdf
98. Poriņa, V. (2009). *Valsts valoda daudzvalodīgajā sabiedrībā: individuālais un sociālais bilingvisms Latvijā*. Rīga: Latvijas Universitātes, Latviešu Valodas Institūts.
99. Pujolar, Joan (2000). *Gender, Heteroglossia and Power. A Sociolinguistic Study of Youth Culture*. Berlin: Walter de Gruyter.
100. Radaev, V. V. (2019). *Millennials. How Russian Society is Changing*. Moscow: Higher School of Economics
101. Rampton, Ben (1995). *Crossing: Language and Ethnicity among Adolescents*. London: Longman.
102. Ratner, C. (2002, September). Subjectivity and objectivity in qualitative methodology. Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: *Qualitative Social Research* [On-line Journal], 3(3), Art.16. Available at: <http://www.qualitative-research.net/fqs-texte/3-02/3-02ratner-e.htm> [Retrieved from: 27 April 2020]
103. Riekstiņš, J. (2004). *Migranti Latvijā 1944-1989*. Rīga: Latvijas Valsts arhīvs.
104. Rivas, D. (January 2, 2020). What Social Media Do Millennials Use? Digital Media Ninja. Retrieved from: <https://digitalmedianinja.com/what-social-media-do-millennials-use/>
105. Sabiedrības saliedētības politikas ekspertu grupas ziņojums. (Novembris, 2016). Retrieved from: https://www.president.lv/storage/items/PDF/Sab_saliedetiba_Zinojums_nov2016.pdf
106. Salmons, J. (2012). Designing and conducting research with online interviews. In Salmons, J. *Cases in online interview research* (pp. 1-30). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc. doi: 10.4135/9781506335155
107. Salmons, J. (2014). *Qualitative Online Interviews: Strategies, Design, and Skills*. California: SAGE Publications, Inc.
108. Schendl, H. (2000). Syntactic Constraints on Code-Switching in Medieval Texts. In *Placing Middle English in Context*, edited by Irma Taavitsainen, Terttu Nevalainen, Päivi Pahta, and Matti Rissanen, 67-85. Berlin and New York: Mouton De Gruyter.
109. Schieffelin, B. B., and E. Oches, eds. (1986). *Language Socialization Across Cultures*. Cambridge: Cambridge University Press.
110. Sebba, M. (2013). Multilingualism in Written Discourse: An Approach to the Analysis of Multilingual Texts. *International Journal of Bilingualism* 17(1): 97–118.
111. Strauss, W., & Howe, N. (1997). *The fourth turning: an American prophecy*. New York: Broadway Books.
112. Stryker, S. (1980). *Symbolic interactionism: A social structural version*. Caldwell, NJ: Blackburn Press.

113. Study lecture notes. What is Interview Schedule, Definition & Types. Retrieved from: <http://studylecturenates.com/what-is-interview-schedule-definition-types/> [Accessed on 13 April 2020]
114. Svašek, M. (ed.) (2006). *Postsocialism: Politics and Emotions in Central and Eastern Europe*. New York: Berghahn Books
115. Tajfel, H. & Turner, J. (2004). *The Social Identity Theory of Intergroup Behavior: Key Readings*. 10.4324/9780203505984-16.
116. Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (eds.). *The social psychology of intergroup relations*. Monterey, CA: Brooks/Cole.
117. Tian, L., and E. Macaro. (2012). Comparing the Effect of Teacher Codeswitching with English-Only Explanations on the Vocabulary Acquisition of Chinese University Students: A Lexical Focus-on-Form Study. *Language Teaching Research* 16 (3): 367–391. doi:10.1177/1362168812436909.
118. Turner, J. & Oakes, P. (2011). The significance of the social identity concept for social psychology with reference to individualism, interactionism and social influence. *British Journal of Social Psychology*. 25. (pp. 237 – 252). 10.1111/j.2044-8309.1986.tb00732.x.
119. Turner, J. C., Oakes, P. J. (1997). The socially structured mind. In C. McGarty & S. A. Haslam (Eds.), *The message of social psychology: Perspectives on mind in society* (pp. 355-373). Oxford: Blackwell.
120. Turner, J. C.; Reynolds, K. H. (2001). Brown, S. L.; Gaertner (eds.). "The Social Identity Perspective in Intergroup Relations: Theories, Themes, and Controversies". *Blackwell Handbook of Social Psychology: Intergroup Processes*. 3 (1): (pp. 133–152). doi:10.1002/9780470693421.ch7
121. Turner, J., Oakes, P., Haslam, S., & McGarty, C. (1994). Self and Collective: Cognition and Social Context. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 20(5), 454–463. doi:10.1177/0146167294205002
122. Valsts valodas komisija. (2007). *Latviešu valoda 15 neatkarības gadus*. Rīga: Zinātne
123. Vandegrift, D. (24 July 2015). "'We don't have any limits': Russian young adult life narratives through a social generations lens". *Journal of Youth Studies*. 0 (2): 1–16. doi:10.1080/13676261.2015.1059930. ISSN 1367-6261.
124. Volkovs, V. (2018). *Latvijas etnisko minoritāšu identitātes vērtības: starp normātivismu un plurālismu*. Rīga: LU Filozofijas un socioloģijas institūts
125. Weinreich, P. (1986). The operationalisation of identity theory in racial and ethnic relations. In J. Rex & D. Mason (Eds.), *Theories of Race and Ethnic Relations* (Comparative Ethnic and Race Relations, pp. 299-320). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511557828.016
126. Weinreich, U. (1953). *Languages in Contact findings and problems*. Linguistic Circle of New York: New York
127. Wenxia W. (2019). Code-switching and its role in language socialization, *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 22:7, 787-800, DOI: 10.1080/13670050.2017.1313809
128. William, J. (1890). *Principles of psychology*. New York: Holt Rinehart and Winston.
129. World Population Review (2020). Latvia. Retrieved from: <http://worldpopulationreview.com/countries/latvia-population/>

130. Wright Mills, C. (1963). Language and Logic. in *Power Politics and People: The Collected Essays of C. Wright Mills*. New York: Oxford University Press
131. Zellis, K., & Šūpulis, E. (2019). 20. Gadsimta vēsturiskās paaudzes un to identifikācija latvijas iedzīvotāju dzīvesstāstos. Akadēmiskā Dzīve, Nr.55. <https://doi.org/10.22364/adz.55.09>
132. Zentella, Ana Celia. 1997. *Growing Up Bilingual*. New York: Blackwell.
133. Zepa, B. & Kļave, E. (2012). Latvia. Human Development Report 2010/2011: National identity, Mobility and Capability. Rīga: Advanced Social and Political Research Institute ISBN 9789984455341
134. А.В. Матулионис, М. Фреюте-Ракаускене, (2014). Идентичность русской этнической группы и ее выражение в Литве и Латвии. Сравнительный аспект. *Мир России* 2014. No1

10. PIELIKUMI

GLOSĀRIJS

- **Depersonalizēšana:** Darbība, kuras mērķis ir atsavināt kādu vai kaut ko no cilvēka īpašībām vai individualitātes.
- **Diskurss:** Teksts mijiedarbē ar apkārtējo pasauli — sociāliem, psiholoģiskiem, kultūras un citiem faktoriem. Runātais vai rakstītais teksts kā valodas saziņas akts.
- **Etnocentritāte:** Citu kultūru novērtēšana pēc priekšstatiem, kas izriet no savas kultūras standartiem un paražām.
- **Etnonacionalisms:** Konkrētas etniskās grupas politisko interešu aizstāvēšana vai atbalstīšana, it īpaši tās nacionālās neatkarības vai pašnoteikšanās vārdā.
- **Etnopolitika:** Rases vai etniskās piederības politika, kas savā diskursā iesaista gan etniskos, gan politiskos faktoros.
- **Globalizācija:** Daudzpusīgs process, saistīts ar ekonomiskām, sociālām, tehnoloģiskām, politiskām un citām izmaiņām, kuru rezultātā vairums pasaules valstu un ģeogrāfisko reģionu kļūst savstarpēji ciešāk saistīti, taču arī vairāk atkarīgi viens no otra.
- **Hibrīdā identitāte:** Dažādu etnisko, nacionālo, sociālo identitāšu projicēšana vienlaikus, identitāšu “sajaukums”.
- **Identitāte:** Personas priekšstats par sevi, kas iegūts identificēšanas rezultātā.
- **Koda maiņa:** Apzināta pāreja no vienas valodas uz otru vienā saziņas aktā viena un tā paša runātāja (retāk — rakstītāja) tekstā.
- **Komunikācija:** Informācijas vai domu apmaiņa starp personām; informācijas pārraide; mijiedarbības forma, kurā izmanto valodu vai citas zīmes; sazināšanās; sakari; saskarsme. Valodniecībā — sazināšanās, izmantojot valodu.
- **Kritiskais diskurss:** Pieeju kopums humanitārajās un sociālajās zinātnēs, kuru mērķis ir diskursa kritiskā izpēte.
- **Lingvistika:** Zinātnes nozare, kurā pēta valodu, tās īpašības, uzbūvi, funkcionēšanu un attīstību.
- **Multietnisks:** Attiecas uz vairākām etniskām grupām vai sastāv no tām.
- **Naturalizācija:** Iedzīvotāju uzņemšana pilsonībā.

- **Psiholingvistiska:** Psiholoģijas un lingvistikas starpzinātne, kas pētī valodu mijiedarbību ar tās lietotāju.
- **Refleksija:** Cilvēka teorētiskā darbība, kurā viņš izzina savu rīcību un likumus.
- **Sociālā hierarhija:** Sabiedrības hierarhija jeb stratifikācija ir viens no socioloģijas zinātnes pamatjēdzieniem, kas apzīmē sabiedrības sadalīšanu atsevišķos sociālajos slāņos.
- **Sociālās zinātnes:** Visas zinātnes nozares, kurās pēta cilvēkus un cilvēku sabiedriskās attiecības.
- **Sociolingvistiska:** Valodniecības nozare, kas pēta ar valodu un sabiedrību saistītas problēmas. Uzmanība tiek veltīta sabiedrības ietekmei uz valodu.
- **Socioloģija:** Zinātne par sabiedrību, tās rašanās, funkcionēšanas, attīstības, sociālo attiecību un sociālo kopību likumiem.
- **Triangulācija:** Metode vai plurālistiska pieeja, kas izmanto dažādas metodes, lai apskatītu pētījuma tēmu no dažādiem viedokļiem un rādītu daudzveidīgu datu kopumu.

Nikolas Matjušenko

Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras
programmas 2. kursa studente

Maģistra darba “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes
komunikācija: Valodas koda maiņas analīze” izstrādes pētījums.

Vienošanās ar autoru.

Autora vārds, uzvārds: _____

Dzimšanas vieta, datums: _____

Intervijas datums un laiks: _____

Intervijas apjoms _____ min.

Intervētāja vārds, uzvārds: _____

Es, _____, piekrītu savu datu izmantošanai un apstrādei Nikolas Matjušenko maģistra darba “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze” izstrādes pētījuma realizēšanas nolūkos. Tās drīkst pavairot un izmantot pētījumos vai publikācijās, paturot manu identitāti konfidenciālu / minot mani kā avotu, Piekrītu, ka tās pilnīgi vai daļēji var būt pieejamas interneta publikācijā.

Autora paraksts:

Intervētāja paraksts

3.pielikums
Intervijas plāns

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	
4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	
Tēma: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	

2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	
Tēma: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	
5	Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?	
6	Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	
8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	

2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутой/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	

13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?	
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?	
	Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?	

Pirmdiena, 27. aprīlis

Šodien no rīta Facebook Messenger sarakstījos ar Santu. Lai gan viņas dzimtā valoda ir latviešu, mēs vienmēr rakstiski komunicējam angļiski – tas ir interesants paradums, kas saglabājies kopš iepazināmies studiju laikā Lielbritānijā. Dažas frāzes un vārdus izmantojam no latviešu un krievu valodas, kad tās ir nepieciešamas, lai precīzāk izteiktos vai lai komunicētu savu un sarunas noskaņu.

Darbā saziņai pamatā izmantoju latviešu valodu – gan profesionālos jautājumos, gan ikdienas komunikācijā ar kolēģiem. Ar tiem, kam dzimtā ir krievu valoda, runājām arī krieviski, bet šodien tas bija tikai savstarpējās sarunās par tēmām, kas nebija saistītas ar darba pienākumiem. Tā kā viens no dienas uzdevumiem bija apkopot un sagatavot informāciju angļu valodā par uzņēmuma korporatīvo sociālo atbildību, izmantoju arī angļu valodu.

Rakstot maģistra darbu izmantoju oficiālu, akadēmisku latviešu valodu, bet tam meklēju arī informāciju krievu un angļu valodās.

Otrdiena, 28. aprīlis

Bija gara saruna ar mammu pa telefonu. Kā vienmēr runājām krieviski, kas ir mūsu ģimenes pamatvaloda. Mamma labi zina latviešu valodu, tāpēc sarunā gan viņa, gan es regulāri “iepinām” vārdus latviski – tad, kad tie ir kādi specifiski nosaukumi vai ja tos uzreiz nevar ātri pārtulkot. Piemēram, kad stāstu par savu darbu un uzdevumiem. Tā kā darba vidē pārsvarā komunikācija ir latviski, man vieglāk un ātrāk ir lietot to pašu valodu, lai aprakstītu notiekošo.

Sazvanījos arī ar mammas draudzeni Tatjanu saistībā ar dzīvokli, ko viņa piedāvā izīret. Viņa sarunu uzsāka krievu valodā, līdz ar to es to arī turpināju krieviski. Domāju, ka darīju to ne tikai, jo tā bija vienkāršāk, bet arī daļēji aiz cieņas pret viņu.

Sazinājos arī ar bijušo kolēģi Kristīni. Lietojām viņas dzimto valodu – latviešu. Citreiz ar viņu komunicējot mēdzu arī izteikties krieviski, jo zinu, ka viņa šo valodu labi pārvalda. Kristīne ir man labi pazīstama vienaudze, līdz ar to jūtos brīvi mainot valodas sarunas laikā.

Trešdiena, 29.aprīlis

Šodienas darba pienākumos ietilpa vēstuļu rakstīšanas un dažādas informācijas tulkošana. Līdz ar to lietoju gan krievu, gan latviešu, gan angļu valodas. Arī īpašu uzsvāru uz profesionālu valodu pielietojumu.

Apmeklēju pārtikas veikalu, lai iepirktos. Ar kasieri sarunājos latviski.

Maģistra darbam pabeidzu pētījuma dizaina daļu (oficiālā, akadēmiskā latviešu valodā) un sāksu gatavoties padziļinātajām intervijām. Būs interesanti redzēt, kā tas ietekmēs manus valodu lietošanas paradumus laikā, ko veltu akadēmiskam darbam.

Ceturtdiena, 30.aprīlis

Grindex šodien notiek ievadapmācības visas (saīsinātās) darba dienas garumā. Tas nozīmē, ka visu šo laiku dzirdu un lietoju korektu, profesionālu latviešu valodu.

Sazvanījos ar maģistra darbu vadītāju. Saruna notieka latviešu valodā, jo tā ir mācību oficiālā valoda, un arī visa mūsu iepriekšējā komunikācija ir bijusi latviski.

Uzsāku komunicēt ar iespējamajiem dalībniekiem padziļinātajām intervijām. Visiem cenšos pielāgoties viņu iepriekš izrādītajām preferencēm valodas izvēlē, līdz ar to sarunas notiek gan latviski, gan krieviski, gan jaukti abās valodās. Lielākoties lēmums pielāgoties ir balstīts uz pieklājību, kas, kā iepriekš esmu novērojusi, no manas puses gandrīz vienmēr ir galvenais pamatojums pielāgoties šādās situācijās.

Piektdiena, 1.maijs

Devos ārpus pilsētas, kur tikos ar dažiem draugiem, lai pabaudītu dabu. Runājām krievu valodā, jo ar šiem draugiem tā ir ierasts.

Šodien veicu pirmās trīs intervijas. Dalībnieces visas bija sievietes, un visas trīs - Beatrisa Kokina, Ļena Špoļanska un Oksana Kirilenko – izvēlējās krievu valodu sarunai. Arī es, protams, šajā gadījumā intervijās runāju krieviski.

Sestdiena, 2.maijs

Satikos ar savu māsu, lai dotos izbraucienā ar riteņiem pa pilsētu. Pamatā runājām krieviski, bet, kā parasti, lietojam arī vārdus, terminus un frāzes latviešu un angļu valodās.

Biju iegājusi iepirkties veikalā “Drogas”. Stāvēt pie kases, dzirdēju, ka pircējs pirms manis ar pārdevēju sarunājas krieviski. Kad pie kases nonācu es, arī es automatiski pārdevēju uzrunāju krieviski. Tā kā šķita, ka mums abām komunicēt krievu valodā ir ērti, sarunas valodu nemainījām.

Šodienas intervijās piedalījās Anastasija Kozlova un Olga Mlada. Abas izvēlējās krievu valodu kā intervijas norises valodu. Anastasija tuvāk paskaidroja, ka viņai ir vienalga, kurā valodā sarunāties, bet viņa domā, ka krieviski būtu vieglāk izteikties.

Svētdiena, 3.maijs

Šorīt tētis bija atnācis pie manis ciemos, un mēs kopā brokastojām. Runājām, kā vienmēr, krievu valodā. Tāpat, kā ar pārējo ģimeni, ik pa laikam izmantojām kādus vārdus latviski, kad tā bija vieglāk izteikties.

Lielāko dienas daļu veltīju padziļināto interviju transkribācijai. Tā kā līdz šim interviju dalībnieki ir izvēlējušies krievu valodu sarunai, tad šodien pamatā visu laiku, ko veltīju maģistra darbam, es izmantoju krievu valodu.

Pirmdiena, 4.maijs

Šodien – Latvijas neatkarības atjaunošanas dienā - bija interesanti vērot manu draugu aktivitātes dažādos sociālajos tīklos. Pēc maniem novērojumiem vairāk kā parasti tika izvēlēta latviešu valoda. Bet savas pārdomās un sajūtas par valsts vētkiem daudzi šajā dienā izteica arī citās valodās, tostarp krievu un angļu.

Daļu dienas pavadīju palīdzot Kristīnei pārvākties, arī mana mamma piedalījās. Šajā laikā sarunājāmie jaukti – gan latviski, gan krieviski. Mana mamma un Kristīne centās būt pretīmnākošas viena pret otru, līdz ar to uzrunāja otru viņas dzimtajā valodā. Tālāk gan katra

saruna attīstījās dažādi – atkarībā no sarunas temata un vēlmes izteikties – un tika lietota viena vai otra valoda, vai abas kopā. Arī es brīvi lietoju abas valodas pēc izjūtām un nepieciešamības, mēdzot pat izmantot kādu frāzi angļiski.

Novadīju arī vienu interviju – ar Dmitriju Puzdrovu. Viņš bija pirmais no intervētajiem, kas izvēlējās sarunai latviešu valodu. Dmitriju es personīgi pazīstu jau diezgan sen, un mēs esam pavadījuši daudz laika kopā. Tāpēc zinu teikt, ka arī ikdienā viņš pārsvarā lieto latviešu valodu, un bieži mēs arī komunicējam šajā valodā, tomēr ik pa laikam sarunājos mēdzam “ieslīdēt” izteicienos un vārdos krievu valodā, kad tas ļauj spilgtāk izteikties.

Otrdiena, 5.maijs

Šodien pēc darba iegriezos “New Yorker” apģerbu veikalā. Gan pie kases, gan jautājot par pieejamo produkciju ar darbiniekiem sarunājos latviešu valodā.

Pēc tam tikos ar Valēriju Čuhnovu, lai veiktu interviju. Viņš izvēlējās sarunāties latviski.

Trešdiena, 6.maijs

Darbā uzsāku jaunu mazo projektu – vēstuļu rakstīšanas pamācību latviešu valodā. Kad šo pabeigšu, būs tādas jāsastāda arī angļu un krievu valodās. Lielu dienas daļu pavadīju atsvaidzinot manas zināšanas par profesionālo vēstuļu rakstīšanu latviešu valodā, ar to saistīto gramatiku un terminoloģiju. Ievēroju, ka gan darba dienas laikā, gan pāris stundas pēc tam arī ar darbu nesaistītā komunikācijā vairāk kā ierasts izvēlējos izmantot latviešu valodu. Pieņemu, ka tas tādēļ, ka iedziļinoties šādos valodas “smalkumos”, ir grūtāk pārslēgties uz citu valodu tajā brīdī.

Šodien intervēju Anastasiju Bagradi. Viņu pazīstu vairākus gadus, un, kā ierasts, pirms intervijas sarunājāties krieviski, un arī intervijas laikā Anastasija izvēlējās krievu valodu.

Ceturtdiena, 7.maijs

Šodien darbā piedalījies sapulcē, kuras laikā notika video konference ar partnerim ārzemēs. Līdz ar to nedaudz vairāk profesionālā vidē izmantoju angļu valodu.

Pēcpusdienā veicu vēl vienu interviju. Dalībniece - Aleksandra Olehoviča. Sarunājāties krieviski.

Vakarā izveidoju jaunu ierakstu Instagram, kas automātiski arī pārpublicējās facebook. Tekstam rakstīju krievu valodā, jo vēlējos izteikt personīgas pārdomas par pārmaiņām saistībā ar COVID-19 pandēmiju un par svarīgajām lietām, kas tomēr paliek nemainīgas. Izvēlējos to valodu, kurā man bija vieglāk atrast īstos vārdus un tādejādi nodot lasītājiem domas noskaņu.

Piektdiena, 8.maijs

Šodien devos apciemot ģimenes draudzeni Viktoriju Kupču, kura arī bija piekritusi padziļinātājai intervijai mana maģistra darbam. Esmu personīgi tuva ar visu viņu ģimeni, un parasti, kad tiekamies vai es viesojospie viņas, mēs par pamatvalodu izvēlamies krievu valodu. Arī intervija noritēja krieviski. Vēlāk intervēju viņas brāli Antonu Puhoviku. Arī ar viņu sarunājāties krievu valodā, kā ierasts savstarpējā ikdienas komunikācijā.

Pirms devos pie Viktorijas, iegriezos “Rimi” pārtikas veikalā. Laikam grūtas darba nedēļas ietekmē, ne es, ne pārdevēja šoreiz neuzsāka sarunu - līdz ar to šoreiz komunikācija šajā situācija nenotika vispār.

Vēlāk intervēju vēl divas sievietes – Olgu un Irēnu. Irēnas intervija bija ļoti interesanta. Viņa vēlas distancēties no asociācijas ar Krieviju un krievu kultūru, tāpēc izvēlas runāt latviski un identificē sevi kā poļu izcelsmes.

Sestdiena, 9.maijs

Šodien veicu vairākas interviju transkribācijas. Šoreiz krievu un latviešu valodas izmantoju aptuveni vienlīdzīgi. Pēc tam arī vēl laboju un papildināju maģistra darba teorijas daļu, kur izmantoju akadēmisku latviešu valodu un tulkoju citātus no angļu valodas.

Pēcpusdienā devos nopirkt pārtiku un citas ikdienā nepieciešamās preces tirdzniecības centrā “Mols”. Ar pārdevējiem veikalos sarunājos latviešu valodā, bet ceļā uz mājām mani krievu valodā uzrunāja vīrietis, prasot informāciju par sabiedriskā transporta grafiku un maršrutu. Atbildēju viņa izvēlētajā valodā – krieviski.

Svētdiena, 10.maijs

Šodien veicu jau 14. padziļināto interviju. Dalībnieks bija Pāvels Šišlovs, kurš izvēlējās runāt latviešu valodā. Intervijas sākumā viņš minēja, ka viņam būtu vienalga, vai runāt krieviski vai latviski, un piedāvāja pielāgoties man.

Tā kā šī svētdiena ir Mātes diena, devos ciemos pie mammas uz viņas vasarnīcu. Tur satiku vienu no viņas draudzenēm, kam arī dzimtā valoda ir krievu. Pamatā visa komunikācija mūsu triju starpā notika krieviski, ar atsevišķām frāzēm latviski.

1.intervija: Aleksandra.

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Ja drīkst, es labprāt runātu krievu valodā. Man tā būtu vieglāk izteikties par šo tēmu.
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Там, мне 28. Нет, 29 уже, недавно исполнилось, я 1991 года.
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	В Риге

3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	В Балтезерсе, в Ādažu novads.
4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Эм, я латышка. Ни как, точнее этнически я русская, но да.
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Латвийское. Сама себя я определяю, что я, тем не менее, все-таки наверно определяю себя латышкой. Ну то есть больше себя ассоциирую с Латвией. Если я, например, с кем-то знакомлюсь с иностранцем, я всегда говорю, что я Латвия.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	В школе на русском, заканчивала школу на английском в Англии.
Tēma: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Однозначно ощущаю какое-то влияние. Может быть оно с годами испаряется, уходит. Но в любом случае, из-за семьи все равно это остается. Как я это ощущаю? Это какие-то традиции, какие-то обычаи как мы празднуем праздники, как мы собираемся, в каком формате. Что мы готовим на те же праздники или прося что мы привыкли есть в обыденной жизни. Конечно же культура, это фильмы, которые я смотрела в детстве, они однозначно тоже отложили какой-то отпечаток. Какая-то музыка. Это все сформировало мою личность и естественно занимает большую часть моей самоидентификации.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužas?	У меня ностальгии по советским временам нет, потому что я не жила при советском союзе. Я только родилась во время его распада уже. Ностальгия может быть у моих бабушек и дедушек, вот у людей того поколения есть эта ностальгия. У меня есть возможно какое-то любопытство культурное. Я слышала какие-то рассказы, я слышала, как это было. То есть я познавала то время через фильмы, через передачи.

		<p>Вот это любопытство культурное к какому-то прошлому времени, оно присутствует и возможно какие-то приятные ощущения с этим связаны, ассоциации. Потому что, опять же, я не интересуюсь особо политикой, поэтому я какие-то политические моменты даже не ассоциирую с тем временем. От родных, более старшего поколения, у меня есть какая-то картинка в голове, ассоциации и только вот так я, может быть можно сказать, ностальгирую. Но чтобы я сейчас жила и скучала по тем временам, такого точно нет.</p>
Tēma: Identitāte		
1	<p>Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?</p>	<p>Это очень очень сложный вопрос. Я бы подумала чуть-чуть.. я бы сказала, что раньше я ее достаточно активно искала, или даже не искала, а пыталась понять, почувствовать такую вот яркую принадлежность к чему-то. Я думала, что это сделает меня полноценным человеком, поможет мне быть таким вот уверенным в себе, полноценным взрослым человеком. Но потом, с годами, я поняла, что это не обязательно то, что прям так критично имеет большое значение в жизни. Сейчас наверно вот эта вот этническая принадлежность, она немного удаляется, становится менее важной и я ощущаю себя просто собой. Я не думаю, что я должна себя прямо закоренело определять к какой-то этнической расе. То есть я сама по себе могу общаться со всеми, с кем угодно и себя вот так вот строго не определять?</p>
2	<p>Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?</p>	<p>Да, конечно. Это, как вы и сказали и как я упоминала, это праздники, это какая-то конечно музыка русская, хотя я не сказала бы, что я очень большой фанат именно себя идентифицировать через русскую музыку. Ну, я скажу так, да, конечно есть, конечно я ощущаю принадлежность и у меня в жизни, естественно, присутствует символика моей</p>

		<p>этнической принадлежности, но, наверно, я отношусь к тем людям, которые на этом не делают акцент, не фокусируются. Так развернуто я даже, наверно, не могу ответить на этот вопрос, наверно да, я может быть об этом просто в повседневной жизни не думаю или к чему это относится. Да, праздники да, музыка да, старые фильмы конечно да, книги и авторы, стихи. Но также я отношусь с таким же уважением к авторам, музыкантам других стран, других этнических принадлежностей. Поэтому это не то чтобы я себя как-то привязываю, это такого рода разнообразие жизненное и культурное, но не путь к самоопределению. Я звучу как какой-то инопланетянин.</p>
3	<p>Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?</p>	<p>Да, я считаю, что у меня достаточно латвийский менталитет. То есть я такой представитель северной Европы, это определенный. Хотя другой стороны.. я достаточно.. Окей, сейчас я сформулирую более корректно. Например, профессиональное поведение – я себя очень отношу к Латвии, к Европе, к методам и подходам, как люди работают в этих странах, как они относятся к решению задач, с каким спокойствием и прагматичностью относятся к этому, мне кажется я абсолютно к такому типу подхожу и этим самым я ассоциирую себя с Латвией. Мне кажется что здесь люди, в профессиональной среде, имеют такое же отношение к работе, к профессионализму, к техникам, методикам, как я. Потом, я очень очень ощущаю близость, например, к природе в Латвии. Мне нравится как люди здесь отдыхают, здесь есть определенная культура отдыха, своего рода eco traveling, то есть в деревнях, на пляже, в общем близко к природе, а это ужасно близко мне. Потом я очень люблю кухню латвийскую. Ну как сказать, ее такой определенной нет, как например в Италии, но тем не менее, здесь есть</p>

		<p>определенный стиль как люди едят, что они едят. Я такие примеры приведу, как например самая популярная ягода, символ Латвии – это черная смородина. И для меня, все что из нее сделано, это самое лучшее, что есть на земле. Какое-то облепиховые компоты, чай – это все такое Латвийское. Мне так это нравится! Опять же я чувствую приближённость к этому, по такому могу очень ностальгировать. Что еще? Наверно это все такое самое яркое. Но однозначно да, я принадлежность чувствую к культуре.</p>
4	<p>Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?</p>	<p>Я праздную Латвийские национальные праздники, 18 ноября.. ну как бы наверное все праздники я отмечаю, а Christmas и Lieldienas это тоже считается? Тогда да, я заметила за собой, что раньше мы больше праздновали рождество в январе, как-то собирались и ужинали, а сейчас, наверное, больше празднуем эти все праздники по Латвийскому календарю. Возможно это какая-то глобализация, навеянное мышление, то есть мы сейчас так отошли от праздников русских к латвийским больше.</p>
5	<p>Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?</p>	<p>принадлежность к группе национальных меньшинств.. Нуууууу... ээээ.... Пфффф... а как это выражается? Как я должна эту принадлежность чувствовать? В каком-то ущемлении прав, что я как-то ущемлена? Ну смотри, в плане языка я не то чтобы себя чувствовала ущемленной, когда вернулась из Англии, но я однозначно чувствовала напряжение и стресс. Я бы сказала, что это скорее был навязанный сам себе в голове комплекс. Думала ли я о том, что я русская в Латвии? Нет. Я просто думала, что мне надо приложить усилия и сделать как можно быстрее так, чтобы я очень хорошо говорила по-латышски. Потому что все же семь лет я прожила в Англии и не говорила по-латышски и</p>

		это большой срок. То что, например, до работы нынешней у меня не было такого большого exposure к коллегам латышским, друзьям, которые только по-латышски разговаривают. Поэтому, возможно, тогда я себя.. я об этом не так сильно думала, но, однозначно я принадлежала к какой-то русско-говорящей части Риги. То есть все мое окружение, мы все говорим, говорили по-русски и, в принципе, не было такого места или возможности, где я могла бы в свободное время или во время работы говорить по-латышски. А сейчас все в корне изменилось. То есть в профессиональной жизни я только говорю по-латышски и по-английски и сейчас я вообще не ощущаю никакой разницу и не чувствую особую какую-то принадлежность к конкретной группе языковых меньшинств.
6	Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	Очень ограниченно, очень мало. Я как бы.. сколько у меня слов паразитов ужас слушать себя не хочу. Я русскую культуру модную потребляю очень ограниченно, очень мало. Так что я бы наверное ту не могу много прокомментировать. Что-то да, но очень мало.
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	Вообще нет. Это не моя страна. Это как бы да, страна, там, возможно, предков, но нет.
8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Я думаю что это такой как бы мировой праздник. Который связан с окончанием большого насилия мирового. То есть я бы сказала, что это общий праздник мировой. Может не эта конкретная дата, но конкретное событие, с которым она связанна. Было остановлено просто мировое глобальное насилие. Это по-моему стоит отмечать. Естественно люди, которые видели ужасные вещи, жили во время войны и которые служили, которым нужно было воевать.. В войне есть две стороны и в любом случае все воюют. В любом

		случае все видят насилие и не для всех это был прям выбор, который они осознанно делали и прям хотели идти воевать и убивать людей. Поэтому если.. это очень сложный вопрос, это уже какой-то философский вопрос. Понятно, что было остановлено насилие, закончилась Вторая Мировая Война и наверно надо почитать честь людей, которые воевали. Опять же я очень эмоционально отстраненный человек в этом плане – войны изначально не должно было быть. Поэтому кто прав, кто виноват, надо ли праздновать.. я думаю, почитать надо. Это было тяжело, наверное, ужасно. Не знаю. Очень сложный вопрос для меня.
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Мой родной язык русский, я еще говорю по-английски, французски и латышски.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Продвинутый.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Значит, все умеют разговаривать по-латышски, но общаемся мы по-русски. В семье, я имею ввиду, с родителями по-русски. С партнером по-русски и иногда по-английски. Когда мы ругаемся. В семье по-русски потому что мы русская семья, хоть мои родители уже родились здесь, родители родителей родились в России. Поэтому так просто продолжалось в семье, что мы говорим на русском, не смотря на то что все умеем говорить на латышском, он просто не родной язык, это было бы не естественно и не натурально, если бы мы говорили на латышском в семье.

4	<p>Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?</p>	<p>На работе, наверно, все же большая часть это носители латышского языка. На работе я общаюсь больше всего на латышском, затем на английском и только потом на русском. То есть такой постепенный разброс. Это обосновано тем, что большинство коллег и клиентов – носители латышского языка. Поэтому в большинстве случаев мы говорим по-латышски. А английский язык это язык внутреннего общения потому что у нас международная компания и есть иностранцы, хоть их и меньшее количество, но в любом случае в каждой команде есть кто-то иностранец и при общих собраниях это всегда английский и так же чтобы вести документацию или внутреннюю переписку, которые должны быть сохранены, они всегда у нас тоже на английском чтобы в любой момент любой человек мог с ними ознакомиться. Иногда тоже некоторые есть клиенты, с которыми необходимо на английском разговаривать. Что касается русского, то есть просто какие-то отдельные коллеги, с которыми я общаюсь по-русски.</p>
5	<p>Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?</p>	<p>В большинстве своем использую наверно русский, а также английский. Среди друзей, наверно я бы сказала близко к 50/50, но наверно на данном этапе жизни больше русских... ой, русскоговорящих. Английский используем потому что есть друзья, которых я повстречала во время того, как я жила в Англии и я с ними поддерживаю связь, а также у многих моих друзей вторые половинки, ну кто-то из паны – иностранец и при общих сборах мы всегда говорим на английском, чтобы всем было понятно, мы уже привыкли, это для нас очень обыденно. Русский я тем не менее больше конечно использую, но английский тоже где-то там на 40%. Язык общения обусловлен тем, чтобы все понимали –</p>

		удобством. Если нас 10 человек и один не говорит на русском и не понимает, естественно мы весь вечер будем говорить на общедоступном языке, латышском или английском.
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Латышский. Не знаю почему, потому что мы в Латвии живем, поэтому общаемся на латышском. То есть в любых ситуациях вне дома, в том числе и на работе, в магазине, вне работы, с официантами, если я звоню по каким-то объявлениям или мне нужно сделать запись к доктору, в парикмахерскую или на маникюр - я всегда всегда говорю на латышском. И все больше и больше замечаю ситуаций что два этнических носителей русского языка говорят между собой в том же магазине, ресторане на латышском. То есть мы оба знаем, что мы русскоговорящие, наверно, как первый язык, но в любом случае – мы говорим на латышском. Это уже как-то так заведено.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	Латышский, в соответствии с теми же причинами, это государственный язык. И почему бы нет? Мне нужно совершенствоваться все время, поэтому let's do this.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Ну если на рынке, например, я пришла за овощами или ягодами и женщина или мужчина, которые продают овощи, они будут подзывать кого-то на русском и я просто услышу это, что они уже говорят на русском, тогда я наверно подойду, спрошу что-то, если меня интересует, на русском. Если я услышу что человек explicitly говорит на русском, даже буквально на пару секунд. Возможно, что есть еще такой момент, если мне что-то нужно спросить и я вот совсем не знаю это слово на латышском, что-то очень нишевая, специфическая, техническая вещь, которой латышское слово я точно не знаю. Но опять же, может быть я подойду, поздороваюсь и начну даже на латышском и

		потом перейду на русский, когда уже ближе к топике разговора подойдет. Мало вариантов, но наверно какие-то вот такие.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	Со своими подписчиками.. На каком я посты делаю? Английский 90%, 10% русский. Почему? Наверно потому что у меня много подписчиков это мои какие-то иностранные друзья и я хочу чтобы они все понимали, что я написала и как я пошутила. На русском это когда у меня там особое настроение или какая-то особая фраза, которая именно по-русски звучит веселее или эксцентричнее. Тогда я использую русский. Как-то так.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Нет, исключений чтобы я говорила на латышском нет в соц. Сетях
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	90%.. нет, скажем так, 80% на английском, 10% на русском и 1-% на латышском. Это обусловлено очень долгим проживанием в Англии, 7 лет я училась, я читала на английском, то есть я бы сказала что это для меня уже как второй родной язык. Плюс мне кажется что намного больше ресурсов в интернете а английском языке, может быть как-то я больше полагаюсь на англоязычные ресурсы в каких-то глобал моментах. То есть мне это удобно, это раз, а два – я на эту глобальность больше опираюсь, больше ей доверяю, больше источников и выше качество информации.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	Английские, только, 100%.
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	Ну точно не на русском. Опять же, если мы говорим о школьном образовании, то только латышский. Опять же – гос.язык, Латвия, все как надо.

14	<p>На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?</p>	<p>В государственных высших учебных заведениях, принципиальные какие-то главные программы, я думаю, должны быть на латышском. И я думаю что из-за того насколько мы в таком глобальном мире живем, какие-то должны быть варианты на английском языке, чтобы студенты имели возможность выбрать это и подтянуть английский, освоить необходимые терминологии, которые им будут нужны в определенной индустрии, где они собираются работать, потому что в принципе, нууу, надо понимать, что все индустрии сейчас в принципе на английском работают. Чтобы была возможность работать глобально. Поэтому да, на латышском и английском. Как-то так. Это просто огромный плюс, если есть возможность учиться на английском. НО! Простите, в частных вузах, я считаю, что там все же у людей должен быть выбор. Я не знаю конечно какой.. как это.. как benefit... польза! Я не знаю какая польза от того чтобы учиться на русском в Латвии в высшем учебном заведении, я не вижу это логичным и не понимаю, что от этого можно получить, но, возможно, если клиент хочет платить деньги и учится на русском, то, наверно, должна быть такая возможность в демократическом мире. На всех языках, хоть на татарском. Это что касается частных школ, да ради бога, хоть на эстонском, делайте что хотите, что клиент хочет.</p>
NOSLĒGUMS		
	<p>Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?</p>	<p>Оставаться позитивным, делать успехив изучении языков, уважать все культуры, уважать языки, радоваться разнообразию в мире и обязательно разговаривать на государственном языке.</p>

	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>Конечно преимущество. Я на это только как на преимущество смотрю. Лучше, быстрее, выше, круче. То есть это только развивает мой мозг, мои способности, мою адаптацию к сложным условиям, преградам. Я на это смотрю исключительно как на опыт, на возможность улучшить себя, улучшить свой мозг и так далее. Конечно если ты старенький уже, тут уже тяжело судить. Когда и стресса больше, и тревожный ты уже потому что в пожилом возрасте. Так что для старших поколений я не знаю, был ли плюс это, тяжело. Люди не любят менять вещи, люди привыкают, становятся более ворчливые и такой стресс может как-то даже на здоровье отразиться. Но до 50 конечно еще надо учить, даже до 60.</p>
--	--	---

2.intervija: Anastāsija B.

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Krievu
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Мне 28 лет, я 91го года рождения
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	В Риге
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	В Адажи

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	В паспорте написано krieviete, которая имеет паспорт латышского гражданина.
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Латышское. Сама себя я определяю скорее русской, чисто в связи с культурой, с семьей, с языком, на котором я росла. Но.. достаточно трудно сказать.. русская, да, русская.. русская из Латвии. Это не русская из России, это русская из Латвии. Отдельный сегмент.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	На русском, но в детском саду на латышском.
Tēma: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Я думаю, что на идентичность влияет еще и Евросоюз, в котором мы сейчас и, в принципе, достаточно трудный вопрос. Возможно немного влияют старшие поколения, которые жили в этом Советском Союзе. Лично на меня, я не знаю. Наверно влияет – это, тем не менее, позиции родственников, где-то более жесткие, где-то более мягкие, но это позиции родственников. То есть, я сама достаточно flexible и где-то даже не знаю, какую точку зрения я больше понимаю – родственников латышских (будущих родственников), или родственников русских.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužas?	Возможно ностальгия есть через призму бабушки для которой советский союз был самым прекрасным светлым временем, когда все было по порядку – работы, учебы, зарплаты. Даже мамина, возможно, тоже. Но мама была уже на границе этого всего. Наверно какие-то сентиментальные моменты, возможно фильмы, потому что из этой культуры наверно мои корни. Наверно какая-то есть.
Tēma: Identitāte		

1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Важна, потому что я русская и я была воспитана на русской литературе, на русской музыке. Даже момент домашнего быта, кухни, то что связано с семьей – какие-то теплые моменты и воспоминания, они связаны с русской культурой.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	Возможно русская музыка, тексты – я ее чувствую больше. Литература та же. Что я еще делаю.. Наверно в своей жизни я скорее пытаюсь ее разбавлять и миксовать постоянно. Потому что это диктует общество и мне это нравится. Потому что я считаю, что латышская культура такая же крутая и богатая, как и русская, как и любая. Поэтому я лично это очень активно микую.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Да. Если честно, по каким-то бытовым моментам в моей нынешней жизни латышская культура выражается больше чем русская. Возможно из-за сожителя. Но мне действительно очень нравится. Я, когда езжу за границу, всегда с огромным счастьем возвращаюсь в Латвию. Я не знаю, что это. Я себя 100% чувствую тут как дома, и я также люблю и язык, и музыку, и кухню. Мне особенно нравится, что, например, у меня нет возможности ездить к каким-то русским истокам нашего рода. Из русских истоков у меня только моя семья, связь с поколениями. А из латышской культуры у меня вокруг все.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	Плюс еще то, что мы не живем в Риге, мы постоянно ездим в другую сторону, из риги. А там все еще более латышско – деревни, рыбаки. Вид отдыха – для меня он наверно намного больше с латышской культурой связан. 100%.

<p>5</p>	<p>Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?</p>	<p>Ну да. Да. Ну возможно через то, что латышский не мой родной язык. Я, грубо говоря, в магазины когда прихожу, я задумываюсь, на каком языке спрашивать про тот или иной товар или разговаривать с официантами. Это один. Второе в компании, возможно, латышской, даже друзей, я чувствую что я напряжена.. я должна внедряться и интегрироваться, нежели они. От этого у меня, может быть, какие-то психологические загоны и я в итоге не отдыхаю в таких компания, потому что меня это напрягает. Автоматически мне кажется что я not fitting in the box. Просто даже темами для разговоров и языковой темой. Думаю примарно это проблема языка прежде всего стоит. Возможно у нас в быту нет таких мега-отличий, как языковой момент. Настоящее общение для меня это незапланированное общение в плане продумывания тем – это рэндом разговор, натуральный. И ни на одном кроме русского у меня не идет так потоково мысль, потому что русский – родной. Хотя возможно это чисто языковая практика, но нет нет нет. Возможно вопрос ментальный – разные менталитеты. От этого бывает некомфортно, например, в общении в компании. Темы для разговоров не отличаются, но какой-то духовный момент, эмоциональный язык, менталитет – очень отличаются. Мне кажется, что вот русские люди они дико эмоциональны и для них важнее эмоции, которые они передают и получают, очень важно какой-то уют и тепло, душа на распашку. А у латышей это более все консервативно – не надо лишних эмоций, лишнего тепла или уюта, не надо. Им так уютнее. А мне уютнее, когда все нараспашку и целуются.</p>
----------	---	---

6	Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	Да, все это потребляю. Это не связано .. я это употребляю на равне с продукцией любой другой интересной мне и понятной мне культуры или национальности. Это обусловлено исключительно тем, какая тема мне интересна, музыка какого жанра мне интересна. Это может быть и русская и латышская, французская или английская. Также и литература, также и блог-влоги всякие
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	Культурную, возможно. Возможно культурно-душевную. Но я не могу сказать, что я чувствую себя одним целым с этим, когда я приезжаю в Россию. То есть нет. Мне кажется, что я закрытие, я как-то вот более reserved, в своих темах. Мне очень нравится этот микс, я не знаю как чувствует себя русский из России или латышский латыш, не знаю чувствуют ли они этот бонус в этой ситуации. Так что чувствую наверно чисто из-за какого-то литературно-культурно-ментального достояния этой страны, на котором я выросла и на котором меня воспитывали. Из-за языка, прежде всего.
8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Я считаю это дата, когда произошли изменения в истории. Они кому-то были хорошо, кому-то плохо. Я даже не исчисляю это по количеству людей, кому это было хорошо, а кому плохо. Уже достаточно того, что кому-то одному это было хорошо, и кому-то одному это было очень плохо. Для меня уже это повод для сомнений на тему того был ли это overall такой позитивный день или просто дата в истории, когда произошли изменения. Я не совсем согласна с тем, как его празднуют в Латвии и что делают, в основном русское население. Я просто чту, как дань уважения тому, кто боролся за это и так далее.
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		

1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Русский. Говорю еще на латышском и английском.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Продвинутый.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kārēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Дома в семье, с родителями, используем русский. Со своим партнером – латышский и русский, жених латыш. В общем, наверно, больше русский. Родители не очень хорошо говорят на латышском, ниже среднего. Русский семейный язык, всегда был таким. С парнем, кстати, очень много говорим на русском. Это был его выбор – он говорит со мной на этом языке, и я не могу поменять ничего.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kārēc?	У меня две профессиональные среды. В медицинской отрасли, где происходит учеба и очень активная языковая деятельность, она 100% латышская. Когда это будет профессия, тогда так тем более будет латышская, русский будет мне как бонус. Потому что медицинская среда и профессия в медицине в Латвии это все же гос.сектор, учеба тоже. Все это про латышский язык. Музыка, возможно, больше русская среда, но я очень мечтаю на латышскую среду и аудиторию. Я работаю над тем, чтобы наша группа была одинаково качественна и привлекательна для обоих сегментов общества. Но в музыке пока больше русская среда.
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē	Русский. Использую русский, потому что друзья у меня, в основном, носители русского языка и потому, что друзей выбирают по менталитету, так сложилось. И для дружбы

	Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	русский менталитет мне ближе, хотя, как я и говорила, жених у меня – латыш.
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Латышский, всегда. Почему? Потому что это единственный государственный язык и это <i>more likely</i> , что люди поймут тебя больше на латышском. И тоже чтобы не нарваться на негатив, спрашивая дорогу куда-то. Латыши, есть такие латыши, которые более больно относятся к тому что с ними не говорят на их родном языке. Опять же из-за резервативного менталитета.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	Зависит от места, наверно, тоже. На латышском в основном. Сначала на латышском, если я увижу, что человек говорит по-русски и я это услышу, или мне ответят по-русски, то я буду говорить по-русски. Но изначально на латышском.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Если я слышу, что люди говорят по-русски.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	На английском, в основном. Если это сообщение без адресата, не какому-то конкретному человеку, то на английском, чтобы убить двух зайцев сразу. Английский – универсальный язык связи и с теми и с другими.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Если я как-то коммуницирую в социальных сетях для того, чтобы.. найти какой-то ответ и или мне нужны какие-нибудь услуги и я пишу в соц.сетях и прошу чтобы мне прислали ответы, то я продублирую и напишу и на русском, и на латышском. Потому что мои подписчики, грубо говоря, они и русские, и латышские, а я заинтересована в ответе, в результате, в том, чтобы мне предложили, как можно больше вариантов, того что я ищу. Тогда я дублирую

		на двух локально-используемых языках, русском и латышском.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / <i>Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?</i>	В плане что я люблю и ишу? Это точно не 100% русский и не 100% латышский. Это точно 50/50, как попадёт, смотря что мне интересно. То есть если мне интересна та или иная статья и я увижу ее я буду ее потреблять на том языке, на котором она опубликована. Если я что-то ишу из услуг, опять же в гугле, и это что-то locally, то это будет латышский. Если я ишу состав лекарств, то возможно это будет русский, потому что это более global и будет мне более понятно. Я не знаю, 50/50. Очень зависит от того, что я ишу – интервью с актером? Тогда язык актера. Деревенские помидоры – буду искать на латышском.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? <i>Kādā valodā Jūs skatāties TV?</i>	Не смотрю телевизор.
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / <i>Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?</i>	На латышском. Потому что это государственный язык и я думаю что все двигается к тому, что будет только на нем. Никто не против языков. У меня есть латышские знакомые семьи, которые ведут детей в мсиксованные садики, для меня это было новинкой, потому что я ходила в русскую школу. Сейчас нет русских школ, официально. Все школы и все садики становятся латышскими. Другое дело, что где-то есть опция научиться еще и говорить по-русски. Вот. Поэтому я думаю, что надо получать образование так, чтобы потом тебе было удобно это использовать. Будь то университет или детский сад.
14	На каком языке стоит получать образование в в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / <i>Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?</i>	Ну вот да, все тоже самое. На латышском. Ну или если есть опция – на английском. Но это точно не русский язык будет. На английском – потому что это интернациональный язык. Конечно, важно какое образование ты получаешь – если ты

		метишь на international какой-то уровень и захочешь свои знания применять хоть за границей, хоть в интернете, тогда на английском, потому что это international и все тебя поймут, всегда. И ты всех поймешь.
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?	Наверное, нет, спасибо вам большое. Я думаю, что здесь, наверное, момент не языка, потому что язык – это всегда огромный бонус. Лютой язык, который ты знаешь дополнительно к своему родному – это большой бонус для тебя, какой бы язык это бы ни был. Но ты обязан знать государственный язык. Да, наверно еще стоит какой-то менталитета, который стоит барьером в плане общения. Но что касается языковых знаний, это всегда на руку.
	Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?	Определенно, 100% преимуществом. И мне нравится, что в латвии это натуральный момент. Люди уже в мозгу умеют переключать с ходу языки, я не знаю где еще так могут, возможно даже в литве нет и в эстонии нет. Я горжусь очень этим моментом, что у нас в Латвии это те люди, которые умеют у себя в мозгу переключать это естественно, автоматически, если нет какого-то ментального барьера или предубеждений. Но уже и это встречается редко, слава богу. И это дикий бонус как для русских латышей, так и для латышских латышей. Я этим горжусь в своей стране.

3.intervija: Anastāsija K.

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Man īstenībā ir vienalga, bet mana dzimtā valoda ir krievu valoda, tāpēc, domāju, ka pa īstam atbildes būtu labāk krieviski. Latviski es protam runāju daudz, bet brīvāk jūtīšos, ja runāšu savā dzimtajā valodā tieši šajā intervijā.
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	92 года рождения, 27 лет
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	Родилась в Риге, в центре.

3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	Живу тоже в Риге и в центре.
4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Русская
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Латышское, всегда было с рождения. Я русская, которая живет в Латвии, я так скажу. Я не смогу поменять свою национальность и не хочу, но я считаю, наверно, себя латышкой. Если бы меня спросили иностранцы, я бы ответила что я латышка, потому что все же я живу в Латвии. То есть я считаю, что я русскоязычная, которая родилась в Латвии. Но я латышка, наверно русская латышка, две национальности.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	На русском
Тēma: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Да. Ощущаю. Наверно это из-за того, что воспитание у меня было связано с бабушками и дедушками, они меня воспитали. И родители воспитывали, которые очень нейтральны к теме национальностей, но со стороны бабушек, дедушек и других родственников часто встречался этот вопрос. Русские ТВ каналы, например. И даже если я считаю, что моя семья очень нейтральна в плане национальностей, смотрели русские каналы, на которых я росла, русская школа. То есть очень было ощутимо влияние, я всегда ощущала себя такой прям русской-русской, до 21 года.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	Нет, нету. Я их не застала.

Tēma: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Не важна, ни на сколько не важна. Вообще этот вопрос меня не волнует, я просто ощущаю себя человеком мира, так сказать. Я не чувствую в себе одной определенной национальности. Хотя шутки есть на работе, что русская и подтрунивание над стереотипами. Наверно, потому что я одна из русских в коллективе. Но сама я никогда не кичусь ни одной особенностью или национальностью. Мне очень спокойно и я это никогда не вывожу на первый план в обсуждении. Ну кроме юмора, в юморе я его поднимаю, с точки зрения стереотипов.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	Праздники с родителями да, возможно мы отмечаем какие-то исконно русские праздники, но сейчас я больше отмечаю латышские праздники, например Лиго. Рождество я отмечаю и русское, и латышское. Русское – с родителями, латышское – с парнем и друзьями. Появилось больше праздников, это круто.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Да, я ощущаю себя как и русской, так и латышкой. Я здесь родилась, это моя родина. Я всегда буду за Латвию. Я считаю что в каждом государстве есть свои плюсы и минусы, но я люблю Латвию. О политике, наверно, говорить не буду, потому что я не считаю себя никаким политологом – о чем не знаю, о том не говорю. А так я Латвию люблю, ее природу, улицы, архитектуру, культуру, театр.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	С русскими друзьями я говорю по-русски. Про праздники – отмечаю все. С друзьями говорим на латышском, отмечаю праздники латышские в семьях друзей или в семье молодого человека. По стечению обстоятельств, молодые люди у меня были преимущественно латыши. Поэтому, наверно, я стала больше узнавать и привыкать к Латвийской культуре и мне

		она начала нравится. Музыка тоже, кино. Мне очень нравится, мне комфортно в этой культуре. У меня много друзей, коллег латышей. Я, можно так сказать, излатышилась, за последние 6 лет.
5	Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?	Нет. Я вообще от этого проблем не чувствую, я, скажем так, никогда не сталкивалась с национальными проблемами. Может быть когда работала официанткой, были некие курьёзы, но они меня не очень задевали.
6	Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	Да, я смотрю очень много русских блогеров. Русское кино – нет, только старое русское кино да, старое русское кино мне нравится. Новое русское кино я вообще не смотрю. Музыка русскую я слушаю, но не попсу – я слушаю более альтернативную русскую музыку. Русские телешоу смотрю, очень люблю после работы посмотреть какой-нибудь русский треш типа Давай поженимся. Ну и русских блогеров и обзорщиков на эти передачи – у меня даже есть свои любимые обзорщики. Это как вариант посмотреть не комедию, а ютуб ролик, поржать и лечь спать, когда не хочется нагружать себя серьезным кино. Русское легче воспринимать, хотя я много сейчас смотрю английского, так как парень мой русский не очень хорошо знает, мы смотрим теперь и русское, и латышское. Но в основном – компромисс в виде английского. Но когда одна – смотрю русское, и фильмы, если честно, тоже на русском. Наверно чтобы меньше думать и больше понимать, на родном языке все равно понимаешь более полноценно, чем на заимствованном.
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	Нет, вот к России вообще не чувствую. Может быть к русской национальности, но к России – нет. Даже смотря блогеров, я понимаю что это совсем другая страна, я бы там не могла жить. Я не чувствую ее, она очень резкая для меня.

		Я больше себя чувствую к Европе приближенной, нежели к России. Хотя, мне Россия тоже нравится, издалека.
8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Я считаю что 9 Мая это праздник всех. Это праздник победы, но не русских. Это должен быть праздник победы над фашизмом. К сожалению, в Латвии, из-за тех же русских, которые очень агрессивно относятся к проявлению своей «русскости», праздник воспринимается негативно латышами. Даже когда ты едешь на 9 Мая и пересекаешь мост, ты видишь сколько много мусора, бутылок, негативной энергии. Это уже не про поддержать бабушку-бабушку и сказать спасибо ветеранам, которых я очень уважаю и которые прошли эту всю войну. К сожалению очень много глупых и из всего можно сделать перебор, что сделало акцент на непринятие и на ненависти к этому празднику. Все можно было сделать иначе. Но 9 Мая я лучше поеду помогу кому-нибудь, чем просто пойду к памятнику
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Русский родной, разговариваю на латышском. На английском меньше, но тоже разговариваю, использую его в сленге больше и слушаю передачи.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Свободный нет, но я латышский использую постоянно. Точнее я постоянно учусь на нем разговаривать – я с каждым годом все лучше и свободнее. Я бы сказала, что супер свободный разговорный язык, а грамматика средняя. Чтение – все понимаю.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	С родителями дома русский, дома с русскими друзьями – русский. С парнем – латышский. Родители умеют говорить на латышском, но в семье это не практикуется. Папа говорит, потому что он бизнесом занимается. Мама говорит

		в магазинах, но на самом деле она достаточно плохо говорит на латышском.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	Только латышский. Как я ранее говорила, в коллективе только я и еще один мальчик русские, но, к слову, мы тоже говорим между собой на латышском. Все на латышском, ведь живем в Латвии. Работа это не дом. У нас не вда языка в Латвии, у нас один. Поэтому в рабочей среде говорим на латышском. Но я в этом не вижу никакой проблемы, мне нравится говорить на латышском языке.
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	Сейчас 70% латышей и 30% русских, у меня такое окружение. В общении, что я заметила, я часто со своими русско-говорящими друзьями говорю на латышском или русско-латышском. Мы можем легко перейти и говорить на латышском, потом опять на русском. Почему – я не знаю, просто уже наверно привычка. Твой день проходит на работе, ты говоришь на латышском, потом ты 4 дня проводишь с парнем и тоже говоришь на латышском, потом приходишь домой и говоришь, вроде, на русском, но все время переключаясь на латышский. Я даже не знаю почему, уже привычка.
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Только латышский. Даже если я вижу русского кассира или таксиста, я все равно буду говорить на латышском. Потому что это государственный язык.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	На латышском. Опять же, государственный язык. Я считаю что так. Я не говорила на латышском до 20 лет, пока не пошла в университет, где все кроме меня и еще одной девочки, были латышами. Мне очень хотелось начать общаться, и чтобы начать общаться я стала усиленно говорить на латышском языке. Поэтому я подумала, что

		если я буду говорить на латышском везде и со всеми, я его выучу. Я приучила себя говорить на латышском везде.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Если человек не понимает меня. Допустим, я говорю на латышском, а таксист – узбек и элементарно не знает этого языка. Если человек прям видно – не понимает меня, тогда я буду говорить на русском. Не вижу в этом тоже никакой проблемы, перейти на доступный человеку язык. Я считаю, что если есть государственный язык, то нужно говорить на нём.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	Вот тут на трех языках, потому что у меня тоже есть не только личные аккаунты, но и публичный блог о еде. Я кондитер и веду свои рецепты. На 3 языках, основной латышский (большинство моих подписчиков, в соответствии со статистикой канала, латыши). Но я и на английском пишу, чтобы привлекать международных читателей. Ну и на русском отвечаю тоже, если мне пишет человек на русском. Пишет на русском – отвечаю на русском, пишет на латышском – отвечаю на латышском.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	У меня, честно, каждый пост разный. На русском я не пишу вообще. В начале писала на английском, сейчас пишу на латышском.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	На русском, наверно. Опять же для того, чтобы полностью понять информацию. Но если меня заинтересовала тема, я могу и на английском, и на латышском прочитать. Но если хочу углубиться, то наверно буду читать на русском, как и литературу и книги, чтобы понять. Хоть мне и не проблема прочесть на другом языке.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	Не смотрю.

13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	На латышском. Потому что я столкнулась именно с этой проблемой, которая очень сильно повлияла на меня потом, после того как я получила образование на русском. Я не могу винить наших преподавателей латышского языка, но я думаю, что если бы я поступила в латышскую школу, у меня бы не было выбора и я бы начала учить латышский сразу же. А не оставляла на потом. В 20 лет начинать учить сложнее, чем учить с детства. Все-таки если ты живешь в этом государстве, даже для получения дальнейшего высшего образования, которого качественного на русском нет (и вообще нет), ты должен либо дополнительно учить английский и ехать учиться за рубежом (в Англию, Америку или Францию), либо учиться в латышской школе и получать качественное хорошее образование в латвийских университетах.
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?	Английский или латышский. На английском у нас тоже есть хорошие программы и университеты, типо Рисебы. Я закончила в Рисебе архитектуру на английском языке.
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?	Я считаю, что в какой стране ты живешь, тот язык ты должен знать. Хотя на уровне общения в публичных местах или коммерческих заведениях. Ты должен говорить на языке государства. С друзьями и в семье – не важно. Как тебе удобно, так и разговаривай. Но чтобы просто добиться успеха, особенно в Латвии, где национальный вопрос стоит достаточно остро, если ты хочешь, чтобы тебя услышали, тебе нужно говорить на языке государства. В Латвии – на латышском.

	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>Я считаю это несомненно плюсом – чем больше языков знаешь, тем лучше. Это очень круто, мне очень нравится. Это дает мне возможность потреблять информацию втройне – на русском, латышском и английском. Ты втройне больше можешь узнать разных людей. Чем больше языков знаешь, тем больше возможностей. Я довольна и хотела бы учить еще языки.</p>
--	--	--

4.intervija: Andrejs K.

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Krievu
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Мне 31 год, 1988 года рождения.
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	В Риге (Латвия)
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	В Риге

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Наполовину русский, на четверть латыш, на четверть татарин. Всё-таки у меня татарская фамилия.
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	У меня латвийское гражданство. Я Рижанин, латвийский русский, русский латыш. Я об этом не задумывался глубоко.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	На русском, некоторые предметы были на латышском.
Тēма: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Да, ощущаю. И в большей степени через моих близких и родных, кем я был воспитан, и кто оказал влияние на мою личность. Многие из них жили (некоторые родились) во времена СССР. И несмотря на их аполитичность (темы идейности, политических взглядов и религиозных убеждений игнорировались), я уверен, что бытовой уклад жизни тех лет в какой-то степени определял их мировоззрение и понимание того, что такое хорошо, а что такое плохо. А часть этого понимания уж точно передалась мне.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	Для ностальгии по какому-то времени, как мне кажется, необходимо пожить в нём. Или в крайнем случае хотя бы мысленно представить себе один полный счастливый день в том времени и в том окружении, которое его определяло. О советском прошлом я такого сказать не могу. Да и советское время уже закончилось до моей осознанной жизни.
Тēма: Identitāte		

1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Думаю, что не важна. Подтверждение этому я нахожу в том, с каким восхищением я наблюдаю проявление особых черт этнического менталитета у лиц других национальностей. И этническая принадлежность только меняет местами слагаемые.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	Я не большой любитель праздников. Для меня это скорее повод собраться с близкими мне людьми. Новый год, как точка отсчёта новых надежд. А вот Лиго мне нравится как праздник, который в нашей стране отмечается с особым размахом, как что-то уникальное именно у нас. Что касается языка, то мне нравится употреблять в речи слова из другого языка, которые не имеют дословного перевода. А символика себя достаточно дискредитировала уже со времени изобретения печатного пресса.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Конечно ощущаю. Я здесь родился, вырос и прожил большую часть своей жизни. И понимания в общении с латвийцами у меня будет значительно больше, чем с жителями каких-либо других стран, даже если русский как родной язык будет у нас общим. Я имею в виду с русскоязычными жителями стран бывшего СССР (иммигрантами).
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	Я плохо разделяю понятия нации и этноса, поэтому сначала подумал, что вопрос повторился. Если говорить о национальной идентичности как о принадлежности к конкретному государству, то я бы назвал это гражданством. Я стараюсь сводить к минимуму мои отношения с государством и как следствие этого – не выражать национальную идентичность слишком явно. Я с уважением отношусь к символам, в значение которых совсем не чужие мне люди вкладывают больше, чем я. К нашему

		<p>национальному празднику Дню Независимости у меня особое отношение. Причём с каждым годом он мне становится ближе. Всё дальше от политической даты и всё ближе к традиции.</p>
5	<p>Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?</p>	<p>Хотел было ответить «да», но спохватился. Раньше бы я отнёс себя к этой группе. Но сейчас я не ощущаю себя ни меньшинством, ни национальностью, ни группой.</p>
6	<p>Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?</p>	<p>Конечно. Но я специально её не выделяю из других культур. Во-первых – понимание этой культуры, я её осязаю. Во-вторых – доступность. Как в количестве, так и в качестве.</p>
7	<p>Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?</p>	<p>Нет. Но будучи подростком у меня было ощущение, что в Латвии нет простых незнакомых мне людей, которые могли бы меня назвать своим. И мне почему-то казалось, что в России меня за своего как русскоговорящего примут. Перестало казаться – пропало чувство принадлежности.</p>
8	<p>Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?</p>	<p>Нет. У меня нет в семье людей, которые к этой дате имели бы непосредственное отношение. Но я с большим уважением отношусь к тем, благодаря которым этот праздник стал возможным. И презираю тех, кто использует его в пропагандистских целях (со всех сторон).</p>
<p>Tēma: Komunikācijas kodu maiņa</p>		
1	<p>Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?</p>	<p>Мой родной язык - русский. Ещё я говорю на латышском и английском.</p>

2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Думаю что средний или выше среднего.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Русский. Иногда свободно (почти) перехожу на латышский, если в компании появляются люди, плохо понимающие по-русски. И для того, чтобы больше использовать язык и практиковаться. Для меня это совсем не принципиально. Родители не говорят по-латышски и плохо его понимают.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	К сожалению, доминируют русскоговорящие. Но я не могу их уволить и нанять по-латышски говорящих коллег. А вот если буду менять место работы, при выборе нового латышский коллектив для меня будет привлекательней, так как я смогу сбалансировать своё билингвальное повседневное общение.
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	Преимущественно русский. Большинство моих друзей русскоговорящие. Но это зависит от компании. Даже не редко бывает, что с собеседником, для которого латышский язык является родным, я разговариваю по-латышски, а он мне отвечает по-русски.
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Латышский. Это государственный язык. Официальный. Поэтому для официального общения, я начну разговор на латышском.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	На латышском. Всё та же причина –официальность обращения. Но если я вижу, что человек до этого явно общался на русском, могу обратиться к нему и по-русски.

8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Нет, никогда не было принципиальности. Хотя... редко я подшучиваю над своими латышскоговорящими друзьями, которые плохо понимают и говорят, и начинаю общаться с ними на другом языке (на русском, на английском), чтобы подзадорить их или поспособствовать к изучению того или иного языка.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	По-русски, по-латышски, по-английски. Это зависит только от контекста или удобства. К посту, написанному по-английски, будет уместен комментарий также по-английски.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Нет, нет исключений.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	На разных. Потому, что они дают взгляд или оценку событий с разных углов. И зачастую противоположных. В качестве источника информации, конечно же, английский имеет явное преимущество.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	Почти не смотрю. Могу смотреть и на французском языке (которого совсем не знаю), если там что-тоещё кроме языка, будет предавать информацию или быть увлекательным.
ë	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	На латышском. А если совсем представить идеальный вариант – то на том языке, на котором учителю легче донести до школьников материал.
14	На каком языке стоит получать образование в в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?	На любых. Главное, чтобы был спрос на специальности, получаемые студентами. К сожалению, Латвия ограничена в доступности национальных учебных материалов. Есть аргумент в пользу латышского языка – чтобы выпускникам (в особенности кто учился на бюджетном

		месте) в самом их дееспособном возрасте было сложнее уехать и жить за границей. Но думаю это бесперспективный путь.
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?	Думаю у меня вопросов теперь стало ещё больше, чем Вы успели мне задать!
	Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?	Tas ir grūtāk nekā nomainīt neko, bet tas ir acīmredzama priekšrocība!

5.intervija: Andrejs P.

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Krievu valodā
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Мне 33 года, я 1987 года рождения.
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	Я родился в городе Тукумс
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	Я живу в городе Рига

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Русский
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Латвийское. Но мой родной язык русский. А можно я философски скажу кем я себя считаю? Тогда я считаю себя просто жителем планеты Земля. Есть наш круглый шарик, который не круглый, но не в этом даже суть. Я считаю что есть планета, она наш дом и я бы стирал государственные границы, но не культурные. Потому что они довольно интересные и разделяют людей и от этого нам интереснее. Если бы все были би одинаковые, было бы менее интересно. Конкретно касаясь места проживания и того, кем я себя считаю в плане тех условий, которые мне были даны, то получается я русский, который живет в Латвии. Я уважаю эту страну и ее язык, но ощущаю я себя русским, проживающим в стране Латвия на планете Земля.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	На русском
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Ну наверно частично повлияло все-таки, потому что я получается родился на закате советского времени и не отнять, что наши родители всю свою жизнь прожили в советское время. Их родители, в принципе, тоже. Поэтому все влияние, которое на нас, через призму этой советской власти и советских времен, оно напрямую вылилось на нас. Наверно нас воспитали по тем советским правилам – не выделяйтесь, если ты получаешь свою среднюю зарплату и у тебя есть работа это уже хорошо, дальше идти не надо, зачем, вот стабильность. С другой стороны, так как мы начали формироваться как личности в этот переход, в начале 90ых, когда страна переходила на свою

		<p>независимость и уже такие европейские ценности, то и воспитание социальное детей, от учителей и окружения, друзей, начало меняться. Начала проявляться тема индивидуализма – ты самый лучший, ты можешь все, тебе дозволено все, делай что хочешь, вперед. И получились две такие крайности – в одной тебя ставят серой мышкой в механизм, ты маленькая деталь большого механизма, все эти идеи социализма итд. С другой стороны, это капитализм, который построен на индивидуальном обогащении – каждый человек может вырваться куда-то и дотянуться до звезд. И я на себе ощущаю влияние и одной стороны, и другой. Возможно это затрудняет наше поколение, которое немного мне кажется потеряно, потому что оно не понимает своей принадлежности – ему выделяться или ему идти по структуре? Завести семью, жить в квартирке и ничего больше не надо. Поэтому наше поколение оно такое, шаткое. Может это мешает людям сделать выбор в итоге.</p>
2	<p>Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?</p>	<p>Ну она наверно будет фиктивная больше, потому что официально я там жил три года и я помню очень мало. Я помню переходные деньги репшики, я помню рубли, я помню моменты советские какие-то, детский садик там, но очень смутно. Ну хоть это было время переходное, но наверно это были советы еще, и пару лет после тоже – мало что так быстро меняется. Ностальгия? Ну если представлять, то кажется что люди были как-то добрее, открытие. Именно вживую. А сейчас с развитием технологий, капитализма и индивидуализма, люди как-то стали более закрытыми. Хорошо это или плохо, не могу сказать. Но если я представляю, кажется что в советское время по улице идешь, а люди тебе на встречу улыбаются, ты всегда можешь поздороваться, пообщаться с</p>

		совершенно незнакомым человеком. В наше время человек скорее всего будет в наушниках и никому это не интересно в целом. Поэтому вот этот социальный аспект социализма возможно был бы как раз сейчас в радость нам, особенно на почве карантина. А так больше никакой ностальгии не вижу. Мороженое в стаканчиках и вот это все это миф – оно было обычное.
Tēma: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Честно говоря наверно не особо она для меня важна. Так получилось, что я русский и язык у меня русский, основной, ну и родня у меня из россии, в основном из Питера. В принципе самые дальние корни, о которых я узнал, это был Петербург (или Ленинград). В остальном нет такого, что я себя ощущаю чисто русским. Да, я русский, так получилось, но мне нравится больше думать что я просто землянин.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	Наверно нет, я не люблю особо никаких таких праздников, которые подчеркивают какую-то этническую принадлежность. Они есть и прикольно что есть культурные различия между обществами. Это классно. Из праздников приходит на ум Новый год. У нас это был семейный праздник, как в России, где он имеет такое большое влияние до сих пор. На западе, допустим, на новый год нет такого традиционного праздника семейного, там больше Рождество. А в целом, у меня все эти праздники и символика далеко ни на первом и ни на втором месте. Я не запариваюсь на этот счет.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai	Частично наверно да, потому что я тут родился и тут меня окунули в латвийскую культуру. Ну как, сам окунулся ведь тут родился. Наверно частично я являюсь тоже частью этой

	jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	культуры, но так навскидку я не праздную никаких прямо вот латвийских праздников, я не хожу на салюты, меня они вообще не интересуют. Мне обидно, что эти этнические и национальные праздники и символика наоборот какую-то рознь вводят и разногласия на этой почве, а политические силы этим пользуются. Конкретно касательно меня, я не сильно себя ощущаю принадлежнным к Латвии, но частично наверно да, потому что я часть этой культуры, я тут живу и соблюдаю их правила культурные.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	Знаешь, нету наверно никакой символика у меня, но я должен сказать что мне нравится латвийская этническая языческая символика, древнелатышское обозначение солнца там, все эти zīmes. Вот эту культурная символика мне очень нравится. Пускай эта тема поднимается больше, пускай они к корням возвращаются, мне кажется это очень стильно и прикольно. Но я, все же, чувствую что это другая культура, я русский.
5	Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?	В какой-то момент да, потому что здесь очень сильно чувствуется такое направление «а давайте все делать на латышском, «русские прочь» и такого рода пропаганда. Я серьезно к этому не отношусь, потому что у меня много друзей и родственников этнических латышей, в корне. И я совершенно с ними спокойно разговариваю что на русском, что на латышском. У нас нету этого барьера. Но все равно, мне косвенно со стороны чувствуется это какое-то угнетение, поэтому ты сразу хочешь не хочешь, но приравниваешь к этим нацменьшинствам. И минимальное, но давление есть, легкий дискомфорт.
6	Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai	Особо не потреблял, но примерно год назад меня начали больше с этим знакомить. То есть если раньше из возможной культуры я знал только какого-нибудь Дудя, и то о нем я

	Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	узнал года три назад. То сейчас так получилось что мой круг общения привлек людей которые очень подвязаны на русском ютубе и они мне подсказывают каких-то блогеров, какие-то каналы, просматриваю их и мне интересно. Хотя замечаю что они много чего с запада берут, мне понравилось что русские блогеры какие-то и передачи они вышли на такой уровень, где из действительно интересно посмотреть и чсему-то научиться. Кино я смотрю, потому что мне это интересно по профессиональной сфере. Но американского я смотрю больше. Так что я скажу, что употребляю, но не так много, как хотелось бы или казалось бы. Слежу за музыкальными, киношными новостями.
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	Нет, не чувствую. Я родился в Латвии и даже если я не чувствую сильной принадлежности тут, потому что я реально считаю что наша планетка земля это наш дом и поэтому я чувствую себя относительно комфортно, но конечно тут друзья и тут корни (родители, родня), то конечно тут себя чувствуешь больше как дома. Соответственно принадлежность тут у меня сильнее, чем в России. В россии у меня есть родня, но я там никогда не жил и у меня не было никогда стремления там жить.
8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Нет, я не считаю. Мне кажется это все чаще всплывает, но у меня уже давно такая дискуссия внутренняя идет, что я не очень люблю этот праздник. Я объясню, я с уважением отношусь к этим людям и в целом к тому, что война пройдена и это опыт. Но я все больше прихожу ко мнению, что понятно, что произошла война. Какие-то дядьки что-то не поделили, а воюют все, простой народ. И когда вот это «немцы напали» случилось, у человека естественная реакция – надо защититься, надо защитить свою семью и детей. Тут просыпается такая человечность, когда «я

		<p>должен защитить своих, я не должен допустить чтобы кого-то ранили или убили или поработили», но эта же человечность моментально теряется, как только он берет пушку в руки, потому что он, спасая одних, убивает другого человека и калечит его семью. Там каждый боролся за свою семью. Конечно были и фанатичные люди у которых поехала кукушка, условно тот же Гитлер. Но в целом – этот праздник тоже торжество и оправдание убийства, а чаша весов никуда не сдвинулась. Спас одного, убил другого. В общем это не мой праздник и я вообще никак с этим не связан. И когда люди кричат «спасибо деду за победу» и «мы живы благодаря нашим дедам», это мне не нравится. По идеи, победили бы немцы, возможно ты бы тоже родился, но в другом мире и системе. 9 мая это праздник жизни на костях, почему тогда каждый день не празднуешь? Сколько войн кровавых было в истории земли и они все привели к тому что ты родился, так празднуй все тогда. Поэтому я не очень положительно отношусь к этому празднику. Мне жалко этих дедов и прадедов, я бы сделал чаю и подумал бы о них, а не бухал и нес цветы к памятнику, мне жалко что перед ними стоял такой выбор – кому умереть. Своим родным, чужому человеку или сложить оружие и получить пулю. Мне жалко их и их души, они были еще очень молоды. В остальном, победа кого над кем? Человека над человеком? Нет, это я не праздную.</p>
<p>Tēma: Komunikācijas kodu maiņa</p>		
<p>1</p>	<p>Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?</p>	<p>Русский. Говорю свободно на английском, чуть менее свободно – на латышском, и косвенно знаю французский и японский, но очень минимально</p>

2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Я бы сказал – средний. Потому что он у меня неидеален, но как только я пообщаюсь побольше он быстро возвращается на достойный уровень, я смогу общаться и отвечать свободно, но будет маленький словарный запас конечно, но и это дело практики, 2-3 месяца и все. Я учу его с 7 лет ведь.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Мы говорим на русском, на латышском моя самая близкая семья, мама-папа, не разговаривает совсем, очень базово. А часть семьи, которая латышская, почти не говорит по-русски. С ними мы тоже довольно близки, это мамина сестра и ее муж латыш и их семья. С ними у нас интересное общение, я с ними чаще всего говорю на латышском с какими-то может русскими вставками, они со мной на латышском, с родителями моими они совершенно спокойно говорят на русском. Никто не запаривается вообще о языке, прыгаем туда-сюда, главное все друг друга понимают.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	В рабочем коллективе доминирует русский язык, В различных профессиональных проектах часто фигурирует латышский, я бы сказал, что сейчас 50/50, а скоро будет и того больше латышского, когда начнутся съемки. Я не могу сказать что я целенаправленно выбирал русскоязычные рабочие места, хотя на соей практике были только такие. Но наверно подсознательно да, если бы я шел на интервью, я бы хотел, чтобы это было место работы где преимущественно есть русский или английский. Потому что на этих языках я чувствую себя комфортно, а не из-за того, что я не хочу латышский. Если бы я свободно говорил на латышском совсем, это не было бы проблемой вообще.
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē	Практически все русские, периодически попадают латышские друзья. Ну как попадают, они есть, но в основном все по-русски общаются. Есть даже пару друзей

	Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	латышей, которые живут в англии, но с ними мы все равно или на русском, или на английском. В мешаных компаниях мы чаще всего общаемся и по-русски, и по-латышски. Если я могу объясниться по-латышски, то я это сделаю. Если не смогу – вставлю русское. Чаще всего со второй стороны такое же отношение, люди стараются объясниться по-русски, если не получается – переходят на латышский. И мы друг у друга спрашиваем перевод, друг друга поправляем. И это уже стало настолько автономно, что никто и не замечает
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Стараюсь по-латышски, потому что сам хочу практиковать и не забывать. Плюс мы в латвии и я, поскольку знаю этот язык, не вижу причины почему его не использовать. Это тоже самое, что приехать во францию или англию и форсировать свой русский, ну зачем. Знаешь французский или английский, спроси на нем, хоть попробуй. Не получится – вернешься к тому языковому ресурсу, который тебе поможет объясниться. И тут я считаю должно быть так же. Так что стараюсь по-латышски в магазинах или пользуясь какими-то услугами. Не получается, включаю русский.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	На латышском. В магазине точно, тем более там базовые общеизвестные фразы. Я это использую и я практикую язык. На рынке тоже. Но если что-то забываю, говорю по-русски. Если меня не понимают – использую жесты и все доступные ресурсы.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Чтобы я говорил чисто на русском? Принципиально точно нет. Я не из тех, кто форсирует русский язык в Латвии. Раз уж ты решил тут жить и у тебя была и есть возможность учить латышский, делай это. Никаких ни у кого нет привилегий. Кроме, может, советских людей типо наших

		родителей, которые тут родились, но ввиду возраста после распада не смогли выучить язык. У молодых нет никаких excuse. Так что в обществе русский я буду использовать скорее только когда у меня не выходит иначе объясниться.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	В основном по-русски, потому что мне по-русски легче пишется. Потом идет английский. Потом – латышский. Просто потому, что русский мой родной язык и я могу на нем лучше излагаться, передать более глубокую мысль.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	По-английски тоже могу, но это происходит реже, так как и в соц.сетях мое окружение русское в основном. На латышском мне просто будет сложнее что-то емкое написать, а тогда в чем смысл.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	Русский, английский. По-латышски я могу послушать какие-то новости, условно, передачи. Но это очень маленький процент. Основное будет по-русски. И очень много по-английски, я бы даже сказал 50/50. Я очень много чего слушаю про кино, игры, новости в британии, потому что я там жил и мне интересно как там политика, что там происходит. Про тот же коронавирус я смотрю и на русском и на английском новости 50/50. Фильмы, опять таки. Есть русские, но я очень часто смотрю на английском фильмы.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	Я не смотрю телик.
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	Это вопрос серьезного размышления, на самом деле. Я бы не ограничивал нас меньшинств, русские школы наверное должны быть, но с очень усиленным, обязательным латышским и какая-то часть уроков тоже должна быть на латышском. Чтобы больше было в использовании латышского в русских школах. Если все школы закроют, это тоже неправильно – просто очень сложно перевести

		<p>такое большое количество детей сразу на латышский. Дети конечно быстро учатся, но наверно это не так просто. Образование в латвии должно быть на латышском, но должна быть опция английского языка, потому что это международно признанный негласный язык. Все его знают. И я бы к английскому присобачил бы русский, потому что это тоже большая языковая группа, это наши соседи и та же Украина, Белоруссия, Грузия и многие страны понимают по-русски. Да, сейчас отношения из-за политических перепитий не очень хорошие, но в целом на будущее для ребенка это будет только гигантским плюсом и я знаю многих латышских родителей, которые хотят, чтобы их чадо изучало русский, потому что это просто потом пригодится в жизни. Точно также как пригодится английский. А вот эта политика, что русский прочь и давайте только английский довольно узконаправленна. Не думаю что в ближайшее время русский вообще исчезнет. Суть в том, чтобы отнестись к русскому, как к английскому – как к важному навыку, ни больше, ни меньше</p>
14	<p>На каком языке стоит получать образование в в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?</p>	<p>Точно на латышском основной поток, обязательно с доступом к образованию на английском и возможно к какой-то части и на русском тоже. Латышский и английский, в основном. Выбор должен быть, но основное образование должно быть на всех уровнях на латышском, но в нашем конкретно случае ответвления на русский и английский были бы плюсом. В прибалтике, тем не менее еще очень много русскоговорящих. Со временем и это исчезнет, но сейчас это может быть только бонусом, для той же экономики страны. Но у нас политика национализации, увы.</p>
NOSLĒGUMS		

	<p>Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?</p>	<p>Нет.</p>
	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>Это точно бонус, почему. Вообще если с раннего возраста на тебя накидывают такие трудности, как потребность менять языковой код, и обучения нового языка, конечно русскоязычная семья не начнет вдруг говорить с тобой по латышски даже в латвии, но если в школе тебя напрягают на латышский, на английский, на немецкий – это круто. Мне кажется это оптимально, когда среда латышская в школе и ты общаешься по-латышски, а в семье по-русски, а с какими-то еще друзьями по-нглийски или еще какие-то курсы берешь – это прекрасно!</p>

6.intervija: Anna

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Mēs varam runāt jebkurā valodā, bet es izvēlētos runāt krievu valodā.
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Мне 32 года я родилась в 1988 году
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	Я родилась в Риге. На тот момент это была Латвийская Советская Республика.

3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	В Риге
4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	По этнической национальности я украинка. Мой папа приехал с Украины в Советскую Латвию, на тот момент. Мама у меня из России, но, когда меня спросили лет в 6 кем я себя чувствую, я сказала, что я украинка. Я чувствую себя украинкой.
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Латвии. Как я сама себя определяю это тяжелый вопрос. Я себя никак не определяю, на самом деле. Потому что я украинка, живущая в Риге, говорящая на русском языке, но менталитет у меня смешанный, естественно. Я думаю о себе как о жителе Латвии.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	У меня было билингвальное образование, я училась и на русском, и на латышском.
Тēма: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Я бы сказал что не ощущаю влияние с постсоветского какого-то периода, потому что я родилась конечно до развала СССР, но росла и свою сознательную жизнь все таки в независимой Латвии провела. Я не чувствую никакого влияния.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužas?	Абсолютно никакой ностальгии по Советским временам я не ощущаю.
Тēма: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Этническая моя идентичность естественно важна, но тяжело сказать, насколько часто я об этом задумываюсь. Потому что, опять же, мне кажется, из-за какой-то глобализации

		тяжело сказать что-то. Опять же, я из смешанной семьи, а живу в третьей стране, как я говорила ранее – я родилась здесь, мама у меня русская, папа украинец, поэтому это все смешалось.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	Скорее это не носит какого-то этнического характера, а скорее это какие-то ритуалы, традиции, может быть, именно семейные, но у них нету никакой этнической принадлежности или этнического бэкграунда. Кухня у нас, в нашем домохозяйстве, такая славянская. Но вообще тяжело отличить, как мне кажется, русских, например, от украинцев. Поэтому так. Определенного одного направления нету, что мы бы больше культивировали.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Ощущаю. Я ее ощущаю тем самым, что мне некоторые праздники близки. Например, Līgo svētki – мы его тоже как-то своего рода ощущаем. Я очень патриотично настроена в отношении всех памятных дат, которые связаны с возобновлением независимости Латвии. То есть все равно, даже если этнически я не являюсь, может быть, латышкой, но это земля на которой я родилась и выросла. Поэтому мне близки ценности и менталитет. И не только для меня, но моих друзей и коллег. Я хочу в этом раствориться вместе с ними, во всем что касается земли и культуры, земли где я родилась.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	Разумеется язык. Как правило, естественно, коммуникация обычно со всеми коллегами происходит на латышском языке, кто является носителем. Перед национальными праздниками, естественно использую символику, как ленточки и прочее. То есть это все бесспорно. К тому же я занималась спортом очень долго и те же самые командные... эээ... treniņtērps тоже был выдержан в символике и цветах

		Латвийского флага. Поэтому, конечно, я горжусь своей страной и стараюсь в жизни носить символику своей страны.
5	Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?	Несомненно. Мне кажется это как-то тяжело вербализировать, но, все равно, естественно, ты, поскольку у тебя язык все-таки твой родной является русский, то все равно ты как-то являешься национальным меньшинством. Думаешь ведь ты все равно на русском, основное мышление происходит. Но, в принципе, это момент исключительно какого-то внутреннего ощущения и того языка, на котором я думаю.
6	Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	Да, я следую за российскими блогерами, но стоит отметить ещё, может быть я не типичный случай, но мой муж – он гражданин России. Поэтому, конечно, у меня связь с Россией намного больше, чем у рядового русскоязычного в Латвии. Поэтому, конечно, я интересуюсь и культурой и тем, что происходит и в столице, в Москве, потому что у меня муж из Москвы. Блогеров я смотрю различных, не только, может быть, российских, но и постсоветского пространства. Говоря про театр и кино, естественно стараюсь посещать гастрольные представления из, там, МХАТ или других театров, которые приезжают к нам. Все это близко.
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	Больше, скорее, через мужа теперь. Несмотря на то, что мама из России сама, связь с Россией была намного менее сильной, до момента брака за гражданином России. Хотя пока мы живем в Латвии. Мой муж этнический латыш, что очень интересно, дело в том, что мужа бабушка является этнической латышкой, латгалкой. Его мама родилась и выросла в Риге, но вышла замуж за гражданина России и уехала в Россию. Я познакомилась со своим мужем в Риге. Сейчас он находится в России, я нахожусь в Риге но, поскольку мы поженились только в начале года, мы еще не

		определились с местом жительства. Муж естественно чувствует ностальгию по Латвии, он начал усердно изучать латышский язык. Хотя он вырос в Москве и в семье у него говорили только на русском языке, поэтому, естественно, он ощущает эту ностальгию. У него очень большое рвение к изучению культуры, праздников.
8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Я считаю, что это, конечно, праздник. Я считаю, что отношусь к этому празднику с почтением, поскольку опять же история такова, что я не так давно узнала, что мой дед двоюродный дедушка, украинец, оказывается погиб на территории Латвии. Мы не знали с семьей и нашли его место захоронения через документы, которые сейчас недавно рассекретили. И, да, недалеко от Тервете есть место массового захоронения и, если честно, раньше я, может, не так сильно праздновала этот праздник, но последнее время начала ездить 9 мая на место захоронения моего родственника. Я не могу сказать, что это семейный праздник, это день, может быть, памяти.
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Мой язык родной русский, я говорю на латышском свободно. Я говорю на английском хорошо, и я понимаю украинский язык, но на нем не говорю.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Свободный. Свободно на нем я заговорила, наверно, в 14 лет. Дело в том, что до 8 класса у нас был другой учитель латышского языка, в 8 классе у нас поменялся учитель. Я училась в билингвальной школе, но говорил у нас весь класс очень плохо. Но после того, как пришел новый учитель, у нас кардинально изменилось отношение к латышскому языку, появился интерес и, мало того, я даже начала ходить на олимпиады по латышскому языку, по литературе и даже

		<p>получать какие-то дипломы. То, что поменялось абсолютно кардинально отношение — это заслуга именно учителя латышского языка. И потом уже, когда я поступила в университет, для меня совершенно не составляло труда учиться на латышском языке и общение не было никакой проблемой. И, опять же, так как я занималась баскетболом, мне было лет 10-11, и я не говорила практически ни слова на латышском языке, надо мной издевались в команде, я была изгоем, просто потому, что я не могла общаться со своими сверстниками. И спустя пару лет все поменялось абсолютно.</p>
3	<p>Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?</p>	<p>Получается так, мои родители говорят между собой и со мной на русском языке. Отец у меня владеет латышским языком лучше, чем мама. Мама понимает, но не говорит. Проблема в том, что у меня мама перенесла несколько операций и у нее проблема с изучением языков. То есть дело не в нехотении или нежелании, проблема физиологического характера. В детстве также фигурировал украинский язык, так как мои родственники из западной Украины не говорят на русском языке, у них принципиальная националистическая позиция на этот счет. Поэтому все телефонные разговоры происходили только на украинском и когда мы ездили к родственникам на Украину я была погружена в украинский язык, но я, к сожалению, отвечала на русском, так как я сама украинским не владела и мне кажется, что сейчас уже как-то поздно начинать. Муж, так как он гражданин России, пока на латышском не говорит, но я думаю, что со временем, особенно если он переедет жить в Латвию, все поменяется. Пока что он владеет только какими-то минимальными базовыми фразами на латышском языке.</p>

4	<p>Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kārēs?</p>	<p>У меня два рабочих места. Первое здесь, в коллективе предприятия. Моя начальница получается русская, хотя она тоже из билингвальной семьи. Мы с ней говорим на латышском практически только. Я не знаю почему так повелось, это пошло изначально, мне кажется потому, что Илга, хоть она и из семьи билингвальной, она училась в латышской школе, больше была погружена в латышскую культуру. Это ее инициатива и, как мне кажется, первый язык у нее все-таки латышский, поэтому мне кажется, что ей проще так. Хотя я не знаю, я задумалась об этом впервые. Возможно это отчасти дань делового общения в профессиональной среде, как один из возможных факторов. Мои коллеги являются носителями русского языка, поэтому с ними мы общаемся на русском. Когда идет какой-то общий диалог, тогда мы говорим на латышском. Мы спокойно переходим с языка на язык, в этом нету никаких проблем. В аптеке, где мое второе место работы, у нас коллектив в основном латышский, поэтому, как правило, я говорю только на латышском.</p>
5	<p>Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kārēs?</p>	<p>Практически все мои друзья русскоязычные, поэтому мы общаемся на русском языке. Мне кажется, что все мои друзья также владеют латышским языком, в большей или меньшей степени свободно разговаривают, но владеют все. Я не знаю ни одного человека в своем кругу друзей, кто не говорил бы на латышском языке совсем. Но друзья из Латвии преимущественно все русскоязычные. Но также много друзей совместных с мужем из России, они, естественно, не общаются на латышском языке.</p>
6	<p>Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? /</p>	<p>По-латышски. Если я встречаю на улице незнакомого человека, я буду к нему обращаться на государственном языке. Если я вижу, что человек не разговаривает по-</p>

	Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	латышски, я перехожу на русский. Но, как правило, я начинаю с государственного языка. Потому что латышский – это государственный язык в Латвии.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	На латышском, всегда. И в магазине, и на рынке.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Да. Если я слышала в социальной ситуации, что человек разговаривает на русском, например, с кем-то на работе или с коллегой, с клиентом до меня, быть может, я начну говорить на русском языке. Такое может быть.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	Опять же, здесь все сложно, так как у меня много друзей за границей. Иногда я публикую что-то на английском языке, иногда на русском, а бывает, что на латышском, но реже. Как правило, наверно все же использую родной язык, но с тем же успехом могу написать что-то на английском языке. Надо проанализировать мои социальные сети.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Скорее всего это будет русский, но может быть и английский. Английский это будет потому что у меня очень много студенческих друзей и просто знакомых за границей, те же самые друзья с эрасмуса и других интернациональных программ, в которых я когда-либо участвовала. Английский такой язык глобальный и будет понятен всем. Конечно, это еще зависит от того, о чем будет публикация. Если это какая-то публикация, которая релевантная только жителям Латвии, например, моим друзьям, тогда я могу написать что-то на русском. А если это публикация, которая касается моих коллег, аптечные дела, я напишу на латышском, например. Все зависит от контекста и аудитории, к которой я хочу обратиться.

11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	Здесь сложнее. Я масс-медиа, если это имеются в виду, например, новости, употребляю на трех языках. Я читаю источники на русском, латышском и английском, поскольку прочитав все три только, можно понять что истина где-то в вариантах. Потому что очень много и в Российских сми, и в иностранных сми пропаганды какой-то и мне кажется, что вот этот middle ground находится где-то между тремя. Я использую языки с целью просеять информацию и получить больше источников, потому что мне кажется, что если ты читаешь только на одном языке, ты себя очень ограничиваешь во многом. Поэтому, читая новости, я обязательно читаю bbc или cnn, Delfi и лента.ру. Это источники присутствуют всегда.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	Я не смотрю телевизор.
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	Мне кажется в латвийских школах стоит получать образование на латышском языке. Но опять же, может даже с углубленным изучением других. Ну мне кажется вообще, чем больше языков знаешь, тем просто человек богаче. Поскольку не стоит себя ограничивать одним языком. Если это например латышский язык, если у тебя бэкграунд какой-то мультинациональный, из мультинациональной семьи, точно надо изучать еще как факультатив свой язык, причем углубленно. Читать литературу и так далее. Но в школе основной наверно латышский, но с углублённым изучением родного языка
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?	Я считаю, что нужно получать образование на английском языке. Опять же, наверно во многом зависит от программы, но я считаю, что для того, чтобы быть международным хорошим специалистом, ты должен получать образование на

		<p>английском языке, чтобы лучше ориентироваться. Если мы, например, говорим про мою специальность, а я училась в ЛУ на фармацевтике, если ты не знаешь хорошо английского языка, то ты не сможешь ориентироваться в научной литературе той же. Тебе нужно очень хорошо знать английский язык. Для повышения своего профессионализма и применимости как специалиста, чтобы быть на рынке трудоспособным. Но опять же, это только мое мнение субъективное. Потому что у высшего образования много применений, например, те же самые фармацевты могут работать не только в аптеке, некоторые будут работать в интернациональных компаниях и вопрос – те, кто будут работать в аптеке, нужно ли им знать углублённо латышский язык? Трудно сказать.</p>
<p>NOSLĒGUMS</p>		
	<p>Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?</p>	<p>Да, я все больше задумываюсь над тем, что, поскольку мы живем в таком мультинациональном обществе здесь в Латвии, что страдают все три языка. Я понимаю, что я уже плохо выражаюсь и на русском, и на латышском, и на английском. Раньше, когда я была моложе, я могла как-то гораздо лучше говорить хотя бы на русском языке, на своем родном. Сейчас я понимаю, что непосредственно это перепрыгивание с языка на язык.. у тебя становится очень ограниченный словарный запас. Может быть это лично у меня такая проблема, но я замечаю за собой, что говорить я стала хуже, не говоря уже о про письменную речь. Поэтому я думаю, что это влияние дает какое-то свое, прыганье с языков и смена языковых кодов. Потому что даже, например, трудовой коллектив у нас, мы в основном читаем всю научную литературу на английском языке, пишем имейл на английском языке, между собой общаемся на смеси</p>

		<p>русского с латышским, смотря с кем разговор и постоянная смена языковых кодов начинает тебя ограничивать. Мы стали сёрферами, не ловцы жемчуга, которые погружались в язык, а все на поверхности, в очень быстром темпе и это конечно влияет на язык.</p>
	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>Я считаю, что это преимущество. Недостатка я в этом особого не вижу. Я считаю, что чем больше языков человек знает, тем он богаче, тем он более конкурентоспособен.</p>

7.intervija: Antons

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Krievu
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Мне 24 года, я 9 февраля родился в 1996 году.
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	В Даугавпилсе
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	В Риге, но также приезжаю в Даугавпилс

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	(задумался) По этнической я, наверно русский, я честно не знаю. Но в паспорте у меня стоит, что я латыш. Я как бы не считаю себя русским, я русскоговорящий, но я не считаю себя русским человеком, потому что никогда я там толком не жил и не бывал, я родился тут, Латвия моя страна. Поэтому я себя считаю больше латышом, хоть и русскоговорящим.
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Латышское. Ну наверно русскоговорящий. Понимаешь, русские никогда не скажут, что я русский. Это такой парадокс. Латыши не считают.. точнее если я буду говорить по-русски они не будут считать меня латышом, но русские все равно не будут считать меня русским, потому что у меня Латвийское гражданство. Но сам себя я больше отношу к латышам.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	Изначально, до какого-то 7-8 класса я учился в лицее. Там было билингвальное обучение, то есть русско-латышское. Но потом приняли закон, что обучение должно быть только на латышском языке, даже если это русский лицей, все равно не может быть на русском. После этого у нас стало латышское нормальное обучение, после 9 перешел в другую школу, тоже латышскую.
Тēма: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Интересный вопрос. Ну именно на себе я не могу сказать, что чувствую. Я может это только чувствую за счет своих родителей, которые успели застать это время. Ибо я уже даже не уверен застал его я или нет, но если даже и косвенно как-то застал, я был совсем маленький, я ничего не помню и меня это никак не касалось. На данный момент на себе это не особо чувствую, потому, что мы все таки живем в Европе и Россия, хоть и близко, но достаточно далеко, потому что отношения

		у нас между Латвией и Россией очень консервативные. Нету дружественных отношений, не так много русских стало, особенно с закрытием границ для русских артистов, уходом новой волны. Честно, я не очень чувствую какое-либо пост-социалистическое влияние, только если по каким-то архитектурным местам гулять иногда замечаешь. Но это даже интересно, посмотреть как люди до этого жили и как сейчас, увидеть и сравнить.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	Категорически нет. Не знаю как это было и считаю, что может это и были какие-то свои плюсы в этом для наших родителей, предков, но и минусы были. Собственно как и сейчас, во всем есть свои плюсы и минусы, и у НАТО и у ЕС. Но то прошлое никак не сказывается на нынешней моей жизни, я рад, что я в Европе, потому что для меня открыто больше границ, у меня больше перспектив, я могу путешествовать везде чувствовать себя достаточно комфортно в любой стране в Европейском союзе, потому что английский у нас очень хорошо изучается в школе, это как такой второй-третий язык основной и нет никакого дискомфорта, даже если ты куда-то переезжаешь, чтобы учить просто язык той страны, в которой ты будешь жить. Потому что английский просто решает.
Tēma: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Ни на сколько не важна. Честно. Мне еще кажется что в наше время это вообще никак не влияет, с учетом открытия всех границ, как минимум шенгенской зоны, открытия достаточно свободного перемещения по странам. Человек может жить там, где ему угодно и может и считается латышом, но он переехал в Англию, пожил там 10 лет и у него уже сложилось достаточно другое мировоззрение, другие традиции свои и человек, даже если захочет называть

		<p>себя латышом, уже жить будет по-другому. На меня это вообще никак не влияет. Я могу сказать, что я латыш, но это не играет никакой роли в нынешнее время, по крайней мере в Европе ну и наверно в Америке. Когда я встречал американцев, для них Европа это как одна большая страна и категорическая страна их как-то не сильно интересует. Тем более в Европе тоже не любят русских, но если ты с Европы – откуда именно уже не влияет вообще.</p>
2	<p>Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / <i>Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?</i></p>	<p>Честно, внутри семьи оно осталось больше постсоветское такое все, праздники, то же рождества. Но, при этом, может наши родители и не празднуют какие-то международные праздники, в мою жизнь они уже входят – тоже Хеллоуин. Он с Америки больше пришел, как я знаю. В постсоветском времени этого праздника не было, но мы с друзьями его любим. И другие какие-то такие новые праздники, которые появляются для нас, открываются. Пока что у меня достаточно смешанная культура, даже если посмотреть по тем же праздникам, но я по себе вижу, что для меня все больше и больше начинают доминировать европейские праздники. Потому что живя в Европе, нету смысла праздновать какие-то русские праздники. То же православное рождество, хоть я и православный человек и эта религия считается достаточно русская, я могу так же отпраздновать рождество католическое, как в нашей стране празднуется, и свое православное. Для меня это не будет играть никакой роли. Во первых, это удобнее – для этого государство выделяет выходные дни и организует какие-то мероприятия. А когда ты один празднуешь свой праздник, ты как белая ворона. Это теряет смысл какой-то. Потому что все же праздники это все же что-то коллективное, люди объединяются, организывают мероприятия. А когда ты один празднуешь какой-то праздник, в чем смысл? Поэтому</p>

		я все больше и больше вижу даже по себе, что перехожу на какие-то Европейские праздники, по крайней мере праздную по Европейскому календарю.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Ну в моем случае это похожие вопросы. Я латвиец, так можно сказать? Возможно я не считаю себя именно латышом этнически, но я себя чувствую латвийским гражданином, потому что я тут вырос, учился, всю жизнь провёл.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	Ну наверно нет, не знаю. Мне наверно сложно ответить какой там праздник именно Латвийский, какой Российский, какой Европейский. Для меня это праздники мира. Но какие-то исконно латышские, честно, сложно сказать. Мне кажется что есть что-то, о чем я сейчас так сразу не могу сказать, но это не сидит у меня в голове. Атрибутики никакой скорее всего нету. Но я бы сказал, что я просто не люблю афишировать это, мне кажется это никак не должно влиять на человека. Какой ы принадлежности, какой страны. Люди могут быть плохими вне зависимости откуда они. Ввиду своей профессии я встречал очень много людей разных национальностей и это никак не сказывается. Надо просто быть гражданином мира.
5	Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?	Нет. Не ощущаю. Не могу себя назвать каким-то нацменьшинством. Мне иногда может закрадываются мысли, но когда ты осознаешь, что ты живешь в Латвии всю жизнь прожил тут и путешествую по другим странам, даже тем же постсоветским. Мы все уже очень далеко ушли от этого всего раздора, так же Литва, та же Эстония. Никто не говорит на русском, единицы и то, если только ты сам с ними заговоришь они могут ответить, но молодежь никто не говорит. Поэтому я считаю что и у нас это разделение должно потихоньку уходить. Конечно это может кого-то обижает, но ты живешь в Латвии, ты, по крайней мере, должен знать

		латышский язык. Иначе это уже неуважение к стране, в которой ты живешь. Я знаю и использую латышский. Я не могу назвать себя нацменьшинством, я считаю это просто преимуществом, что я знаю два языка или сочувствую людям, которые не знают того же русского, потому что это один из самых больших языков мира. И если знаешь английский и русский – тебя везде поймут.
6	Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	Да, потребляю. Наверно только потому что это проще для меня ментально, потому что русский язык я воспринимаю быстрее, проще и легче. Опять же Россия крупная, даже не то чтобы Россия, в СНГ много стран, много людей и очень много артистов, музыкантов, блогеров и они делают качественно, интересно. Можно увидеть и много зарубежных, которых я также смотрю, каких-то артистов и блогеров. Для меня как-то не существует каких-то категорий, просто везде есть свои какие-то ниши, которые мне больше нравятся. Музыканты, наверно предпочту зарубежных, западных, хотя есть и русскоговорящие. Везде есть свои плюсы и минусы. Как я уже сказал – просто зная английский и русский ты можешь потреблять больше контента, больше информации, понимать ее, фильтровать и как-то ее компоновать для себя, так как тебе это нужно, важно и интересно.
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	Нет, никак не чувствую.

8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Лично своим, может и не чувствую. Я этот праздник чувствую может больше как дань уважения, может, каким-то родственникам своим, которых уже, конечно, нет в живых, но просто как честь и дань уважения им отдать мне не составляет труда. Но это не только России, участвовала, опять же, вся Европа. Конечно, обидно, когда люди хотят забыть это. Я не считаю, что это нужно забывать, но и не считаю, что из этого стоит строить какую-то церемонию, эпопею. Это все-таки было, но это прошло, надо двигаться дальше. Просто нужно помнить о людях, которые жертвовали собой. Но я не могу сказать, что я себя как-то причастным к этому чувствую. Просто я могу отдать дань уважения.
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Родной язык русский. Разговариваю на латышском, но я бы его тоже назвал как родным. Я бы сказал латышский и русский, но наверно больше русский, так как семье все же общаюсь на русском, поэтому я первым называю его. Потом английский, и основы немецкого.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Как родной
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	На русском. Почему? Потому что родители жили в постсоветское время. Я вырос в городе Даугавпилс в Латвии, на тот момент, когда я там еще жил, он считался одним из самых русских городов. Ну и наверно сейчас тоже. Но раньше вообще мало кто использовал латышский язык,

		<p>сейчас я замечаю уже что намного больше используют и даже сами русские уже пытаются разговаривать на латышском, просто чтобы это было как пример детям, младшему поколению. Потому что для меня в детстве это был достаточно проблематичный момент, потому что, хоть я и хотел выучить латышский язык, потому что это государственный язык и дальше было бы намного проще и в обществе, и себя так сказать не принудительно заставлять учить, а вырасти вместе с ним, в этой среде, впитать его автоматически. А когда все окружение на русском разговаривает у тебя нет, так сказать, мотивации или нужды использовать латышский. Поэтому изначально мы его учили только в школе. Сейчас вижу что все больше и больше людей начинают использовать латышский и мне это нравится. Родители говорят на русском, потому что они жили в советское время, тогда это был русский язык плюс Даугавпилс. Сейчас они живут в Даугавпилсе и если мы сейчас видим, насколько он русскоговорящий, то тогда наверно вообще не было мотивации учить латышский. Я по себе это вижу, а когда союз только развалился – наверно это было еще в разу тяжелее, просто не с кем было его учить. Конечно они знают латышский, может не на током уровне, на каком латыши хотели бы это видеть, но они могут объясниться, выложить свою мысль, сказать что надо. Возможно им не хватает какого-то опыта, окружения латышского в этих же городах, и следовательно мотивации.</p>
4	<p>Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / <i>Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kārēs?</i></p>	<p>Я работаю за рубежом, работал. Моя работа связана с авиаиндустрией. В своей профессии больше использую английский и русский. Латышский получается использовать крайне мало. Поэтому у меня есть два однокурсника латыша, и я иногда стараюсь с ними разговаривать, просто чтобы не забывать язык. Потому что</p>

		<p>когда ты находишься в постоянных командировках и не разговариваешь вообще на латышском, он достаточно быстро забывается. Хотя ты и говоришь на нем свободно, навык теряется. Сейчас я больше в Латвии и говорю свободно, но мне приходится думать и прилагать намного больше усилий. Русский и английский использую в профессии, потому что английский международный, а русские, как я уже говорил, они есть везде. Даже не русские, а русскоговорящие. Опять же у меня на работе их достаточно много – люди и с Молдавии, и с Украины, с каких-то других стран, даже из Германии. Достаточно крупный язык и иногда проще на нем пообщаться, родной тем не менее.</p>
5	<p>Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?</p>	<p>Русские. Преимущественно потому, что все друзья с даугавпилса, а он был такой, и есть, русскоговорящий. Поэтому да, в основном общаюсь только на русском. Есть разные знакомые латыши, они есть, но я просто не могу назвать их близкими друзьями. Если они будут в компании, то мы в основном будем использовать латышский язык. Нам не проблематично общаться даже между собой на латышском может быть, но, когда мы более тесным кругом, легче говорить на русском, просто даже быстрее и яснее, точнее получается выразить мысль.</p>
6	<p>Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?</p>	<p>Смотря где, в каком даже городе. Если в Риге, то стараюсь использовать латышский. Во-первых, даже чтобы просто самому себе освежать память, раз уже так вышло, что я с семьей и друзьями общаюсь на русском. Чтобы его хоть где-то использовать и хоть как-то разминать и не забывать этот язык, ну и мне самому это интересно, почему нет – если я живу в Латвии, могу и на латышском поговорить.</p>

7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kārēc?	Начну на латышском. В магазине обычно всегда на латышском общаюсь. На рынке, не знаю, смотря по человеку. Я могу и так, и так, просто в зависимости от того с кем – если там будет старая бабушка, по которой я пойму что ей будет очень тяжело на латышском отвечать и она долго будет думать, мне будет проще с ней объясниться на русском. И чтобы она не мучилась, и всем так будет проще. Ну а если человек разговаривает на латышском, то я могу также легко с ним на латышском пообщаться и сказать что мне надо.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Ну наверно если я в Даугавпилсе или я слышал, что человек до меня с кем-то разговаривал на чистом русском языке без акцента.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kārēc?	На английском стараюсь. Потому что очень много друзей за рубежом, знакомых, коллег по работе, по учебе, которые с разных стран мира. И мне хочется, чтобы все понимали. Английский достаточно международный язык, все мои друзья точно поймут, мне очень нравится английский использовать тоже. И тут все его поймут – латыши поймут, и русские поймут. И все международные друзья поймут. Это такой компромисс, чтобы поняли все, инструмент
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Ну если это будет какой-то целевой пост, или целевая картинка. Что-то, направленное на конкретную аудиторию. Тогда я могу использовать или только латышский, или оба языка. Это зависит от того кому я посвящаю это или к кому обращаюсь. Обычно так я и поступаю, в том же инстаграме, но большинство у меня все равно целевые на всех. Но если надо, я пишу и на английском, и на русском.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kārēc?	Говоря про блогеров, как мы уже говорили и на английском, и на русском. На латышском, если честно, совсем нет – я могу что-то случайно увидеть, но я ни на кого не подписан и

		нее слежу. Новости читаю вообще на фейсбуке и чаще или на латышском, или на русском. Бывает, я увижу какую-то новость на русском, потом открою ее прочитаю полностью на латышском, потому что, опять же, перевод всегда искажает какую-то информацию, чего-то неоскажут, чего-то недопишут и мне проще открыть оригинальную статью, оригинальный файл, оригинальное интервью и прочить на языке автора, чтобы не было никаких недопонимания моих или вообще, чтобы не коверкать мысль.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? <i>Kādā valodā Jūs skatāties TV?</i>	Не смотрю телевизор, нету телевизора. Не использую – всю информацию, что ежедневно впитываю, серез интернет. Единственное, что конечно есть, это интернет. Конечно там сейчас появились как на фейсбуке, так и на ютубе видеофрагменты тех же новостей или телепередач. Но их, опять же, использую как на русском, английском и латышском. В зависимости от информации, которая мне интересна и которую хочу узнать. Если это информация о том, что происходит в Латвии, то скорее я ее буду потреблять на латышском, потому, что так проще. Если это что-то про страны СНГ – на русском, а что-то всемирное – на английском.
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / <i>Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?</i>	Честно, вот я сейчас по себе вижу, что, я вот начал учиться на латышском, не закончил и поступил в зарубежное учебное заведение на английском и мне очень понравилось. Я просто кайфую от обучения на английском языке, потому что я считаю, что вообще всем надо обучаться на английском. В школах ладно еще, в школах можно конечно обучаться на государственном языке.
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях?	Но в университетах я бы делал, по крайней мере, чтобы было реально выбрать язык на котором учиться. Потому что, например, многие факультеты, которые мне интересны, они

	<p>Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?</p>	<p>только на латышском языке, а факультеты это достаточно обширные и международные. И никакого не имеет смысла учить их на латышском. Есть какие-то терминологии отдельные, слова, факты, которые я знаю на английском, но я не буду знать их ни на латышском, ни на русском. Я просто понимаю смысл. Изучая это все на латышском, очень будет тяжело потом, если ты захочешь работать где-то в Европе, а все таки у нас открытые страны и границы. Многие люди хотят работать всемирно, считают, что намного выгоднее изначально учит все на английском, чтобы просто потом было дальше проще. На латышском вообще не представляю потом как куда-то переехать, пересдать экзамены, это займет столько времени и усилий, сколько изначально учиться.</p>
NOSLĒGUMS		
	<p>Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?</p>	<p>Учите языки, языки — это знания. И зная больше языков будет намного проще жить не только в своей стране, но и вообще. Найдешь всегда с кем пообщаться, сможешь всегда себя выразить и получить информацию из первоисточников.</p>
	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>Не знаю, я считаю это преимуществом. Как я и говорил, я сочувствую латышам, которые не знают русский, потому что это удобно знать много языков и их знать прямо досконально, изучать с рождения. Потому что сейчас уже намного тяжелее изучать язык – и просто заставить себя, и воспринимать информацию в целом. А когда ты с детства используешь два языка, конечно изначально это возможно немного затормаживает какой-то процесс обучения, но в процессе ты догоняешь и даже уходишь немного вперед, потому что ты можешь искать намного быстрее и больше информации, черпать ее из разных источников с разными языками не используя какие-то переводчики дополнительно.</p>

8.intervija: Beatrise

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Krievu
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Мне 37 лет и я 83го года рождения
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	В риге
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	Dāvi, это Olaines pagasts

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Я полька
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Моё гражданство Латвийское, но я сохраняю идентичность польскую
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	Это очень сложный вопрос, потому что я сменила три школы, у меня была русская школа, у меня была польская школа и вот старшие классы и техникум я закончила на латышском языке
Тēма: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Я не могу сказать, что это влияет на меня, но вокруг меня, поскольку мне 37, моим родителям около 70 и они, конечно же, все еще вспоминают какие-то истории. Я могу вспомнить какие-то вещи из моего детства, но я не могу сказать, что это очень сильно влияет на меня. Просто я, скажем так, выросла на переломе и этот перелом на мне очень ощущается, потому что ты и с одной эпохи, и с другой одновременно.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužas?	У меня её особенно не может быть, потому что я просто росла до 10, даже меньше, до 91го года, это буквально шесть-семь лет, до того момента, когда распался Советский союз. После я уже не могу сказать, что начиная с 91го года, это, скажем, было какое-то эхо. Это все же был новый мир. На мне это не сильно сказалося. Больше говорят 90ые, после 95го года, когда наступил переломный момент и детство очень сильно поделилось на «до и после», то как тебя обучали, то, какие программы были. До 3го класса я да, прямо чувствовала, что это был Советский Союз, а после 3го это была совсем другая история.
Тēма: Identitāte		

1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Я думаю что этническая идентичность важна абсолютно для любого человека, вне зависимости от того, живешь ты в Латвии или ты индеец с амазонки. Я думаю у них тоже есть какая-то идентичность. В нашей семье мы практикуем все что связано с Польшей, потому что это родина моих родителей. Я понимаю польский язык, да, уже, к сожалению, слабо говорю, но я могу читать книги, я смотрю иногда передачи. Мне важно сохранять эту историю. Я конечно же рассказываю об этом своему ребенку.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	В теперешней жизни? Ну скажем так, что я училась в польской школе, для моих родителей было важно, чтобы я знала этот язык, или, хотя бы, понимала его. У самих родителей было сложнее – они слабо говорили по польски, потому что они уже давно жили в Латвии, но моя бабушка, в свою очередь, тяжело ассимилировалась. Она была полька, хоть и родилась в Латгалии, но у них в семье это было ярко, эта темы была открыта. Бабушка плохо писала по русски, плохо писала по латышски. Она все время общалась на русском при помощи польского алфавита. То есть очень сложная история. Поэтому родители решили отдать меня в польскую школу, чтобы хоть кто-то из семьи мог продолжать нашу этническую историю.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Я считаю да. Я живу в этой стране и я знаю латышский язык и я училась на нём и в старших классах и в университете. Для меня странно, когда человек живет в стране и не знает официальный язык этой страны. Это правда.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu	Я поддерживаю наши государственные праздники. Для меня важны 18 ноября, что у нас ещё, 4 мая вот будет сейчас. Смысл в том, что мы празднуем дома официальные праздники, и такие как Лиго тоже – не важно языческий это

	nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	праздник или нет, я считаю этот праздник принадлежит этой стране.
5	Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?	Для меня это открытый вопрос, потому что я могу себя причислить к национальным меньшинствам и сразу к двум автоматически. И польской, и русской. Учась в русской школе билингвальной ты особенно это ощущаешь. Я продукт первой билингвальной системы образования в Латвии, когда её только только ввели, это было в 96-95ом году. Тогда в образовательных программах начали вводить одновременно два языка обучения. По факту, я скажу, что у тебя от этого иногда каша в голове. Прошло 20 лет, а у тебя все еще каша в голове.
6	Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	Я могу сказать, что в целом, я не такой большой фанат русской культуры. Классической – да. Современной – нет. Я наверно потребляю максимум на 10% именно русскую культуру, говоря о социальных сетях. Я не особо слежу за блогерами русскими. Только если в профессиональных интересах – мне где-то интересна русская профессиональная история. Но там мы говорим не другие темы, готовые не касаются языка. Да, окей, мне удобно – я дополнительно понимаю их. Но то что они русские – не приоритет. И смотреть русские каналы по телевизору тоже не наш приоритет.
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	Нет. Моя семья, я могу сказать и за себя и даже за родителей, мы никогда не чувствовали себя частью России. Мы, не смотря на то что носители русского языка, поляки.

8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Да, я считаю. Мои дедушки и бабушки прожили очень тяжелое время. Мой дедушка прошел 4 концлагеря, в том числе Аушвиц, он был в Дахау. Для нас это праздник, но это праздник горький, потому что это горький опыт для нашей семьи. У дедушки практически вся семья была истреблена в самом начале Второй Мировой Войны и поэтому мы всегда вспоминаем его, мы вспоминаем то, что сделали его предки. Дедушка сам вырос на границе Белоруссии и Латвии, он по национальности Белорус – это единственный человек в семье, который не поляк. Для нас эта история всегда важна и мы всегда будем праздновать 9 Мая, но только по причине того, что случилось с семьей. Но точно не по причине русской или какой-то другой национальной истории.
Тēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Я говорю на четырех языках, на трёх из них я говорю одинаково. Я говорю одинаково свободно на русском, польском и латышском. Я могу перейти с одного на другой, в зависимости от ситуации это может быть лучше или хуже, легче или сложнее, в зависимости от того, что ты практикуешь чаще в конкретный момент жизни. Но я могу одинаково обратиться к человеку и на латышском и на английском. И так же хорошо понимаю. Но родной язык я считаю русский, потому что я на нем первом заговорила.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / vidējais / progresīvais / brīvais)	Продвинутый, я думаю. Наверно если бы я сейчас сдала экзамен, я бы поняла какой. Когда я раньше сдавала экзамены мне дали вторую категорию. Сейчас у меня латышский муж и естественно ввиду ежедневно практики мой язык улучшился.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на	Я живу с мужем-латышом. Дома мы говорим одновременно на двух языках. Он со мной говорит на латышском, я ему

	<p>другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?</p>	<p>отвечаю на русском. Второй вариант, который бывает, это когда он со мной говорит на русском, а я ему отвечаю на латышском. То есть это абсолютная смесь. Я могу сказать что 50/50. От этого страдает качество языка, потому что мы начинает оба говорить неграмотно. Такая же история была когда мы билингвально учились – мы говорили сразу на двух языках и ты на двух языках говоришь неграмотно. В школе это особо чувствовалось.</p>
4	<p>Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?</p>	<p>Я использую русский в общении с коллегами, потому что в коллективе большинство русских. С клиентами я использую латышский чаще, потому что у меня больше клиентов латышей.</p>
5	<p>Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?</p>	<p>Русский. У нас больше друзей носителей русского языка. То есть это опять же люди, которые родились здесь, это тоже милениалы, но в моем кругу доминируют русскоязычные, а у мужа – русские и латыши. У мужа действительно 50/50.</p>
6	<p>Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?</p>	<p>В повседневных ситуациях я использую латышский язык. Если я нахожусь в магазинах, в такси, если я коммуницирую на почте я использую латышский. Мне так удобнее. Я привыкла, потому что я работаю с клиентами на латышском. Но если я обучаюсь или мне нужно донести какую-то глубокую мысль, то конечно же я перехожу на тот язык, на котором я начала говорить, когда была ребенком. Так устроен мозг, на русский.</p>
7	<p>На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?</p>	<p>На латышском. Мне так привычно, я не знаю с чем это связано. Я перешла на латышский наверно лет 10 назад. Я автоматически прихожу в магазин и говорю на латышском.</p>

8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Бывают, да. Я иногда начинаю на русском, потом могу перейти на латышский, потому что какое-то удобное слово или выражение, которое лучше характеризует. И ты хватаешь это слово или выражение из любого языка, русского или латышского, и он понимает. Так что иногда я веду разговор на двух языках, очень часто такое бывает.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	Ну если я пишу пост на фейсбуке, то я его пишу на русском, потому что мне так удобнее выражать мысль и грамотнее, правильнее донести до моих слушателей то, что я хочу сказать. Потому что интерпретировать можно по разному и когда это твой не родной язык, ты все таки можешь каким-то образом ошибиться с контекстом. А на русском я могу сказать то, что я хочу особенно развернуто. Еще я общаюсь на английском, потому что я слежу за тем, кто мои фолловеры. Это момент общения на языке другой стороны. Но вначале я напишу всегда русский текст, если мне надо донести какую-то важную мысль. Потом переведу на английский. Но все мои клиенты знают что я полька – для них нет вопроса о том русская я или латышка. Они знают что ни один из этих языков не является моим родным, хоть мой первый язык русский и будучи ребенком я заговорила именно на нём.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	На английском я говорю когда мне важна аудитория, к которой я хочу обратиться. У меня есть фолловеры из других стран Прибалтики, Литвы и Эстонии. Чтобы и они меня поняли я пишу на английском.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	На всех трёх. Мне не важно, я понимаю. Мне важна тема, о чем говорят, если это будет мне интересная тема или интересная мне статья, она может быть написана на

		английском я буду ее читать. Если мне не будет понятно я открою словарь.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	Дома вообще нету телевизора.
13	На каком языке стоит получать образование в в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	На латышском. Чем раньше мы начнем это делать, тем проще будет. Я продукт системы, который столкнулся с билингвальным образованием в старших классах, в 8. Это было сложно, это было непонятно, из-за этого у меня пострадали многие предметы, потому что внезапно ты начинаешь тратить очень много времени на то, чтобы осознать и понять задание или что вообще от тебя хотят. У меня очень упали оценки в 7-8 классе только по причине огромной траты времени и сейчас я вижу, как через тоже самое проходит моя дочь. Когда у них в школе увеличили количество латышских предметов. Когда русскоговорящим детям обучающемся в русской школе такой важный предмет как математика начинает доноситься на латышском языке, мы сломали ноги об репетиторов. Это ужасно, это тяжело и это очень неудобно.
14	На каком языке стоит получать образование в в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?	Однозначно латышский или английский.
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?	Языковая реформа и реформа образования однозначно сырая. Я, как продукт, могу сказать что она сырая. Мне повезло – у меня есть склонность к обучению языкам.. У меня есть склонность к изучению языков и поэтому это не было так тяжело. Я видела как страдают мои одноклассники, люди которые с ошибками писали на

		<p>русском, у них появился латышский, появился одновременно английский, у нас еще был в школе немецкий и у людей была каша в голове, они не справлялись с предметами и они вышли из школы полусырые. У многих были проблемы в университете, потому что они не могли говорить. Когда я училась в университете, у нас был курс английской филологии и мы говорили на английском и людям просто было очень тяжело перестраиваться с одного на другой. Мы на перемене говорим по латышски, потом внезапно ты говоришь на английском. Сложно.</p>
	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>Мне удобно. Наверно потому, что мой мозг и моя психика устроены таким образом, что я могу перескакивать с одного на другое. Это опыт 90х и 2000х годов, когда ты учишься одновременно на нескольких языках. Так получилось – ты получил этот опыт, ты начал перескакивать. Возможно мой ребенок так не сможет, время покажет.</p>

9.intervija: Dmitrijs

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Man vienalga, latviešu labāk.
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Man ir 31 gads, esmu dzimis 88. gadā
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	Rīgā
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	Pašreiz Jelgavā, bet pārsvarā – Rīgā

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Pēc tautības esmu krievs.
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Man ir Latvijas pilsonība, bet pašu sevi es identificēju kā krievu, krievu tautības cilvēku.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	Skolā es mācījos latviešu valodā.
Tēma: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Nē, nemaz. Es dzīvoju mūsdienā Latvijā.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	Nē, nemaz.
Tēma: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Nav īsti svarīga. Es nevarētu teikt ka pavisam šis jautājums mani neskar, bet manī tas neizraisa nekādas super spēcīgas emocijas. Es esmu audzis miksētajā vidē (kopā ar gan latviešiem, gan krieviem), daudz ceļojis un attiecīgi man drīzāk ir svarīgas cilvēka rakstura iezīmes, kompetences, nevis etniskums. Tāpēc arī savā gadījumā – es nedomāju ka tai ir liela nozīme manā dzīvē.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)?	Vienīgais, ko es varētu pieminēt, būtu laikam krievu valodas lietošana un krievu svētki, kas gan tika svinēti tikai ģimenē, kurā

	/ Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	joprojām plašāk svin tieši krievu svētkus. Privātajā dzīvē šobrīd arī tā nav. No latviešu svētkiem, laikam, tikai Dziesmu un Deju svētki, kas tiek plaši atzīmēti.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Šajā jautājumā laikam jā, es ne tikai jūtu, bet es to apzināti saprotu un pedomāju pie tā, ka esmu šis valsts pilsonis un iedzīvotājs. Tas man ir svarīgi, būt par šīs sabiedrības daļu un piederēt šai valstij.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	Es visu dzīvi dzīvoju Latvijā, respektīvi es jūtos piederīgs pie Latvijas. Manuprāt šeit palikšana un dalība šajā ekonomikā un sabiedrībā ir svarīgākais veids, kādā izpaužas mananacionālā identitāte. Svētki ir jauki, bet daudzi aizbrauc prom un turpina tos svinēt. Manā skatījumā tā nav piederības izpaušana. Es sevi pozicionēju kā latvieti un dzīvoju Latvijā. Ja es dzīvotu ārzemēs, Krievijā, piemēram.. tad varbūt būtu savādāk, bet es nedzīvotu Krievijā. Man arī patīk Latvijas svētki, pats esmu dzimis Lāčplēša dienā, atzīmēju Ligo svētkus, kas laikam ir vislatviskākā balle, un man patīk latviešu ēdiens.
5	Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?	Laikam tomēr nē. Es ikdienā vairāk izmantoju latviešu valodu, krievu valodā, pārsvarā runāju tikai ar vecākiem, tāpēc es teiktu ka esmu asimilējies, vēl vairāk jūtos iederīgs pie latviešiem.
6	Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	Jā. Man patīk krievu kino, mūzika. Mūzika vēl jo vairāk, tā mani uzrunā. Krievu izpildītāji (mūsdienu) man ļoti patīk. Bet tas nav saistīts ar Krieviju kā tādu, bet ar jaunās krievu kultūras labo kvalitāti, skaņojumu un novatoriskumu. Laikam mentāli man tā «der»
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	Nē, nejūtu.

8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Nē, nav mani svētki.
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Krievu, bet runāju brīvi arī latviešu un angļu, nedaudz pārzinu arī vācu valodu.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Brīvais, es teiktu. Es pabeidzu latviešu vidusskolu un ikdienā tā ir mana darba un sadzīves valoda.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Mājās ar vecākiem mēs izmantojam krievu valodu. Vecāki runā citās valodās (latviešu un nedaudz angļu), bet, sakarā ar to, ka esam krievu tautības ģimene, mājās mēs izmantojam krievu valodu saziņai.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	Profesionālajā vidē man dominē latviešu valodas nesēji un savstarpēji mēs runājamies arī latviski.

5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	Es teiktu 50/50, gan latvieši gan krievi. Savstarpēji mēs, gan pārsvarā sazināties latviešu vai angļu valodās. Sakarā ar to, ka ir tāds sajaukums, plaši tiek izmantota «universāla» valoda – angļu. Bet arī tādēļ, ka latvieši pārsvarā nerunā krieviski, bet krievi pārziņ latviešu valodu. Nav valodās leita, bet gan tajā, lai atrastu ērtu un savstarpēji funkcionālu saziņas veidu. Angļu valoda ir arī «trendā» šobrīd rietumu kultūrai plaši pārņemot arī mūsu tirgus, tas ir neitrāls saziņas rīks, ko zin visi.
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Latviešu, laikam. Tāpēc ka es dzīvoju Latvijā un tas ir Latvijas pilsoņa pienākums.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	Latviešu. Tādu pašu iemeslu dēļ. Mēs dzīvojam Latvijā, kāpēc man būtu jāuzsāk saruna kādā citā valodā?
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Ja es redzu, ka cilvēks nerunā latviešu valodā, tad es nāksu pretī un runāšu tajā valodā, kuru cilvēks prot, kas bieži vien ir krievu valoda, nevis angļu vai kāda cita un, pārsvarā, vecāko paaugu cilvēkiem. Ar jauniešiem es saskaros ar šo situāciju krietni retāk, bet krievvalodīgo vecāku ļaužu starpā tā ir bieži sastopama situācija.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	Latviešu un angļu. Tā man jau ir ierasts, nav arī baigā pamatojuma tam. Arī datorrakstā man vieglāk ir rakstīt latīņu alfabētā, latviski vai angļiski, attiecīgi sociālajos tīklos es daudz vieglāk un labprātāk komunicēju angļu vai latviešu valodā. Pluss, angļu valodu sapratīs visi (vai gandrīz visi), tā ir universālā valoda. Papildu, es daudz ceļoju – angļiski sapratīs arī mani starptautiskie draugi un darba kolēģi.

10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Protams, ir daudz izņēmumi. Tas attiecās uz to, kuru tieši cilvēku grupu es vēlos uzrunāt un kāpec. Arī par ko ir saruna, vai tā būs saistoša visiem vai nē.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	Latviešu, pārsvarā. Sāksim ar to, ka man ir interesanti tas, kas notiek Latvijā un to es varēšu uzzināt tikai latviešu medijos, nevis citos. Bet arī angļu valodā – ja es vēlos uzzināt kaut ko starptautiskā kontekstā, vai eigūt plašāku informāciju un ekspertu atziņas. Neapšaubāmi, angļu valodas informatīvais lauks ir kvalitatīvāks un plašāks.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	TV vairāk krievu kanālus, bet pārsvarā humoristiskus raidījumus. Laikam šo humoru es saprotu, tas man ir pēc mentalitātes tuvs un saprotams.
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	Latviešu valodā. Mēs dzīvojam Latvijā un es uzskatu, ka jebkurā valstī, kurā Tu dzīvotu, Tev ir jāpielāgojas pie valodas un pamatizglītība jāiegūst valsts valodā.
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?	Latviešu vai angļu valodās. Latviešu valoda ir valsts valoda, bet angļu – tā padarītu absolventus konkurētspējīgus starptautiskā darba tirgū, vai tas nav tas, uz būtu katrai valstij jātiecās?
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?	Nē.

	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>Obligāti par priekšrocību. Jebkura valoda ir priekšrocība, tās ir jāmacās – tas iedod plašāku dzīves redzējumu un iespējas jebkuram.</p>
--	--	--

10.intervija: Irēna

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Latviešu, paldies
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Man ir 32 gadi, 88. gads
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	Daugavpilī
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	Dotajā brīdī Dreiliņos, Rīgas novads

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Poliete, bet mana dzimtā valoda ir krievu
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	<p>Latvijas pilsonība. Es nosauktu par latvieti, bet tas tāds retorisks jautājums. Ļoti bieži par to bija domāts, un valodā tas ir mana kā reģionālā valoda, tāpēc ka Daugavpils vēsturiski ir, tā kā krievu pilsēta vairāk. Poliete esmu pēc savas dzimtes. Bet man tēvs ir krievs, nu krieviski runājošs. Es nevaru nosaukt viņu par krievu tāpēc, ka viņš ir vecticībnieks un Latvijā viņa ģimene dzīvo kopš 18. gadsimta, un esmu tāda tīra, tīra latviete, tikai vienīgais, ka es runāju krieviski. Man arī ir poļu saknes no tā, ka mana poļu dzimte jau no 16. gadsimta ir šeit, mums jau 19. gadsimtā piederēja zeme esošā Latvijā. Tajā reģionā, kurš piederēja ļoti ilgu laiku principā Polijas impērijai un Lietuvai, pierobežā. Tāpēc visu šo apstākļu dēļ un tādēļ, ka citu dzimteni nezinu, neviens no mani vecvecāki nezināja savu dzimteni, nu tādu, etnisku, jo tas bija tik sen. No tēva puses, piemēram, neviens nevar sevi saukt par krievu, izņemot valodu un to ticību. Un neviens no manas mātes puses par poļiem arī nevar, viņi nezina, kā dzīvot Polijā, visi nāk no Latvijas. Tāpēc es ar uzskatu sevi par latvieti, krieviski runājošu.</p>
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	<p>Krievu valoda vairāk, bet mans gads bija interesants tādā ziņā, ka visas reformas bija manā gādā. Es sāku mācīties krievu skolā tāpēc, ka Daugavpilī bija tikai divas latviešu skolas un pārējie 16 bija krievu valodas skolas, un, tā kā 88. gads ir vislielākais pēc bērnu daudzuma principa, kāds bija fiksēts Latvijā, nebija daudz iespēju, kur iestāties tieši skolā. Un es mācījos muzikālā skola, man no pirmās klases bija gan instruments, gan viss pārējais, un vecāki gribēja mani attīstīt tālāk, un tā bija vienīgā skola, kur iet. Latviešu variantu nebija, bija tikai vienīgais, nu krievu. Pēc tam no ceturtās klases mums sākas tā bilingvālā sistēma. Un kad jau kārtojot 12. klase eksāmenus un 9. klases centralizētos eksāmenus, visi eksāmeni bija centralizēti un tur bija gandrīz tīra latviešu valodā. Es izdzīvoja</p>

		visus tos skolas izglītības reformas posmus skolā, sākot ar krievu, pēc tam bilingvāli, un pabeidzu latviešu.
Tēma: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Nē, pavisam nē. Es neatceros to laiku, jo biju pārāk maza. Simts punkti nē. Es par to zīmolu, kā bija tāds vēsturiskais posms, bet jā, dažreiz mēs tā runājam par kaut kādu tur uzņēmumu, kā viņa ir padomju stils, nu tāds. Bet sevī vai kaut kādu savu paaudzi nē, diez vai.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužas?	Nē, tāpēc, ka es teicu, es viņu nezinu. Varbūt manai mammai, jā, viņi ir nostalgija, vairākas reizes dzirdēju par to, bet man viņa nevar ne no kurienes rasties, jo es neatceros.
Tēma: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Man ir svarīga. Tādā ziņā, ka es sevi pieņemu kā polieti. Nevis tieši tautiskā piederība. Tātad tādā ziņā, ka man pašē ir ierakstījis, ka esmu poliete. Tas bija tāds apzinīgs solis, jo bija iespēja norādīt, vai nerādīt vispār. Man patika, kā mana vecmāmiņa runāja poliski ar savām māsām, bet es arī nevarētu pateikt, kad es jūtos kā poliete-poliete, tāpēc, ka es nezinu viņu kultūru, es zinu Latvijas kultūru, bet sevi kaut kā identificēju ar to polieti. Varbūt tāpēc, ka tas ir tieši tas mūsu valsts vēsturisko apstākļu dēļ – būt krievam, ir kaut kas negatīvs. Bet poliete, tas nozīmē, ka kaut kādu apstākļu dēļ neesmu krievs, vajadzēja kaut kā sevi “attaisnot” un tās viens no iemesliem.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	Minimāli. Esmu katoliete, bet Latvijas oficiālā reliģija skaitās Luterānisms. No vienas puses, visos tajos baznīcas svētkos es uzskatu sevi par katolieti, un tā ir, ka Polijas tieši asociējas ar katolicismu, nevis ar Luterānismu. Un tas pārējais, pārējais, man liekas, kā īsta latviete, tāpēc ka man ļoti svarīgi mūsu visi nacionālie

		<p>svētki, man patīk dziedāt, es dziedu, es pabeidzu muzikālo skolu līdz 9. klasei, dziedāju korī. Dziesmu svētki, tas ir gandrīz kā manas asinis, tāpēc, ka es piedalījos visos konkursos, un, kā mēs sevi pozicionējam, kā dziedājošo, dejujošo nāciju mani uzrunā, es visam pilnībā piekrītu, un pēc rakstura es atzinu sev par to, ka, visticamāk, jā, latviete esmu, tāda vēsa, tāda mierīga, nav tādas asinīs, piemēram, ka krievi. Tagad mēs esam vairāk atklāti, un, piemēram, mēs zinām cilvēkus no Polijas un no citām valstīm un varam salīdzināt sevi. Kad es atrodos kopā ar poļiem es uz viņu skatos, kā nē tas nav manējais. Tāpēc vienīgais, kas palika, tas ir reāli reliģiski svētki un tieši kas ar reliģiju saistīts. Pārejas ir Latvijas.</p>
3	<p>Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?</p>	<p>Izjūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei. Kaut kādu vēsturisku apstākļu dēļ mans, es lepojos par to, ka esmu poliete. Daļēji tāpēc, ka neesmu no Daugavpils un visu laiku bija ar to problēmas. Visu savu mūžu, kas saistās ar iestāšanos, visu to attieksmi esi no Latgales, ka tas ir tāds depresīvais reģions. Tieši Rīgā, kad es pārvācos pēc skolas uz šejieni mācīties, bija tāda sajūta, es bišķiņ jutos ne tik novērtēta, kā, piemēram, ja es būtu no Vidzemes, Kurzemes vai no citiem reģioniem, tāpēc šitais poliskums ir vairāk maskas, lai pateiktu pārējiem, ka esmu tuvāk latviešiem nekā krievs. Bet viss pārējais ieradumi tur, attieksme pret valsti man ir latviskie – es mīlu savu valsti, un es to pieņemu, tāpēc es runāju latviski. Ar dažiem no saviem draugiem runāju, daži nemāca latviešu valodu tāpēc, ka viņiem ir kaut kāds bloks, kāpēc man to jādara, esmu šeit piedzimis, Es esmu tāds, kāds es esmu, bet man liekas, ja tu dzīvo šajā valstī, tev, ja pieņem tie noteikumi, kas ir. Tāpēc vairāk sevi pozicionēju kā latvieti, bet nu tas nevaru teikt, ka šitais poliskums arī kaut kādu daļu, 10 procentus aizņem no tā visa. Tāpēc tā sanāk kā divu, divu tautību ietekme. Bet nacionālo identitāti vairāk jūtu latviešu.</p>

4	<p>Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?</p>	<p>Visdažādākos veidos, nu tad tādā ziņā, ka, piemēram, es ļoti gribēju iestāties Zemessardzē. Jo es gribēju kaut ko atdot arī valstij. Man bija svarīgi, bet nepaņēma. Es piedalījos kopš 16 gadiem līdz esošam brīdim Latvijas politiskas partijas biedrs un kādu posmu biju diezgan aktīvi saistīti ar to visu. Bija laiks, kad biju valdē Daugavpilī. Es biju pirmā partija pie Šlesera un Latvijas ceļš, Latvijas ceļš pirmā partija un es gribēju kaut ko darīt labu valstij. Pēc tam es trīs gadus nostrādāju pašvaldībā, kā Jauniešu nodaļas vadītāja. Man nebija ne vienu reizi aizdomājos braukt kaut kur citur, jo es uzskatu, ka šeit ir ko darīt, un tas ir mana dzimtene, mana mazā valsts. Kad ārzemēs, piemēram, tev jautā, no kurienes tu esi es visu laiku godīgi saku, ka no Latvijas un arī mēģinu izstāstīt citu stāstu, ka šeit nav tik slikti, kā jūs iedomājaties. Tā man ir. Kaut kāds tas iekšējais lepnums par to, kur es esmu un no kurienes es esmu.</p>
5	<p>Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?</p>	<p>Kā to saprast? Tas vārds, minoritāte, kas tas tāds ir? Jā, jā. Nu tad tas ir likumsakarīgi. Nu tad no visa, ko es pateicu. Es nevaru saukties par latvieti tāpēc, ka esmu no Daugavpils, bet tas ir vien, tas ir vienīgais. Tāpēc es savu piederību atradu pie poliēm, lai būtu tuvāk Latvijai, latviešiem nekā krieviem. Lūk tā tāpēc jā. Es nevarēju sevi nosaukt par latvieti, īsto, tāpēc sevi uzskatu par polieti.</p>
6	<p>Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?</p>	<p>Jā, bet tas drīzāk gaumes lieta, es teiktu.</p>
7	<p>Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?</p>	<p>Ne, nekādu. Tā nu, kā es stāstu, ka no savas dzimtās puses mani visi radi, mums nav neviena cilvēka krieva. Kad tur pārcēlās manie, tur tēva vecie, vai vecvecāki uz šejieni tas bija tik sen, ka mēs visu laiku visu visas paaudzes dzīvojam šeit un tāpēc pie Krievijas nekādu.</p>

8	<p>Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?</p>	<p>Grūti pateikt, uz šo. No vienas puses tas ir parasti svētki, piemēram, tas pats kā, nezinu, pirmais maijs. Kad mēs runājam, ka tie ir Darba svētki, nu tādi. Ir svētki, ir kaut kāda, paredzēta dienā, un mēs kaut ko slavējam. Bija fakts, bija karš, bija Uzvara. Jā, no vienas puses, neviens nesvin Pirmo pasaules karu. Nu tā, ja mēs skatāmies no vēstures. Vai simtgadu karu Bet, no otras puses, Francijā arī svin savus svētkus, piemēram, tas Bastīlijas dienu, tad viņam arī tas ir svarīgs notikums. Jā, viņi nesvin plaši, viņiem nav brīvdiena, bet viņam ir tie svētki. Tāpēc es uzskatu, ka, jā, tas nebija tik sen, kad, piemēram, tas Bastīlijas diena un, piemēram, manas vecmāmiņas atmiņas tās otrais karš ir. Un viņa atceras, cik bija grūti, kāds bija pēckara laiks, principā to karu. Viņa ir kara bērns un priekš viņas tas ir svētki. Nu ne svētki, bet nu tāda, atziņas diena. Un tiem, kas to pārdzīvoja, simts punkti. Jā, es mīlu savu vecmammu. Jā, mēs nezinām, kas būtu, ja nebūtu tās Uzvaras dienas, kā mēs dzīvotu. Vai man būtu vecmamma, vai būtu es. No viena un kā, no vienas puses, jā, tie ir svētki, bet es nezinu, vai tie ir manas paaudzes svētki. Skolas laikos, tur ceturtnā klasē, jā, mēs gājām tur ar ziediem sveicināt tos veterānus. Bet man liekas, kā dotajā brīdī šie svētki pārvēršas par kaut kādu politisko spēli, un šī te visa tīrība kaut kur zust. Man ir cīņa pret tiem cilvēkiem, kam tie ir svētki, priekš manis tā ir parasta diena. Nu tāda līmeņa.</p>
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	<p>Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?</p>	<p>Krievu. Angliski un latviski.</p>
2	<p>Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu</p>	<p>C2. Es pozicionēju, ka brīvais. Latviešu valodu mācos kopš bērnudārza. Mums bija stundas – tāpat kā mēs angļu valodu bērnudārzos mācījāmies, tāpat mēs mācījāmies arī latviešu valodu. Tas nebija tā, ka viss mums no trešās būs latviešu valoda. Viņa bija</p>

	latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	visu laiku, cik es atceros sevi. Bija, kā stundas nebija tā, ka brīvā runā, bet bija.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Krievu valodu. Ar vecmāmiņu es varu runāt arī latviski, jo viņa mācījās pēc kara laikā, viņiem bija bilingvālā skola, viņi mācīes latviski un poliski. Un krievu valodas nebija. Tāpēc mana vecmāmiņa neprot rakstīt krieviski, viņa runā krieviski, bet viņi nemāk rakstīt un ar visu saraksti ar savām māsām un brāļiem, vīru vai poliski latviski. Manai mammai bija savādāka, viņa ir tieši vot tas padomju laika bērns un viņi nezina latviešu valodu. Viņa gāja mācīties to, bet nevar iemācīt valodu, ja, nav vides, kur to izmanto. Daugavpilī tajā laikā, kad, nu nezinu, pirmskrīzes tās laiks 2007. gadā, Daugavpilī bija, es teikšu un ne vienu reizi domāju, ka nesamelošu, 90% krievu. Vai nu latvieši, kuri runā krieviski, tāpēc viņa neiemācīja to valodu. Tēvam tas pats. Bet tāpēc, ka mans tēvs bija principā pret to, ka esmu poliete, tāpēc vispār runas nebija par poļu valodu. Mani mēģināja atdot poļu bērnodrāzā, bet es neko nesapratu tur un mani no turienes izņēma tāpēc, ka vecmāmiņa tik daudz laika ar mani nepavadīja, lai es iemācītos. Varbūt tāpēc tur krievu runā ar mums. Vīrs, mēs ar viņu runājam krieviski tāpēc, ka viņš ir naturalizējies latvietis. Viņš tikai vidusskolā dabūjis pilsonību. Viņa vectēvs ir no Krievijas, tāpēc tur lielāko daļu ir krievu valoda, tāpēc ka viņš strādā IT nozare, kurā ir angļu valoda, bet latviešu valoda nav vajadzīga vispār. Mums vienkārši runāt krieviski. Bet vīrs prot latviešu valodu, viņš skolu pabeidza vienā gadā ar mani, tā kā mēs visu izgājām visi kopā, visas pārmaiņas. Viņš mācījās RTU, un, kad ir augstskola latviešu valodā, tu gribi, tu negribi, iemācies valodu. Savādāk nebūs, tā kā mēs mācījāmies valsts augstskolā, tur nebija variantu.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras	Latviešu. Bet nu pēc savas pieredzes Domē arī pārsvarā bija latviešu valodā. Grindeks, sākumā, kad es atnācu uz laboratorijām, kā vecākais ķīmiķis, mums bija krievu kolektīvs, tur es runāju

	<p>valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?</p>	<p>krieviski. Tad es aizgāju uz patentu nodaļu, šeit, ir latviešu kolektīvs, tāpēc pārsvarā pirmajā vietā ir latviešu valoda, otra ir angļu valoda un trešā krievu – kaut kādus teikumus mēs varam to pat krieviski un tā.</p>
5	<p>Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?</p>	<p>Un krievu valodā, tāpēc lielākā daļa no maniem draugiem ir no skolas vai no Daugavpils. Arī ļoti daudz manu draugu no Rīgas ir, kuri arī runā krieviski. Salīdzinājumam, cik draugu ir, latviešu, latviski runājošo draugu nav tik daudz, kā krievu. Tas nav tīšām, vienkārši cilvēkam nevar būt, nezina, 1000 ar draugiem. Es par draugiem saucu tādu nelielu daudzumu no visiem cilvēkiem, kas man ir apkārt. Teiksim, man ir, piemēram, 10 draugi. Pirmā daļa no viņiem ir tur ar manu dzimto pilsētu saistīta, otrā saistīta ar skolu, kaut kāda daļa ir sasaistīta ar universitāti. Varbūt tas ir saistīts ar to, ka universitātes laikos krieviski runājošie bija kaut kā bišķiņ atdalīti no latviski runājošiem, varbūt tāpēc tā izveidojusies.: Nevaru tā īsti atbildēt, jo, piemēram, man no universitātes palika trīs draudzenes, bet viņas visi trīs izrādījās, ka ir no Daugavpils, mēs sākām komunicēt tikai otrajā kursā, es nezināju, no kurienes viņas ir – tā sanāca vienkārši jā, un tad tas nevar, nevaru pateikt, kā tas bija kaut kā speciāli. Jo dotajā brīdī man ir draugi vietējie, no šejienes, nu man nav problēmu, kura valoda ar viņiem runāt, latviski vai krieviski, bet tā sanāca, nebija nekas speciāli.</p>
6	<p>Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?</p>	<p>Ja sociālās situācijas, piemēram, veikalos, sabiedriskajā, sporta, latviešu valodu, kāpēc? Nezinu, varbūt tas ir tāpēc, ka tieši sasaistīts ar to savu kā es gribu justies, kā es sevi uzskatu par latvieti, un es izmantoju to valodu. Visticamāk, tā. Tāpēc ka jau automātiski, kad braucu uz Daugavpili, man ļoti grūti pāriet uz krievu valodu. Tāpēc arī tur sāku kaut kādos veikalos runāt latviski, neaizdomājoties.</p>
7	<p>На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?</p>	<p>Tās ir atkarīgs, kurš tirgus. Ja tas ir Daugavpils tirgus, tad es sāksu runāt krieviski. Ja tas ir citur, kaut kādā citā pilsētā, es sāksu runāt latviski. Labi, Latgale, piemēram, Krāslavā vai kaut kādos Preiļos..</p>

		Tas atkarīgs no reģiona un no pilsētas. Ja es, piemēram, zinu, ka tas ir krievu pilsēta vai latviešu pilsētu, tas būs no tā atkarīgs. Veikalus 10 no 10 būs latviešu valodā.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Jā, tikai nezinu, ja aizdomāšos par kaut ko vai runāšanu pa telefonu krieviski. Un viena brīdī pateikšu kaut kādu vārdu krieviski, bet pēc tam pāriešu atkal uz latviešu valodu, tā mēdz būt, tikai tā. Nu jā, piemēram, ja cilvēks ar mani runā krieviski es viņam atbildēšu krieviski, principiāli ar viņu nerunāšu latviski. Spītības tādu nav momentu. Ja, piemēram, man krieviski prasa vai šeit rindā sākas, es, protams, atbildēšu krieviski.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	Tas ir atkarīgs no situācijas, jo principā izmantoja trīs valodas. Gan angļiski varu uzrakstīt, jo soc.tīklos man daudz draugu, ne no Latvijas. Piemēram, no kaut kādām ārzemēm, un, ja es gribu, lai viņiem arī būtu interesanti, es rakstīšu angļiski, piemēram, par kaut kādu ceļojumu vai kaut kā tamlīdzīgi. Ja tās ir kaut kāds “Paldies par kaut ko”, tas būs atkarīgs no situācijas. Nē, nevaru paskaidrot, kā es izvēlos, kura valoda kaut ko rakstīt. Bieži vien trīs valodās. Varbūt tas varētu būt atkarīgs no tēmas un no tā, kuru es gribu uzrunāt. Piemēram, par ceļojumiem es visbiežāk rakstu angļiski. Nu bet tur valsts nosaukumu un kaut ko. Es principā garus postus netaisu.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Strādājot domē mums bija, bija tā sasaiste ar jauniešiem, un bija jāraksta abās valodās, dublēju uzreiz gan viena valoda, gan otrā. Tas bija prasības no domes, nav, tāpēc bija divas valodas. Bieži vien, ja tas ir kaut kas sasaistīts ar kādu cilvēku kompānijā, latviski runājošu, tad es rakstīšu latviski, neskatoties uz to cik daudz pārējo. Ja tur viens būs latviski runājošs, es rakstīšu visu latviski, nevis krieviski. Tāpēc kā nu visi krievi saprot, vai nu tāpēc vajadzības rakstīt krieviski papildus nav. Bet dažreiz varu uzrakstīt krieviski.

11	<p>На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?</p>	<p>Un ar masu medijiem vispār ir ļoti grūti, tāpēc ka.. Nē, viss vienkārši. Delfus lasu latviski. Piemēram, radio es klausos nu parasti dziesmas angļiski, bet nu jā, radio latviski. EHR, piemēram. Tur nav tik svarīgi, kurā valodā runā tāpēc, ka es visbiežāk klausos tieši dziesmas, ne visu tekstu. Tāpēc, ka man liekas, ka ziņas visātrāk aiziet un bez kaut kādas tas politiskās iekarsās būs lielos portālos, piemēram, kā delfi un latviešu valodā. Dažreiz krieviski, tur parādās kaut kādi riktīgi komentāri, bišķiņ tāda politiska novirze ir, kas man ļoti nepatīk, mani interesē tikai ziņas, kas notiek. Mani reti interesē kaut kādi skandāli, spekulācijas apkārt. Un par mūziku tas ir gaumes jautājums, un tagad ir, paldies Dievam, Spotify, kuru var izmantot. Un tā tagad es reti klausos radio.</p>
12	<p>На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?</p>	<p>Televīziju es neskatos, ja tikai esmu ciemos pie mammas, bet tur, kas ir ieslēgts, tas būs ieslēgts. Nu pati neko neizvēlēšos.</p>
13	<p>На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?</p>	<p>Tas ir ļoti grūts jautājums un noteikti nav man. Tāpēc, ka šitais ir tā ļoti triki. No vienas puses, es saprotu tos cilvēkus, kas dzīvo Daugavpilī, runāsim tā, ka ir, joprojām paliek tā, kā tur 50% palika. Un es zinu piemēram, daudz jauniešus, tāpēc, ka strādāju, pašvaldībā, kāda ir attieksme, ko viņi domā. Vēl esmu tādā vecumā, kurai daudzi draugi ir ārzemēs, prom no Latvijas, un es zinu viņu viedokli par visu to izglītības sistēmā vispār pār situāciju valstī. Un no vienas puses, es arī viņus varu saprast, jo daži cilvēki var adaptēties, daži nevar. No vienas puses, es saprotu arī to jēgu, kāpēc skolām jābūt tikai latviešu valodā, es to ļoti labi saprotu, no vienas puses, es to atbalstu, bet tās nenozīmē, ka es nedomāju par citiem. Tāda ziņa, ka Daugavpilī ir poļu skola, kur viss notiek poļu un latviešu valodā, un šo skolu neviens neaizskar. Cik eksistē, tik eksistē un par viņu nekad nebija nekādu runu par to, ka viņu taisīt ciet vai mainīt to valodu it kā. Bet tā ir valoda, uz kuras runā tikai 5% no Daugavpils iedzīvotājiem. Tāda skola pastāv. Rīgai ir Franču licejs. Piemēram, arī Daugavpilī ir krievu licejs, viena no labākajām valsts</p>

		<p>skolām, viņa ir top 5. Ir vācu valodās visdažādākās. No vienas puses, it kā var būt atstāt, to iespēju, kā bija agrāk, lai tās nebija valsts skolas, bet kur ir tas. Es nedomāju, ka viņam jābūt visām, bet nu vismaz vienai kaut kādai skolai, ja ir pieprasījums, kāpēc ne. Tā nu viņam jābūt obligātai, tāpat kā poļu skola latviešu un poļu valodā. Tāpat krievu un latviešu valodā. Neviens nerunā par to, kā var mazināt kaut kādas prasības. Nē, prasības, tāpat kā latviešu skolām, valodu zināšanās, bet nu tā. Ko es zinu no savējiem, kā tas ir, izraisa lielu rezonansi. Ja, piemēram, viennozīmīgi atbildēt, ka visām skolām jābūt latviešu valodā, nedrīkst aizmirst par to, ka mums ir tāda vēsturiska situācija, kāda viņa ir un tas var ietekmēt uz visu Latviju. Politiski, kad mums visu laiku sākās kaut kādi tie skandāli, visu laiku ir iesaistītas tieši tās valodas un tas nacionālais tāds negatīvisms. Man gribētos atstāt šo posmu. Bija un bija un dzīvojam tālāk. Ja mēs izdarīsim tikai, piemēram, latviešu skolas, tās būs varbūt valstij izdevīgi, bet, no otras puses, tas būs visu laiku, tad tās mūsu pagātnes kaut kāds negatīvisms.</p>
14	<p>На каком языке стоит получать образование в в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?</p>	<p>Piekrītu, ka augstskolām jābūt latviešu valodā un tā jābūt vienīgai iespējai. Mēs nerunājam tur par privātām universitāte, nu tur var būt kā, piemēram, RISEBA vai SSE. Tur ir angļu valoda, labi, ja viņi ir privāta, bet valsts visas universitātēs 100 punkti tikai latviešu valodā. Skolās, vai visiem aizliegt, vai atstāt vienādus kaut kādus apstākļus.</p>
NOSLĒGUMS		
	<p>Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?</p>	<p>Es teiktu, ka es nerunāju nevienā valodā nonstopā. Ļoti bieži ir tā, ka, runājot krieviski, sāku likt latviešu vārdus un piemērām arī angļiski es mēģinu latviešu vārdu ielikt. Tāpat ar latviešu valodu ir tā, ka ļoti daudz angļu vārdu, arī krievu vārdu. Tas tā ir valodu daudzveidības dēļ, jo ja arī ir iespēja aprakstīt kādu procesu ar vienu vārdu, tu izmantosi to vārdu, nevis mēģināsi aprakstīt, tur nezinu, kaut kā citādi. Latviešu valoda ir ļoti lokaniska un,</p>

		<p>piemēram, pēc jēdzieni krietni vienkāršāk nekā krievu valodā. Man bija problēmas ar to kad ceļoju un biju vairākas reizes Krievijā. Tūrismaam bijām Kamčatkā un grupa bija pāreja no Krievijas. Cik grūti runāt tikai krievu valodā. Tāpēc es gribu pateikt, ka tie, kas dzīvo šeit, viņa nav jau tīri krievi. Mūsu valoda ļoti atšķirās no tās valodas, kas ir krieviem. Viņiem viņa attīstās, bet krievu valoda palika, nezin, tur kaut kādu 60. gadu līmenī. Mums nav visu to jauno krievu vārdu, kurus viņi izmanto. Mums ir tāda literārā valoda, kuru mēs iemācām no grāmatām, bet viņa jau nav dzīva šeit. Viņa palika tādā veidā, kā mums viņu ienesa un kā mēs viņu mācām, un viss. Ja latviešu valodā mums šeit attīstās, mēs kaut kādus jaunus vārdus tur ņemam, mēģinām tur iztulkot kādu, atrast pareizo latviski kā to nosaukt, piemēram, ka nezinu, angļiski flash, latviski, būs zibatmiņa Nu mēs mēģinātu kaut ko tā attīstīt valodu, un viņa mums attīstās. Krievu valoda šeit vairs neattīstās. Un ļoti grūti no šejienes aizbraukt uz turieni un tur runāt krieviski, un to es sapratu, kad biju tur, jo uz māni skatījās kā uz nezināmu cilvēku, nevarēja saprast kā es runāju, viņi tā: “gribēji pateikt šo un šo un šo?”, es tāda – jā varbūt! Valoda ir novecojusi. Tāpēc šo gribēju pieminēt, par visu to valodu un to, ka mums jau nav arī krievu valodas šeit. Arī mūsu vecāki, viņi arī aizmirsīs to, viņi izmanto to valdību, kura iemācies tur sešdesmitajos gados. Viņai nav nekādas saskarsmes ar to, Krievija nu tādu, dzīvi Krievijas. Nemaz nerunājot par ziņu par kaut kādām filmām, jo tur arī runā to literāro valodu, ja lasa tās grāmatas, viņa arī literārā, bet viņi nezina no tās dzīves valodu, kas ir uz ielām, kas ir tieši tā sabiedriskā. Tāpēc es domāju, ka mums jau ir kaut kāds mikss no visas mūsu vēstures, no visa tā.</p>
--	--	--

	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>Tas bija grūti, neapšaubāmi, bet tā šobrīd i</p>
--	--	--

11.intervija: Jeļena

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Krievu
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Я 86го года рождения, мне 34 года.
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	В Риге
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	В Риге

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Польша
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	У меня латвийское гражданство, но если говорить об этнической самоидентификации, то я считаю себя русской
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	В начале на русском. Позже было введено билингвальное образование и стала частично учиться на латышском языке.
Тēма: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Я думаю да, потому что моя семья, тем не менее, большую часть времени прожила в советском пространстве. Я, собственно, этот момент тоже застала. Но это больше как в воспоминаниях и восприятии. Думаю, что в других сферах жизни это не проявляется и уже в современном времени крайне мало влияет на моё самоопределение или повседневность. Это скорее, как воспоминание о далеком детстве и осознание что такое было.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužas?	Нет, нету.
Тēма: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Хм, думаю, что важна. Как я уже сказала, я по национальности полька, но считаю себя больше русской. И наверно скорее русская этническая идентичность важна, но это даже сложный вопрос, потому что у меня нету польской идентичности вообще никакой. А русская, наверно, заимствованная от родителей и привитая соблюдением русских традиций, которые в семье присутствуют.

2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	В плане языка наверно да, так как я повседневно использую русский. Праздниками или какими-либо другими атрибутами, я считаю, что скорее нет.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Да, ощущаю. Во-первых, это страна, в которой я родилась, в которой родились мои родители тоже. В нашей семье присутствуют и латышские традиции, которым уделяется достаточно большое внимание, все национальные праздники, что, конечно, сказывается.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	Я затрудняюсь ответить на этот вопрос.
5	Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?	Нет. Потому что я не вижу к себе какого-то особого отношения, я работаю также, как и все, я знаю национальный язык, и я не чувствую к себе никаких ни притеснений, ни привилегий.
6	Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	Нет. Я не читаю, в общем-то, ничего, что могло бы относиться к продуктам современной русской культуры или называться «русским». Я намного больше использую английский язык в повседневной жизни.
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	Нет.

8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Да, я считаю. Потому что мой дедушка тоже участвовал во Второй Мировой Войне. Моя бабушка тоже застала это время и это своего рода дань уважения прошлому и тому, что люди сделали. Тем более что в этом участвовали непосредственно люди из моей семьи.
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Мой родной язык русский, свободно я еще разговариваю на английском и латышском. В общем использую больше всего в своей повседневной жизни я английский, ввиду многих личных и профессиональных факторов.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Выше среднего, хотя нет, я считаю, что свободный. Свободный, да.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	С родителями я говорю на русском языке, но они могут и по-латышски говорить. Это скорее привычка и удобство, так повелось с детства. Живу отдельно со своим партнером. С партнером говорим по-русски и по-английски.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu	В моем рабочем коллективе доминирующим языком является английский. Я работаю в международной профессиональной среде в Латвии и в наших кругах главным языком является английский. Так принято и так

	valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	удобнее – во всех тимах и мешанных командах все, тем не менее, говорят на одном языке.
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	Я бы сказала, что 50/50 русский/латышский. Однако в общении с друзьями мы преимущественно используем русский и английский. Большая часть латышей, с которыми я общаюсь, так или иначе, общаются на английском языке (или выбирают английский для общения со мной). А с русскими я общаюсь на русском.
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Это очень сильно зависит от ситуации. Допустим, в магазине или посещая заведение из сферы обслуживания вне работы или профессиональной деятельности я буду говорить по-латышски. Если это будет ситуация в кругу семейном, я буду говорить по-русски. Но если это будет какое-то рабочее общение или какая-то социальная ситуация с коллегами, то это будет английский язык.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	Хм, на центральном рынке, наверно, все же по-русски, так как это уже проверено, что все говорят по-русски. А в магазинах и везде в остальных торговых точках, социальных местах – на латышском, так как это главный и единственный государственный язык. Так принято в нашей стране, Латвии.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Хм... еще раз пожалуйста вопрос? Так, бывают. Это может быть, допустим, ресторан или кафе и, если я буду со своими коллегами или любыми другими людьми, которые не говорят по-латышски, я буду делать заказ на английском языке. Если персонал это не поймёт или не сможет поддержать общение на английском, я перейду на латышский или русский, смотря на каком персонал сможет говорить. Исключения, когда я заговорю на русском, могут

		случится, если человек, к которому я обращаюсь, не понимает по-латышски, то я могу перейти на русский.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	Я со своими подписчиками вообще не коммуницирую.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	-
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	На английском. Я подписана на всякие разные каналы и группы, которые мне интересны. Для меня англоязычное информационное поле более интересно и более актуально, чем русское или латышское.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	-
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	На латышском. Латышский это официальный государственный язык и тем, кто живет в Латвии его надо знать. Тем более, если дети планируют оставаться, работать и становиться представителями этого общества, они должны знать государственный язык.
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?	Это во многом зависит от дальнейшего профиля человека. Допустим я получала образование на английском языке и, я считаю, это может и должен быть свободный выбор для любого.
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?	Я могу сказать, что не все люди говорят по-латышски и, если они говорят по-русски, это не значит, что они здесь родились и понимают латышский язык и не говорят на нем

		<p>специально. Они могут быть такими же иностранцами, приехавшими по разным причинам, в том числе и профессиональным, будучи приглашенными местной компанией, из России и они не обязаны знать этот язык. И те гонения, и претензии, которые они могут выслушать и встретить в Латвии далеко не всегда уместны.</p>
	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>В плане обучения, если взять непосредственно мой опыт и тот возраст, когда все вокруг начало меняться, это был конкретный недостаток, потому что не было никакого нормально организованного плана по внедрению билингвальной системы. Все было спонтанно и дети были просто поставлены перед фактом, а предметы быстро переведены на другой язык, что было чуждо и сложно. Я думаю, что сейчас это все происходит намного иначе в школах, русским детям проще учиться, потому что они уже просто привыкли к латышскому языку.</p>

12.intervija: Kristīna

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Krievu valodā
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	28, 91 года
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	В Риге
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	В Риге

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	По этнической национальности вообще я русская, и мой родной язык тоже русский.
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Латвийское. Сама себя я определяю латвийкой. Я не могу сказать, что я русская, но и не могу сказать, что я латышка. То есть я из Латвии. Смотря, например, на русских людей, которые из России, которые русские-русские, я понимаю что они другие какие-то. Я не могу себя с ними сопоставить, потому что какой-то менталитет уже немножко другой у нас, он отличается от менталитета русских, которые, например, в России живут. В Латвии у меня он уже более какой-то прибалтийский. В то же время я и тут не могу сказать, что я как-то отрешена от общества в Латвии, я в него включена и я чувствую себя совершенно комфортно – я могу и на латышском говорить свободно, и на русском. Нету в этом тоже никакой проблемы
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	У нас билингвальное обучение было, но в основном русский доминировал. Наша школа была поделена на два потока, был латышский поток и русский поток. Но русский поток учился билингвально. То есть история у нас была вся на латышском, химия, физика частично и на латышском и на русском, математика тоже.
Tēma: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Ну в целом, как мне кажется, да. Мы все-таки живем в городе, который был когда-то важным городом Советского Союза. Естественно, даже архитектура, все что тут осталось, многое из советских времен тоже. Естественно, какие-то привычки людей они тоже остались еще с того времени. Но, скажу честно, чем больше мы отдаляемся, сейчас вот прошло уже 30 лет с того времени, тем больше мы европеизируемся. Если раньше это было как-то менее

		заметно, что все-таки у нас какие-то российские, советские элементы в архитектуре, в культуре присутствуют, в праздновании Нового года того же. То сейчас мы уже более стали европейскими таким, больше в европу включены. Мне это нравится, кике-то перемены и я не могу сказать, что это как-то в негативе.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	Оууу, нет. Нет, наоборот. Я, наверное, живу в настоящем. Тем не менее, я знаю как было тогда, по рассказам тех же родителей, по всему остальному, по истории. И я каждый раз когда об этом думаю, думаю, что слава богу, что ты живем именно здесь, именно сейчас, а не в советском союзе, что у нас сейчас свободная Латвия, такая какая она есть.
Tēma: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Ну, для меня, и я думаю я буду не единственная, для кого все же под, семья это очень важно. Это большая часть человека и его идентичность составляется и также из тех людей, которые были в его роду. Естественно, просто отстраняться и отрещиваться от рода, который был, это мне кажется неправильным. Это нужно уважать, это нужно принимать и просто смотреть вперед, и развиваться уже дальше по своему опыту. В паспорте, например, был такой вопрос что можно указать свою tautību, либо не указывать. Ну я оставила, я не считаю это каким-то своим минусом или что мне будут все дороги закрыты, если я укажу, что я русская, ну нет. Я считаю, что важно поддерживать некую связь с родом.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	Во первых, у меня православная семья. То есть мы чем православные традиции. И это наверно даже больше не к советскому прошлому, а к русскому. Потом, новый год – праздник. Сейчас его наверно уже везде празднуют. И,

		кстати, тоже в Латвии. В Европе празднование нового года не так распространено, как у нас в Латвии даже. У нас и латыши, и русские – все празднуют новый год. Так как например в Америке или Европе, новый год это менее важный праздник, чем рождество, хотя тоже распространен и празднуется. В целом, я никогда как-то специально не выражаю свою принадлежность к русским. Даже не знаю в чем еще это может проявляться. То что я говорю на русском языке. Больше даже не могу сказать.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Частично да. То есть я здесь родилась и несколько поколений моей семьи тут жили, мои родители здесь родились. По маминой линии у меня и бабушка здесь родилась, и дедушка. И вот, например, мой прадедушка – он чистый латыш. И я считаю, что я часть этой страны, часть этой культуры тоже. Я с уважением отношусь к нашей культуре, к языку. И я считаю что эту культуру нужно поддерживать, ее нельзя утратить. Вопрос национальности несомненно очень сложный и на него сейчас ставится очень большой акцент и это может быть не нужно, но культуру поддерживать стоит, и язык сохранять тоже. Носителей латышского языка в мире относительно не так много и не хотелось бы его утратить. Это важно не только для Латвии, а для мировой культуры, для мировой истории. Это важно.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	Я как-то не выражаю ее так прямо на себе, или во внешнем виде. То есть я не выражаю ни русскую идентичность, ни латвийскую. Я стараюсь быть нейтральной в этом. Но я праздную латвийские праздники, радуюсь дню независимости и другим памятным датам. Всегда хожу голосовать.

5	<p>Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?</p>	<p>Я вот тоже задумывалась об этом. В принципе, я наверно принадлежу к группе национальных меньшинств. Но я этого не ощущаю. Я абсолютно свободно и с латышами общаюсь, и с русскими. Нету какого-то ощущения, что я нацменьшинство. Кто-то очень сильно испытывает дискомфорт или ему кажется, что он как-то принижен, но я нет, я на себе этого не испытываю.</p>
6	<p>Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?</p>	<p>Да, конечно. Частично потому что это совпадает по менталитету моему, но наверно это в самой меньшей степени. Языковое – да. Это интересно, мне это понятно. Но в то же время, если возьмем какой-нибудь ютуб, если мне интересно какое-то интервью, я слушаю и на латышском языке тоже. На любом – у нас есть очень хорошие латышские интервьюеры. Если что-то конкретно меня интересует я это посмотрю на любом языке, который понимаю, у меня нет проблемы смотреть на латышском языке. Я не делю, что вот это на русском, я буду смотреть а на латышском не-не-не. Такого нет. Это зависит от материала, который интересен.</p>
7	<p>Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?</p>	<p>К России, наверно, только если какую-то родовую. Моя бабушка по папе, она, например, была из России. Я смотря на то как они там живут, не могу себя там представить. Так что какую-то родовую, может быть – какая-то моя этническая сторона к ней принадлежит. Но в целом, я бы не хотела там жить, это не моя страна. Я смотрю на это, мне это интересно и мне это понятно, но – со стороны.</p>

8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Вот 9 мая да, это такой очень насущный вопрос. Я считаю это праздником, да. Потому что это непосредственно касалось мою семью, то есть опять же – мой род. То есть я не могу от этого отстраниться, как будто бы это меня не касается. Нет, это было в семье, это история семьи, это никуда не денется, это важно. Я еще обратила внимание, так как в этом году был карантин и возле памятника не было никаких таких мероприятий, как, например, в прошлом году, все эти концерты, но люди все равно приходили. Все около памятников были, спокойно, помня о том, что происходило, но все равно приходили. И я считаю, что должно быть именно так. Это не должно быть какое-то гуляние с парадами и прочее, это обязательно нужно помнить и чтить, больше в своей семье со своими близкими. Это затронуло ведь каждую семью, это должен быть день семейной памяти и истории. Так что то, как это празднуется, например, в России, все эти парады и салюты, ну – мне кажется что это не так должно происходить.
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Русский. Еще говорю на латышском, английском.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	В школе на экзамене у меня была «В» категория, не знаю какой это. То есть я разговариваю, я не могу сказать, что свободно абсолютно, но для меня не составляет труда говорить на латышском. Это не супер категория, но я достаточно свободно могу объясняться все что мне нужно.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā	Русский, и с родителями, и с мужем. Родители, если честно, плохо говорят по-латышски. Говорят, понимают, но плохо. Как-то все русские в семье, поэтому все по-русски говорят.

	mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Супруг умеет говорить по-латышски свободно, но между собой мы тоже используем русский. Мне кажется что сейчас, все кто в школе учился вот уже после 2000х, мне кажется ни у кого нету проблем с латышским языком. Или как минимум, не должно быть. Мы и изучали, и сдавали экзамены на категории, поэтому сейчас ни у кого не должно быть проблем с латышским. В советское время, возможно, не было потребности учить язык, хотя я тоже считаю что так не должно было быть – ты живешь в стране и ты просто должен знать язык этой страны. Даже если ты иммигрант, экспат и так далее. Так что сейчас это больше не проблема, мне кажется, особенно у людей вот моего возраста. По крайней мере, я не знаю никого, кто был бы моего возраста и не знал бы латышского.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	Ну, у меня, если честно, нет такого статичного коллектива, но в профессиональной среде доминирует, наверно, русский. Чаще в работе использую русский, так как у меня в основном русские эксперты, хотя латыши тоже есть. Процентуально, наверно, 80/20. 80 – русские, 20 – латыши. В работе я всегда буду использовать язык клиента.
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	Русские. Но есть и друзья и знакомые латыши. Используем чаще русский, естественно. Часто у нас миксованные компании, тогда бывает когда как, хотя наверно доминирует все равно русский. Но я должна сказать, что многие латыши и русский тоже знают. Так что обычно это и то, и другое – и на русском, и что-то на латышском. Очень часто бывают такие моменты, особенно у тех, кто высшее образование получал на латышском, что некоторые слова проще сказать на латышском, чем вспоминать значение на русском. Просто помнишь что на латышском это вот так

		будет, проще вспомнить. У нас свободная языковая среда, главное чтобы все понимали друг друга
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Вот когда как, но, наверно, чаще я спрошу по-латышски. Потом уже смотрю – если человек по-русски говорит, естественно, что я перейду на русский. Иногда бывает по-русски. Это как-то от ситуации зависит. На самом деле, иногда даже видно, что человек – латыш. К нему надо по-латышски обратиться, не знаю каким образом это видно, как-то вот они по-другому одеваются, выглядят немного. Не знаю как сказать. Иногда видно, что человек латыш, иногда не видно. Чаще всего, конечно, этого не видно. Ну не знаю, просто даже вероятнее всего, что по-латышски проще будет пообщаться, без всяких вопросов.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	На русском, наверно, сначала. Да, на русском. И если человек отвечает мне по-латышски, то я перейду на латышский.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Ну если честно, никаких таких конкретных концептов нет. Даже в государственных инстанциях, я сначала посмотрю – что за человек. Если я могу говорить с ним по-русски, я буду говорить по-русски. Опять же... я поняла, вот как, если ко мне приходит клиент, я говорю на языке, который удобен ему. А если я прихожу как клиент куда-либо, то я начну говорить на языке, который удобен мне, наверно это будет русский. Если я пойму, что человек совсем не говорит на русском или ему сложно или еще какие-то причины, то я перейду сразу на латышский
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	На русском. Потому что мне удобнее разъясниться на своем родном языке. Опять же, я знаю латышский, но именно передавать какие-то глубокие мысли мне наверно проще и лучше получается делать на своем родном языке. Если мне

		необходимо что-то от человека, который не знает русского, то я конечно буду общаться с ним на латышском, не вижу проблем. Но в приоритете пока русский, если человеку удобно.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / <i>Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?</i>	Буду постить на латышском наверно какие-то социально актуальные моменты и вещи, какие-то посты про благотворительность, какую-то важную информацию. Но вообще не знаю, если мне это интересно запостить, то какая разница, это на латышском или на русском. Вообще без разницы.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / <i>Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?</i>	На русском. Потому что удобно. Хотя сейчас, в последнее время, стала замечать, что если я захожу там в делфи или ТвНет, я посмотрю и русскую и латышскую версии. Бывает так, что отличается. В другие разы плюс минус все одинаково, просто переведено на русский. Но русский читаю чисто из удобства, никаких других скрытых причин.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? <i>Kādā valodā Jūs skatāties TV?</i>	Русские наверно. Ну новости на латышском, латвийские. Но это очень редко, у нас телевидения как такового нет, все же больше используем интернет. Тоже, достаточно русскоязычно, но если какие-то блогеры, то и европейские тоже. Латвийские тоже есть. Кстати я заметила, что латвийские блогеры общаются больше всего со, совей аудиторией именно на английском. Если русский человек, а латвии, блогер, будет постить на русском языке, ориентироваться на русскоязычных. То латвийский блогер будет постить на английском, ориентируясь на западную аудиторию. Очень многие в латвии на английском пишут, латышского очень мало, ну вот в соцсетях, может это только у меня, я не уверена.

13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	В школах, я считаю, билингвально должно быть. Ну вот как я получала образование, я считаю, что так и должно быть. Не смотря на то, что я учила историю на латышском, если знаешь язык – это не проблема. Сложнее не на родном изучать какие-то более сложные предметы, физику или математику, их наверно лучше на русском, чтобы человек понимал.
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?	Вот тут конечно сложнее. Это уже такое более профильное и это зависит от того, куда человек хочет пойти. Понятно, что юриспруденцию нужно изучать на латышском, если ты хочешь потом работать в Латвии, нужно учить всю терминологию, все что необходимо для твоей профессии, знать на государственном языке – на том языке, на котором ты будешь это использовать. Я заканчивала дизайн в Балтийской международной академии на русском языке, у нас были латышские потоки и русские. Но диплом я защищала на латышском, то есть диплом у меня был полностью на латышском. Но обучение было на русском. Но в моей отрасли не было необходимости, чтобы обучение было только на латышском. То есть это зависит очень от программы. То есть связи с общественностью должны быть частично на английском, частично на латышском. Должно быть чтобы выпускник умел общаться на всех этих языках, которые нужны в работе
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?	Вроде все сказала.

	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>УУУ, нет, точно преимущество, 100%. Я уверена, что чем больше ты языков знаешь, тем круче. Это наоборот это преимущество. Детей сейчас вообще учат сразу несколькими языкам с самого детства, я считаю, что это правильно. Чем больше ты языков знаешь, тем ты свободнее. Даже в голове не укладывается, как это может стать минусом каким-то, это богатство.</p>
--	--	---

13.intervija: Ksenija

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Es vēlētos runāt krievu valodā.
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Мне 27 лет, я родилась в 1993 году.
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	В Риге
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	В Риге, на данный момент

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	По национальности я русская
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Латвийское. Себя я считаю гражданином мира. Ну потому что я не могу себя полностью отнести к России, потому что это не моя родина. К Латвии я тоже себя полностью не могу отнести, потому что я живу в некоторой оторванной реальности, где, например, нет латышского языка или латышского окружения. Поэтому я что-то такое непонятное, среднее и в целом я просто гражданин мира, правда. Я так себя ощущаю.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	Билингвально
Tēma: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Нет, я не ощущаю. Вообще. Почему? Потому что моя культурная среда обусловлена интернет-средой, в которой я подключена ко всяким информационным источникам и прочим и в целом я вся в этом, в этой информации. Поэтому на меня больше влияет эта среда, чем моя окружающая действительность, тем более ее прошлое. К тому же у меня очень интеллигентная начитанная семья и в целом в моей семье, опять же немаловажный момент, мой отчим латыш. По документам он точнее мой отец, я родилась при нем. То есть латышское влияние тоже в моей семье есть. И как бы я сталкивалась с разными культурами, но в целом у нас очень все open minded в семье, с таким свежим взглядом на жизнь, и никто не застрял глубоко в советском союзе.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	Ну вот нет, потому что я все-таки родилась в перестройку и как-то не знакома с этой культурой советской. Ну кроме советских фильмов, они мне нравятся и это единственное, как я соприкасалась с советским союзом.

Tēma: Identitāte		
1	<p>Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?</p>	<p>Сложно мне ответить насколько она мне важна. Ну мне важно быть хорошим представителем своей национальности, чтобы мое поведение.. чтобы я была тем русским человеком, про которого говорят «вот! Русские тоже могут быть классные!» То есть быть интересной, развитой, не агрессивной и так далее. Потому что в последнее время я натываюсь на много дискурсов такого характера. Я изучаю английский и много контактирую с иностранцами, я очень часто слышу что-то вроде «ого! Вот ты такая интересная, а я думал, что русские они другие» и для мен это важные слова, потому что я хочу быть подтверждением того, что, на данный момент, мы не привязаны к стереотипам больше. Не стоит циклиться на национальности, мы все развиваемся, не зависимо от того, на каком языке мы говорим, мы выбираем свой круг интересов, кино, книги и свое информационное пространство и окружение в соответствии со своими личными интересами и национальность на это никак не влияет и мне хочется собственным примером это подтверждать для иностранцев, которые полны стереотипов, и для латышей, кстати, тоже. Я достаточно часто сталкиваюсь с тем, что они говорят «ого как интересно!» это для меня важно.</p>
2	<p>Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?</p>	<p>Я не знаю, насколько это отнесется к этому вопросу, но, например, для меня важна тема корней. Последние полгода я изучаю свою родословную и копаю всякие архивы, изучаю темы Российский суб-этнотов. Для меня важно узнать свои корни, в том числе, используя какие-то архивные данные, а не просто поверхностно спросить у родителей. Мне кажется, что это важно, несмотря на то, что я живу в другой стране, я хочу знать свои корни российские. Касательно праздников, я праздную 9 мая. Ну как праздную, этот день имеет для меня значение, он не проходит так, будто его не существует. Пасху</p>

		нет, потому что я не религиозный человек. И все религиозные праздники точно нет, а в остальном все как в Латвии. Плюс еще Лиго добавляется к моей русской идентичности.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Честно говоря, я думала об этом последнюю неделю и вот нет. Я не знаю, как так удивительным образом вышло, учитывая, что у меня, опять же, отчим латыш и он пытался вызвать у меня интерес к этой культуре в детстве, говорить со мной на латышском. Но я осталась довольно индифферентна в этом плане, я не знаю, как так вышло. У меня нет особо знакомых латышей, я никогда не училась и не работала в латышском коллективе или среде. И это даже не потому, что я отстраняюсь или отрицаю, нет, вообще у меня нету таких мыслей, я очень открыта ко всему. Просто так складывались обстоятельства, что я не соприкасаюсь с латышским миром.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	Мне кажется, что я никакими способами ее не выражаю. Я даже не уверена, что Лиго может считаться. Будучи за границей, я называю себя тоже русской.
5	Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?	Да, конечно, я часть этой группы. И когда кто-то из латышской среды на эту группу наезжает, я воспринимаю это как личное оскорбление, к сожалению. Мне бы хотелось от этого абстрагироваться, но у меня пока не получается. Я не очень понимаю свои эмоции, но меня волнует тема нацменьшинств. Я нацменьшинство. И это при том, что я очень вижу большую разницу между самоопределением того, какая я русская, и тем, какие русские в России. Это совершенно разная самоидентификация. Я внутри в Латвии отношу себя к нацменьшинству, что в принципе является огромной разницей с тем, какие русские в России. Они не чувствуют себя так. Я всегда как будто принадлежу к чему-то маленькому, хотя, по

		<p>идее, если взять опять же мои корни, я принадлежу к огромной стране и огромной культуре, но я себя к ним не отношу. Я отношу себя к маленькому сообществу внутри страны Латвии. Даже не маленькому, но к нацменьшинству. В детстве я испытывала притеснения и неудобства по этому поводу, есть какие-то яркие моменты. Но сейчас, когда я это вспоминаю, я понимаю, что это была абсолютно обоюдная история. Но сейчас я не считаю что эта проблема в обществе еще есть. У адекватных людей все хорошо, и русских и латышей, и они общаются абсолютно на равных. Но у меня были прецеденты, когда в детстве я помню как в магазине я рассматривала какой-то блокнотик и ко мне подошла девочка и сказала чтобы я прекратила рассматривать блокнотик, я спросила почему, и она сказала – потому что ты русская. И мне настолько это врезалось, хотя это были всего пару случаев в детстве. Но это тоже влияет на мою самоидентификацию и свое место в стране.</p>
6	<p>Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?</p>	<p>Я потребляю в процентном соотношении с американской наверно 70/30, где 70 % это русская культура. Я думаю, что во многом это определяет просто семья, когда это русское телевидение и далее это переходит в мою жизнь, русский интернет и так далее. Я думаю что здесь тоже языковой момент, сейчас я лучше знаю английский и я могу больше брать ресурсов английских и я беру их, но пока это 30% американское информационное пространство и 70% русское.</p>
7	<p>Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?</p>	<p>Ну вот, как я уже упоминала, я не чувствую свою принадлежность к россии, даже при том, что я хочу туда переехать когда-нибудь, когда сложатся обстоятельства удачно. Потому что я понимаю, что я другая, но мне интересно все равно поасть в эту среду и ощутить себя, понять себя в ней. узнать к чему я принадлежу больше. Я не исключаю того, что может быть я вообще столкнусь с тем, что я именно русская в</p>

		Латвии и пойму, что мне было легче даже здесь находиться. То есть я такое допускаю. Но я не соотношу себя с Россией на 100%
8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	<p>Это очень сложная тема, потому что, с одной стороны, я понимаю что это милитаризированный праздник и мне не совсем нравится форма, в которой его преподносят – все это дети в военной форме, мне не нравится акцент на войне и на военной атрибутике. Это у меня вызывает негатив и отрицание. С другой стороны, как уважение и день памяти к тем, кто испытал огромные страдания, для меня это важно и я очень чувствую этот праздник именно с такой стороны. Я очень уважаю этих людей, которые пережили невероятные страдания. И меня вот этот случай тоже очень выбил из колеи, почему я как раз говорила что на днях думала о своей принадлежности к Латвии, это когда с георгиевской ленточкой люди пришли в какое-то кафе и их выгнали в этот день. Им сказали – если не снимите ленточку, то проваливайте. У меня двойка, я очень пытаюсь критически ко всему подходить, я очень понимаю позицию латышей, но я также понимаю позицию и русских. И я понимаю почему такие отношения, почему такие проблемы и понимаю, что это момент манипуляции политиками, все это разжигание — это просто манипуляторный ход. По идее мы могли бы дружить все и абсолютно никаких проблем не иметь. Мы похожи, мы одинаковые и мы в одинаковой похожей культуре живем – между нами глобально разницы нет. Я так чувствую. Но вот такие нюансы они меня или отрезвляют, или выбивают, и я понимаю, что до конца в этой ситуации я не могу понять как я себя чувствую. Но это наверно какие-то психологические из детства, когда может быть тебя кто-то там бил по рукам, за то что ты русский.</p>
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		

1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Русский. Говорю еще на английском и латышском.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	У меня средний латышский, но я думаю, что если бы у меня была возможность и среда две недели провести среди латышей, то я бы хорошо разговаривала. Просто у меня нет такой среды и не было никогда.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Русский. У меня все в семье всегда говорили на русском языке. И мой отчим латыш тоже. Он знает русский идеально, лучше многих русских. Почему он не культивировал латышский.. ну во-первых, мои родители развелись, когда мне было 9. Он пытался чуть-чуть внедрять латышский, но, так как у меня была большая семья и мы все жили вместе - мама, папа, бабушка, бабушка, и никто кроме папы (отчима) не знал латышский, а он жил на их территории, что немаловажно, то соответственно мы все говорили на русском, потому что он был единственный, кто знал латышский. Это был общепринятый семейный язык. Мама не говорит на латышском тоже.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	Я работаю на бизнесменов, которые приехали из москвы, русских, и соответственно они формировали русский коллектив. Не ввиду каких-либо националистических взглядов, просто для выполнения работы надо было знать и русский, и английский и поэтому латышей было мало. Мы вели оналайн эфиры, медийная работа на этих языках. Так что почти все говорила на русском.
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē	У меня только русские друзья. Не потому что я их так выбирала, просто так вышло. Бывают конечно смешанные компании, тогда обычно доминирует все равно русскоговорящие и, скорее всего, латыши сами знают русский

	Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	и на нем с нами говорят. Если мы будем с теми, кто не знает русский, то тогда мы перейдем на английский. Если же я прихожу в клуб латышский и кто-то пытается со мной коммуницировать, то вероятнее всего мы будем говорить на английском. В последние разы в таких ситуациях складывалось именно так. Вероятно, потому что на английском мне просто привычнее уже общаться, чем на латышском, мне нравится его практиковать, и я его практикую с латышами. Ну и это компромиссный язык.
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	В социальных ситуациях это будет латышский. Если, допустим, я с обслуживающим персоналом должна поговорить и я понимаю, что это латыши – я буду говорить на латышском. В транспорте или где-то еще, всегда на латышском. Мне кажется это абсолютно логичным и само собой разумеющимся. Если у меня хватает лексики и я могу выразить свою мысль на латышском с латышами – то конечно же я это буду делать на латышском. Если я понимаю, что я вообще не знаю какие слова подобрать, то я могу перейти на другой язык. Но все что я знаю я конечно же стараюсь говорить на латышском, потому что я живу в Латвии.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	Ну вот да, если я понимаю, что передо мной с стоит латыш, то латышский, конечно. Я обычно начинаю говорить на латышском и по акценту понимаю. Я буду подстраиваться под того с кем говорю. Но, кстати, иногда, особенно в последнее время это замечаю, что даже с русскими продолжаю говорить на латышском, просто потому что уже переходить как-то лень. Наверно у меня какая-то смешанная система выбора языковых кодов.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	На русский я перейду если я вот вообще не могу выразить свою мысль, если я понимаю, что я не могу даже вообще никак, тогда перейду на русский. Вот в последний раз я говорила с русской

		девушкой на латышском даже после того, как я поняла, что она русская, хоть это было буквально там три фразы.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	На русском. Потому что у меня нет латышских друзей вообще почти и плюс я вообще не активна в социальных сетях, я выставляю фотку один раз в год и как бы обычно там даже нет подписи.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Я могу написать что-то на латышском, когда я, может быть, где-то в публичной группе ищу какую-то услугу. Или когда мне что-то надо от конкретного человека, который я точно знаю латыш, если я понимаю что обращаюсь к латышу.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	Ну вот на русском и на английском. На русском, потому что это мой родной язык, на английском – чтобы получить больше информации, может с какой-то другой стороны. Я хочу иметь наиболее объективный взгляд, для этого мне нужно иметь разные источники и, для этого, разные языки. На латышском я вообще не потребляю медиа, к слову, вообще. Я даже не подписана ни на какие паблики новостные латышские в фейсбуке. Даже на делфи нет. Просто никакой уникальной информации из латвийских медиа я получить не могу. То есть она все равно будет дублироваться на русском языке и в целом я бы даже сказала, что если это политические какие-то новости, они меня не интересуют. А в остальном, все есть тоже на русском.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	Я не смотрю телевидение.
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	Я думаю, что та система билингвальная, которая была, она вполне оптимальная. Единственное, что конечно бы хотелось, чтобы учителя знали лучше латышский, потому что когда они начинают переходить на латышский это крайне тяжело воспринимать, этот акцент раздражает. Хотелось бы чтобы

		качество их латышского повысилось, это будет мотивировать и детей, но 50/50 мне кажется оптимально.
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / <i>Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?</i>	Вот это мне кажется очень индивидуальная история. Окуй, школа, это база и мы должны выйти с латышским языком и знать его. А высшее – это индивидуальное решение, потому что мы осваиваем профессию и это наш выбор взрослый уже, осознанный и то, на каком языке мы хотим воспринимать нашу новую деятельность должно быть нашим личным правом.
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / <i>Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?</i>	Нет наверно.
	Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / <i>Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</i>	Я читала на эту тему статьи. Есть те, кто погружает ребенка сразу в билингвальную среду и он начинает мыслить на двух языках сразу чуть ли ни с рождения. Я не уверена, что это хорошо сказывается на ментальном развитии, хотя есть противоречивые мнения. Мне кажется должен быть определенный фундамент на одном языке, и после того, как человек уже более или менее сформировался, можно добавлять дополнительный язык. Чтобы он не был растерянный и в итоге получалось так, что он не знает ни один язык, ни другой достаточно глубоко и хорошо. Если посмотреть русских в Латвии и их грамматику – это просто кошмар. Если бы на нас посмотрели в России, нас бы считали безграмотными. То есть это наш родной язык, но мы пишем очень коряво. Я понимаю, что мой русский портится очень сильно. Я иногда делаю такие ошибки, будто я только начинаю учить язык. Ужасные ошибки. И это тоже, мне кажется родной язык нужно знать.

14.intervija: Oksana

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Krievu
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Мне 34 года, я 86 года рождения.
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	В Риге
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	В Риге

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Ну вообще, по национальности я украинка, но это так через деда
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	У меня латвийское гражданство. Но как я сама себя определяю, сказать сложно. У меня родители родились в Латвии, а вот второе поколение, бабушки и дедушки – там Украина и Белоруссия. Наверно сама себя я больше к Украине причисляю.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	До 5 класса на русском, потом я пошла я пошла в класс, который считался как «колледж класс Л» с латышским уклоном. Вот, а потом уже в «технаре» тоже на латышском. Но родной мой язык русский.
Tēma: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Да потому что, опять же, очень тесный контакт с родителями и очень много установок от них и из детства. Я считаю что наше поколение, 35 плюс (плюс-минус), нас еще все же зацепил советский союз. Опять же мы родились до развала, поэтому, я считаю, что нас в любом случае зацепило. Как? Ну наверно какое-то другое еще отношение к работе, отношение к людям, понятие ответственности. Мне кажется что с пост-советских времен осталось понятие долга и ответственности. Уже после, у меня впечатление, что уже такое сбавленное ощущение, где уже каждый за себя. А все же пост-советские люди они такие – “за себя, за того брата” ну и “за партию, за Сталина”, грубо говоря. Поэтому я считаю, что я наверно еще принадлежу к отдельному поколению с другими понятиями чести и совести.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	Нет. Я их не помню.

Tēma: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Сложно сказать. Честно говоря, меня в принципе никогда этот вопрос особо не волновал. В принципе, я бы сказала что мне она не важна.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	Никак, если честно. Я разговариваю на русском языке, но это просто мой базовый язык. Но чтобы я, там, придерживалась каких-то супер традиций или еще чего-то – ничего такого нету. То есть какой-то крепкой связи из поколения в поколение с этнической идентичностью, у меня нету ничего такого.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	С учетом того, что я уже во втором поколении, как бы, рождена в Латвии, понятное дело, что есть своё влияние. Во-первых это касается языка, во-вторых – каких-то ментальных установок. Я считаю, что мы маленькая страна, через нас много кто «ходил» и это, опять же, дало определенные, как-бы, настройки базовые. Допустим, я считаю, что в Латвии больше люди склонны к даже не к агрессии, а к уклонничеству и подстраиванию. Это происходит потому, что мы слишком маленькие между большими странами и нам надо как-то выживать. Поэтому, я считаю, что всё-таки это есть немножечко влияние на, в принципе, всех живущих в Латвии. Плюс, опять же, есть такая вещь как язык. А у языка есть определенные свои фонетические и звуковые истории, которые влияют на людей и их поведение на уровне вибраций. Плюс, опять же, манера исполнения языка влияет на визуальность человека. Поэтому несомненно, на мой взгляд, в любом случае на людей, которые одно-два поколения уже живут в определенной стране, она имеет непосредственное влияние.

4	<p>Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?</p>	<p>Никакими, если честно. Я никак не выражаю свою национальную идентичность. То есть я не ношу на себе никакие флаги. Я за мир во всем мире, человек мира, так сказать. У меня нет какой-то особенности, что я «только так и никак по-другому»</p>
5	<p>Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?</p>	<p>Ну вообще как-бы да, но все это такая утрированно-деланная специально история, что, по большому счету, с адекватными людьми это не ощущается. Я свободно разговариваю на обоих языках, поэтому мне, в принципе, все равно. Нет такого, чтобы я чувствовала себя, сейчас сформулирую.. в некоторых случаях, есть такое, что я перехожу на латышских, чтобы избежать каких-то конфликтов. Это есть, это факт. Это то почему, например, автоматически, когда незнакомый человек ко мне подходит, на улице или я обращаюсь в магазине – я начинаю с латышского языка. Хотя, в принципе, мой – русский.</p>
6	<p>Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?</p>	<p>Да. Больше блогеров различных, в юмористическом формате. Музыка мало. Что еще было? Кино? Кино да, сериалы нового поколения как-бы мне нравятся. Но тут так, либо очень очень старое кино, советское, либо новые уже немножечко американского формата сериалы. Но я это смотрю не потому, что это русское, а потому, что это уже становится качественно.</p>
7	<p>Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?</p>	<p>Вообще никакой.</p>

8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Хм... я как бы считаю это праздником, потому что победа над фашизмом должен быть мировой праздник, в моем понятии. Вот, и мне не совсем понятно... это как раз то самое место, где идет обычно разделение на национальных и не национальных товарищей, потому что есть факт победы над фашизмом и я не понимаю, как его можно просто не признавать. Ну, я не считаю, что это победа русских, или победа латышских, или победа еще кого-то. Я считаю что есть факт победы над фашизмом и мы его празднуем. Все, точка.
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Мой родной язык русский, я разговариваю еще на латышском, на английском. На украинском я не разговариваю.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	А продвинутый от свободного чем отличаются?.. Наверно продвинутый, хотя часто бывают такие истории, что я смотрела кино и после я не могу вспомнить я смотрела на русском или на латышском.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Русский, в семье мы используем русский. Папа у меня хуже говорит на латышском, мама достаточно неплохо им владеет. Но дома мы всегда общаемся на русском, потому что так всегда было. Мы всегда на нем общались, хотя часто в разговоре можем использовать какие-то латышские слова или даже английские слова, чтобы более емко выразиться, но основной, конечно, русский.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras	На данный момент в моем рабочем коллективе доминируют носители русского языка. Как-то так получается, что в моей профессиональной среде, большинство говорит на русском

	<p>valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?</p>	<p>языке. Не знаю с чем связано. Но были коллективы, в которых я работала, где было большинство латышско-говорящих, тогда мы общались либо в формате, когда я переходила на латышский, а они что-то вставляли на русском, либо наоборот – я говорила по-русски, они отвечали по-латышски. Но самое главное, что это никогда не была проблема, вообще никак. Для меня тоже перейти на латышский вообще нулевая проблема, ноль просто.</p>
5	<p>Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?</p>	<p>В кругу друзей у меня доминируют носители русского языка. Между собой мы используем русский, так как это язык большинства.</p>
6	<p>Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?</p>	<p>В социальных, если это касается случаев, из серии, выхода в магазин и обращения на улице, то скорее всего я буду на государственном языке обращаться. Но в основном ежедневно я разговариваю на своем, на русском.</p>
7	<p>На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?</p>	<p>На латышском. Почему? Я не знаю, это уже как какая-то встроенная конструкция постановления текста и обращения к незнакомому человеку. Так происходит потому, что, я не знаю, может быть, в какой-то мере, чтобы изначально избежать конфликтной ситуации. Потому что был момент, когда все это было очень остро, просто не хочется создавать с нуля негатив. Если мне все равно, а человеку не все равно, то почему создавать негатив.</p>
8	<p>Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?</p>	<p>Да, ситуации могут случаться разные. Работает и фактор усталости, когда машинально подбираешь наиболее «простой» для выражения мысли язык. Или если я, например, слышу что люди ранее говорили на русском.</p>

9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	В соц.сетях я комуницирую на английском, потому что я считаю что это более универсальная форма общения. У меня есть и русские и латыши и даже немножечко англоговорящих подписчиков и, я считаю, что английский в этом плане самый универсальный язык.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Бывают, если я обращаюсь к определенной аудитории какой-то. Но это реже. Я веду социальные сети в профессиональных целях и поэтому для меня важен охват аудитории и максимальная доступность, а не сам язык.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	Да мне в принципе все равно. Я могу и на русском, и на английском, и на латышском. На самом деле, конечно, на своем языке есть нюанс, что воспринимать информацию легче и есть сто-процентное понятие материала и того, о чем говорят. На другом языке есть некоторая информационная потеря, подстираются нюансы. Ты вылавливаешь главные ключевые моменты, но до супер-нюансов не доходишь, информация более смазанная.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	Нет, не смотрю
13	На каком языке стоит получать образование в в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	Я считаю что на родном, но не конкретно в школах Латвии, а всегда и везде. На родном у детей идет детальная проработка всей информации. Если изучать с нуля такие сложные предметы, как физика и химия, и прочие это очень сложно на не-родном языке. Это возможно, но намного сложнее и расходуется огромный информативный ресурс на то, чтобы переводить, а не на то, чтобы воспринимать саму суть информации.
14	На каком языке стоит получать образование в в латвийских высших учебных заведениях?	В высших, я считаю, уже нужно получать образование билингвальное, потому что, в любом случае, так как мы

	<p>Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?</p>	<p>работаем, в основном... в сферах которые связаны с национальной экономикой страны. Если человек работает с русскими компаниями, то ладно. Но в основном мы все работаем на наш местный внутренний рынок. Поэтому это элементарно удобнее потом в работе, если образование заложено на латышском языке. Где-то в районе средней школы должен быть переход на билингвал, но базовое, я считаю, должно быть на родном языке.</p>
<p>NOSLĒGUMS</p>		
	<p>Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?</p>	<p>Наверно нет.</p>
	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>Я считаю что билингвальность всегда всем идет на пользу, потому что ты можешь свободно разговаривать на двух языках, опять же, понимая ментальность человека и умея с ним лучше коммуницировать. В принципе, новые нейронные связи никому не могут помешать. Билингвальность это всегда хорошо, если, на мой взгляд, речь не идет о людях, которые просто не способны к языкам. В таких случаях на людей идет сильное давление со стороны общества, ведь есть такие кто могут, а есть такие, кто не могут. Дело не должно доходить до травли, чтобы они не оставались за бортом, просто потому, что у них нет способностей к языкам.</p>

15.intervija: Olga G.

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Krieviski
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	31 год, 89 года рождения
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	В Резекне
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	В Риге

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Латышка, но родной мой язык – русский.
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Латвийское. Определяю себя сама как русскоязычный латыш. Человек, который родился здесь, имеет корни, культурные связи со страной, но однако же язык, на котором разговаривали в детстве в семье – русский. Это такая определенная группа, наверняка в других странах тоже что-то подобное имеется, я полагаю. Я себя не могу считать русской, у меня в принципе даже и родственников никаких в России нет. Я несколько раз была в России и могу прямо сказать, что эта страна мне чужда и я понимаю, что это не мой менталитет. Но опять же, абсолютной латышкой я себя точно не могу считать, ввиду и каких-то религиозных вещей, бабушка меня водила в православную церковь и праздники больше почитались славянские, нежели лютеранские или католические. Это все откладывает свой отпечаток на становление личности и поэтому появляется новая этническая категория.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	На русском.
Тēма: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Определенно влияние есть, потому что все-таки родители они в советском союзе росли, какие-то ценности и мнение они, конечно, со своего детства почерпали и соответственно проецируют на нас. Мне кажется что часто эти разные восприятия мира становятся основой для какого-то конфликта, так как родители могут не понимать нас, а мы – не понимать их. По-другому идет мировосприятие, конечно, но если сравнивать себя с 15ти летним подростком, ты понимаешь что твое восприятие уже такое,

		отсталое. Так что есть конечно какое-то влияние, оно не может не быть. Я родилась в 89 и конечно не помню советского союза, но рассказы ты же все время слышишь, материалы школьные по началу тоже же были советские.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	Нет. Ее не может быть, потому что я в них не жила. Детство прошло в 90ых годах, которые все вспоминают с ужасом, те кто понимал и видел весь этот кризис и криминал, но для меня детство было детством, замечательным временем. По советскому нет, да иногда смотрим старое кино и кажется как все было солнечно и приятно, но сейчас ведь вскрывается много архивов и всплывает такая информация, что ты понимаешь фальшивость всей этой созданной атмосферы безоблачного прошлого. Я не говорю, что было хуже или лучше. Возможно простому работяге, который работал на заводе, было легче – у него было ощущение стабильности и светлого будущего, но лично у меня ностальгии нет.
Tēma: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Вообще мне сложно сказать про свою этническую идентичность. Мне проблематично на него ответить, потому что в этой группе «русский латыш» все смешалось. Если говорить про мой этнос, опять же про какие-то праздники, фольклор и так далее, то я наверно больше к славянской культуре. Я с детства пела русские народные песни. Причем мне не всегда это нравилось, потому что одноклассники подшучивали, но с русской народной культурой я была знакома больше, чем с латышской. Праздники перекликаются – мы в семье отмечаем рождество католическое, мы отмечаем рождество православное, у нас пасха католическая и это официальные выходные и, хочешь не хочешь, ты празднуешь, но потом

		<p>приходит пасха православная и куча родственников православных – ты отмечаешь и ее. Относительно языка, я в любом случае не могу сказать, что латышский мой родной язык и я на нем не могу думать и не могу быть настолько свободна, насколько я свободна на родном. Плюс влияние русской школы – когда я заканчивала, русский был еще очень сильным, была отдельно русская литература, в которой я тоже гораздо лучше разбираюсь, чем в латышской.</p>
2	<p>Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / <i>Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?</i></p>	<p>Ну вот это из детства, когда я росла вокруг было намного больше славянской культуры. Опять же, латгалия – это край где очень очень много смешения национальностей. Чем-то на ригу похоже. В отличии от Курземе, где, например, очень много этнических латышей. Латгалия приграничная и там живет очень много белорусов, русских, украинцев, поляков. Мой муж, например, этнический поляк и тоже из резекне. И, соответственно, в нашей семье уже и польские праздники появляются. Празднуем все, чем плохо?</p>
3	<p>Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / <i>Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?</i></p>	<p>Да. Я, на самом деле, часто задавалась этим вопросом, особенно, когда очень остро встал национальный вопрос и все это «русскоговорящие убирайтесь в Россию», мне было очень обидно это слышать, потому что я, получается, коренной латыш. У меня отец старовер и эти староверы жили 500 лет назад в том же этом Резекне, хоть и все практически русскоговорящие, через все эти меняющиеся власти шведы-немцы-русские и так далее. Поэтому когда начались конфликты про «убирайтесь в Россию» я про себя так думала – а как я уберусь в Россию, я не россиянка, почему я должна туда убираться. Другой, опять же, менталитет и другие люди во всем – в архитектуре, стиле</p>

		одежды, во всем. Но возвращаясь к той же латгалии, там очень очень мало затрагивается этот вопрос, там все как-то стараются дружно жить, понимая что мы в любом случае находимся на одном пространстве, уважаем латышский язык, но и хотим иметь возможность сохранять свою этническую принадлежность, петь, плясать, ходить в театр и учиться в школе.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	Мне вообще нравится придерживаться нейтралитета. Если очень надо – я ленточку конечно прикреплю, но не с восторгом. Но это обоюдно – георгиевскую ленточку я бы тоже не одела. Если говорить о каких-то этнических символах, то они мне нравятся очень, на самом деле, языческие латвийские zīmes, из далекой истории латвии, хотя использовать что-то из этого на себе, повесить auseklis, скорее нет. Оно мне интересно, мне очень нравится латвийская керамика, особенно черная, но каждый день это культивировать – нет. Мне кажется что вот эти вещи они чаще всего проявляются у людей, уезжающих за границу работать и у них начинается тоска по родине. Где бы ты ни находился, если у тебя где-то родители, корни и воспоминания, ты будешь тосковать. Тогда, конечно, хочется как-то подчеркнуть свою принадлежность родине ленточкой той же лишней раз. Когда живешь на месте, ценишь меньше, к сожалению.
5	Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?	Вот это определение «национальное меньшинство» мне всегда казалось очень забавным. Если посмотреть латвийскую статистику – сколько чистых латышей и сколько таких как я, кто по паспорту тоже латышка. Мы определяемся mazākumtautības и конечно я это чувствовала, особенно когда в каких-то ансамблях участвовала. Всегда ведь готовились к каким-то

		<p>масштабным фестивалям и концертам, там ты вдруг становился частью не-меньшинства, а целой коммуны. Но каких-то там ужимок, лишений, нарушения прав – такого я никогда не испытывала. Хотя рассказы от других слышала. Помню первую большую волну закрытия русских школ, помню эти митинги и помню как меня это пугало, потому что я на тот момент понимала как мне будет сложно перейти полностью на латышский язык обучения. Но сейчас я даже думаю, что может быть это даже было бы и не плохо, возможно. В общем меньшинство, но это меня никогда не смущало.</p>
6	<p>Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?</p>	<p>Да, потому что еще когда я жила в резекне я начала ходить в театр и театральную студию, много гастролировали – по России, Череповец, Европа тоже. Я после планировала идти в театральное во МХАТ к Серебренникову, но, к сожалению не получилось, я не поступила, но интерес у меня остался. Так что я да, слежу за культурой, смотрю какие-то сериалы, но не телевизионные – дома у меня подключен Нетфликс, не телевидение, а на Нетфликсе русского очень мало. Но от кого-то слышишь, что-то находишь в интернете. Про блогеров сказать сложнее, что про русских, что про зарубежных, так как ни один из них в общем не вызывает у меня интереса на 100%, они мне надоедают быстро. Музыка да, в машине я чаще всего включу радио русское, SWH+ либо HER Russian hits, плюс дочке 6 лет и она конкретный ютубер и поэтому о русских музыкальных новинках я регулярно узнаю от нее.</p>
7	<p>Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?</p>	<p>Наверно нет, не чувствую. Раньше наверно у меня это было, потому что пока я жила с родителями у нас стояли сателиты и дома было очень много русского телевидения – полностью русское информационное пространство, я</p>

		<p>слушала новости и мне казалось, что в России все хорошо, а везде все плохо. По окончании школы я уехала от родителей и как-то естественным путем оторвалась от русского медийного пространства. К чтению новостей я вернулась только по окончании университета, когда начала работать в пиаре и тогда для меня как глаза открылись. Ввиду профессиональной деятельности я начала использовать разные источники и больше углубляться в политические новости, и я поняла насколько сильная пропаганда идет! Постфактум ты понимаешь что не только в России так, везде своя правда, в Америке тоже – одна и та же тема будет преподнесена совершенно по-разному. Но иллюзия, которая была создана русским телевидением в юности просто рухнула, и я даже чувствовала себя разочарованной. Так что язык, да. Культура – тоже частично связывает. Но у меня живут в разных городах России друзья, как русские, так и те, кто отсюда уехал, и я с ними говорю и мне иногда прямо грустно становится, когда она рассказывает о российской реальности. Возможно, будь у меня там какие-то родственники, но у меня все из Латвии, поэтому связи как таковой нет, я не чувствую.</p>
8	<p>Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?</p>	<p>Это очень конечно интересная история, потому что несомненно для меня это праздник, но то проявление, которое сейчас имеется, мне это кажется фальшью. Эти флешмобы «спасибо деду за победу» и прочее, честно не нравится очень. Даже в этом году в фейсбуке я получила кучу всяких поздравлений с днем победы, но я не воевала. Почему поздравлять МЕНЯ. При этом, 8 мая мы поехали с мамой на монумент погибшим евреям, мы его привели в порядок, прибрались и посадили цветочки, сообщили еврейской общине что необходима реконструкция. Так что</p>

		<p>да, положить цветы к памятнику, но устраивать такой бардак и галдеж – мне всегда это очень не нравится. Есть люди, с которыми я общалась, и для которых я понимаю, что это празднование – скорее протест. Показать опять же нынешней латвийской власти, что вы запрещаете, а мы будем. Но это уже вообще не про память, он историю-то толком не знает. Хочешь – лучше помоги тем же самым ветеранам, привези покушать, сделай это не 9 мая, а 15 декабря. У меня дедушки/бабушки не воевали, но мой дедушка 33 года и он мне рассказывал все те ужасы, которые происходили, это было страшно и ужасно. Но в той форме, в которой это сейчас все происходит, это политическая игра со стороны России, которой надо показывать свою военную мощь и это отличный повод немного утратить западный мир и проехать своим оружием по улицам. Но это праздник со слезами на глазах, а сейчас это становится делом моды и протеста, идти к памятнику, повесить ленточку.</p>
<p>Tēma: Komunikācijas kodu maiņa</p>		
1	<p>Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?</p>	<p>Русский. Разговариваю на английском, латышском, учила арабский, французский, немецкий. Дома муж на польском говорит.</p>
2	<p>Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутой/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)</p>	<p>Я скажу, что сейчас, наверно, уже свободный. В жизни складывалось интересно – школу закончила русскую, в университете говорила в основном на ломаном английском (арабская культура и филология), но всегда курс делился на две группы – русских и латышей, и всегда рано или поздно латышскоговорящие переходили на русский язык. Нонсенс, но получилось так, что практики латышского не было абсолютно. И только закончив бакалавриат и начав работать в очень латышской среде, в сфере sabiedriskās</p>

		attiecības у меня была просто паника. Мне было страшно – даже просто обзванивать гостей банкета, что было моим первым заданием. Но потом это ушло и язык быстро «прилип», сейчас все прекрасно. Но выучила я его в зрелом возрасте путем практики на работе. Эти 5 уроков неделю, что были в школе, языку научить не могут, говорить не научат. Живя в латвии у меня не было среды, где практиковать латышский, даже английской практики было больше ввиду международных проектов.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kārēs? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	В семье говорим на русском, но все абсолютно умеют говорить на латышском. Со своей дочерью я практикую и латышский, и русский дома. Сначала хотела полноценно говорить какие-то дни только на латышском или английском, но это не получается и рано или поздно переходим на русский, она просто не поймет иначе. Но латышский она уже знает лучше английского. Но вот муж с дочерью говорит только на польском, с самого рождения, он вообще не переходит. Она ходит в польский садик и сразу видно ребенка, который говорит дома, и который не говорит дома.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kārēs?	У нас латышский язык доминирует. Одно время я вообще была одна русскоговорящая в нашем департаменте, потом пришла вторая коллега и тогда немного русский влился в ежедневное использование на работе, но чисто между собой. Все что касается общения в более большой группе коллег, все на латышском. Даже если в группе есть еще русскоязычные. Но в целом в моей профессиональной среде три языка это минимум – большинство материалов всегда готовятся на латышском и дублируются руском. Те же пресс-релизы. Пока компании не могут себе позволить

		игнорировать этот сегмент жителей, как и самоуправления. Но вообще – от компании к компании.
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	Большая часть это конечно русскоговорящие, потому что большинство друзей тем не менее из детства, из резекне и русской школы. Латыши есть, но мало, если честно. Бывают иногда мешанные компании, редко, но бывают – чаще это какие-то общие мероприятия. Чем это обусловлено? Я даже не знаю. Точно не языковым барьером, я свободно общаюсь, но наверно это момент возраста в целом – старый друг лучше новых двух и людей ты подпускаешь уже очень осторожно. Просто так сложилось, даже в общежитии на первом курсе нам подселили с русской подружкой девочку латышку из талси. И хоть мы могли с подружкой просто перекинуться парой фраз ни о чем на русском, эта бедная Иева из талси не понимала вообще ничего, ей казалось, что мы ее обсуждаем, ей было страшно и она вскоре съехала, а вместе с ней и последняя моя надежда латышской практики.
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Это хороший вопрос. Иногда я ловлю ошибку в этом. В магазине я часто смотрю на бейджик и определяю национальность. Мне жалко если я заговорю на русском и бедный продавец мучается, мне же не проблема перейти на латышский. Было несколько случаев, когда у меня клинит – говоришь на английском, потом идешь по коридору и путаешь все языки, когда надо с кем-то поздороваться. Но у меня рендомно выбирается язык, иногда визуально определяешь – когда очень славянская внешность и ты понимаешь что тебе точно ответят на русском. В 20% я конечно не попадаю, но в 80% попадаю. Однозначного языка нету, где только на одном языке. В талси или тукумсе

		вопрос бы этот не стоял, но рига – это место где все очень разные. Я подстраиваюсь под ситуацию, как хамелеон.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	В магазине я смотрю на бейдж или говорю на латышском, а на базаре я думаю я просто подожду, когда меня спросят и я определю на каком лучше языке говорить. Что мне важно? Мне важно получить от человека качественную информацию, а не чтобы он ломал для меня язык. Мне не важно на каком языке человек будет изрекаться, главное пусть он мне предоставит качественную информацию, не важно на каком языке. Та же ведь проблема с билингвальным образованием – очень мало учителей, которые информацию могут преподнести на латышском качественно. В
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Ну наверно гос.инстанции, там я без исключения со всеми буду говорить на латышском.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	Либо русский, либо английский. На латышском нет, вообще. Почему? Не знаю. Потому что мне так удобнее, наверно. Основная моя сеть это фейсбук, хоть это уже устаревающая, как мне брат сказал, площадка. Почему-то в инстаграме хочется больше писать на английском, а в фейсбуке, те друзья, которые у меня есть, они очень удивились бы, если бы я писала на английском языке. Но в целом, я скорее пишу очень мало. Я боюсь выражать открыто свои мысли, потому что люди очень разные там и я несколько раз сталкивалась с негативом, в том числе касательно каких-то постов про местные какие-то ситуации.

10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Я думаю если мне на стене надо поздравить кого-то с днем рождения, кто латыш, тогда буду на латышском.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	Ну я стараюсь на английском, русском и латышском. В зависимости от страны автора и темы. Латышские новости, я заметила, чаще похожи на западные. Иногда даже видно откуда перевели. При этом всегда интересно посмотреть оппозиционную точку зрения. Поэтому я стараюсь смотреть разные новости на разных языках и тогда у тебя складывается полная картинка – что все тебя дурят и все не так.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	Я решила что оно не нужно. Но когда было, по той же схеме – утром LTV1, Rīta ranogāma, а вечером – Первый канал и русские новости, юмористические передачи или CNN.
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	Это, конечно, зависит все от родительского видения будущего своего ребенка. Я понимаю, что русские школы не могут дать качественного образования на латышском языке. То есть дети могут быть не конкурентоспособными в Латвии. Но в целом, говоря даже с людьми, я понимаю что уровень сильно упал и без репетиторов очень сложно. Но вообще, я считаю что не важно какую школу ребенок будет заканчивать, родителям надо меняться – переступить через себя и начать говорить с ребенком на латышском. Это сложно, но именно это даст результат и позволит детям свободно разговаривать. Ни школа, ни сад ничего не сделают, если родители не будут с детства способствовать изучению языков и разговаривать с детьми на латышском, английском, как минимум.
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях?	Я училась на латышско-английском. Если это государственный вуз, он должен давать информацию на

	<p>Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?</p>	<p>государственном языке, но также предоставлять возможность иностранцам получить знания и на английском. А частный – может давать свободный выбор, если он обоснован. Естественно, что изучать право в балтийско-русской академии в латвии на русском совершенно бессмысленно, выпускнику не будет просто компетентен как юрист. Но частный – это частный, и студент, проплачивая свое обучение самостоятельно, имеет право выбирать.</p>
<p>NOSLĒGUMS</p>		
	<p>Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?</p>	<p>Да нет наверно</p>
	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>Да, несомненно преимущество. Я считаю, что нету лишних языков. Чем больше человек знает языков, тем более он применим в мире, у него больше возможностей открывается моментально. Мне знание языков помогало настолько много раз в жизни, в самых неожиданных ситуациях. Так что да, это некоторая сложность, которая предоставила массу преимуществ.</p>

16.intervija: Olga I.

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	На русском
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Мне 33 года, я 1987 года рождения
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	Родилась в Риге
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	Живу в Риге

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	По национальности, по паспорту, я русская.
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Гражданство у меня Латвийское. Так как мать у меня украинка, отец у меня белорус, но где-то у нас в корнях есть латыши, я все равно считаю себя латышкой.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	Где-то да 9 класса я училась на русском языке, потом наша школа перешла на латышский и я училась на латышском и на русском языках.
Тēма: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Думаю, нет. Я большую часть жизни живу в Латвии и на Советский Союз в нашей семье не было принято оглядываться, мы как-то стремились больше влиться в жизнь новообразованного государства.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	Нет, я довольно плохо помню свое детство. И, так как, большую часть жизни я прожила с отчимом латышом, поэтому как-то советское влияние не влияло на мое воспитание.
Тēма: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Вообще не важна. Латыш или русский – считаю это маловажным. Мы живем в стране, где бок о бок живут и латыши, и русские. Я ввиду этого, наверно, не ощущаю свою национальность и не обращаю внимания на национальности других, и я с этим смирилась, в каком-то смысле.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика,	Русские праздники я не отмечаю. Отмечаю исключительно латышские. Даже именины я отмечаю 11 августа, то есть по

	другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	латышскому календарю для имени Olga. Так заведено с детства.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Да. Я думаю это, во многом, влияние отчима, когда он вошел в нашу жизнь. Скорее всего, что до его появления было все очень-очень по-русски, грубо говоря. После его появления, для меня это все очень смешалось. Он, в некоторой степени, познакомил с латвийской национальной культурой.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	Наверно для себя я к этому отношу выполнение своего гражданского долга – голосование. Я считаю это одним из важнейших проявлений своей национальной идентичности. С точки зрения праздников, то это Лиго, с исключительно латышским контекстом, так как такой праздник есть еще и у славян, и у других культур. Но Лиго для меня это венок, костер, латышские народные песни (или современные) и все подобное. Наверно я через праздники и памятные даты выражаю принадлежность к государственному календарю, я его уважаю и чту.
5	Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?	Нет. Совсем, никогда не ощущала.
6	Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	Кино смотрю. Но, если честно, в целом, то что в России происходит, меня мало тревожит. Я к этому никак не отношусь. Касаемо культуры, мне кажется, это может быть интересно любому, как латышу, так и русскому, все зависит от вкусов и предпочтений. Поэтому культурные продукты потребляю.
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	Нет. От слова совсем.

8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Нет. Это не мой праздник, это скорее праздник моих предков. Я родилась в 87 году и у меня давно нету ни бабки, ни деда. Я считаю, что победа была и молодцы, спасибо, но я это не отмечаю и не буду отмечать.
Тēма: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Точно не знаю. Это как вопрос – what’s your native language, но я не до конца знаю. Мне кажется, что в силу того, что моя мать белоруска, первым языком у меня был белорусский, мне кажется. Но из-за того, что жили мы в Латвии, говорила я на русском языке. Сейчас я разговариваю на латышском, на русском, на английском, немного на немецком.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Очень много вариантов. Я бы сказала – хороший разговорный, так можно? Говорю очень хорошо.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Дома использую оба языка. Если говорить о родителях, то, когда я их навещаю, всегда говорю на двух языках. С отчимом – исключительно на латышском, потому что он коренной латыш, он это ценит и так у нас заведено. А с мамой – по-русски. Мама, к слову, абсолютно не говорит на латышском языке, у нее три слова – paldies, lūdzu и kaķis.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в	В моей профессиональной среде, скажем так, 50/50. Это может меняться от коллектива к коллективу. Если

	общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	коллектив латышский – то я буду говорить на латышском языке. Но, как ни странно, большая часть латышей в таких группах переходит на разговор на русском языке. Это довольно популярный феномен, как в анекдоте, когда русского мальчика отправили в латышскую школу и весь класс заговорил на русском, нежели он выучил латышский. А так все зависит от коллектива, могу на латышском, могу на русском. Приходя в новый коллектив, я всегда подстраиваюсь под культуру общения в этом коллективе.
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	Это так же, как и дома. Есть друзья латыши, есть друзья русские. Говорим на всех языках одновременно. Я говорю с латышами на латышском, они со мной на русском, с русскими на русском. Подстраиваюсь, грубо говоря. В расслабленной обстановке и, если человек понимает русский язык, я, чтобы лучше выразить свою мысль, буду говорить по-русски. Но только если мой оппонент, друг, хорошо понимает и у него нет лингвистических сложностей. Я буду говорить на русском, он на латышском, не важно – главное чтобы понимали друг друга и могли выразить свои мысли правильно.
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Доминирующего языка для меня нет. Обычно можно определить, говорит ли человек на русском или на латышском, и я буду обращаться на этом языке. К латышу я машинально обращаюсь на латышском, даже не задумываясь, рефлекторно. Я общаюсь билингвально в своей жизни, для меня это нормально.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	Бывает зависит даже от настроения. Иногда, когда очень запарен или устал, машинально спрашиваешь на русском. Если тебя не понимают – переходишь на латышский язык. В остальных случаях наверно будет доминировать латышский. Это что касается социальных ситуаций.

8	<p>Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?</p>	<p>Бывают, из-за раздраженности или вспыльчивости. Когда хочется что-то очень много сказать человеку, тогда забываешь весь латышский лексикон, все латышские слова, язык исключается, и ты просто выстреливаешь на русском языке.</p>
9	<p>На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?</p>	<p>Ой, ну все. Это очень просто. Я всегда общаюсь на языке собеседника, с которым общаюсь. Пишут или комментируют что-то на латышском, я отвесу на латышском. На русском – отвечу на русском, а на английском – отвечу на английском. Бывает просто на английский перехожу и с латышами, и с русскими. Публикую сама тексты редко. Чаще всего публикую свои фотоработы. Если фотография несет какой-то личный посыл, то я об этом скорее всего напишу на русском, потому что так я смогу лучше выразить свои какие-то эмоции. А если я хочу привлечь всеобщее внимание, чтобы все увидели и поняли, то это, конечно, будет английский язык, не латышский. Английский понимают все, так проще донести информацию для всех, нейтральный код.</p>
10	<p>Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?</p>	<p>Маловероятно, что я буду писать что-то на латышском, если честно. Без каких-либо особых на то причин, просто нет такой надобности / аудитории, которая воспринимает только латышский в моем кругу друзей.</p>
11	<p>На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?</p>	<p>Английский язык, так как это универсальные каналы с наиболее обширной информативной базой.</p>
12	<p>На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?</p>	<p>Не смотрю.</p>

13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	Я думаю, что очень классно и очень круто, все же получать образование на своем родном языке. Потому что это будет доходчиво, уровень знаний будет выше. Я сама училась и на русском, и на латышском, и билингвально, где процент предметов был на английском языке.
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?	Если говорить о профессиональных навыках, то на не родном языке можно что-то не до понять и это очень мешает. Если уровень английского очень высокий или чистейший латышский, то конечно проблем не будет. Но, мне кажется, что лучше выбирать вуз, где информация будет тебе доступна и полноценно понятна. Я осваивала свою профессию в Риге, где 70% программы было на русском языке и я осталась очень довольна – все было сразу доступно и понятно, я быстро развивалась профессионально
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?	Я считаю, что языки надо учить. Больше языков – больше знаний, больше доступных источников.
	Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?	Если честно, я на латышском языке начала говорить, только когда мне стукнуло 18 лет. До этого, включая всю школьную программу, это были ни о чем и никак не способствовало, фигня. Я выучила потом, когда захотелось понимать других людей, и русских, и латышей. Стало расти количество друзей, понадобилось не только слушать и стараться понять, захотелось и самой мочь выразить мысль. Так я заговорила на двух языках и сейчас я считаю, что это мое преимущество.

17.intervija: Pāvels

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Kurā tu varētu, man pašam ir vienalga un varu tev pielāgoties, kurā Tu gribētu runāt.
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	33 gadi, un tas ir pašsaprotami, ka esmu dzimis 1987. gadā.
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	Rīgā
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	Rīgā

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Esmu krievs totālākais.
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Latvijas pilsonis. Es sevi definēju kā latvieti. Agrāk jau bija citādāk. Līdz 12 gadiem vispār nerunāja latviski. Tad kompānija pamainījās palika vairāk drauga latviešu. Darbā arī vajadzēja runāt latviski un tad es pārgāju vairāku latviešu valodu un tagad es latviski runāju labāk, nekā krieviski. Un raktu arī.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	Krievu, no 1. līdz 12.
Tēma: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Laikam jau vairs nē, es domāju, ka nē. Mēs dzīvojam Eiropā jau sen, tad es vairāk kļuvu to Eiropas ietekmi uz Latviju un sevi kā Eiropas pilsoņi, nevis kaut kādas post-padomju pasaules kaut kādu ietekmi uz manu dzīvi vai manu identitāti. Agrāk to ietekmi jūtu vairāk, varbūt līdz kādiem gadiem 16, kamēr es vēl biju tāds vairāk krieviski runājošs un dzīvoju Krievijas informācijas telpā, tad es domāju, ka jā, protams, vairāk ietekmēja. Īpaši kaut kāda Krievijas propaganda sociālajos tīklos. Bet tagad tā vairs mani neietekmē un arī visi tie posti facebookā. Un es domāju, ka cilvēki, kuri dzīvo Latvijā, viņiem nevajadzētu dzīvot Krievijas informācijas telpā, pat ja tu runā krieviski.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužas?	Nē, es domāju, ka man tāda nav bijusi. Es ļoti mazu dzīves daļu esmu dzīvojis Padomju Savienībā. 91. gadā mēs vairs nebijam Padomju Savienība, Latvija bija kā Latvijai jau atsevišķi, un tad man bija tikai četri gadi. Attiecīgi, jau visu savu apzinīgo dzīvi dzīvoju Latvijā kā Latvijā, nevis Latvijā kā Padomju Savienība vai kā Krievijas kāda sastāvdaļa.
Tēma: Identitāte		

1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Es domāju, ka nav svarīgi. Es nepiešķiru tam nozīmi. Man principā vienalga esmu krievs, latvietis, nezīnu, es varētu būt arī turks, vienalga. Es dzīvoju Latvijā un pēc būtības runāju latviski. Vairāk jau sevi attiecinu arī pie latviešiem, nevis pie krieviem, kaut gan jā vecāki man ir krievi, tad mēs sazinājamies krievu valodā. Darbā atkarīgs no cilvēka. Kā es sazinos, krieviski vai latviski man nešķiet tik svarīgs. Kas man rakstīts pasē, tas jau kā tu sevi pats jūti. Es jūtu, ka es neesmu krievs un man nav kaut kādas krievu identitātes vai mentalitātēs.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	Ne, nav nekas. To Krievijas identitāti vai to ka esmu krievs es ispaužu, varbūt, kaut kādos svētkos, tajos jaukajos svētki, Masļenica, piemēram – pankūkas cepjam un tā. Bet tā praktiski nē. Bet nekādas tādas krieviskās identitātes simbolikas manā dzīvē principā vairs nav.
3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Es domāju, ka jā, pat ļoti. Es, piemēram, nu dzīvojot Latvijā vai braucot kaut kur ārpus Latvijas ja uz ārzemēm valkāju t-krekus vai kaut kādus virsdrēbes ar uzrakstu «Latvija» vai ar Latvijas karodziņu, vai vēl kaut kas tamlīdzīgs gan. Tādā ziņā es izpaužos ārzemēs, ka Es esmu no Latvijas un daudzi citi ārzemnieki viņi zin kur ir Latvija un kas tā tāda par vallti.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	Visdrīzāk jā, tie paši Līgo Jāņu svētki, kaut kādi tādi latviskie svētki. Vai arī, ja ir tādi svētki gan krieviem, gan latviešiem, bet pēc kalendāra viņi atšķiras, tad es viņus svinu pēc Latvijas kalendāra, nevis pēc Krievijas kalendāra. Lieldienas, Ziemassvētki. Ja agrāk mēs ļoti svinējām Jauno gadu, mums tāds Jaunais gads bija ģimenisks pasākums. Jau pēdējos gados mums ir atkal Ziemassvētki tāds vairāk ģimenisks pasākums. Ja un Jaunais gads, nu Jaunais gads vienkārši visi priecājās, un tā. Ballīte.

5	<p>Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?</p>	<p>Laikam jā, vienu reizi, kad es iestājos RTU mācīties. Tāpēc, ka es biju no krievu skolas un tie, kas pabeidza krievu skolu, ja kaut vai nokārto eksāmenu, tur nav svarīgi, uz kādu atzīmi, nokārtoja latviešu valodas eksāmenu. Tev RTU bija obligāti jāiet latviešu valodas papildus. Kaut arī tu vienalga perfekti varēji runāt, rakstīt latviski, tev tāpat bija papildus jāiet uz latviešu valodas stundām. Ko, latviešu skolu pabeidzot, nebija jādara. Šobrīd nē vairs. Daži cilvēki vispār nezina, ka es pārvaldu krievu valodu un ka es esmu krievs un vecāki ir krievi un izbrīnās, kad dzird mani runādām krieviski.</p>
6	<p>Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?</p>	<p>Es patērēju laikam tikai vecās krievu filmas, skatāties to uz Jauno gadu – С легким паром, Операйия ЫI, приключения Шурикаб un laikam jau viss. Nu tas laikam arī būs praktiski vienīgais, krievu jaunās filmas neskatos. Kaut kādu krievu mūziku ik pa laikam klausos ja laba. Bet tas ir ļoti, ļoti minimāli. Es varētu pateikt, krievu mūzika aizņem 20%, vēl kādi 30% latviešu mūzika, viss pārējais angļu valodā. Nu mani neuzrunā tur tie teksti vai kas tamlīdzīgs. Un tā mūzika, ko es klausos tagad, lielākoties ir no jaunības gadiem, tie paši Руки Вверх, А-Europa un tādā garā. Jaunajie mūziķi baigi daudz nē, ir, protams, daži, bet nu tas ir ļoti, ļoti niecīgs procents, lai es varētu pateikt, ka Es tur baigi patērēju krievu kultūru.</p>
7	<p>Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?</p>	<p>Personīgi nē, tikai ekonomiski, visdrīzāk. Mums ir kopīgā robeža un tie lielākie kaimiņi, no vienas puses. Nu, protams, es jūtu, kā ir daudz cilvēku, pietiekami daudz cilvēku arī Latvijā, var būt, kuri dzīvo Krievijas informācijas telpā. Un ik pa laikam sociālos tīklos viņiem parādās kaut kādi posti no Krievijas informācijas telpas, bet es tam nepievēršu baigi uzmanību. Uzskatu, ka, ja viņiem tas liekas saistoši, tad nu lai. Man tas neliekas saistoši. Tā,</p>

		<p>protams, no tā, ko mēs esam tuvu Krievijai, mums ir ļoti daudz krievvalodīgo kanālu, krievvalodīgo radio. Kaut gan Latvijā arī tie radio, kas agrāk bija krievvalodīgie, viņu tagad tā kā multinacionālāki sanāk, sāk runāt ēterā gan vienā, gan otrā valodā. Tā laikam es jūtu to Krievijas tuvību šeit. Tajā pašā laikā es uzskatu, ka Krievija ir lielais kaimiņš. Mums mūs ļoti daudz tūristu no Krievijas, un tad, pēc būtības, krievu valoda būtu jāzina, Latvijā dzīvojot, ekonomisku iemeslu dēļ. Ļoti daudzi krievi arī nepārvalda, piemēram, angļu valodu. Un tad, ja tu Latvijā vari iztikt, piemēram, ar latviešu un angļu valodu, bet ja 40% savas peļņas ir krievu tūristu nu tad tev viņiem jāsniedz tas serviss, savādāk viņi otrreiz neatbrauks. Nu tāds ir mans uzskats, jā, varbūt tas nav baigi labi, bet, zinot vairāk valodas, tu vairāk attīstīsies un arī darba tirgū varēsi sevi tālāk izbīdīt. Tai nav obligāti jābūt krievu valodai, bet, ja tu jau zini trīs valodas un četras valodas, tas ir daudz labāk, nekā zināt tikai vienu vai divas valodas.</p>
8	<p>Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?</p>	<p>9. maija svētki nav mani svētki. Jā bija tā uzvara, kaut kāda lielā tur vectēvam un tā viņi gāja un karoja un it kā par manīm, bet es tam nepiešķir tik lielu nozīmi. Es tos svētkus nesvinu, neju uzvaras gājienā ar ziediem pie Uzvaras piemineklim, un tā man nav. Es vienkārši sēžu, man īsti nepatīk, ka pilna siena facebook'ā tikai par to Padomju simboliku no cilvēkiem kuriem pie tā vispār nav nekādas darīšanas. Kur viņi tur posto «ooo mēs tur visi, mēs tur uzvarējām» un arī tie čaļi brauc ar Vācijas mašīnām, krievu karogiem un bļautās, ka uzvarēja, nu tad brauc ar Ņivu.</p>
<p>Tēma: Komunikācijas kodu maiņa</p>		

1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Krievu. Latviešu un angļu.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Brīvais, ļoti augsts – latviešu valoda man jau ir labāka, par krievu valodu. Praktiski ikdienā ar cilvēkiem sazinos tikai latviski.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Ar vecākiem viennozīmīgi krieviski. Vecāki ir krievi, un mēs vienmēr esam runājuši mājās krieviski. Kaut gan viņi jau ir krievu latvieši. Vecvecāki ir atbraukuši no Krievijas uz Latviju, bet mani vecāki jau dzimuši Latvijā. Un tā mēs ar māsu arī esam dzimuši Latvijā. Kaut mēs ar māsu ļoti labi runājam latviski, mēs tāpat savā starpā mēs runājamies krievisku. Arī ja mēs esam kaut kādā kompānijā, kur mēs būsim četri cilvēki mums kaut kā dabiski sanāk pārslēgties. Runājam ar latviešiem latviski, savā starpā, ja mums vajag kaut ko pārņemt pāris vārdus, mēs pārejam uz krievu valodu, tas vienkārši notiek galvā. Man ir arī draugi, tīrie latvieši, jā, bet mēs ar viņiem pieradām un runājam krieviski. Mana mamma labāk runā, tētis bišķiņ sliktāk. Ar meitu es runāju krieviski tikai tādēļ, lai viņi arī zina krievu valodu, jo dzīvē palīdzēs, ja viņa zinās vairāk valodas. Viņai no bērnības jau divās dzimtajās valodas. Un tad attiecīgi pēc tam angļu valodu vai vācu valodu nebūs problēmu piemācīties klāt.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	Darbā pašlaik ir vairāk laikiem krievvalodīgo cilvēku, tad attiecīgi darbā visvairāk pašlaik runāju krieviski. Bet no priekšniecības man arī viens priekšnieks ir latvietis, otrs priekšnieks ir krievs. Bet korporatīvajās situācijās tas ir ļoti atkarīgs no konteksta – ja mums atnāk klients, kurš ir latvietis un es esmu ar priekšnieku, kurš krievs, mēs abi runāsim latviski.

		Attiecīgi ja atnāk krievs, mēs ar viņu runājam krieviski. Tas ir ļoti atkarīgs no situācijas. Bet nu savā starpā es pārsvarā cenšos ar cilvēkiem, kuru latvieši, runāt latviski, un ar tiem, kas ir krievi, runāt krieviski. Principā izmantot sava oponenta valodu, viegli pielāgoties. Bet ir arī gadījumi, kad es satieku cilvēku, kurš tikpat brīvi runā latviski, un mēs tur pēc dažām stundām tikai abi divi saprotam, ka mēs abi esam krievi. Bet jau esam sākuši runāt latviski un vienkārši turpinām runāt latviski.
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	Draugu lokā latviešu valoda pašlaik dominē. Tā un ar latviešiem runāju latviski un, attiecīgi, tā kā es teicu, ir draugi latvieši, ar kuriem vienkārši ir iegājies, ka mēs runājam krieviski. Bet tas arī vairāk varbūt dēļ viņiem, jo viņiem nesanāk tik daudz, kā man, piemēram, runāt krieviski, un viņi ar mani atsvaidzina savas zināšanas krievu valodā. Liela daļa ar mani runā krieviski tāpēc, ka viņiem interesē arī pakomunicēt krieviski, lai vienkārši tā valoda baigi neaizmirstās. Bet kopumā es domāju, ka jā, Rīgā izteikti paliek mazāk krievu valodas sabiedriskajā telpā. Nu tiešām es vienmēr, ja ienāku veikalā vai pie kases, vienmēr uzrunāju visus no sākuma latviski. Ja un ja es redzu, ka cilvēkam grūti ar mani komunicēt latviski, tad mēs pārejam uz krievu valodu. Bet ja skatos, ka viņam itkā grūti, bet nav grūti, viņš tomēr runā, tad nav nekādu problēmu, vienkārši turpinu runāt latviski.
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Vienmēr latviešu. Pirmkārt, tāpēc, ka mēs dzīvojam Latvijā, mums te valsts valoda ir latviešu valoda, un lielākā daļa sabiedrības pārvalda latviešu valodu. Tas ir tā pieņemts, man liekas. Sava veida cieņas izrādīšana tai Latvijas tautai. Tu parādi, ka tu māki pārvaldīt šo valodu un tomēr sabiedrībā ir pieņemts uzrunāt cilvēkus latviski. Ja es skatos, ka cilvēkam grūti ar mani runāt latviski, tad es pāreju uz krievu valodu.

7	<p>На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?</p>	<p>Veikalā notiek latviski, bet tirgū visdrīzāk krieviski. Nezinu kāpēc nu varbūt arī nepareizi, bet pārsvarā tādās situācijā, kur es domāju, ka varbūt cilvēki vairāk runā krieviski, tad runāju tajā valodā. Nu tirgus tomēr ir vairāk tāda krievvalodīga kopiena, ja. Bet dažreiz no sākuma paklausos, kurā valodā cilvēks runā. Es no sākuma paklausos, un tad es izdaru secinājumu. Ja cilvēkam bija pirms manis divi cilvēki rindā, viens runāja latviski, viens krieviski. Paklausos, kā tas cilvēks runāja ar vienu, ar otru, un tad izdaru secinājumu, kurā valodā tam cilvēkam būtu vieglāk runāt. Nu tad tādā veidā es, piemēram, atviegloju bišķiņ dzīvi tam cilvēkiem. Ja viņš nepārvalda latviešu valodu tik labi, tad viņam nav jālauza mēle, lai izskaidrotu man kaut ko pa to precī vai vienkārši notirgotu man to precī. Un es arī vairāk uzzināšu par to precī, ja viņš runās savā dzimtajā valodā.</p>
8	<p>Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?</p>	<p>Varbūt jā, bet reti. Arī kad esmu ar meitu veikalā – runāju latviski. Es ar meitu arī nesen biju aptiekā un sāku runāt ar aptiekāri latviski. Visu izskaidrojam, forši pakomunicējam un es kad pagriezos, dzirdu, ka viņi savā starpā runā krieviski. Jā un es ar meitu arī runāju krieviski. Bet savā starpā sociālās situācijas ietvaros mēs runājam latviski. Varbūt ja redzu, ka pārdevējam uz plāksnītes vārds rakstīts un es skatos, ka ir totālais krievs, tad es runāju krieviski, bet dažreiz arī ne. Ļoti retas ir situācijas, kad es uzsāku sarunu un kaut kur veikalā krievu valodā.</p>
9	<p>На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?</p>	<p>Sociālajos tīklos īstenībā es komunicēju ļoti dažādi. Piemēram, komunicējot sarakstos ar kādu, tad skaidrs, ka es runāšu tajā valodā, kurā tas cilvēks runā. Bet ievietojot vai nopublicējot kaut ko, man ir tā, ka lieku trijās valodās – man ir gan latviskie uzraksti, gan krievu valodā uzraksti, gan angļu valodā uzraksti. Tas ir atkarīgs no kaut kādas konkrētās situācijas. Kā es situāciju jutos un kā man liekas, tas teksts skanēs skanīgāk priekš cilvēkiem, kas to lasīs. Nu tad tas ir tā, ka daži teksti, piemēram,</p>

		es izdomāju, ka es varētu latviski tur uzrakstīt kaut ko tā un tad, bet sanāk, ka krieviski viņš skan labāk. Vot ir vārds, kurš latviešu valodā nav, bet krievu valodā ir. Un viņu nevar pārtulkot. Tad es uztaisu viņu vienkārši krieviski, to postu.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Dažreiz ir tā, ka divās valodās uzrakstu. Posts ir viss teksts ir pārtulkots divās valodās. Ļoti reti kad trīs, bet nu tā. Viss ir atkarīgs no situācijas, mana garastāvokļa un kā tas skanēs – kurā valodā tas teksts man liekas saistošāks citiem cilvēkiem, kurš smukāks tiem, kas to lasīs.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	Masu mediji pārsvarā lietoju latviešu valodā. Tas ir tāpēc, ka mēs dzīvojam Latvijā un atkal mani interesē vairāk Latvijas informācijas telpa. Arī tajos pašos Delfos, kurus gan es vairs nelasu, mani interesē, kā tā informācija tiks atspoguļota latviešu portālā. Kā informācija tiek pasniegti latviski un kā tiek pasniegta krieviski, ir divi dažādi pasniegšanas veidi, katram savi zemitēti vai kas tam līdzīgs. Bieži latviski tā ziņa ir pozitīva, tad krieviski tai pašai ziņai var būt negatīvs konteksts. Man vairāk patīk dzīvot pozitīvā Latvijā, kur Latvija tiek pasniegta pozitīvā gaisotnē.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	Man nav pieslēgts, pat ja man ir milzīgs televizors. Agrāk arī ziņas uz TV es skatījos latviešu valodā, bija kaut kādi seriāli, ko mēs skatījāmies latviešu valodā, bet bija arī seriāls, ko skatījos krievu valodā, bet ziņas, ziņas praktiski nekad neskatos krievu valodā. Starptautiskās es arī baigi neskatos. No starptautiskajām ziņām varbūt kāda epizode, bet tas noteikti nebūs televīzijā. Kaut kādi atsevišķi izgriezums no ziņu raidījuma kaut kur kas facebook lentā izlec.
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	Nu no nacionālā viedokļa laikam latviski. Bet savu meitu es gribētu sūtīt krievu skolā. Tāpēc, ka krievu skolā tev ir obligātas trīs valodas. Tev ar latviešu, krievu un angļu valodas obligātas,

		<p>un pluss papildus var izvēlēties, atkarīgi no skolas, vācu, franču, itāļu vai kas tamlīdzīgs. Latviešu skolās ir obligāta tikai latviešu un angļu un tad tu vari izvēlēties krievu, vācu, itāļu, franču kā papildu valodu. Pluss komunikācija – meita dzīvo Latvijā, viņa vairāk ir latviete, māte arī ir latviete, bet viņa vairs nekur, izņemot no manis vien, krievu valodu neiemācīsies krievu valodu tik labi, kā es gribētu, lai viņa iemācītos. Jā, bet, ejot krievu skolā, viņi pārvaldītu gan latviešu, gan krievu valodu ļoti augstā līmenī. Pluss angļu valodu pārvaldījis nu jau labā līmenī. Ejot latviešu skolā, viņai krievu valoda principā būs ļoti, ļoti sākuma līmenī, ja, protams, viņa neizvēlēsies to kā papildvalodu. Principā mazākumtautību skolām vajadzētu palikt, es domāju. Es zinu, kā tas ir atkal strīdīgs jautājums. Ir citi vecāki, kuri sūt uz mazākumtautību skolām, gan uz krievu skolām, bērnus tāpēc, ka viņi bērnu, nezina nevienu citu valodu. Un kā viņi mācās latviešu valodu, tajā skolā, tiem vecākiem ir nosplauties. Bet tādiem vecākiem ko es, tādiem ir svarīgi, ka tajā skolā ir vairāk valodu izvēles. Kas pēc tam tev ir? Nu man to diplomu augstskolas neviens nekad vairs nav prasījis vai vidusskolas atestātu. Tikai iestājoties tajā augstskolā. Bet visiem ir vienalga, vai tur matemātikā tev ir četri vai fizikā ir desmit, ja neej uz speciālo ievirzi. Kurš darba devējs prasa skolas atestātu? Neviens. Bet trīs valodas tev paliks.</p>
14	<p>На каком языке стоит получать образование в в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?</p>	<p>Autoskolas vajadzētu studēt, es domāju latviešu valodā, jo tā jau arī pieaugušo dzīvē, tā tomēr Latvijā. Un tāpēc domāju, ka latviešu valodā ar kaut kādu pastiprināto svešvalodas ievirzi. Vai tā būtu angļu vai, ja cilvēks grasās uz kaut kādām ārzemēm tēmēt, tad tās valsts valodu. Lai viņam ir iespēja iemācīties tās valsts valodu, uz kuru viņš tēmē, aizbraukt apmaiņā. Bet pamatvalodai jābūt latviešu valodai.</p>
NOSLĒGUMS		

	<p>Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?</p>	<p>Laikam dzīvojot Latvijā ir jāzina valsts valoda. Jebkurās valsts, kurā tu dzīvo.</p>
	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>Es uzskatu, ka tā ir mana priekšrocība, ka es zinu vairāk valodu nekā citi. Tā ir ļoti liela priekšrocība, ka tu, dzīvojot Latvijā, vari iemācīties un pārvaldīt latviešu, krievu, angļu valodas. Tās ir valodas, kuras tu jau ļoti labi zini un tad nav problēmu iemācīties ceturto valodu.</p>

18.intervija: Valērija

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Krievu valodā
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Мне 27 лет, я 93 года рождения
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	В Даугавпилсе
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	В Риге

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Русская, наверно, больше – русский мой родной язык
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Латвийское. Саму себя я считаю наверно все-таки больше русской, потому что у меня семья русская и в семье только на русском языке общаются. Общались, общаются и, как бы, продолжают общаться. Но поскольку я живу в Латвии, я гражданка Латвии и я, если не 50, то 40% общаюсь точно на латышском. То есть, русская, но общаюсь на латышском.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	Английский. Я училась в школе с английским уклоном. То есть вся информация у нас была на латышском, но очень часто уроки велись на английском.
Тēма: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Влияние СССР какое-то? На мою жизнь, на мое мнение о Латвии, о русских в Латвии это никак вообще не влияет. Я, если честно, не очень люблю касаться истории, если честно, потому что я считаю, это чисто мое мнение, что мы не всю правильно знаем историю. Кому как выгодно, тот так и преподносит нам эту историю. В школах нам так преподносят, в обществе, в зависимости от того, кого в этом обществе больше, преподносят по-другому. Честно скажу, я не очень люблю читать новости, смотреть новости. Только если прямо вот что-то надо знать, как например сейчас – можно завтра выходить на улицу или нельзя выходить на улицу. Это я буду читать конечно. Остальное – где какая была война, что было при СССР, что сейчас в Латвии. Нет, на мою жизнь это никак сильно не влияет, на мое мнение тоже. Ну родители мои выросли и жили в СССР, ну они что-то могут рассказать. Еще кто-то другой в обществе что

		может рассказать. Ну и все. Книжки по истории тоже читала. Но на мою жизнь это никак не влияет.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	Я родилась в 93, и что было в советских временах я не знаю. И я могу только ностальгировать по может моим 5-4 годика. У меня детство было чудесное, спасибо родителям, спасибо Латвии, спасибо за все. Но никакой другой ностальгии, советской, нету.
Тēma: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Ну, знаешь. Я даже не знаю как это правильно ответить. Очень часто я слышу вот «русские-русские-русские» прямо там, особенно в других каких-то странах.. в италии допустим были и у нас с удивлением спросили – «you are Russian?», вот что они имели в виду? Ты русский? Или ты с россии? Или ты по-русски говоришь? Я вот например не знаю. Когда тебя спрашивают «you are Russian?» ты отвечаешь да, русский, но с Латвии и тогда удивляются а это где и не понимают? И я не отношу себя такой русской русской, как русской с россии. Я наверно даже не чисто русская. Я русский человек просто потому что я говорю по-русски. Но я с Латвии. Я наверно латыш все-таки больше, просто который говорит по-русски. Я говорю и могу говорить как по-латышски, так и по-русски. Но если какая-то стрессовая ситуация или если мне дают выбор на каком говорить я наверно буду говорить на русском, потому что он с детства, я его легче знаю, проще и так далее. Но если требует работа, конечно, безусловно на латышском. Если там надо куда-то записаться, что-то понять или спросить – конечно безусловно на латышском. Поэтому я наверно не могу однозначно ответить

2	<p>Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?</p>	<p>Ну, наверно, да, есть. Наверно все же что-то семейное есть. Плюс – православие, я православная и, наверно, это больше к русским относится, хотя я точно также знаю латышей православных. Так что наверно это не до конца что-то русское. Потом старый новый год, но латыши же тоже празднуют старый новый год, 7 или какого там января. Лиго вот, я люблю праздник Лиго. Моего молодого человека зовут Янис и мы прямо традиционно празднуем этот праздник Лиго. Он для меня очень важен, хотя это не совсем русский праздник. 18 ноября – я люблю свою Латвию, я люблю свою родину и я праздную этот праздник как день рождения своей страны, как свой. Так что чего-то такого исконно русского, я даже не знаю – 9 мая? Ну как бы наверно праздную, хотя это больше к моему дедушке относится и я с уважением к нему праздную этот праздник, а не потому что это российский какой-то праздник. И я наверно буду праздновать и дальше, всю жизнь, но только из уважения к нему – он у меня военный, он летчик-истребитель и так далее. А больше ничего в голову ни приходит русского исконно.</p>
3	<p>Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?</p>	<p>Конечно, 100%. Наверно, ну как сказать – я тут родилась, тут мое детство прошло, вся жизнь почти. Я горжусь Латвией и тем, что она моя родина, но плюс еще много чем мы можем гордиться в целом. То что мы зеленая страна. У нас очень много свежего воздуха, озер рек. Не многие страны могут этим похвастаться. Мы много чем можем поделиться. Наверяtle я бы так гордилась за другую страну. Но я латышка, я тут выросла, расту, живу и я горжусь этим.</p>
4	<p>Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu</p>	<p>Ты знаешь, нет. Кроме паспорта, где написано что я гражданка Латвии. Национальность я не помню указана или нет. У меня в какой-то момент было выбрано и я если</p>

	<p>nacionālo identitāti (svētīki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?</p>	<p>честно не меняла. Латышка и латышка, а русская – так русская. Я родилась в Латвии, но говорю по-русски (родной русский)</p>
<p>5</p>	<p>Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?</p>	<p>Нацменьшинства это кто, русские, поляки типо? Нет, ты знаешь, никогда не ощущала. У меня даже были очень странные истории про это. Когда я поехала в Ригу учиться, после коледжа, который я закончила в Даугавпилсе, я захотела поступать в RSU, бакалавра получить в медицине. В страдиня я хотела целенаправленно, потому что это наш латвийский университет, он гордится хорошим положением в европе по медицине. Он один из лучших, можно сказать, в Европе. И я хотела именно туда. Меня очень много кто отговаривал, что – русская, с Даугавпилса, в страдиня, ты что совсем что ли? И прям мне рассказывали, те кто учился в страдиня, что чуть ли не гнобят, зачем вы сюда приехали с Даугавпилса и так далее. Мне ни один человек такое говорил. Но я даже не то чтобы не верила, я думала скорее «ну что мне кто может сказать», не то что я такая классная, но может они что-то сказали не в тот момент, не то слово, не ту фразу? Когда я начала учиться в страдиня я до сих пор могу сказать, что это было самое лучшее время из всех моих учебных заведений. Меня очень классно приняли, у меня спросили откуда я, я сказала что с Даугавпилса. Меня спросили что я там заканчивала по медицине и обрадовались, сказали что там очень хорошая школа медицинская, колледж. Что очень хороший уровень и так далее. Но когда я приехала с даугавпилса сюда, у меня не такой был латышский конечно, похуже. Но я что-то начинала говорить по-латышски, затруднялась и мне говорили – говори по-русски, все нормально. Говори по-русски, можешь вставить русское слово, потом говори дальше по-латышски. То есть у меня такой страх сразу</p>

		<p>пропал. Я ждала что мне скажут «чо ты сюда приехала едь обратно давай», а меня так тепло встретили, мне так было приятно. И когда кто-то мне что-то спрашивал, про Страдия, про Ригу или про медицину в больницах, поликлиниках и так далее. Ну да, есть свои люди разные везде, но про университет – мне никто, ни разу, никогда не сделал никакого замечания, мне всегда только помогали. Там как, не хочешь – не надо. А хочешь – мы тебе поможем. Кому надо мы помогаем, но ни за кем гоняться и заставлять не будут. Поэтому я не знаю, я ни в даугавпилсе, ни в Риге не испытывала никаких проблем с этим. Может в даугавпилсе в школе говорили – плохая оценка, надо лучше учиться и тд, ничего не получится если ты не будешь знать латышский. А в Риге никогда не чувствовала ничего такого к себе.</p>
6	<p>Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?</p>	<p>Русское кино, если честно, я как-то наверно не очень люблю. Музыка? Я не знаю, наверное тоже. Если по радио что-то включу приятно, будет играть – будет. Мне допустим наоборот безумно нравится латышская группа Prāta vētra, так они называются? Би-2 люблю. Так что я не могу сказать. Фильмы нет, кино больше я люблю европейское, французское, итальянское, американское. Русского вообще почти ничего нету.</p>
7	<p>Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?</p>	<p>Нет, никакую не чувствую вообще. Кроме русского языка. Что мы говорим почти на одинаковом языке, никак больше.</p>

8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Ну как я говорила, это наверно больше праздник моих предков, но естественно я их внучка, дочка и так далее и это тоже мой праздник. Но я не очень люблю большие сборища людей, я их очень боюсь, когда там тысячи людей. А мимо памятника свободы проехать посмотреть как люди кладут цветочек я ничего против не имею. Подумать о чем-то приятном, поблагодарить кого-то, не больше.
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Русский. Латышский, английский. Английский чуть поменьше, но тоже бывает в работе надо.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутой/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Разговорный свободный. Но конечно, когда торопишься, нервничаешь может что-то ускользнуть и тогда мне делают замечания, но я этому очень благодарна этому. Я сама так делаю, если он мне симпатизирует или я ему симпатизирую, я считаю, что это хорошо.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	С родителями русский, с молодым человеком как когда – иногда латышский, иногда русский. Родители умеют вполне говорить, но опять же, если им надо по работе или еще когда-то. Тогда говорят. Если им легче по-русски, говорят по-русски. Молодой человек у меня латыш, но он говорит по-русски. Латышский у него несомненно намного лучше, чем русский, но русский у него тоже хорошо поставлен – литературно, красиво, четко. Опять же, я его прошу, чтобы он разговаривал со мной по-латышски, потому что я его иногда исправляю на русском и когда я говорю я знаю что я не так говорю идеально как он по-

		латышски и иногда дома тренируюсь с ним практиковать язык.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	50 на 50. У нас русская компания и некоторые люди даже вообще не говорят по-латышски. У нас очень много заграничных приезжает людей и чаще всего это русские. Латыши тоже бывают, но те, которые живут за границей уже 25 лет и они общаются по нужде на русском. В коллективе у нас тоже есть конечно латыши и общаемся на латышском. Но так же на русском и на английском. Доминирующего языка нету вообще.
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	Наверно русские. И используем в общении русский. В случае смешанных компаний без проблем по-латышски, но наверно общение все равно тогда идет скорее на двух языках, потому что, как я говорила, я чуть-чуть больше русская, а мой парень больше латыш и у него все друзья говорят по-латышски, а у меня не все друзья говорят по-латышски. И то есть кто кому как больше уступает, так и говорят. Кто-то говорит по-русски, кто-то говорит по-латышски, а еще часто бывает что каждый говорит на своем и все чудесно друг друга понимают. Это вообще никогда не было проблемой.
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Ну, наверно, тоже по ситуации, я всегда здороваюсь «Labdien, здравствуйте» и что мне первое человек скажет, здравствуйте или Labdien, тогда на том языке я и буду продолжать говорить. Есть еще такой нюанс, я знаю что я мало и плохо пишу по-русски, я ни с кем не переписываюсь по-русски, а по-латышски я гораздо чаще пишу и читаю. И я себя просто заставляю писать сообщения на русском. То есть если со мной разговор идет по-русски, то есть я 100% буду писать на русском чтобы просто не забывать как это пишется, чтобы мозг напрягался. А по-латышски ты везде

		читаешь и чаще пишешь – где-то что-то заполняешь, что-то пишешь по работе, письмо.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	В магазине на латышском, наверно. На рынке, кстати, может даже по-русски, потому что там, как я заметила, что там чаще всего русскоговорящие все же люди торгуют. Ну тоже, если мне скажут на ломаном латышском, я перейду на русский.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Моментов когда я точно буду говорить на русском нет вообще. Я ни один раз ошибалась с выбором языка, было так, что к нам, допустим, приходит клиент с русской фамилией, с русским именем, по лицу видно – русский! Ты машинально начинаешь «здраааавствуйте», а потом оказывается, что он латыш и ты себя очень неловко чувствуешь, как будто ты против. Так что нет. Поэтому я уже научилась здороваться на двух языках и смотреть как человек реагирует и тогда. Я не хочу ни себя поставить в неловкое положение, ни человека. Так что не затрудняюсь сказать два слова одновременно.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	Как когда, как тема того требует. Но чаще всего наверно публиковать буду что-то по-английски. Английский все знают, и русские, и латыши, поэтому я лучше что-то английское поставлю и точно все поймут и никто не будет обижен, никто в свою сторону ничего не подумает.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Ничего такого, что бы я публиковала точно на русском или точно на латышском нету наверно. Ну наверно если пишу кому-то поздравление с днем рождения и точно знаю что этот человек латыш, разговаривает на работе на латышском, то 100% на латышском напишу. Если не знаю человека или не знаю, что у него там сейчас в жизни поменялось – тогда хэпи бэздей напишу.

11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	Смотря что. Если делфи, тогда на латышском. Я могу включить на латышском, а потом посмотреть на русском, из любопытства – очень часто будет разница видна, где какой заголовок, где-то что-то отмечено, где-то нет. Если есть вариант, то я всегда перепроверю два раза. А так не знаю.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	Нет, у нас нету телевизора дома.
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	В школах пусть главным будет латышский все-таки. Но обязательно английский и обязательно русский. У нас в школе по русскому был преподаватель Игорь Олегович и я ему очень благодарна, потому что если бы не он, по русскому языку и по русской литературе я бы ничего не узнала. Он тоже в латвии живет, но он прекрасно преподносит предмет зарубежной, русской литературы. Развивает мозг. Не плохо ведь знать и русскую литературу, и латышскую, и английскую, если знания педагогов позволяют тебе донести это правильно. Немецкую литературу. Не надо с наклоном тексты брать, но что-то такое позитивное, общее, для детей, развивающее – это не плохо. Так же детей отдавать на спортивные кружки – 100% чтобы там как минимум были носители двух языков, русского и латышского. Если еще и английского – это вообще супер. У нас все таки мир путешествует и совсем неплохо знать три-четыре языка. Я слышала такую теорию, что если ты знаешь три языка, четвертый-пятый ты уже выучишь намного легче, потому что есть что-то общее. У каждого языка есть что-то общее, потому что и мы все одинаковые, у нас тоже много общего, две руки, две ноги. Чем больше человек знает языков, тем более приспособлен он к жизни на земле, к общению, к

		познаванию людей. Это же не плохо, лучше чем жить 70 лет с одним языком, это же тяжело!
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?	Ну, тоже, знаешь, у нас в страдыня латышский был основной язык, но литературы мало на латышском про медицину. Больше на английском. И поэтому ты хочешь не хочешь, но будешь читать на английском, переводить на латышский или там на русский, кому как удобно. Конечно, чтобы поддерживать хоть на каком-то уровне латышский, 100% надо его оставить в латвии, но не надо людям запрещать другие языки использовать в общении, в работе, в учебе и тд. Нельзя одним латышским языком себе обеспечить знания полноценные. Очень большой объем литературы допустим по медицине на русском языке, нереальной просто, на английском языке. Одним латышским языком ты не обойдешься.
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?	Да нет, надо дружить.
	Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?	Наверно преимуществом конечно больше. Я еще, кстати, большое время провела на украине в детстве и я очень жалею что сейчас я украинский не поддерживаю, потому что тоже да там мои родственники жили и мне приятно и в детстве я хорошо свободно говорила на украинском. Сейчас понимаю, но не говорю – мне сейчас немножко обидно это. Но надо расставлять наверно приоритеты и историю того, как ты дальше в своей жизни будешь жить, поэтому сейчас приоритет английский, латышский в идеале. Потом может французский, может немецкий.

19.intervija: Valērijs

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	Nav starpības, latviešu.
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	29 pilni gadi. 1991. gads.
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	Rīgā
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	Olainē

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Latvietis
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Latviešu
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	Skolā mācījos krievu valodā un pēc 7. klases bilingvāli. Pēc tam koledžu pabeidzu arī latviešu valodā.
Tēma: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Jā, tieši tā, jūtu. Neapšaubāmi, tas stāsts, kurš, beidzies 1991. gadā, bija ietekmējis latviešu valsti, vēsturi un kultūru ļoti ļoti tuvu. Un sanāk tā, ka mana saskarē bija ļoti lielas problēmas līdz 2005. gadam, jo es jūtu problēmas starp latviešiem un krieviem. Es jūtu problēmu par to, kur mācīties, ko mācīties un kurā valodā. Es jūtu, ka gan PSRS laiki joprojām iekrīt mūsu ikdienā kā atmiņa un kā... споры? Strīdi par to kur bija labāk tagadējā Latvijas stāvoklī vai PSRS Latvijā. Šīs tēmas bija neapšaubāmi skaļi ikdienā, līdz 2005. gadam es to jūtu ļoti labi.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	Diemžēl neesmu redzējis Padomju laikus, nemāku teikt.
Tēma: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Vispār nav svarīga. Diemžēl pēc etniskās identitātes es identificēju sevi, ka cilvēku, kurš dzīvo Latvijā ar lielu, gan latviešu, gan krievu kultūras rakstura ģimenes vēsturi.
2	Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?	Gan no latviešu, gan no krievu puses tādu nav. Mani diemžēl neietekmēja nekādi svētki vai cita etniskā simbolika, kultūras atribūtika. Svinu jauno gadu un radnieku dzimšanas dienas.

3	Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?	Vairāk jā, nekā nē. Pirmkārt, man bija ļoti liels gods piedalīties lielajos kultūras pasākumos Latvijā. Izdzīvot un cieši sadzīvot ar latviešu cilvēkiem ikdienā, klausīties viņu stāstus par vēsturi, par svētkiem un tradīcijām. Lasīt latviešu folkloru un saprast, kāpēc latvieši ir tādi, kādi viņi pastāv mūsu ikdienā un kāpēc vēsture ir tik ļoti ietekmējusi mūsu tagadējo dzīvi.
4	Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?	No 2005. gada, diemžēl nekādi nesaistu sevi ne ar nacionālo identitāti, izņemot varbūt dažu kultūras pasākumu apmeklēšana laik palaikam, kur tiek izpausta latviešu kultūra, vēsture un etniskā identitāte.
5	Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?	Ne... Как был еще раз вопрос? Ne, neesmu piederīgs.
6	Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	Ja, bet gan krievu, gan latviešu.. atviešu.. atbilde būs “jā”. Kāpēc? Mūzika, laikam, jo joprojām sapņoju un domāju krievu valodā, vairāk nekā latviešu valodā. Bet es domāju, ka drīzāk dēļ plašākas krievu kultūras produktu izplatības un pieejamības. Krievu kultūrā ir daudzpusīga, tur ir vairāk gan artistu, gan mākslinieku, gan cilvēku, kuri vēlas publiski izpaust savas domas. Un vispār man saistošas domas un teksti mūzikā, filmās un kaut kādos citos pasākumos.
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	Nē.

8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Nē, nav mani svētki. Tāpēc, ka 9. maijs ir piemiņas diena tam, ka bija karš. Tie nav svētki.
Tēma: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Krievu. Runāju vēl arī latviešu un angļu.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	Progresīvais.
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Ar vecākiem mēs 60% runājam krievu valodā, 40% - latviešu. Vecāki runā latviešu valodā, mamma labāk. Mēs izmantojam abas valodas ikdienā, turklāt man ir radnieki kā vecmamma, krustmāte, brālēni un citi, kuri izmanto tikai latviešu valodu ikdienā un pārsvarā latviešu valoda ir tā valoda, ar kuras palīdzību mēs ar viņiem sazināties savā starpā.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu	Manā darba kolektīvā ir pārsvarā krievvalodīgie un krievu valoda kolēģu starpā ir dominējoša. Bet mēs komunicējam angļu valodā, jo angļu valoda ir universāla valoda priekš IT pasaules, kā arī tā ir saprotama abām pusēm un neizraisa strīdus.

	valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	Es teiktu, 50/50, nē, drīzāk 40% latviešu un 60% krievu. Savā starpā vairāk lietojam krievu valodu, jo krievu tautības vai krievvalodīgo ir vairāk. Bieži esam sajauktā grupā, kurā es nevarētu nosaukt vienu dominējošu valodu – galvenais ir saprašana.
6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	Vēlreiz? Hm.. skatoties pēc situācijas, pārsvarā krievu, angļu un tikai pēc tām iet latviešu. Tāpēc ka vairāk ikdienā saskaros ar krieviski runājošiem cilvēkiem, pēc tam iet angļu valoda, jo darbs pārsvarā iet vai nu uz krievu pusi, vai uz angļu pusi, pēc tam iet latviešu. Latviešu valoda ikdienā mani skar ievērojami mazāk, tie varētu būt kaut kādi bāri, sociālie aprūpes dienesti, kaut kādi, nezinu, ЖКХ и так далее.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	Atkarībā no tā, kādu pirmo vārdu man pateiks “labdien” vai “добрый день”. Es vienmēr izvēlos to valodu, kurā runā mans oponents.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Kādu noteiktu valodu es spītīgi izvēlēšos, ja es dodos konkrēti pie kāda cilvēka, vai man ir vajadzīga konsultācija pie cilvēka, kurš runā latviski, es runāšu latviski. Pie krieva – krieviski. Es vienmēr griezišos pie cilvēka tajā valodā, kurā tas cilvēks runā. Ja es nezinu, kurā viņš runā – tad griezišos latviešu valodā.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	Krievu vai angļu. Latviešu ļoti reti. Man personīgi lietderīgāk izpaust domu krievu valodā, angļu valoda iet otra, jo liela auditorija, kura man varētu būt interesanta, runā angļiski.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Latviešu valodu sociālajos tīklos es lietošu ļoti parasta iemesla dēļ – bieži vien tad es dalos ar kaut kādu latviešu folkloru, ar

		kuru man ļoti gribas padalīties, nokomentēt kaut kādu konkrētu momentu savā dzīvē Latvijā.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	Vēlreiz jautājumu? Ak, atkarīgi no informācijas. Pārsvarā tā būs informācija krievu valodā, jo visdrīzāk informācija, kura man būs vajadzīga, plašāk būs pieejama krievu vai angļu valodā, pēc tam iet latviešu.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? Kādā valodā Jūs skatāties TV?	Atkarībā no satura ko vēlos redzēt. Ja ziņas – tās būs latviešu valodā, ja raidījums kāds, kas man patiks, tad visdrīzāk krievu valodā, jo es vispār maz zinu latviešu raidījumu un vispārēji saturu, kas man būtu interesants, maz pārzinu latviešu valodā, izņemot ziņas. Bet kaut gan esmu skatījis arī stand-up raidījumus latviešu valodā. Tātad pārsvarā – krievu, bet atkarīgi no situācijas un satura.
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?	Angļu. Lai būtu vieglāk, ieiet starptautiskajā darba tirgū.
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?	Angļu, šo pašu iemeslu dēļ.
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?	Ne.

	<p>Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</p>	<p>Es domāju, ka vairāk tas ir pluss, ka es varu viegli komunicēt un pārslēgties starp dažādām valodām, varu uzrunāt lielāku cilvēku loku un lielāks cilvēku loks varētu būt interesants man, gan latvieši, gan krievi, gan angļiski runājošie. Vairāk valodu zini, vairāk esi lietderīgāks pasaulei.</p>
--	--	--

20.intervija: Viktorija

	INTERVĒTĀJS	INTERVĒTĀIS
IEVADS		
1	Labdien, es esmu Nikola Matjušenko, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes “Komunikācijas zinātņu maģistratūras programmas 2. kursa studente. Maģistra darba izstrādes ietvaros veicu pētījumu “Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze”.	
2	Šīs intervijas mērķis ir sniegt ieskatu par krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju valodas koda maiņas izmantošanu identitātes komunikācijas nolūkos	
3	Sniegtā informācija tiks izmantota pētījuma realizēšanas nolūkos	
4	Personas datu aizsardzība un informēšana par ieraksta veidošanu	
5	Kurā valodā Jūs vēlētos runāt, latviešu vai krievu?	По-русски, конечно же
Tēma: Demogrāfija		
1	Сколько Вам лет, какого Вы года рождения? / Cik Jums gadu, kāds ir Jūsu dzimšanas gads?	Мне 32, 88 года
2	Где Вы родились? / Kur Jūs esiet dzimis?	В Латвии, в Даугавпилсе.
3	Где Вы живете? / Kur tu dzīvo?	В Латвии, в Марупе.

4	Кто вы по национальности? / Kas jūs esat pēc tautības?	Украинка, так в паспорте написано.
5	Какое у Вас гражданство? Как Вы сами себя определяете? / Kāda ir Jūsu pilsonība? Kā Jūs pats sevi definējat?	Латвийское. Сама себя я определяю русским человеком, который родился в Латвии. Я люблю, кстати, нашу страну. Но жить бы здесь не хотела.
6	На каком языке вы учились в школе? / Kādā valodā Jūs mācījāties skolā?	На русском. Ну на латышском последние классы, вообще я заканчивала в Москве.. последний год.
Tēma: Paaudze		
1	Будучи представителем поколения постсоциалистических миллениалов, ощущаете ли Вы влияние социалистического прошлого Латвии (и Советского Союза) на вашу идентичность? Как? / Vai Jūs kā postsociālisma tūkstošgades paaudzes pārstāvis jūtat Latvijas (un Padomju Savienības) sociālisma pagātnes ietekmi uz jūsu identitāti? Kā?	Ну я чувствую влияние этого на моих родителях, очень сильно. И они пытаются внедрить какие-то свои мысли по этому поводу в наши головы, головы детей своих. В мою, по крайней мере. Но особо я не чувствую никакого влияния. Но от своих родственников – да, особенно от моей мамы. Я нет.
2	Есть ли у Вас “ностальгия” по Советским временам? В чём она выражается? / Vai Jums ir “nostalgija” pēc padomju laikiem? Kā tā izpaužās?	Нет, нету.
Tēma: Identitāte		
1	Насколько для Вас важна Ваша этническая идентичность? Почему? / Cik Jums svarīga ir Jūsu etniskā identitāte? Kāpēc?	Ну, я, на самом деле, чувствую какие-то свои корни. Но они вообще, если честно, никак не важны. У меня муж совершенно другой национальности, друзья латыши, русские, муж – молдаванин/румын и мне вообще на самом деле все равно на эти все национальности, но, как бы, если говорить чисто о нашей стране, я, конечно чувствую, что я менталитетом отличаюсь от латышей. У нас с ними взгляды расходятся, вкусы расходятся в еде даже. Ну наверно это как-то связано.

2	<p>Какими способами Вы выражаете свою этническую идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu etnisko identitāti (svētki, valoda, simbolika utt.)?</p>	<p>Нет, вообще. Никаких нету. Мне совершенно все равно, на самом деле, латыш та, русский. Я никак не буду.. никогда не буду националисткой в общем-то.</p>
3	<p>Вы ощущаете свою принадлежность Латвийской национальной идентичности? Как или почему? / Vai jūtat savu piederību Latvijas nacionālajai identitātei? Kā vai kāpēc?</p>	<p>Ну я ощущ.. не ощущ.. не то чтобы латвийской, ощущаю ли я.. ну наверно, скорее да, чем нет. Вот я, когда жила в России, я вообще себя не чувствовала там в своей тарелке. А я жила там три года и меня там раздражало все. А в Латвии мне как-то все родным кажется, хотя я вообще не латышка, но, наверное, да, ощущаю, раз мне вот это русская быдловатость их и манера общения вообще бесит. В Латвии как-то по-другому, наверное, мы как-то ближе к Европе и нам как-то это ближе.</p>
4	<p>Какими способами Вы выражаете свою национальную идентичность (праздники, язык, символика, другое)? / Kādā veidā Jūs paužat savu nacionālo identitāti (svētki, valoda, simbolika, daba, ēdiens utt.)?</p>	<p>На рождество я бобы или что там нужно горох? Не ем. Ела один раз в жизни, когда у меня был латыш парень и меня заставили есть горох со шпекком! Вот я знаю, что это вот так надо. Но вообще, я праздную больше русские праздники, чем латышские. Я праздную наше православное рождество, нашу православную пасху, масленицу и вообще не праздную латышские праздники. А! Лиго! Лиго отмечаем, конечно же, шашлык-то все хотят поесть. Что касается национальной символики, то у меня в доме висит флаг, потому что того требует государство и правительство, иначе будет штраф и я на каждый праздник вывешиваю штраф, это моя обязанность. Больше никаких, ничего я не делаю больше.</p>
5	<p>Ощущаете ли Вы свою принадлежность к группе национальных меньшинств в Латвии? / Vai jūtaties piederīgs nacionālo minoritāšu grupai Latvijā?</p>	<p>Нет, меня никак не ущемляет вообще никто и ничего. Говорю я на двух языках, надо – говорю по-латышски, не надо – говорю по-русски. Вообще никак не напрягаюсь по этому поводу. Вот ни разу за свою жизнь не почувствовала этого.</p>
6	<p>Потребляете ли вы русскую современную культуру (кино, музыку, медиа, блогеров итд)? Почему? / Vai</p>	<p>Да, я в инстаграме подписана почти только на русских блогеров. Русских и иностранцев. Ни на одного латыша я не подписана</p>

	Jūs patērējat krievu laikmetīgās kultūras produktus (kino, mūziku, medijus, blogerus u.c.)? Kāpēc?	вообще, я даже не знаю, есть ли в Латвии блогеры. Это обоснованно тем, что я подписываюсь на интересных мне людей, я подписана на многих иностранцев и на русских, потому что они просто мне интересны и я слежу за многими блогерами врачами, потому что это стало интересно мне два года назад, когда я стала мамой. Я очень много там черпаю полезной информации для себя по поводу развития моего сына, вот. И иностранцев – за более развлекательным контентом. Нет! Я подписана на блогершу в Латвии, Мая Фромане, по-моему, ее зовут, диетолог. Мне интересно ее читать, ее мнение.
7	Чувствуете ли Вы принадлежность к России? Если да, то какую? / Vai Jūs jūtat tuvību Krievijai? Ja jā, tad – kādu?	Нет. Вообще. К России?!!!! Нет. Абсолютно. Может даже к Украине какой-то, к России точно нет
8	Считаете ли Вы 9 мая своим праздником? Если да, то почему? / Vai 9. maijs ir Jūsu svētki? Ja jā, tad kāpēc?	Нет!! Ну как нет, считаю, ну как, да, это праздник вообще для всех нас. Благодаря тому, что вообще случилось 9го мая мы здесь все находимся. Я уважительно отношусь к этой дате, но праздником для себя не считаю. На парад я ни разу не ходила, цветы я один раз положила, с Наташей, за компанию.
Тēма: Komunikācijas kodu maiņa		
1	Какой Ваш родной язык? На каких ещё языках Вы разговариваете? / Kāda ir Jūsu dzimtā valoda? Kādās citās valodās Jūs runājat?	Русский. На латышском и английском, и литовском. Чуть-чуть.
2	Какой у Вас уровень латышского языка (начальный/ниже среднего/средний/выше среднего/продвинутый/свободный) / Kāds ir Jūsu	Выше среднего я думаю.

	latviešu valodas līmenis (iesācējs / zemāks vidējais / vidējais / augstāks vidējais / progresīvais / brīvais)	
3	Какой язык Вы используете в общении дома? Почему? Умеют ли родители (partneris) говорить на другом языке? / Kādu valodu Jūs izmantojat saziņā mājās? Kāpēc? Vai vecāki (partneris) runāt citā valodā?	Только русский. Потому что мои родители на латышском не говорят, и мой муж тоже не говорит и не будет (он молдаванин и не живет в Латвии). Одна причина. Меня бы никто не понял в моей семье. Родители не говорят на латышском потому, что они живут в Даугавпилсе и там все говорят на русском, там невозможно выучить латышский язык даже при большом желании. Хотя мама говорит, что хотела бы выучить латышский.
4	Носители какого языка доминируют в вашем рабочем коллективе? Какой язык Вы используете в общении с коллегами на работе? Почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu darba kolektīvā? Kādu valodu Jūs lietojat, sazinoties ar kolēģiem darbā? Kāpēc?	Латыши. В работе использую три языка, я педагог по танцам и много преподаю в странах балтии. С коллегами чаще русский, а так еще литовский, английский, и латышский. Я много езжу в командировки в литву – там литовский. В других странах английский или русский. В латвии с коллегами русский или латышский, с детьми – только латышский. Потому что живем мы в такой стране и родители иногда бывают недовольны, когда учителя говорят на русском. Только латышский. Но! Исключение – занятия в группах, где есть дети, которые не понимают латышский язык. У нас такие есть. И тогда я всем перевожу все на английский, потому что это общедоступный язык, даже дети уже его понимают в Латвии с малых лет. Русский латышским детям непонятен, латышский – русским. Приходится переходить на английский, он понятен всем.
5	Носители какого языка доминируют в вашем кругу друзей? Какой язык Вы используете в общении с друзьями и почему? / Kuras valodas nesēji dominē Jūsu draugu lokā? Kādu valodu Jūs lietojat saziņā ar draugiem un kāpēc?	Русские. Только на русском общаемся. У меня нет друзей латышей вообще. Это наверно такое стечение обстоятельств. У меня был один раз в жизни друг латыш, это закончилось плохо, больше у меня друзей латышей не было.

6	Какой язык Вы предпочтете использовать в повседневных социальных ситуациях? Почему? / Kādu valodu Jūs izvēlaties lietot ikdienas sociālajās situācijās? Kāpēc?	В Латвии латышский. Как-то из уважения к нашему государству, если я нахожусь в какой-то государственной инстанции, в загсе, например, или в VIDE, я стараюсь говорить по-латышски. Из уважения к нашему государству.
7	На каком языке Вы начинаете разговор в магазине или на рынке? Почему? / Kādā valodā Jūs sākat sarunu, iepērkoties veikalā vai tirgū? Kāpēc?	На русском. Просто мне привычнее так. Но если со мной заговорят по-латышски, я перейду на латышский без проблем, вообще это мне не составит никакого труда, но по привычке всегда говорю на русском. Но если мне ответят на латышском – я продолжу разговор на латышском.
8	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Да, если я слышу, что продавщица говорит по-латышски или очень плохо, с большим акцентом, кому-то пытается ответить по-русски, я не буду ее мучать и сразу буду говорить с ней на латышском.
9	На каком языке вы коммуницируете со своими подписчиками в социальных сетях? Почему? / Kādā valodā Jūs komunicējat savos sociālajos tīklos? Kāpēc?	На русском и английском. Это обусловлено тем, что у меня в социальных сетях нету подписчиков латышей. Есть ученики, конечно, и с ними я всегда и везде веду общение на латышском, и в соц.сетях и в жизни. Со всеми остальными я общаюсь на русском и английском. Я, в первую очередь, выбираю тот язык, который понятен моей аудитории.
10	Бывают ли исключения и что может послужить причиной? / Vai ir izņēmumi un kāds varētu būt iemesls?	Когда я все же буду писать на латышском? Поздравление на латышском с днем рождения на стене у латышского человека считается? Тогда да.
11	На каком языке вы предпочитаете потреблять медиа? Почему? / Kādā valodā Jūs izvēlaties lietot plašsaziņas līdzekļus? Kāpēc?	На русском или английском. Просто потому, что мне неинтересно то, что пишут на латышском. Простите, ну как есть, я предпочитаю информацию из других источников, а политикой и экономикой, и там более коронавирусом, не интересуюсь вообще. Я никогда не зайду в Делфи и никогда не начну читать латышские новости, например, все равно я зайду почитать русские новости (но НЕ русские делфи) или зайду на Бибиси и

		почитаю международные новости. На латышские порталы, к латышским блогерам, я не зайди – никуда, просто потому, что мне это не интересно. Мне хватает информации на русском и английском языке.
12	На каком языке Вы смотрите ТВ? <i>Kādā valodā Jūs skatāties TV?</i>	На русском и английском. Но чаще на русском, потому что моя семья не говорит на латышском и не понимает латышский.
13	На каком языке стоит получать образование в латвийских школах? Почему? / <i>Kādā valodā vajadzētu iegūt izglītību Latvijas skolās? Kāpēc?</i>	В Латвии на латышском, я считаю. Потому что иначе получается у них полный бардак в голове, когда образование на двух языках. Если ты живешь в Латвии, то уже тогда с детства учи латышский язык, потому что сейчас получается так, что очень многие не знают латышского, потому что в школах полная белиберда. У них учебники и на русском, и на латышском и они не знают ни того, ни другого.
14	На каком языке стоит получать образование в латвийских высших учебных заведениях? Почему? / <i>Kādā valodā vajadzētu studēt Latvijas augstskolās? Kāpēc?</i>	Вообще лучше всего на английском. Он хоть пригодится этот язык. Ну как-то мне кажется это логично. Но для Латвии это пока нереально, поэтому хотя бы на латышском.
NOSLĒGUMS		
	Осталось ли ещё что-то, что бы Вы хотели сказать в рамках этой темы? / <i>Vai palicis kaut kas, ko Jūs vēlētos pateikt šīs tēmas ietvaros?</i>	Учите все международные языки.
	Как Вы считаете, необходимость менять языковые коды в вашей жизни скорее сложность или преимущество? / <i>Vai Jūs uzskatāt, ka nepieciešamība mainīt kodus Jūsu dzīvē ir drīzāk grūtība vai priekšrocība?</i>	Преимуществом. Потому что я с детства знала два языка, всегда. Я в садике выучила латышский, а в семье выучила русский и я с детства говорила на двух языках. Это намного лучше, чем сразу знать только один.

Dokumentārā lapa

Maģistra darbs „Krievvalodīgo latviešu tūkstošgades paaudzes pārstāvju identitātes komunikācija: Valodas koda maiņas analīze” izstrādāts LU Sociālo zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Darba apjoms (no ievada līdz secinājumiem ieskaitot) ir 166 458 rakstzīmes (ieskaitot intervālus, bet neieskaitot zemspvītras atsauces).

Autors: _____ Nikola Matjušenko

(paraksts)

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai.

Vadītāja: profesore Dr. hist. Vita Zelče _____

(paraksts)

08.06.2020.

Recenzents: Dr. sc. comm. Klinta Ločmele _____

(paraksts)

Darbs iesniegts Komunikācijas studiju nodaļā 08.06.2020.

Dekāna pilnvarotā persona: metodiķe Inga Poļaka _____

(paraksts)

Darbs aizstāvēts maģistra gala pārbaudījuma komisijas sēdē

15.06.2020. prot. Nr. _____

Komisijas sekretārs: Dr. sc. comm., docente Marita Zitmane _____

(paraksts)